

د توبه د بفر د نشریاتو د آرگان

استشهاد که انتحار؟!

لیکوال: استاذ احمد ضیاء "بریالی"

استشهاد کہ انتحار

!؟

لیکوال: استاذ احمد ضیاء بریالی

www.toorabora.net

nunn.asia

د کتاب ځانگړتياوې:

- نوم: استشهد که انتحار؟!
- ليکوال: استاذ احمد ضياء بريالی
- د چاپ وار: دريم
- د چاپ کال: ۱۴۳۵هـ، ۲۰۱۴م
- د چاپ شمير: ۵۰۰۰ ټوکه
- بريښنالیک: ahmadzeya.baryali@yahoo.com
- ټول حقوق محفوظ دي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ډالۍ

هغو ته چې:

سرونه او وينې د خپل تن!
سنايسته ځوانۍ ، خواږه ژوندونه!
هم شيرينې غوښې د بدن!
تاندي هيلې ، ښكلي ارمانونه!
قربانوي په لاره د الله كې!

هغو ته چې:

د خپلواكۍ دي رېښتيني عاشقان!
فولاد ويلوي ، په ټوكړو د خپل بدن!
د عزت د ليلاكانو مجنونان!
په سر خپل ، ماتوي شوبلې د دښمن!

هغو ته چې:

د وخت فرعون يې نسكور كړ!
يرغلكره امريكه يې په گونډو كړه!
بدل يې د نړۍ د تاريخ لور كړ!
آخر يې تور مخ مجبوره په وتو كړه!

هو!

د باتورو فدايانو!
ننگيالو توربالانو!
اتلو سازلميانو!
رېښتينو شهيدانو!
سپيڅلي او لوړ درانه حضور ته!
ډالۍ كومه دا دگوتو كرښې!
په ايماني مينه ، او مننه!
چې الله يې لا ارواوي كړي پرې خوښې!

احمد ضياء بريالۍ

د دریم چاپ سریزه

الحمد لله ، د لوی الله جل جلاله لوی احسان دی چې په خپله ځانګړې مرسته او پېرزوینه یې د (استشهاد که انتحار) کتاب د دریم ځل چاپ جوګه وګرځاوه ، نوموړی کتاب په لومړي ځل ۱۰۰۰ ټوکه چاپ شو ، بیا د اړتیا له مخې تېر کال ۱۱۰۰ ټوکه چاپ شو ، دا دي اوس ددریم ځل لپاره چاپېږي .

د موضوع حساسیت ، جذابیت او ارزښت ته په کتو سره کېدای شي له دې وروسته بیا بیا چاپ شي ، په دې ځل چاپ کې د ځینو نورو اړینو زیاتونو تر څنګ په ځانګړي ډول د التترس د مسلې په اړه په زړه پورې څېړنه شوې او د استشهادي بریدونو په اړه د هېواد د وتلي عالم او لوی مفسر مرحوم شیخ القرآن مولوي صیب سلطان عزیز "عزیز" نظر او فتوا هم د نوموړي له تفسیر (عزیز التفاسیر) څخه را وړل شوې ده .

په دې ځل کتنه کې لکه پاس چې یادونه وشوه د ځینو اړینو زیاتونو تر څنګ هڅه وشوه چې د کتاب ژبه لا روانه او آسانه شي .

په پای کې له ټولو هغو وروڼو څخه د زړه له کومي مننه کوم چې د کتاب د چاپولو او خپرولو په برخه کې یې نه سترې کېدونکې هلې ځلې وکړې ! الله تعالی دې دوی ته د دنیا او آخرت سرلوري او نیکمرغي ور په برخه کړي ، او دتېر په څېر ددې کتاب له ټولو درنو لوستونکو څخه هیله کوم تر څو ما ته په ځانګړي ډول د زړه له تله د شهادت دعا وکړي .
په مینه اومنه .

احمد ضیاء بریالی

۱۳/۱۰/۱۴۳۵

۱۰/۸/۲۰۱۴

۱۹/۵/۱۳۹۳

د دوهم چاپ سریزه

د خوښۍ او شکر خای دی چې د الله جل جلاله په ځانګړې مرسته د (استشهاد که انتحار) کتاب د دوهم ځل چاپ جوګه وګرځېد، نوموړی کتاب تر کال د لومړي ځل لپاره هغه وخت ۱۰۰۰ ټوکه چاپ شو کله چې د ځینو خبرو له خوا، د یرغلګرو او د هغوی په لاس جوړې شوې ادارې د ملاتړ په موخه ځینې بې مسولیتۍ، له علم، پوهې، اخلاقو، دینپالنې او هېواد پالنې سره په ټکر کې د اسلامي ارزښتونو او ملي ویاړونو پر خلاف څرګندونې وشوې!! د الله جل جلاله په لاره کې، او له دیني ارزښتونو، ملي ګټو، تاریخي ویاړونو او خپلواکۍ نه د دفاع په لاره کې سربښندنې یې بې مفهومه ځانوژنو ته ورته وګڼلې!!

که څه هم هر عاقل پوهېږي چې د خپلو حقوقو او خپلواکۍ د تر لاسه کولو لپاره سربښندنې په هېڅ ډول له بې ځایه ځانوژنو سره نشي پرتله کېدای، خو کله چې د ځینو علم ته منسوبو خبرو له خوا له شرعي نصوصو نه د حق پټولو په موخه، ناوړه ګټه پورته کېږي، تر څو خلک تر باسي او خپلو ناوړه موخو ته ورسې، دا کار تر یو ځایه په ځینو کسانو اغیزه کولی شي، کم تر کمه د ځینو حقایقو په اړه د شک پنځېدو شونتیا ته لاره پرانېزي!

له همدې کبله اړتیا وه چې د دا ډول ناوړه هڅو د مخنیوي، محرفینو او منحرفینو ته د یو معقول او منطقي ځواب، او د حق او حقیقت له هندارې نه د دورو او گردونو د لېرې کولو په موخه باید یو څه ولیکل شي، همغه و چې استشهادي بریدونه د قرآني آیتونو، نبوي احادیثو، د صحابه، کرامو رضی الله عنهم د ژوند عملي پېښو، د څلورو مذاهبو د فقهای کرامو، او د معاصرو محدثینو، فقهاوو، دعاتو او مفکرینو د فتواګانو او نظرونو په رڼا کې په مفصل ډول وڅېړل شول، او تر څنګ یې د وخت غوښتنو، او ځمکنیو واقعیتونو ته

په کتو سره عقلي دلايل ، او له آرې موضوع سره د ځينو تراو لرونکو موضوعاتو په اړه گټور معلومات هم را وړل شول .

د يادونې وړ ده چې دا ليکنه له گڼو بوختياوو سره سره ليکل شوې ده ؛ دومره او داسې وخت نه و چې په ډاډه زړه ، سره سينه او يو آرام چاپېريال کې بشپړه شي ، تېر ځل په بېره يوازې په دې موخه چې تر ټوټې کچې د دښمن د ناوړه تبليغاتو مخنيوی وشي دلومړي ځل لپاره د کتاب په بڼه چاپ شوه ، په دې کې شک نشته چې په داسې حال کې به ليکنه له ځان سره گڼې نيمگړتياوې ولري .

خو الله جل جلاله دې دوستان او خواخوږي نه کموي ، په دې اړه ډېرو خواخوږو گټورې مشورې را باندې ولورولې ، په ځانگړې توگه د جملو او عبارتونو د ترکيب او تنظيم ، د ځينو عربي عبارتونو د ژباړې ، د ځينو پراگرافونو ، سرليکونو او موضوعاتو د تغير ، د کتاب دفهرست او پوښ په اړه ، چې دا دي تر وسه وسه هڅه وشوه که له ټولو نه وي له ځينو مشورو نه استفاده وشي ، پر دې سربېره په دا ځل چاپ کې يو څه نور اړين ټکي او موضوعات هم ور زيات شول ، کوم چې په لومړي چاپ کې نه وو .

الله جل جلاله دې ټولو هغو وروڼو ، ملگرو او دوستانو ته په دنيا کې عوضونه او په آخرت کې لوي اجر و نه ور کړي چې ددې کتاب په چاپ او تيارولو کې يې منډې ترړې کړې دي .

له دې سره سره بيا هم په ادبي برخه کې نيمگړتياوې تر سترگو کېږي ، کېدای شي نورې نيمگړتياوې به هم وي ؛ ځکه انسان که هر څو کمال ته د رسېدو هڅې وکړي بيا هم گڼې نيمگړتياوې ترې را تاو وي .

بايد ووايم چې ځينو دوستانو د کتاب د نوم د تغير په اړه مشورې را لېږلې وې ، مگر ما ته همدا نوم ور او بڼه ښکاره شو ؛ ځکه هغوی چې د خلکو د ذهنیتونو د مغشوشولو هڅې کوي ، مفاهیم او عناوین سره گډوډي ، هڅې کوي چې د خلکو په ذهنونو کې د حق او باطل څېرې سره گډې ودې کړي ، باید په لومړي سر کې د خلکو پام د دوی ناوړه هڅو ته چې د حق د پټولو په موخه یې کوي ، ور واړول شي.

هڅه دا وه چې کتاب بیا ځل زر چاپ شي ، خو د گڼو بوختیاوو له کبله ، او د دې لپاره چې که مو خواخوږي او دوستان په نورو مشورو هم ونازوي یو څه و ځنډیدو.

له گرانو لوستونکو او مینه والو نه په درنښت هیله کوم چې ددې کتاب د لا ښه کېدو په برخه کې په راتلونکي کې هم خپلې ښې مشورې را څخه و نه سپړوي!

په پای کې ددې کتاب له هر لوستونکي څخه هیله کوم چې کله دا کتاب لولي ، د الله جل جلاله له لوی دربار څخه دې هرو مرو ما ته د شهادت غوښتنه کوي! او دا زه په هر لوستونکي خپل پور گڼم! هیله ده چې گران لوستونکي به یې په پوره اخلاص او ریښتینولي سره ادا کړي!

په مینه او مننه. احمد ضیاء بریالی

دلومړي چاپ سريزه يو خو خبرې

د 1391 لمریز کال د وږي په اتلسمه نېټه په رسنيو کې داستاذ عبد الرب رسول سیاف د یوې وینا ځینې ټکي خپاره شول ، استاذ سیاف د ټولې اسلامي نړۍ علماوو ته په ډېره بې پروایۍ چلنج ورکړ ، چې داستشهادي بریدونو روا والی دې کم تر کمه په یو کمزوري روایت ثابت کړي! او د خپلې مدعا لپاره یې هغه حدیث شریف چې د انتحار په هکله راغلی پر استشهادي عملیاتو حمل کړ ، دا په داسې حال کې چې تر ټولو د مخه خپله دی ښه پوهېږي چې د استشهادي بریدونو په اړه ګڼ شرعي نصوص شتون لري ، او ګڼو فقهایي کرامو روا بللي دي .

خو دا چې نوموړی اوس د امریکایانو ترڅنګ ولاړ دی ، هغه د بلعم باعورا کانه پرې شوې ، له نوموړي سره وړ دا وه لکه څنګه چې دشوروي داشغال په وړاندې ولاړ و ، دا رنګه د امریکایي اشغال په وړاندې هم د خپل ولس تر څنګ ولاړ وی! مګر متاسفانه چې دنیوي موخو او ګټو دنیواکګرو په لوري کړ! تر دې چې اوس د هغوی شتون قانوني بولي!! د دې پر ځای چې د قرآني ارشاداتو او نبوي لارښوونو په رڼا کې د نیواکګرو په وړاندې ودرېږي ، د افغان مجاهد ولس په وړاندې یې دریځ نیولی!! افغان ولس ته چې د اشغال په وړاندې جهاد کوي مفسدین وایي ، او حال دا چې قرآن کریم مفسدین هغه چا ته ویلي چې فساد خپله کوي ، او ګوته نورو ته نیسي ، خپل فساد ته اصلاح وایي ، او دنورو اصلاح ته فساد ، له دې ډول کسانو څخه په حقیقت کې د فساد او اصلاح مفهوم ورک شوی وي ، په دې اړه الله جل جلاله فرمایي: ((وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي

الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

ژباړه: او کله چې دوی (منافقینو) ته وویل شي چې په ځمکه کې فساد مه کوی! نو وایي بېشکه یوازې همدا مونږ مصلحین یو. خبر دار!! بېشکه چې همدا دوی مفسدین دي ، خو نه پوهېږي .

د ښاغلي استاد سیاف مکر ، دوکه ، چل او فریب خو نړیوال شهرت لري ، هر څوک پوهېږي چې استاد سیاف هغه یو څه علم چې الله تعالی ورکړی هغه یې د ثمنه قلیلا په مقابل کې د نیواککرو د خدمت لپاره وقف کړی ، نوموړي مجاهدین د غلام غلامان بللي ، مطلب یې دا دی چې مجاهدین د پاکستان غلامان او پاکستان د امریکا غلام دی!!

آیا دا تېر پرون د روس په مقابل کې د جهاد پر مهال استاد سیاف او نور ملکري یې په پاکستان کې نه اوسېدل؟ زیاتره پیسې امریکې او پاکستان نه ور کولې؟ اکمالات یې امریکې او پاکستان نه کول؟ د پېو کیمپ د استاد سیاف په نامه نه یادیدو؟ په داسې حال کې څه ډول نورو ته گوته نیول کېدای شي؟ همدا اوس د کابل اداره چې خپله استاد سیاف هم بالفعل ور سره ولاړ ، او له کلکو ملاتړ کوونکو څخه یې دی هر څه یې د نیواککرو له خوا نه دي؟ نفقه یې د یرغلکرو په غاړه نه ده؟

عجب منطق دی!! پروڼ چې هلته یو څه دنیوي گټې وې او د امریکې خوښه وه ټول مجاهدین وئ! او عمل مو جهاد و ، نن چې د امریکې خوښه نه ده جهاد فساد!! او مجاهدین مفسدین شول؟

جناب استاذ سیاف!! له تا نه یو څو لنډې لنډې پوښتنې کوم ، هیله ده که یې ځواب نه وي در سره ، او یقیني خبره ده چې ځواب یې نه لري ، نو بیا کم تر کمه د وجداني او اخلاقي مسولیت له مخې په خپل اوسني دریځ له سره غور وکړه ، پوښتنې دا دي:

۱. پر افغانستان د نړیوال کفر یرغل د قرآن کریم د کوم آیت شریف او یا د پیغمبر علیه الصلاة والسلام د کوم مبارک حدیث پر اساس روا دی؟

۲. د یرغلګرو کفارو په مقابل کې جهاد کول د کوم آیت او کوم حدیث پر بنسټ ناروا دي؟

۳. د مسلمان په مقابل کې له کافر سره درېدل د کوم آیت او کوم حدیث پر اساس روا دي؟

۴. پروڼ د روس په مقابل کې ولې وسله پورته کول فرض عین او جهاد و؟ او نن د امریکایانو ، انګریزانو ، جرمنیانو او ... په مقابل کې ترهګري اوناروا عمل دی؟

۵. آیا ملګري ملتونه او یا کوم بل نړیوال او یا سیمه ایز لوری د دې واک لري چې د یو چا پر خاوره بل ته د یرغل اجازه ورکړي؟ او که یې لري نو بیا یې په اړه د اسلام دریځ څه دی؟

٦. کرزی چې سهار او بیکاه د بیرغلکرو له لاسه په رسا ډول ژاري!! بدې ورځې کوي!! د هغوی له خوا له شپنیو عملیاتو، او د ولس له خورلو سر ټکوي!! د هغوی لخوا د ده ادارې ته د افغان ولس په خاوره کې د افغان زندانیانو له نه سپارلو سر ټکوي!! آیا په دې اړه کوم آیت یا کوم ضعیف! حدیث درته معلوم دی چې څه وایي؟ له تا نه خو کرزی په ناولیتوب کې یو څه کم دی! دومره خو وایي چې دوستان مې زما خبره نه مني، له ما سره ظلم او زیاتۍ کوي، یاري مو دسوال ده! یو په بل باور نه لرو! ته خو بالکل په هېڅ ځان نه خبروي!! لکه هېڅ چې نه وي شوي!

٧. آخر دا کوم فسق او فساد، فحشا او برېښتوب چې نیواکگر د افغان ولس په هغه غیرتي او مسلمانانه خاوره کې خپروي، چې هره لوېشت یې د پاکو شهیدانو په پاکو وینو رنګینه ده، او دا د ولس کاله یې پکې خپور کړ، په دې اړه دې کومه ورځ لږ فکر کړی؟ په سلو کې یوه سلنه دې زړه دردیدلی؟ کمونیستان چې پرون تا ناسته پاسته او گډ حکومت جوړول ورسره وچ کفر بلل، نن د کوم آیت او کوم حدیث په رڼا کې په یوه پارلمان کې ناسته ور سره روا شوه؟

٨. چا ته چې الله جل جلاله په قهر شي بیا یې پروا نه لري!! ستا به ښه په یاد وي، پرون چې د مجاهدینو په کتار کې ولاړ وې، ټوله اسلامي نړۍ به لاس په نامه درته ولاړه وه، چېرته به چې لارې مسلمانان به له هرې خوا داسې در باندې را مات شول لکه پتنکان پر خراغ! خونن چې د بیرغلکرو کفارو تر څنګ ودرېدې، گوره بهر ته آن د خپلو پیرانو کور (سعودي) ته نشې تلې! په دې اړه به تا هم فکر کړی وي، او ډېرو نورو هم، څه وخت مخکې مې په یو مجلس کې یاده کړه، ما ویل له کومې ورځې چې استاذ سیاف د ولس او مجاهدینو پر ضد دریځ نیولی، او له کومې ورځې چې له بیرغلکرو سره نېغ په نېغه درېدلی، له هغې ورځې بیا تر ننه یې نه کوم حج کړی او نه یې کومه عمره کړې ده! چې

دا ولې؟ ځواب يې تر لمر روښانه دی: پرون ستا په جيوال کې د عربو د ريالونو کڅوړې تشېدې، کله به چې عرب راغلل تا به مخکې له مخکې د پوزي زړه خوله ورته په سر کړه! په خاورو کې به ورغړېدې! تر څوښه سپره مېړه شي! چې بيا د ډالرو، ډراهمو او دنانيرو شرکنده باران در باندې وشي! او هغوی ته به دې د حال په ژبه ويل چې زه مجاهد يم، دا دي په سنگر کې سپېره مېړه پروت يم! او دا به دې هم ورته ويل چې: (انا أتقرب إلى الله بقتل الشيعة) د هغوی به په رښتيا زړه در باندې وخوړېد، نور به تا د جيوال خوله پرانيستله!

اوس که ته سعودي ته ځي، هغوی به در نه پوښتي چې فضيلة الشيخ! ماذا بك؟ أين الجهاد؟ أين الكفر والإسلام؟ أين الشيعة والسنة؟ ته به څه ورته وايي؟ له همدې کبله ته نه غواړې ور سره مخ شي! سترگې نه ورته لرې! او له دې هم ډارېږې چې د حج او عمرې سفر به مې ابدې سفر شي! ځکه ډېر داسې عرب ځوانان شته چې که در سره مخ شي غوښې به دې په گوتو وشکوي! ځکه تا يې وروڼه او زامن په امريکايانو خرڅ کړل!!!

جنابه! کله چې د يرغلکرو تر څنګ ودرېدې! يوې لنډې نجلۍ د ټولې نړۍ په مخ کې ورتلې!!! جنايتکار يې وبللې!! جنګسالار يې وبللې!! په ښکاره يې ستا د محاکمې غوښتنه وکړه، او ته ورته ناست وې!!! يو کس دې هم په ننگه پورته نشو!! آخر خپله پورته شوې شور ماشور دې جوړ کړ، د ملالۍ جوييا د رټلو شوې!!! پرونی او ننی حالت دې سره پرتله کړه! تر دې ستر ذلت!! تر دې پريوتی او سپک دريځ!

پوهېږې چې دا ولې؟ پرون دې د الله پر کتاب او د رسول الله صلى الله عليه وسلم پر سنتو د غيرت چېغې وهلې، الله تعالى چې ډېر غيرتي ذات دی دومره يې لوړ او ستر کړی وې!! نن چې د کفارو تر څنګ ودرېدې له داسې يو

حالت سره مخ شوي ، پيغمبر عليه الصلاة والسلام څه ښه ويلي: (إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ
بِهَذَا الْكِتَابِ أَقْوَامًا وَيَضَعُ بِهِ الْآخَرِينَ)^١

ژباړه: بې له شکه چې الله جل جلاله په دې کتاب (قرآن کریم) ځينې
قومونه لوړوي ، او ځينې نور پرې ټيټوي. يعنې که چا په قرآن کریم عمل وکړ ،
الله به په دنيا او آخرت کې عزت ورکړي ، لورې به يې کړي ، او که چا عمل
پرې ونه کړ ، الله جل جلاله به يې په دنيا او آخرت کې ټيټ او سپک کړي!

٩. دا کوم کسان چې ته جناب يې مفسدين بولي! آيا يوازې همدا څو کسان
دي چې تر څلوېښتو زيات ستاسو بهرني دوست او خواخوږي هېوادونه!! او
داخلي څه باندې درې لکه په اصطلاح امنيتي ځواکونه يې په گوندو کړي ؟ که
کيسه داسې وي دا خو د مجاهدينو بلکي ټولو مسلمانانو لپاره ډېر ستر وياړ
دی چې يو څو کسانو ټوله نړۍ پسې اخيستنې ده!

جناب استاذ سياف!! دا څو کسان نه دي چې ستر ستر نړيوال ځواکونه
يې په منډو کړي ، دا ټول ولس دی ، د الله جل جلاله غيبي مرسته او نصرت
دی ، آخر ته دومره فکر نه کوې چې کوم کسان چې د کفرې يرغل په وړاندې
جنګېږي ، چېرته اوسي؟ څوک د شپې ځای ورکوي؟ څوک ډوډۍ او اوبه
ورکوي؟ څوک يې ستاسو تر پخو پخو مرکزونو در رسوي؟

---

^١ - صحيح مسلم : مسلم بن الحجاج أبو الحسين القشيري النيسابوري ، الناشر : دار إحياء التراث
العربي - بيروت ، تحقيق : محمد فؤاد عبد الباقي. عدد الأجزاء : ٥. ټوک : ١ ، مخ : ٥٥٩. دا حديث
شريف امام احمد په خپل مسند کې ، امام ابن ماجه او امام الدارمي رحمهم الله تعالى هم راوړی.

جناب استاذ!! له تا نه خو یرغلکړ یو څه انصاف داره دي ، هغوی وايي چې له مجاهدینو سره ولسي ملاتړ دی ، ولس ځای ورکوي ، ډوډۍ ورکوي ، اوبه ورکوي ، له همدې کبله دوی پر ولسي خلکو بهونه غورځوي ، ولسي خلک زندانونو ته اچوي ، وژني یې او ځوروي یې!

۱۰. نن تاریخ ولې وزیر محمد اکبر خان ، میر مسجدي خان ، ملا مشک عالم ، غازي محمد جان خان وردگ ، د میوند ملاله او ... په ویاړ یادوي ؟ له دې کبله چې هغوی له انگریزانو سره یو ځای د هېواد جوړول غوښتل!! لکه نن یې چې تاسو له امریکایانو او انگریزانو سره غواړئ؟ او که نه ، له دې کبله چې هغوی د انگریزانو په مقابل کې توره پورته کړې وه؟ په دې پوهېږې چې تاریخ ولې د شاه شجاع په نوم نه ویاړي؟ سبا ته ستاسو برخلیک هم همداسې دی!!

لږ له ځان سره فکر وکړه ، اوس هم وخت شته ، توبه وباسه ، راشه له مجاهدینو سره یو ځای شه! هسې د قبر پر غاړه ولاړ یې ، لوړ بخت به دې دا وي چې په تبه مړ شي ، یا دې زړه سخته وکړي ، یا په سرطان اخته شي!! که نه ستا دریځ ته چې گورم داسې برېښي چې دخپل پېشوا فضل هادي شینواري په برخلیک به اخته کېږي!!

په الله جل جلاله باور وکړه له مخ نه دې نور وتلی ، څوک دې چې نه پېژني په لومړي ځل لیدو دې داسې فکر کوي چې نه به دي کوم آیت زده وي ، او نه کوم حدیث! معمولاً د قرآن کریم او احادیثو علماي کرام چې څومره سپین ږيري کېږي هغومره یې د مخ نور زیاتېږي! خو ستا کیسه برعکس ده! ته یو ځل خپلو هغو انځورونو ته وگوره کوم چې دې په هغه وخت ایستلي چې د روسانو پر خلاف د مجاهدینو په کتار کې وې! او بیا خپلو اوسنیو انځورونو ته وگوره! چې څومره او څه ډول توپیر سره لري!! دا ځکه چې قرآن او حدیث دې

د ژبې په سر دي ، علم چې په زړه کې خای ونه نیسي د دنیا او آخرت د تباهی لامل ګرځي .

جناب استاذ!! ستا په دې خبره کې چې ځانوژنه ناروا ده ، مغالطه ده ، د اسلام په مبارک دین کې ځانوژنه ناروا ده ، خو د ځانوژونکي او استشهادي تر منځ لوی توپیر دی! او ته یې ښه پېژني هسې دې ځان ناګاره اچولی ، عارفانه تجاهل کوي! د خلکو په سترګو کې خاورې شیندې ، د دې لپاره چې حقیقت خلکو ته ښه واضح شي په راتلونکو پانو کې د استشهاد او انتحار (ځانوژنې) په اړه د اسلام د مبارک دین دریځ د قرآني آیتونو ، نبوي احادیثو ، د صحابهء کرامو د ژوند د پېښو ، د مخکنیو او اوسنیو علماوو او فقهاوی کرامو د فتواګانو او نظرونو په رڼا کې د ګرانو لوستونکو مخې ته ېږدم.

د بین الملل په اجازه یرغل کول!

ځینې کسان چې یو له هغو څخه استاذ سیاف دی وایي: امریکایان او ملګري یې افغانستان ته د بین الملل په اجازه راغلي؟!

ښاغلي استاذ سیاف څو میاشتې وړاندې په کابل کې د دوی په ژبه د سولې په نړیوال کنفرانس کې خبرې کولې ، څو څو ځله یې ژبه بنده بنده شوه ، نوموړي په عربي ژبه خبرې کولې ؛ ځکه هلته یو څو عرب ناست وو! کېدای شي بیا یې د څه تمه ترې لرله! نوموړي هڅه کوله د خپلې هرې خبرې لپاره یو آیت یا حدیث ووايي ، ددې پروا یې نه لرله چې دا آیتونه او احادیث چې دی یې وایي په ده باندې تطبیقېږي که په مجاهدینو!

خو په یو ځای کې یې نه کوم آیت ولوست او نه حدیث! او دا هغه وخت کې کله چې د اشغال خبره راغله! نوموړي ددې پر ځای چې په دې اړه د قرآن کریم صریح آیتونه او د نبی کریم صلی الله علیه وسلم واضح ارشادات ووايي خبره یې ناستو - ددوی په اصطلاح - بهرنیو میلمنو ته سپڅله کړه ، او هغه هم ښکارېدل نه ، چې څو کسان او څوک وو؟ ځکه تر پایه په غونډه کې ناست کسان ونه ښودل شول!

استاذ سیاف دخپل ځانګړي مهارت له مخې خبره راغلو میلمنو ته داسې ور براره کړه: دا خو د ټولې نړۍ په اجازه راغلي! مونږ خو نه دي راغوبښتي ، دوی افغانانو نه دي راغوبښتي! تاسو اسلامي هېوادونو یو هم د دوی له راتګ سره مخالفت ونه ښود!

که هغوی کوم یو ورته ویلي وای چې تا نو کوم مخالفت وښود! چې خپل کور دې و!؟ تا خو ورته ویل چې که غواړئ تروریستان ښه وځپئ له مونږ سره مرسته وکړئ! هغه بل دې ورته ویل چې لوی لوی بهونه پرې را خوشي کړه! دا واړه یې سمه چاره نشي کولی!

په هر صورت ، د استاد سیاف دا استدلال چې یرغلگر د ملکرو ملتونو په خوښه او اجازه راغلي ، تر دې ډېر د خندا او شرم وړ دی ، چې وایي یرغلگر مو دوستان دي ، هغه عربي متل دی وایي: (العذر أقبح من الذنب) یو څوک چې گناه توجیه کوي او یا یې روا کني ، تر هغه ډېر بد دی چې یا گناه کوي او یا یې تاییدوي! یو څوک که گناه وکړي ، او بیا ومني چې گناه یې کړې ، دومره بد نه دی ، لکه هغه څوک چې گناه وکړي ، بیا دېته غاړه نه ږدي چې بد یې کړي ، یا یې گناه کړې!

استاد سیاف ددې پر ځای چې ووايي امریکا او ملګري یې یرغلګر دي ، زمونږ په هېواد یې یرغل کړی ، ناروا یې کړې ، او ما هم گناه کړې چې مرسته مې یې وکړه ، او ور سره ودرېدم! وایي دا خو د ملکرو ملتونو په اجازه راغلي! ګواکي ملګري ملتونه العیاذ باللّٰه څه د الوهیت مرتبه لري!!! چې څه وکړي ، یا یې ووايي هغه د کاني کرښه ده!!

اوس لومړی باید په دې خبره ځان پوه کړو چې د نړۍ پر مخ هېڅوک که هر څو لوی او ستر وي د دې حق نه لري چې د یو چا په کور او کلي بل چاته د یرغل اجازه ورکړي ، تر دې چې یو مسلمان امیر او مشر د قرآن کریم او نبوي احادیثو له لارښوونو پرته چې په حقیقت کې د الله جل جلاله لارښوونې دي هم نشي کولی د بل چا په ځان ، مال او کور د برید اجازه ورکړې ، که څه هم چې کافر وي ، مګر په هغه وخت کې یې کولای شي چې د قرآن کریم د لارښوونو په رڼا کې وي . دلته څو ټکي د پام وړ دي :

۱- بین الملل څوک دي چې يو چا ته د بل چا د وژلو يا يې په کور او کلي د تېري او يرغل اجازه ورکوي؟ بين الملل څوک دي؟ ټول کفار دي: امريکا ده، روس دی، چين دی، لويه بریتانيه او شمالي ايرلند، او پنځمه يې فرانسه ده، دغه پنځه هېوادونه د امنيت د شوری دايمي غړي دي، ټول واک او اختيار له دوی سره دی، په ځانکړي ډول له امريکې سره، او دا ټول کفار دي.

۲- د امنيت شوری غړي انسانان دي، دوی ته دا واک چا ورکړی چې د دوی په څېر د نورو انسانانو لپاره قوانين جوړ کړي؟ او نور دې د دوی قوانين هرو مرو ومني!! آيا همدغه لومړی گام چې دوی پورته کړی د انسان له حقوقو او آزادی سره په ټکر کې نه دی؟ او که نه، دوی له نورو انسانانو نه ښاغلي او لوړ دي؟ دا خپله د انسان په حقوقو تېری نه دی؟! چې يو څو کسه سره راغونډېږي د خپل فکر او طبيعت سره سم قوانين جوړوي او بيا د ټولې نړۍ انسانان د هغو په منلو ملزموي!!

۳- که امريکې په خپله خوښه پر افغانانو يرغل کړی وي او که يې د بين الملل په اجازه کړی وي، - د يادونې ده چې بين الملل د يرغل اجازه نه ده ورکړې _ او که يې د کوم بل ځواک په اجازه کړی وي، د اسلام او قرآن له نظره بالکل ناروا او وحشت دی، که استاذ سياف او يا بل څوک کولی شي په قرآن کریم کې داسې حکمونه يا آيتونه پيدا کړي چې پر افغانستان د امريکا يرغل ته اجازه ورکوي مهرباني دې وکړي رامخې ته يې دې کړي تر څو ولس او مجاهدين په حقيقت پوه شي.

۴- ځينې کسان چې سترگې يې د چوکۍ او ډالرو مينې پټې کړې دي دومره سپين سترگي کوي!! دومره درواغ وايي چې ماشوم هم پرې پوهېږي!! وايي دا مستأمنين دي!! دا معاهدین دي!! سړی نه پوهېږي چې دوی يوازې د

مستامن او معاهد نوم اورېدلی په معنی یې نه پوهېږي؟! او که د خلکو په سترگو کې خاورې ورشیندي؟

مستامن هغه کافر ته ویل کېږي چې د مسلمانانو په ملک کې د مسلمانانو د مشر په اجازه یوازې د یو څه وخت لپاره د اسلامي حکومت د قوانینو تر سیوري لاندې اوسېدای شي، نه وسله گرځولی شي او نه په چا تېری کولی شي، لکه نن چې متأسفانه مسلمانان د کفارو په ملکونو کې دي! که نور هېڅ نه وي له نامه یې معلومېږي چې مستامن یعنې دامن او پناه غوښتونکی.

دا چې په اسلامي ملک کې واک او اختیار له کافر سره وي، وسله وگرځولی شي، د اسلامي حکومت له قانون نه لوړ او مستثنی وي!! دا ډول مستامن تر اوسه د اسلام په قاموس کې نشته که پروفیسور استاذ سیاف ته معلوم وي مهرباني دې وکړي په تفصیل سره یې دې خلکو ته وښيي.

په دې لیونی هم پوهېږي چې زموږ ملک ته راغلي کفار له مونږ نه امن او پناه غواړي او که مونږ په خپل کور کې له دوی نه امن او پناه غواړو؟

چا ته چې زموږ په ملک کې دوی امن او پناه ورکړه بیا نر نشته چې پورته ورته وگوري؟ او که یې له چا نه امن او پناه واخیسته بیا څوک شته چې ترې ویې ژغوري؟ نه تش په نامه ولسمشر د دې واک لري او نه تش په نامه پارلمان!! او نه هم استاذ سیاف!! دا څه رنکه مستأمنین دي چې مونږ ته زموږ په خپل کور کې امن او پناه را کوي!!

او معاهدین هغو کافرو ته ویل کېږي چې له مسلمانانو سره داسې تړون ولري چې نه به دوی په مسلمانانو تېری کوي او نه به مسلمانان په دوی حمله کوي، او که یې تېری وکړ عهد ماتېږي، د مستامن، معاهد، ذمي او محاربو

کفارو په اړه د فقهي په کتابونو کې فقهای کرامو مفصلي او بشپړې څېړنې کړې دي ، چې ځانته بحث غواړي .

لنډه دا چې افغانستان ته راغلي يرغلگر نه مستأمنين دي نه معاهدین او نه ذميان ، بلکې محاربين او متجاوزين دي ، ځکه وسله ورسره ده ، په زور راغلي ، د حکومت واکې يې په لاس کې دي ، زمونږ په هېواد کې داسې څه کوي چې په خپل هېواد کې يې نشي کولی ، هلته دوی د خپل ملک قانون ته درناوی کوي ، سر غرونه نشي ځنې کولی ، مکر زمونږ په ملک کې هغه څه کوي چې خوښه يې وي! نه داساسي قانون پروا لري ، او نه د خپل قانون ، ځکه په دوی د خپل قانون درناوی او احترام د خپلو خلکو او خپل ملک په اړه لازم دی ، نه د افغانانو په اړه!!

دا دي اوس خو لا دا هم را برسېره شوه چې دا ځناور هېڅ رنگه انساني کرامت نه پېژني ، د شهيدانو د بدن غري پرې کوي ، او له ځان سره يې د يادگار په توګه ساتي!! د شهيدانو پر پاکو جسدونو بولې کوي!! د ماشومانو ، مېرمنو او بوداګانو جسدونو ته له وژولو وروسته اور اچوي!! فکر نه کوم چې تر اوسه به د انسانيت په تاريخ کې دا رنگه ځناور او وحشيان چېرته تېر شوي وي!

ولس به له ټوپکيانو سر ټکولو چې د ځينې افغاني ميرمنو سينې به يې پرې کولې ، يا به يې د ځينو نورو په سرونو کې ميخونه ټک وهل ، د يادونې ده چې د هغو بورنوونکو پېښو يو لوی او مهم لوبغاړی خپله همدا استاذ سياف و ، خو دا دي اوس د ديموکراسۍ استاذانو له هغوی نه ور واړوله ، د انسانانو د بدن غړی له ځان سره د يادگار په توګه ساتي!!! دا د يرغلګرو د پرمختګ او تمدن ارمغان دی!! چې خلکو ته يې دهوساينې او سوکالۍ په جامه کې ډالۍ کوي!

د استشهادي بریدونو مخالفت لومړی چا وکړ؟!

په ۲۰۰۱ م کال کې د امریکا د بهرنیو چارو وزیر کولن پاول هوډ وکړ چې پر عربي نړۍ را وگرځي ، تر څو عرب مشران په فلسطین کې د یهودو پر ضد د مظلومو فلسطینیانو لخوا د استشهادي بریدونو په مخنیوي کې مرسته ور سره وکړي .

د خپل منصب له تر لاسه کولو وروسته دا د پاول لومړی سفر و چې د ۲۰۰۱ فبروري په میاشت کې یې پیل کړ ، نوموړی له المغرب او مصر نه په خپلو لنډو کتنو کې دې پایلې ته ورسید چې د عربي نړۍ په عام ذهنیت کې ژور بدلون رامنځ ته شوی ، نوموړی همدې بدلون ته په کتو سره اړ شو چې د فلسطین دستونږې په اړه په خپل رسمي دریځ کې یو څه بدلون راولي .

پاول المغرب هېواد ته د خپل سفر موخه داسې وښودله چې غواړي د عربو منځلاري مشران وهڅوي تر څو د فلسطینیانو له خوا پر یهودو استشهادي بریدونه وغندي ، مګر د المغرب پاچا محمد السادس هغه وخت ځینې دیپلوماتان هېښ کړل کله یې چې له پاول نه وپوښتل: (فکر نه کوې!! چې لومړی قدس ته تګ مهم و؟) مطلب یې دا و چې که ته د دې موخې لپاره ماته راغلی یې ، نو ښه دا وه چې لومړی قدس ته تلې وای ، هلته دې له لنډه د یهودو مرسته کړې وای ، نه دا چې دلته ما ته راغلي!

کله چې پاول مصر ته لاړ په ازهر شریف کې لاریون کوونکو د اسرائیلو او امریکې بیرغونه په داسې حال کې وسوځول چې: (وسوځوئ ، د امریکې بیرغ وسوځوئ) نارې یې وهلې .

پاول همغه وخت کله چې د مصر له ولسپشر حسني مبارک سره له غونډې بهر را ووت ويې ويل: (فکر کوم پر مونږ لازمي ده تر څو د انتحاري بريدونو دپای ته رسېدو اړتيا درک کړو).

د عربي نړۍ منځلارو مشرانو هم په يو ډول د هغو بريدونو ملاتړ کولو چې امريکا ارهاب گڼلو، او کوم چې علمای کرام وو هغوی خو يې د روا والي خبره په زغرده وکوله، په هغه وخت کې د ازهر شريف معاون، شيخ محمد عاشور داسې وويل: (تروريزم هغه دی چې د هغو خلکو امن وگواښې کوم چې آرام ژوند کوي، او د نورو له حقوقو نه ناوړه گټه پورته کړي، او کوم چې جهاد دی، هغه بيا د هغه چا په وړاندې مقاومت دی چې د فلسطينيانو ځمکه يې نيولې ده، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي: هغه کسان چې دخپل مال، عزت او خاورې د دفاع په لاره کې وژل کېږي هغوی شهيدان دي).

شيخ عاشور ټينکار وکړ چې اسرئيلو په حقيقت کې ټول اسلامي او مسيحي ارزښتونه تر پښو لاندې کړي، او له همدې کبله يې د مصر د ديني مرکز هغه دريځ تاييد کړ چې دغه بريدونه استشهادي بولي؛ ځکه دا د خپل هدف د تر لاسه کولو لپاره سربښنده ده.

خو د پام وړ ټکي:

۱. د لومړي ځل لپاره د استشهادي بريدونو په وړاندې په رسمي ډول غبرگون د امريکا له لوري را څرگند شو، ځکه همدا مبارک استشهادي بريدونه دي چې په اسلامي نړۍ کې د امريکې شتون گواښي، دوی تر بل هر چا زيات پوهېږي چې استشهادي بريدونه له يوې خوا د مظلومانو په زړونو کې د غچ او انتقام توندې او ژورې څپې لا پسې پياوړې کوي او پراخوي، او له بل پلوه د

ظالمانو پر سر تندرونه د آسمان دي ؛ ځكه خو امريكا آن په ۲۰۰۱ م كال كې د استشهادي بريدونو د مخنيوي لپاره ناكامو هڅو ته لاس اچولی و .

۲ — كه څه هم چې امريكې په ښكاره له اسرائيلو سره د خواخوږۍ د ښكاره كولو لپاره دا كار پيل كړ ، مگر په حقيقت كې يې د ځان غم خوړولو ؛ دوى مخكې له مخكې پر افغانستان او عراق د يرغل هوډ كړى و ، او پوهېدل چې له مونږ سره به هم ورته چلن كېږي ، نو راشه اوس له اوس نه يې دلته د مخنيوي لپاره لارې چارې ولټوه ، مگر الحمد لله چې د دوى دغه ناوړه او شوم پلان نامراده شو.

۳ — امريكه پوهېده چې كه دوى هر څو د استشهادي بريدونو په وړاندې توند غبرگون ښيي په همغه كچه يې د توپاني څپو توندوالى پراخېږي او ژورېږي ؛ نو يې هڅه وكړه د دې كار لپاره د اسلامي هېوادونو مشران او چارواكي وكاروي ، همغه و چې خارجه وزير كولن پاول لومړى المغرب ته مخه كړه ، تر څو له هغه ځاى نه يې را پيل كړي ، مگر كله چې هلته د المغرب پاچا له توند غبرگون سره مخ شو نو يې مخه مصر ته كړه ، هلته كه څه هم چې د مصر حكومتي چارواكو په ښكاره سر ورسره وخوځولو ، مگر مصري ولس او د ازهر شريف علماوو يې سخت مخالفت وكړ.

۴ — كله چې امريكه د ازهر شريف د علماوو له سخت غبرگون سره مخ شوه ، له يوې مخې يې ناهيلۍ پر خوله دسكوت مهر ولگولو ، داسې چې بيا يې په ښكاره غږ پورته نه كړ ، دوى لومړى كوشش كولو استشهادي بريدونه د علماوو له خوا ناروا وبلل شي ؛ ځكه كه علماوو ناروا وگڼل بيا يې هېڅوك د تر سره كولو توان نه لري ، او كه نورې ټولې لارې چارې په كار واچول شي او د اسلامي امت علما يې ناروا ونه بولي په هېڅ ډول يې د مخنيوي شونتيا نه تر سترگو كېږي .

۵ - ټولو ته جوته ده چې په عراق کې د امریکې د ماتې یو اساسي او تر ټولو اغیزناک لامل همدا استشهادي بریدونه وو ، او اوس په افغانستان کې هم همدا استشهادي مبارک اتلوال کفر خپوونکي بریدونه دي چې د امریکې خوله بې له خاورو ډکه کړه .

۶ - دا ځل امریکه د استشهادي بریدونو دمخنیوي لپاره له بلې لارې لاس په کار شوه ، هغه داسې چې غوښتل یې د دیوبند له علماوو نه په دې هکله کار واخلي ، دوی پوهېږي چې په هند ، پاکستان ، افغانستان او د منځنۍ آسیا په هېوادونو کې مسلمانان د دیوبند علماؤ کراموته په درنه سترګه ګوري ، او دوی کولی شي په دې سیمه کې مسلمانان رهبري کړي ، لکه رهبري کړې یې چې دي!

دا ځل ناولې امریکې له خپل تېر ځل نامراده او ناکامې هڅې نه په استفادې داسې ونه کړل لکه لس کاله وړاندې یې چې غوښتل د فلسطیني مظلوم ولس په وړاندې د عربي نړۍ مشران وکاروي ، نه یې په ښکاره کوم هیئت ولېږلو ، او نه یې خارجه وزیر په ښکاره په کوم مجلس کې دا خبرې وکړې ، لکه په المغرب او مصر کې یې چې کړې وې ، بلکې په مهارت سره یې ځینې هغه ناخبره او غافل په نامه علما د ډالرو په واسطه وهڅول ترڅو د استشهادي بریدونو د ناروا ثابتولو لپاره نور علماؤ له ځان سره ملګري او د امریکې مراد پوره کړي!! چې دا کار له استاد سیاف نه پرته بل چا ونه کړ!!

بیا هم دا دي دې هڅو یې هم کومه ګټه ونکړه ، ځکه که هر څو ځینې په نامه علم ته منسوبې د بلعم باعورا په مسند ناستې څېرې د خپلو ګټو لپاره د دین او حق په سر سودا کولو ته تیارېږي ، له بل پلوه د حق د لارې ریښتیني علماؤ هر وخت د صلیبي دسیسو په وړاندې تل ولس له حقایقو خبر کړی ، او د دښمن زرو او زور له حق څخه نه دي بې پروا کړي .

له ځان او مال نه دفاع د هر ژوندي ، فطري خاصیت دی

دا یو څرګند حقیقت دی چې له ځان ، حق ، مال ، آبرو او عزت نه دفاع د هر ژوندي ، فطري غوښتنه ده ، که څه هم چې انسان نه ، بلکې ژوی ، یا مارغه او یا کومه حشره وي ، ټولو به لیدلي وي چې که څوک د چرګې یا پیښو ، یا مېړې ، یا غوا ، یا مورک او یا هم چنچنې په بچو او یا ځای کار ولري ، او یا خپله دوی ته د زیان رسولو هڅه وکړي ، هر یو تر وسه هڅه کوي چې په دوی ، یا یې په ځای او یا یې په بچو د تېري مخه ونیسي!

همدا ډول انسان که څه هم چې بې وسه او ناتوانه وي په خپل ځان ، مال ، کور او اولاد تېري نشي زغملی ، او که داسې څه پېښېږي تر وسه وسه هڅه کوي چې مخنیوی یې وکړي.

په انسانانو کې رنګا رنګ خلک شته ، ډېری خلک په ځانګړي ډول افغانان د بې عزتۍ له ژوند نه د عزت مرګ ښه بولي ؛ ځکه څوک چې د ځان ، مال او کور نه په دفاع کې ووژل شي ټول انسانان که مسلمانان دي که کفار په درنه سترګه ورته کوري ، ستایي یې ، ښه پرې وایي ، او پر تېري کوونکي بد وایي .

پوښتنه دا ده چې ځینې خلک ولې له ظالمانو سره مرسته کوي ؟ د هغوی په مت خپل ولس وژني ، کلي او کورونه یې وړانوي ؟

د انساني فطرت له مخې هېڅوک دا کار نه خوښوي ، خو ځینې کسان د ځینو نورو لاملونو له کبله د حق په وړاندې د ظلم او کفر تر څنګ درېږي ، او خپل ولس ځپي!!

دوی د یو څو ځانکړو موخو لپاره چې هغه یا پیسې پیدا کول ، یا ځواک او زور پیدا کول ، او یا شهرت پیدا کول دي ، د دا ډول جنایت ارتکاب ته زړه ښه کوي ، کله یې چې نوموړې موخې سمې پوره نشي ، بیرته خپلو دوستانو ته وایي چې تاسو مونږ له صحنې لیري کړو!! زمونږ واک مو کم کړ!! په مونږ پسې مو سوتی را اخیستی!! د واک له شېرازي مو وباسی!

مکر عام ولس په هغه خپل انساني او اسلامي فطرت پاتې دی ، په هېڅ ډول نه نیواکگر مني او نه یې ملکري . ټول کوري چې د امریکې په لاس جوړ شوي حکومت عسکر را پورته کېږي په یو سنگر کې ور سره پراته نیواکگر په مرمیو ولي!! د پارلمان غړي یې په امریکایانو بد وایي ، شمالي تلواله چې د نیواککړو لپاره یې لارې جارو کولې اوس بیرته له خپلو کفري دوستانو څخه کیلمنه ده ؛ ځکه ټولې غوښتنې یې لکه څنګه چې ژمنې ور سره شوې وې په هغه ډول پوره نشوې!

د انسانانو تر منځ د جگړې حکمتونه

له کومې ورځې چې انسان ځمکې ته راغلی له هغه تاریخه تر ننه جگړه د انسانانو تر منځ یو داسې تریخ حقیقت دی چې هېڅوک سترګې نشي ترې پټولی ، او ټول پوهېږو چې د انسانانو ترمنځ د انسانیت په تاریخ کې د لومړي ځل لپاره د قابیل او هابیل ترمنځ چې د آدم — علی نبینا و علیه الصلاة و السلام — زامن وو وینه تویې شوې ده . قابل په ناروا د خپل ورور هابیل وینه تویې کړه ، او هغه یې شهید کړ . له هغه ورځې د انسانیت په تاریخ کې د حق او باطل ترمنځ جگړه پیل شوه .

دلته د پام وړ ټکی دا دی چې د انسانیت په تاریخ کې د لومړي ځل لپاره باطل په حق تېری وکړ ، د حق د پیرو وینه یې وبهوله . قابیل د شیطان په لېسونه خپل ورور هابیل ووژلو . او د تاریخ په اوږدو کې تل د شیطان پیروانو د حق په پیروانو یرغل کړی ، بیا وروسته د حق پیروان اړ شوي چې د خپل حق ننګه وکړي .

جگړه د انسان په ژوند کې یو تریخ حقیقت دی ، او ددې د حکمت په اړه الله جل جلاله په خپل سپېڅلي کتاب قرآن کریم کې په دوهمه پاره د البقرة سورت د دوسوه او یو پنځوسم آیت په وروستۍ برخه کې ، وروسته له هغه چې د طالوت او جالوت جگړه او په هغې کې د داود علیه السلام په لاس د جالوت وژل کېدل بیانوي ، داسې فرمایي: «... وَلَوْلَا دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ

بَعْضُهُمْ بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى
الْعَالَمِينَ»^۱

ژباړه: که د الله جل جلاله له لوري په ځينو خلکو (د حق په پیروانو) د ځينو نورو خلکو (د باطل د پیروانو) دفع کول نه وی ، هرو مرو به ځمکه د الله له لوري د باطل په پیروانو د عذاب را کوزولو له وجې ورانه شوې وی ؛ ځکه نړۍ د الله جل جلاله د مخلصو او مؤمنو بنده گانو له امله ودانه ده ، کله چې په نړۍ کې د الله جل جلاله مؤمن بنده گان پاتې نشي ، بیا خامخا الهي عذاب راځي ، کوم څه چې ټوله نړۍ ورسره ورانېږي ، او دا چې الله جل جلاله په عالمیانو د لوی فضل څښتن دی د اسلام او قرآن له وجې په ټوله هستۍ رحم کوي ، له همدې کبله الله جل جلاله تر هغه قیامت نه راولې تر څو چې د ځمکې پر مخ د ده عبادت کېږي . هر کله چې داسې حالت راشي چې هېڅوک د الله جل جلاله عبادت نه کوي بیا به الله جل جلاله دنیا ورانوي او قیامت کېږي به .

دا چې په انساني ژوند کې جکره پېښېږي ، او د انسانانو له ډلې مسلمانان هم دي ، الله جل جلاله د مسلمانانو لپاره د جکرې ځانګړي لاملونه او ځانګړي بنسټونه ایښي ، مسلمانانو ته یې لارښوونه کړې چې په کوم وخت کې او له کومو خلکو سره او د کومو موخو لپاره باید جکره وکړي ؟ اسلام ځکه خپلې جکرې ته مقدس جهاد وايي چې د کفر او اسلام ترمنځ د جکرې لاملونه سره بېل دي ، او موخې یې یو له بل سره توپیر لري .

د جهاد لغوي او اصطلاحي معنی

جهاد له جهد نه اخیستل شوی ، په لغت کې کوشش او هڅې کولو ته وایي ، او په اصطلاح کې د الله جل جلاله د دین د لوړوالي لپاره له کفارو سره جګړې کولو ته جهاد ویل کېږي ، چې په دې کې له خپل دین ، ځان ، مال ، کور ، حق او مظلومانو نه دفاع کول هم راځي.

د یادونې ده چې کله د جهاد ټکی مطلق یاد شي په اسلامي شریعت ، د اسلامي امت په عرف کې ، او د علمای کرامو له نظره وسلوال جهاد ترې مرادېږي ؛ ځکه خو علمای کرام چې کله په خپلو کتابونو کې د وسلوال جهاد احکام بیانوي دباب الجهاد یا کتاب الجهاد په نامه عنوان ورته ږدي ، او ځینې بیا د باب الهغای یا کتاب الهغای په نامه عنوان ورته ږدي ، او کله چې مراد مسلح جهاد نه وي هلته بیا مقید ذکر کېږي ، لکه دقلم جهاد ، دژبې جهاد ، په مال سره جهاد.

او په عرف کې هم مجاهد هغه کس ته ویل کېږي چې د کفر په مقابل کې یې وسله پورته کړې وي .

د ټول اسلامي امت په عرف کې مصنف او داعي ته څوک مجاهد نه وایي ، بلکې هغوی خپله جلا جلا نومونه او مصطلحات لري ، په یو صورت کې مجاهد ورته وایي چې له مسلحو مجاهدینو سره تړاو ولري ، له هغوی سره ناسته پاسته ولري ، له هغوی سره مرسته کوي.

دتولو رېښتینو مخکښو او اوسنیو علماوو اجماع ده چې هر کله کفار د مسلمانانو په خاوره یرغل وکړي د هغه ځای په مسلمانانو جهاد فرض عین کېږي ، که د هغوی وس نه و بیا په هغو مسلمانانو هم فرض کېږي چې د دوی

کاوندیان دي ، همداسې تر پایه ، يعني که د دوه درې څلورو پنځو او ... هېوادونو زور نه ورته رسېدو بيا په ټول اسلامي امت جهاد فرض عين کېږي .

نن چې نيواککړو امريکايانو او ملګرو يې د استاد سياف خېلو د برياليو مټو!! په مرسته زمونږ په هېواد يرغل کړی ، په هر افغان له خپل وس سره سم جهاد فرض عين دی ، که د افغانانو وس نه ورته رسي ، بيا په نورو مسلمانانو هم فرض کېږي ، او هر کس يې بايد وکړي ، که يې د تورې وس وي ، په توره جهاد پرې فرض دی ، که يې په ژبه وس وي ، په ژبه ، که يې په قلم وس وي په قلم ، او که يې په مال وس وي په مال .

متأسفانه نن ورځ مسلمانان له خپل دين نه ليرې شوي ؛ ځکه هر ځای د کفارو تر ګوزارونو لاندې دي ، که دوی بېرته خپل دين ته په سمه توګه را ورګرځي ، هېڅکله به له داسې ذلت او خوارۍ سره مخ نشي!!

نن ورځ د استاد سياف په څېر ځينې کسان ددې په ځای چې د صليبي کفارو په مقابل کې جهاد وکړي ، په څنګ کې ور سره درېږي ، او حال دا چې له کفارو سره د مسلمان په مقابل کې درېدل او د مسلمان په خلاف له هغوی سره مرسته کول هېڅ شرعي ، عرفي ، اخلاقي ، او انساني جواز نه لري .

د سربښندونکو بریدونو لنډ تاریخ

که په غور فکر وشي جوتېري چې د تاریخ په اوږدو کې انسان تل د خپلو لوړو اهدافو او معنوي ارزښتونو د تر لاسه کولو او یا ژغورلو لپاره هر رنګه سربښندنې ته تیار شوی ، هر فرد ، هره ټولنه ، هر هېواد هغه که تر هر مذهب ، هرې عقېدې ، هر ټبر ، هرې ژبې او هرې جغرافې پورې تړاو لري خپلې ځانګړې مادي ګټې ، معنوي ارزښتونه او اهداف لري ، د همدې ارزښتونو او اهدافو د ساتلو او ژغورولو لپاره تر خپل سربېرې ، او دانساني ژوند په تاریخ کې هېڅ سلیم او منصف عقل له خپلو اهدافو نه قربانېدلو ته بد نه دي ویلي ، او نه ورته وایي ، بلکې ستایلي یې دي .

هر ټبر ، هره ټولنه ، هر هېواد په خپلو سربښندو ویاري!! د خپلواکۍ او آزادۍ په لاره کې د خپلو پلرونو او نیکونو سربښندنې د ځان لپاره د لارې مثال او ویار ګڼي ، او خپلې سربښندنې د خپلو راتلونکو نسلونو لپاره د لارې د مثال او ویار په توګه پرېږدي .

ځکه خو نن مونږ په خپل افغاني تاریخ کې په میرویس نیکه او احمد شاه ابدالي ویارو ، په محمود غزنوي ویارو ، د میوند په ملاله او د کابل په ناهیده ویارو ، د انګریزانو په مقابل کې د خپل ولس په وینو توبولو ویارو ، د روسانو په مقابل کې په خپلو شهیدانو ویارو!! او اوس د امریکایانو په مقابل کې په خپلو قربانیو په ځانګړي ډول په خپلو اتلو فدایانو ویارو!

لکه څنګه چې نن مونږ د انګریزانو او روسانو د یرغل په مقابل کې د خپلو پلرونو او نیکونو په سربښندو او قربانیو ویارو ، سبا به زمونږ راتلونکي نسلونه د اوسني امریکایي یرغل په مقابل کې زمونږ په سربښندو او قربانیو ویاري!

په دې ټول پوهېږي چې د يو ولس د بچيانو وينې د نوموړي ولس د تاريخي وياړونو يوه تل پاتې برخه وي ، تاريخي او ملي اتلان د خپلو ولسونو د بچيانو د وينو له برکته تاريخي او ملي اتلان شوي دي ، که د ولس بچيان وينې تويې نه کړي ، سرونه قربان نه کړي ، هېڅکله به يو ولس او قوم نه تاريخي اتلان ولري او نه به د نومياليو او وتلو ملي وياړونو جوگه شي!!

په حقيقت کې د يو قوم او ولس د بچيانو له وينو څخه چې دخپلو ديني او ملي ارزښتونو لپاره يې تويوي ، تاريخي او ملي وياړونه او منارونه جوړېږي ، همدا وينې د ملي او تاريخي وياړونو په بڼه تر پېړيو پېړيو د يو قوم او ولس د ديني او ملي تشخص اثبات تضمينوي.

دا خو په عام ډول دټولو انسانانو په اړه ، او کوم چې مسلمانان دي هغوی خپل ځانونه د الله جل جلاله د رضا لپاره چې تر ټولې دنيا غوره ، لوړه او سپېڅلې ده قربانوي ، او له فرصت نه په استفادې سره د ابدې ژوند لپاره دا دوه ورځې ژوند د الله جل جلاله په لاره کې ښندي!!

که تاريخ ته وکتل شي ښکاره ده چې په ډېرو جگړو کې له سربښندونکو بريدونو څخه په هر وخت کې د يوې کارنده او مهمې جگړه ايزې وسيلې په توگه د اړتيا پر مهال کار اخيستل شوی ، په دې اړه د امريکا په شیکاگو پوهنتون کې د سياسي علومو استاذ روبرت بيب په خپله يوه څېړنه کې وييلي چې سربښندونکي بريدونه په تاريخ کې دلومړي ځل لپاره په فلسطين کې

یهودیانو په لومړۍ میلادي پېړۍ کې د روماني اشغال په وړاندې تر سره کړي. ۱.

په دوهمه نړیواله جګړه کې به جاپاني سربښندونکو پیلوټانو خپلې طیارې له چاودیدونکو توکو ډکې کړې بیا به یې په سمندر کې له امریکایي بیړیو سره وجنګولې ، او دغه سربښندونکي بریدونه د جاپاني کامیکازي بریدونو په نامه یادېږي ، کامیکازي یعنې الهی باد ، په دې توګه جاپانیانو امریکایانو ته سخت ګوزارونه ور کړل ، د همدې کامیکازي بریدونو له وجې امریکا په جاپان اتومي بمونه استعمال کړل!! په دې معنی چې سربښندونکو بریدونو هم امریکې ته او هم جاپان ته د اتومي بمونو حیثیت درلود ، ځکه خو یې امریکې له اتومي بم پرته په بل څه مخه ونشوای نیوی!

همدارنګه په سریلانکا کې د تامیل پړانګانو ، په جګړو کې له همدې کارنده تکتیکي وسیلې کار اخیست .

ځینې تاریخ پوهان وايي چې سربښندونکي بریدونه د صلیبي جګړو په مهال د یوولسمې میلادي پېړۍ په پای کې چې د قدس د اشغال لپاره وې پیل شول ، او هغه داسې چې صلیبیانو یوه کښتۍ چې سرتیري یې پکې سپاره وو او دوی د عبادتځای سرتیري بلل ، د مسلمانانو له کښتۍ سره وجنګوله ، چې ۱۲۰ مسیحي سرتیري پکې له منځه لاړل ، او ددې څو چنده زیات مسلمانان پکې شهیدان شول!

همدا رنکه په ۱۷۸۵ میلادي کال کې د فرانسوي او هسپانوي جګړو پر مهال سربښندونکي بریدونه تر سره شوي دي. بیا د هسپانیې په کورونیو جګړو کې په ۱۹۳۶ او ۱۹۳۹ میلادي کلونو کې له سربښندونکو بریدونو نه کار واخیستل شو، په ۱۹۵۲ میلادي کال کې د ویتنام بزرګرانو د فرانسوي اشغال په وړاندې همدې وسلې ته لاس واچولو.

د دې مطلب دا نه دی چې دا کار لومړی کفارو پیل کړی نو مسلمانان یې باید و نه کړي، نه، دا استدلال ځکه معقول نه دی چې لومړی جګړه هم کفارو پیل کړې ده، او دا هېڅ عقل نه مني چې مسلمانان به جګړه نه کوي! مسلمانان او کفار دواړه جګړې کوي، خو دهر یوه هدف، لاره او د کار طریقه یو له بل سره توپیر لري، مسلمانان له مجبوریته جګړه کوي، او کفار یې له هوسه کوي! له همدې نه معلومېږي چې د خپل هدف د تر لاسه کولو لپاره ځان قربانول د انساني فطرت طبیعي غوښتنه ده، چې یوازې د مسلمان نه بلکې د هر انسان په وینه کې ګډه ده.

که فرض کړو چې کوم ظالم د یو چا کور ته په زور او ناروا د ورتلو هڅه وکړي، د کور څښتن به څه کوي؟ غلی به کښیني؟ ژاري به؟ د خپل کور په بې پټۍ کې به مرسته ور سره کوي؟ او که به یې مقابله کوي؟ سلیم عقل وایي چې مقابله به یې کوي، که څه هم چې وس یې نه رسي، که ظالمان پرې برلاسي شول او دی یې ووژلو!! ټول خلک به وایي چې آفرین دې پرې وي له خپل کور نه ددفاع په لاره کې یې ځان قربان کړ!! له خپل حق نه ددفاع په لار کې قربان شو، په دې اړه امام ترمذي صیب په خپل سنن کې داسې روایت

راوری: (عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- يَقُولُ: مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دَمِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ)^۱

ژباړه: له سعيد بن زيد نه روايت دی ، وايي ما له رسول الله صلى الله عليه وسلم نه واورېدل چې ويل يې: څوک چې له خپل مال نه په دفاع کې ووژل شي ، هغه شهيد دی ، څوک چې له خپل دين نه په دفاع کې ووژل شي هغه شهيد دی ، څوک چې له خپلې وينې (ځان) نه په دفاع کې ووژل شي هغه شهيد دی ، او څوک چې له خپل ناموس نه په دفاع کې ووژل شي هغه شهيد دی)

په دې اړه نور هم ګڼ روايات راغلي ، په ځينو کې راغلي چې که چا له خپل مال نه ددفاع په لاره کې جګړه وکړه ، او پکې ووژل شو ، نو شهيد دی .

او په مسلم شريف کې په دې اړه داسې روايت راغلی: (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ جَاءَ رَجُلٌ يَرِيدُ اخْتِذَا مَالِي ؟ قَالَ فَلَا تَعْطُهُ مَالُكَ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ قَاتَلَنِي ؟ قَالَ قَاتَلَهُ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ قَاتَلَنِي ؟ قَالَ فَأَنْتَ شَهِيدٌ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ قَاتَلْتَهُ ؟ قَالَ هُوَ فِي النَّارِ)^۲

^۱ - الجامع الصحيح سنن الترمذي: لمحمد بن عيسى أبو عيسى الترمذي السلمي ، الناشر : دار إحياء التراث العربي - بيروت ، تحقيق : أحمد محمد شاكر وآخرون ، عدد الأجزاء : ۵ ، ټوك: ۴ - مخ: ۳۰ .

^۲ - صحيح مسلم : ټوك: ۱ - مخ: ۱۲۴ .

ژباړه: له ابو هريرة رضي الله عنه څخه روايت دی ، وايي: يو سړی رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغی ، وايي: اي رسول الله که يو سړی له ما نه زما مال اخلي څه وکړم؟ رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: مال دې مه ور کوه! ويل: که يې جگړه را سره کوله ، په زور يې را څخه اخيست بيا څه وکړم؟ ويل: جگړه ور سره وکړه! ويل: که يې ووژلم؟ ويل: ته شهيد يې! ويل: که مې دی ووژلو؟ ويل دی په دوزخ کې دی!

دا دي دلته کور و چې له خپل حق نه په دفاع کې وژل کېدل يوازې د عقل له مخې نه ، بلکې د شريعت له مخې هم لوی او ښه کار دی. تر دې چې که څوک له خپل معنوي او يا مادي حق نه په دفاع کې ووژل شي شهيد دی. دا د زيد او بکر خبره نه ده ، د اسلام د ستر پيغمبر حضرت محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم خبره ده ، او هغه له ځانه نه وايي ، بلکې: (وما ينطق عن الهوى ، ان هو الا وحي يوحى).

او که يې د ټولو په منځ کې چې دی هم ورسره وي به ته انفجار ور کړ ، هم يې ځان او هم يې ور سره ظالمان او غله له منځه يوړول بيا به هم ټول وايي چې آفرين دې پرې وي ، که يې ځان له منځه يووړ ، دظالمانو بيخ يې هم وايست!!

انسان چې يوازې انساني غيرت ولري ، په خپل کور او کلي د يرغل په وړاندې آرام نه کېښي ، او هغه څوک چې هېڅ ارزښت او هېڅ معيار نه پېژني ، هېڅ هدف نه لري ، هغه د انسانانو له ډلې څخه وتلی دی ، له هغه نه څوک گيله نه کوي!!

مونږ ډېر داسې ځوانان وينو چې په ملي اردو کې له نيواکګرو سره کار کوي ، سره له دې چې نيواکګر پيسې ور کوي ، ډوډۍ ورکوي ، پالنه او روزنه يې کوي ، مګر دوی داسې احساسوي چې خپلواک نه دي ، واک يې دبل په

لاس کې دی ؛ ځکه خو د خپل ټوپک شپېلی پر خپلو استاذانو راگرځوي!! او په دې هم پوهېږي چې په داسې حال کې یې ژوندي پاتې کېدل که محال نه وي خیال خو دی ، ځکه دا خپله استشهادي برید دی ، له دینه معلومېږي چې له آزادۍ او خپلواکۍ سره مېنه د انسان په وینه کې ګډه ده .

د استشهاد او انتحار ترمنځ توپیر

دلته به د یوې سربېرې په توګه مخکې له دې چې د استشهاد او انتحار د لغوي او اصطلاحي معناګانو په اړه خبرې وکړو ، د شهادت غوښتنې په اړه یو څو مهمو ټکو ته اشاره وکړو. وروسته به بیا د استشهاد او انتحار ترمنځ توپیر ته ورشو ، څو ټولو ته څرګنده شي چې د استشهاد او انتحار ترمنځ څومره لوی او لیرې واټن شتون لري.

په دې ټول پوهېږي چې شهادت غوښتنه په اسلام کې روا بلکې یو ډېر لوړ او لوی هدف دی ، تر دې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم خپله د شهادت غوښتونکی و ، امام بخاري رحمه الله په دې اړه په خپل صحیح کې داسې روایت راوړی:

(أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْلَا أَنَّ رِجَالًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَطِيبُ أَنْفُسُهُمْ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنِّي وَلَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُهُمْ

عَلَيْهِ مَا تَخَلَّفْتُ عَنْ سَرِيَّةٍ تَغْزُو فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوَدِدْتُ أَنِّي أُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ أُحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ ثُمَّ أُحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ ثُمَّ أُحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ^۱).

ژباړه: ابو هريره- رضی الله عنه - وویل: ما له نبي کریم صلی الله علیه وسلم نه واورېدل چې ویل یې: زما دې په هغه ذات قسم وي چې زما روح یې په واک کې ده، که دا خبره نه وای چې له مومنانو نه ځینې کسان دا نه خوښوي چې له ما نه دې وروسته پاتې شي، او زه دومره وس نه لرم چې ددوی دتګ لپاره بندوبست وکړم، نو زه به کله هم له هغه ټولي وروسته نه وم پاتې شوی کوم چې د الله جل جلاله په لاره کې جهاد کوي. زما دې په هغه ذات قسم وي چې زما روح دهغه په واک کې ده چې هر وروڼه داخوښم چې زه د الله جل جلاله په لار کې ووژل شم!! بیا بېرته را ژوندی کړای شم!! بیا ووژل شم!! بیا را ژوندی کړای شم!! بیا ووژل شم!! او بیا را ژوندی کړای شم او بیا ووژل شم!!!

دلته رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایي چې که د ځينو مسکینو مسلمانانو د زړه ساتلو خبره نه وای، هرې غزا ته به تلیم، خو د فقيرانو او مسکینانو د زړه ساتلو لپاره پاتې کېږم تر څو دوی ته ځان بد ښکاره نشي، د کمي احساس ونه کړي، او لږ داده وي چې څه رسول الله صلی الله علیه وسلم هم له مونږ سره دي.

۱ - الجامع الصحيح المختصر، لمحمد بن إسماعيل أبو عبد الله البخاري الجعفي، الناشر: دار ابن كثير، اليمامة - بيروت، الطبعة الثالثة، 1407 - 1987م، تحقيق: د. مصطفى ديب البغا أستاذ الحديث وعلومه في كلية الشريعة - جامعة دمشق، عدد الأجزاء: 6. باب تمني الشهادة، ټوک: ۳ - مخ: ۱۰۳۰.

او بیا وایي چې که ما دومره وس درلودلی چې د دې مسکینانو لپاره د جهاد وسایل او سورلی برابرې کړم ، بیا به مې هم دا کار کولو ، او له دوی سره به یو ځای جهاد ته تلم مگر دومره وس نه لرم ، ځکه له دوی سره پاتېږم!

امام طبراني رحمه الله په خپل کتاب (المعجم الكبير) کې دې ته ورته یو روایت له ابی مالک اشعري نه راوړی دی ، چې په وروستني برخه کې یې رسول الله صلی الله علیه وسلم داسې فرمایلي دي: (...وَلَوْ خَرَجْتُ مَا بَقِيَ أَحَدٌ فِيهِ خَيْرٌ إِلَّا انْطَلَقَ مَعِيَ ، وَذَلِكَ يَشُقُّ عَلَيَّ).

ژباړه: ...او که چېرې هرې غزا ته ووزم هېڅ داسې څوک به پاتې نشي چې په هغه کې یو څه خیر وي ، مگر دا چې له ما سره به ځي ، یعنې ټول نیک خلک به غزا ته ځي او هېڅوک به پاتې نشي چې د اسلام او مسلمانانو د چارو سمبالول په غاړه واخلي ، او دا کار په ما ګران پرېوزي ؛ ځکه د جهاد له ټولو نه مهمه موخه د اسلامي نظام راتلل دي ، تر څو د الله جل جلاله حکم په ځمکه کې پلي شي ، په دې معنی چې له جهاد نه موخه یوازې دا نه ده چې ټول دې شهیدان شي ، بلکې له جهاد نه لوی هدف دا دی چې اسلامي نظام راشي ، د قرآن کریم حکمونه چې د ټول بشریت د نیکمرغۍ ضامن دي پلي شي ، تر څو انسان له دنیوي نیکمرغۍ او آخروي سعادت نه برخمن شي.

---

۱ - المعجم الكبير: سليمان بن أحمد بن أيوب أبو القاسم الطبراني ، الناشر : مكتبة العلوم والحكم — الموصل ، الطبعة الثانية ، 1404 — 1983 م ، تحقيق : حمدي بن عبدالمجيد السلفي ، عدد الأجزاء : 20 ، توک: ۳. مخ: ۳۰۰.

له همدې کبله علمای کرام وايي هغه مجاهدين او دمجاهدينو مشران چې د اسلامي حکومت د چارو د سمبالولو وړتيا ولري ، بايد له اړتيا پرته د جنگ ډگر او لومړيو کړنو ته لار نشي ؛ ځکه په دې سره مسلمانانو ته ډېر زيان رسي ، هغه دا چې په کار پوه ، سوچه او پاک زړي ، د اسلام او مسلمانانو په درد دردمن او رېښتيني مجاهدين به ټول شهيدان شي ، وروسته به چارې داسې کسانو ته په لاس ورشي چې هر څه به له خپلو ځانونو او گټو نه قربانوي ، هر څه به په يوه روپۍ خرڅوي ، لکه چې ومو وليدل ، له روس سره د جهاد پر وخت همداسې وشول ، نیک او مخلص مشران شهيدان شول ، يا هم وروسته د کورنيو جگړو له امله په کورونو کېناستل ، او د چارو واکې استاذ سياف او دده په څېر نورو ته لاس ته ورغلې ، دا دي اوس يې ټول گوري چې څه يې وکړل!! د دوه ډالرو لپاره يې د جهاد افتخارات او وياړونه د امريکايانو او انګريزانو په پښو کې ور وغورځول ، د شهيدانو پاکې وينې ، د يتيمانو مظلومې اوښکې او د کونډو زړه چوونکې کرغې يې په سرو کفارو وپلورلې!!

پاتې دې نه وي چې که اړتيا وه او پرته له دې چې د مجاهدينو مشران او رېښتيني په کار پوه تکره مجاهدين د جگړې لومړيو کړنو ته لار شي بله چاره نه وه ، بيا به هرو مرو ځي ، که شهيدان شول هم د اسبابو په نړۍ کې دوی ته کوم مسوليت نه متوجه کېږي .

علمای کرام دا خبره د همدې پاسني حديث شريف له مخې کوي ، دا دي رسول الله صلى الله عليه وسلم خپله فرمايي چې زه ځکه هرې غزا ته نه ځم چې بيا به هر نیک مجاهد غواړي له ما سره لار شي ، او په دې صورت کې به د مسلمانانو چارې څوک برابرې؟!

رسول الله صلى الله عليه وسلم د حديث شريف په وروستني برخه کې قسم کوي او درې ځله دا خبره تکراروي چې که داسې نه وای ما به خامخا

خوبنه کړې وای چې د الله جل جلاله په لاره کې ووژل شم او بیا را ژوندی شم ، بیا ووژل شم ، او بیا را ژوندی شم او بیا ووژل شم!!

د بخاري شریف په یو بل روایت کې په دې اړه داسې راځي: (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ وَدِدْتُ أَنِّي أَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأُقْتَلُ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أُقْتَلُ فَكَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ يَقُولُهُنَّ ثَلَاثًا أَشْهَدُ بِاللَّهِ).

ژباړه: له ابو هريره رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: زما دې په هغه ذات قسم وي چې زما روح یې په لاس کې ده چې دا خوبنوم چې زه د الله جل جلاله په لاره کې وجنګېرم ، او بیا ووژل شم!! بیا بېرته را ژوندی کړای شم!! بیا ووژل شم او بیا بېرته را ژوندی کړای شم!! بیا ووژل شم!!

هغه راوي چې دا حدیث یې له ابو هريره رضی الله عنه نه اورېدلی وایي ابو هريره رضی الله عنه به درې ځله دغه ټکي چې ووژل شم او بیا را ژوندی کړای شم ویلو ، او زه الله جل جلاله په دې باندې گواه نیسم چې همداسې به یې ویل ، نوموړی راوي دا خبره د دې لپاره کړې تر څو چاته شک پیدا نه شي او و نه وایي چې دا خبره په رسول الله صلی الله علیه وسلم پسې چا جوړه کړېده .

له دینه معلومېږي چې معمولاً دا خبره د ځینو خلکو زړه ته سمه نه لوېږي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به کړې وي ؛ ځکه یې وویل چې رسول

الله صلی الله علیه وسلم همداسې ویل ، او دا هم ترې معلومېږي چې صحابوو رضی الله عنهم به د رسول الله صلی الله علیه وسلم د مبارکو ویناوو په رانقلولو کې زیاته پاملرنه کوله ، تر دې چې دومره به متوجه وو چې دا ټکی یې یو ځل او دا یې دوه ځله او دا یې درې ځله وویل.

د یادونې ده چې رسول الله صلی الله علیه وسلم هسې په خوشې خبره قسم نه کړی او نه یې کولو ، دې ټکي ته باید ډېر په غور پام وشي ، د زړه په غوږونو واورېدل شي ، او د زړه له تله ومنل شي .

له دې او دېته ورته نورو گڼو احادیثو او له دې نه مخکې له گڼو آیتونو نه په ښکاره جوتېږي چې د الله جل جلاله په لاره کې شهادت خورا لوی او لوړ بخت دی ، چې هر چا ته نه رسي ، بلکې د الله جل جلاله په خپل فضل او رحمت سره ځینې کسان د دغو درجو لپاره غوره کوي .

په څلورمه پاره کې د آل عمران د سورت په یوسل او څلویښتم آیت کې الله جل جلاله مسلمانانو ته دا حد له غزا نه وروسته چې دوی پکې وځورېدل داسې ډاډکیرنه ورکوي: ((إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ^۱، وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ^۲ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ^۳))

۱ - سورت آل عمران - آیت: ۱۴۰.

ژباړه: که تاسو ته ټپ او زخم در ورسید ، نو دوی (کفارو) ته هم همدا ډول ټپ او زخم تېر کال د بدر په غزا کې رسیدلی و ، او دا خو ورځې دي ، مونږ یې د خلکو ترمنځ اړوو را اړوو ، یعنی کله یو لوري ته درد رسېږي ، کله بل لوري ته ، او بل د دې لپاره مونږ دا کار کوو تر څو الله جل جلاله په ښکاره هغه کسان خلکو ته وښيي چې ایمان یې راوړی دی ، هسې خو به منافقینو هم ویل چې مونږ مسلمانان یو.

منافق او مسلمان په درد ، غم او تاوان کې معلومیږي ، مسلمان ته که خوشالي او کامیابي ورسې او که غم او ناکامي ، په دواړو حالتو کې د خپل رب په قضا او قدر ایمان لري ، او غاړه ورته ږدي ، مگر منافق یوازې په هغه صورت کې د الله او رسول خبره مني چې د ده پکې ګټه وي ، او که د ده تاوان و پکې ، بیا په غوسه وي ، جهاد ته فساد او مجاهدینو ته مفسدین وايي!!

الله جل جلاله د ورځو اړول را اړول ، چې کله مسلمانان برلاسي وي او کله کفار د دې لپاره کوي تر څو ستاسو مسلمانانو له ډلې نه ځینې شهیدان غوره کړي ، چې هغه په جنت کې ورته تیارې شوې درجې ورکړي ، کومې چې پرته له شهادت نه په بل څه نه تر لاسه کېږي ، او الله جل جلاله ظالمان نه خوښوي .

په دې آیت کې الله جل جلاله فرمایي : « وَيَتَّخِذُ شُهَدَاءَ مِنْكُمْ » د اتخاذ فعل د افتعال له باب نه دی ، د علم صرف له مخې د افتعال باب له معناوو څخه یوه هم په دقت سره غوره کول دي ، او دلته د غوره کولو په معنی راځي ، غوره کول یو ځانګړي کیفیت غواړي! په دې معنی چې هر څوک نه شهید کېږي ، بلکه هغه څوک د شهادت لوړ مقام ته رسي چې الله جل جلاله یې دخپلې ځانګړې مهربانۍ له مخې د دغه لوړ مقام لپاره غوره کړي ؛ ځکه د الله جل جلاله په لاره کې وژل کیدل لوړه او لویه بریا ده ، هر څوک یې نشي تر

لاسه کولی، د هغه چا په برخه کې چې الله جل جلاله دغه لور او نازولي منزلت ته غوره کړی وي، او الله جل جلاله دې لور مقام ته هر څوک نه غوره کوي!! .الله جل جلاله په قرآن کریم کې فرمایي: ((إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ؟ فَاسْتَبْشِرُوا بَبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ۖ وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ))^۱.

ژباړه: بېشکه چې الله جل جلاله له مومنانو نه د هغوی ځانونه او مالونه د جنت په بدل کې پېرودلي، داسې چې دوی به د الله جل جلاله په لاره کې جنګېږي، دوی به نور (کفار) وژني او دوی به خپله هم وژل کېږي، د دې ژمنې پوره کول الله جل جلاله په خپل ذات په تورات او انجیل او قرآن کې منلي دي، او له الله جل جلاله پرته به بل څوک د خپلې ژمنې تر ټولو ښه پوره کوونکی وي؟ دا معامله چې بيعت مو پرې کړی ستاسو لپاره زیږی دی، او یوازې همدا لویه بریا ده.

له دې مبارک آیت نه په ښکاره جوتېږي چې د الله جل جلاله په لاره کې وژل کېدل تر ټولو لویه بریا ده، او الله جل جلاله له خپلو مومنونو بڼده ګانونه د

هغوی ځانونه او مالونه د جنت په بدل کې اخیستي دي ، هغوی یې ته ویل چې تاسو به زما په لاره کې جنگېږئ چې هم به کفار وژئ او هم به تاسو وژل کېږئ ، او بیا به زه تاسو ته جنتونه درکوم .

د قرأت او تفسیر علمای کرام فرمایي چې (فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ) په یو قرأت کې (فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ) لومړی فعل مجهول او دوهم معلوم هم راغلی ، که څه هم چې مشهور لومړی قرأت دی ، د لومړي قرأت پر بنسټ معنی داسې کېږي چې دوی به کفار وژني او د کفارو لخوا به دوی وژل کېږي ، او په دوهم قرأت یې معنی داسې کېږي چې د کفارو لخوا به دوی وژل کېږي ، او دوی به کفار وژني! ددې دوهم قرأت له مخې شهادت او د مجاهدینو د سربښندونو ستایلو ته ټینګه او کلکه اشاره شوې ده ، ځکه چې دوی مرګ د سر په سترګو کوي ، کفار یې وژني ، خو بیا هم پر کفارو ورځي او وژني یې. له مرګ څخه نه یرېږي!

الله جل جلاله فرمایي چې دا ډول معامله ما په تورات او انجیل کې له اهل تورات او انجیل سره هم کړېده ، یعنې جهاد مې یوازې پر تاسو (مسلمانانو) نه دی فرض کړی ، بلکې له تاسو نه په مخکې امتونو مې هم فرض کړی و ، او بیا ټینګار کوي چې کورئ د الله ژمنه څه دروغ نه ده!! او نه دا سې ده چې پوره به یې نه کړي ، له الله جل جلاله پرته بل هېڅوک داسې نشته چې خپله ژمنه په ښه او بشپړه توګه پوره کړي ، او همدا معامله چې له تاسو سره الله جل جلاله کړې ده دا ډېره لوړه او ښه معامله ده ، تر دې چې مومنانو ته د دې معاملې زیږی ورکوي ، او بیا په پای کې وایي چې یوازې همدا د الله جل جلاله په لاره کې وژل کېدل لویه بریا ده.

مشهور مصري داعي او عالم دکتور وجدي غنیم د پورتنی آیت شریف د (فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ) په اړه وایي چې د مجهول فعل په تقدیم سره استشهادي بریدونو ته اشاره ده ، دی وایي مجهول

فعل چې مقدم شي معنی يې داسې راځي چې دوی (مومنان) به وژل کېږي او بیا به دوی نور (کفار) وژني، او دا په استشهادي بریدونو کې په جوتنه توګه څرګندېږي: ځکه په استشهادي برید کې استشهادي مجاهد له دښمن نه مخکې وژل کېږي، لومړی استشهادي وژل کېږي او بیا یې دښمن.

استشهاد:

دا خو په عامه توګه د شهادت د لوړ او ستر مقام په اړه، اوس به استشهاد ته را شو.

استشهاد او انتحار دواړه عربي کلیمې دي، دواړه مصدرونه دي، استشهاد چې د استفعال له باب نه دی د شهادت غوښتنې په معنی دی. د عربي ژبې د ګرامري قواعدو له مخې استفعال باب په اصل کې معتدي دی، خو کله کله لازمي هم راځي، چې د لازمیت په حال کې مجهول استعمالېږي، لکه داسې ویل کېږي: اُسْتُشهِدَ فلان!! یعنې پلانی شهید شو.

او په اصطلاح کې استشهاد دپته ویل کېږي چې یو مسلمان د الله جل جلاله د رضا، او د الله جل جلاله د کلیمې د لوړوالي لپاره، په دنیا کې د زړه تنکوالي له کبله نه، د کورني تاوتریخوالي له کبله، له خپل حق، خپل دین، ځان، کور، او وطن نه د دفاع لپاره ځان د مرګ کومي ته ورغورځوي، زړه یې غواړي ښه ژوند ولري، ښه کور ولري، ډېر بچیان ولري، مګر د کفارو د شړلو او له هغوی نه د خپل کور د ژغورلو له کبله له دې هر څه تېر شي، دا په حقیقت کې د هر غیرتي انسان خوی دی، چې په خپل کور، ننگ او آبرو له سر نه تېر شي، که څه هم چې مسلمان نه وي.

استشهادي مجاهد په زهرو ځان نه وژني ، له لوړ ځای نه ځان نه را
 کوږي ، د موټر يا ريل گاډي مخې ته ځان نه اچوي چې پرې تېر شي او ويې
 وژني. ځان ته اور نه ورته کوي ، ځان نه زيندي کوي! ځکه چې هدف يې د
 ځان وژل نه وي ، بلکې هدف يې د يرغلگر وژل وي ، خو کله چې دا کار پرته
 له دې چې ځان پرې قربان کړي په بله توگه نشي تر سره کېدی ، مجبوريږي
 چې د ځان په وژلو يې ووژني. استشهادي په حقيقت کې د ځان وژل د کافر
 دښمن د وژلو ، ډارولو او شړلو لپاره وسيله گرځوي.

هر کله چې يو مسلمان دا ډول سربښندنه کوي ، دېته استشهادي يا فدايي
 ويل کېږي ، دې ډول سربښندنې ، غيرت او شهامت ته ، فکر نه کوم چې عاقل
 انسان انتحار ووايي.

لکه مخکې چې تېر شول ، له جهاد نه يوازینی موخه دا نه ده چې
 مسلمانان دې پکې شهيدان شي ، د جهاد تر ټولو ستره موخه د الله جل جلاله
 د دين لوړول او د کفر له منځه وړل دي ، هو!! شهادت د جهاد له موخو نه
 يوه موخه ده ؛ ځکه هغه درجې چې الله جل جلاله په دنيا او آخرت کې د
 شهيدانو لپاره ټاکلي او غوره کړي دي ، هغه پرته له شهادت نه په بل څه نه تر
 لاسه کېږي ، نه په علم تر لاسه کېږي ، نه په ذکر ، نه په لمانځه ، نه په روژه ، نه
 په حج او نه په نورو عبادتونو . هو!! د آخرت درجي يې کېدا شي په نورو
 عبادتونو هم تر يو ځايه تر لاسه شي ، خو په هغه وخت کې چې جهاد فرض
 عين نه وي . فرض کفايي وي ، مګر دنيوي درجې يې په بل هېڅ شي نه شي تر
 لاسه کېدای ، يوازې او يوازې شهيد دی چې په دنيا کې غسل نه ور کول
 کېږي ، په خپلو جامو کې خاورو ته سپارل کېږي ، او شهيد ورته ويل کېږي ، له
 شهيد پرته بل هېچا ته دا دنيوي امتياز ، کرامت او درجې نه دي ور کړل
 شوې!!!

له جهاد نه بله موخه د الله جل جلاله له خوا د بنده گانو آزمويڼه ده چې د ده امر مني او که نه؟ ځينې خلک چې د استاذ سياف په څېر پروفيسرانو په مکر تېر وتلي ، فکر کوي چې جهاد هسې يو جنگ دی که چا وکړ او که يې ونه کړ څه خبره نه ده ، مکر نه ، جهاد له هر څه د مخه د الله جل جلاله امر دی ، عبادت دی ، لکه څنگه چې لمونځ کول ، روژه نيول ، حج کول ، زکات ورکول عبادتونه دي ، جهاد هم يو عبادت دی ، مسلمان چې جهاد کوي ، له ټولو د مخه يې بايد نيت سم وي ، چې دا د الله جل جلاله امر دی .

ضرور نه ده چې جهاد دې هرو مرو هغه ډول نتيجه ورکړي کومه چې ځينې خلک يې غواړي ، نوح عليه السلام نهه نيم سوه (۹۵۰) کاله دعوت وکړ ، مگر د گوتو په شمار کسانو ايمان پرې راوړ ، مسلمان په دې مکلف دی چې د الله تعالی له حکم ، د وخت او ځای په نظر کې نيولو سره سم خپل مسوليت ادا کړي ، دا چې نتيجه څه کېږي؟ هغه د الله تعالی کار دی ، الله جل جلاله په خپلو کارونو له بل هر چا ښه پوهېږي.

انتحار:

انتحار د افتعال له باب څخه دی ، او لغوي معنی يې د غاړې پرې کول دي ، په اصل کې له نحر څخه اخيستل شوی ، نحر په عربي ژبه کې غاړې ته ويل کېږي ، چې د امر فعل يې انحر راځي ، لکه په سورت الکوتر کې چې الله جل جلاله خپل کران پيغمبر حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ته

فرمايي: (فَصَلَ لِرَبِّكَ وَ انْحَزْ) ۱ يعني خپل پالونکي ته لمونځ وکړه! او د اختر قرباني وکړه! دلته يې ځکه د (انْحَزْ) ټکي راوړی چې د اختر قرباني د څاروي د غاړې په پرې کولو کېږي ، د علم صرف له مخې (نحر) ثلاثي مجرد دی ، او معتدي راځي ، په دې معنی چې د څاروي غاړه پرې کړه! او انتحار ثلاثي مزید دی ، او لازمي راځي ، يعني دخپلې غاړې پرې کول! يعني ځان وژل.

د افتعال باب په اصل کې لازمي دی ، او معلوم استعمالېږي ، داسې ويل کېږي: (انتحر فلان) يعني پلاني انتحار وکړ ، ځان يې ووژلو ، ځکه چې په عربي ژبه کې په عام ډول لازمي فعل مجهول نه راځي.

او په اصطلاح کې انتحار دېته ويل کېږي چې يو انسان د دنيا له ژوند نه په تنگ شي ، له لوړې نه په تنگ شي ، يا په اصطلاح عاشق وي! معشوقې ته يې نشي رسيدی ، يا يې معشوقه له بل ځا سره واده وکړي! يا يې ټول مال هلاک شي ، يا کوم بل غم او درد ورته ورسې ، ددې لپاره چې له زړه په تنگوالي نه ځان خلاص کړي ، له سخت ژوند نه ځان خلاص کړي ، له غمونو ځان خلاص کړي ، ځان وژني. ځان وژنه يې نه د الله جل جلاله د رضا لپاره وي ، نه د الله جل جلاله د کليمې د لوړوالي لپاره ، او نه د دښمن د خپلو او وژلو لپاره. مطلب يې يوازې او يوازې دا وي چې ځان د دنيا له غمونو بې غمه کړي! له همدې کبله يا زهر خوري ، يا ځان زيندي کوي ، يا له لوړ ځای نه راگوزاروي ، يا په چاره ، يا خنجر ځان وژني ، يا د موټر او ريل گاډي مخې ته ځان ور اچوي چې مړ شي. يا خوراک او څښاک نه کوي ، تر څو مړ شي ، يا د بدن ټپ

^۱ - سورت الکوثر . آيت: ۲.

همداسې پرېږدي چې وينې ترې لاړې شي او مړ شي. انتحاري انسان هېڅکله داسې نه کوي چې په ځان پورې بارود يا بهونه وتړي او بيا په يرغلگرو ور منډه کړي ، چې د ځان په وژلو سره هغوی ووژني!

انتحار د اسلام په مبارک دين کې بالکل يو ناروا عمل او لويه گناه ده ، په مسلمانانو کې انتحار ډېر کم دی ، په حقيقت کې مسلمان په هېڅ صورت انتحار نه کوي ، کله کله يې که کوم مسلمان وکړي ، هغه يا د اسلام له دين نه پوره معلومات نه لري ، يا يې دماغ خراب وي ، نور مال نه وي.

انتحار په اصل کې کفار کوي ، او د کفارو په ملکونو کې خورا زيات پېښېږي ، کفار ځکه انتحار کوي چې هغوی د آخرت په ورځ ايمان نه لري ، په حساب او کتاب ايمان نه لري ، دوی فکر کوي چې همدا دنيا ده ، له دنيا خوا نور څه نشته ، که دوی په دې پوهېدی ، يا يې عقیده درلودی چې له دنيا وروسته آخرت شته ، هلته د ښو او بدو پوښتنه کېږي ، هېڅکله به يې انتحار نه و کړی ؛ ځکه پوهېدل به چې که ددنيا له غمونو هر څو ځانونه بې غمه کړي ، هلته په آخرت کې به له ابدې غمونو او دردونو سره مخ کېږي بيا به يې دا کار نه کولو!

مسلمان له همدې امله انتحار نه کوي ، بلکې استشهاد کوي ، هغه پوهېږي ، عقیده لري چې آخرت شته ، حساب او کتاب شته ، د ښو او بدو پوښتنه شته ، جنت او دوزخ شته ، که په دنيا کې هر څومره تکليف ورته ورسې ، په آخرت کې جنت ته هيله لري ، بلکې د همدې جنت په هيله استشهادي بریدونه کوي. مسلمان پوهېږي چې که اوس ددنيا له غمونو ځان خلاص هم کړم ، ځان ووژنم ، سبا به په آخرت کې بيا څه کوم ؟ له همدې کبله لکه پاس مو چې وويل په مسلمانانو کې انتحار ډېر کم دی ، کله کله يې ځينې هغه مسلمانان کوي چې يا د اسلام په اړه پوره معلومات نه لري ، او يا داسې يو

حالت پرې راشي چې د ښه او بد توپیر نشي کولی! یو ډول لیونی غوندې شي! جوړ او سم مسلمان هېڅکله انتحار نه کوي. انتحار کفار کوي، همدا اوس په کفري هېوادونو کې انتحار د ورځې معمول گرځېدلی، هره ورځ په سلهاوو، بلکې زرهاوو کفار انتحار کوي.

د کره څېړنو له مخې په امریکا کې هر کال تر پنځه ویشت زره (۲۵۰۰۰) زیات خلک انتحار کوي!! چې هره ورځ نېردي اویا کسه، او په هر ساعت کې درې کسان کېږي!! همدا ډول په بریتانیا، فرانسه، ایتالیا او نورو ګڼو کفري هېوادونو کې.

دروغتیا د نړیوالې ټولنې د ۲۰۰۷ کال د راپور پر بنسټ، او په ۲۰۱۲ کال کې د ځانوژني دمخینوي د نړیوالې ورځې د لمانځنې په مناسبت نوموړې ټولنې ویلي چې چې د نړۍ په کچه هر کال نېردي یو ملیون خلک ځانوژنه کوي!!!^۱

او دا شمیر د هغو کسانو له شمیر څخه لوړ دی کوم چې په ټوله نړۍ کې په جګړو کې وژل کېږي!!! د حیرانتیا ځای دا چې هر کال شل میلیونه خلک د ځانوژنې هڅې کوي خو یوازې یو ملیون یې خپل هدف ته رسېږي، نوموړې ټولنه وايي چې تر ټولو زیاته ځانوژنه په پر مختللیو هېوادونو کې را منځته کېږي! په عام ډول په ټوله نړۍ کې په هرو ۲۰ ثانیو کې یوه ځانوژنه تر سره کېږي!

^۱ - <http://www.emro.who.int/ar/media/news/suicide-prevention-day2012.html>

/http://www.who.int/mediacentre/news/statements/2007/s16/ar

خِينِي نوري سر شهېرنې وايي يوازې په چين کې هر کال د مليون څلورمه برخه (۲۵۰۰۰۰) کسان چې نېردي په هرو دوه دقيقو کې يو کس کېږي ، ځانونه کوي ، د يادونې ده لکه څه رنگه چې پورتنۍ ټولنې ويلي زياتره ځانونه کفار کوي!! متاسفانه چې يرغلګرو دا مرض زموږ هېواد ته هم راوړی دی ، له اشغال نه مخکې او اوس که سره پرتله شي ، مخکې په کلونو کلونو چا نه اورېدل چې کوم افغان دې ځانونه کړې وي ، خو اوس په ورځني ډول دوه درې مېرمنې ځانونه وژني! يا ځانونو ته اور اچوي ، او يا زار خوري!

اسلام مسلمان ته د دا ډول ناروا کار اجازه نه ورکوي ، بلکې يوه لويه گناه يې بولي ، په دې اړه امام مسلم رحمه الله په خپل صحيح کې داسې روايت راوړی دی: (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ فَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ يَتَوَجَّأُ بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا وَمَنْ شَرِبَ سُمًّا فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا وَمَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يَتَرَدَّى فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا).

ژباړه: له ابو هريره رضي الله عنه څخه روايت دی ، ده وويل چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: (که چا خپل ځان په اوسپنه ووژلو ، نو همدا اوسپنه به يې په لاس کې وي ، همېشه او تل تر تله به يې د دوزخ په اور کې په خپله خېټه کې وهي ، او که چا زار وڅښل ، او ځان يې ووژلو ، نو همېشه او

---

۱ - صحيح مسلم ، لمسلم بن الحجاج أبو الحسين القشيري النيسابوري ، الناشر : دار إحياء التراث العربي - بيروت ، تحقيق : محمد فؤاد عبد الباقي ، عدد الأجزاء : ۵ . ټوک: ۱ . مخ: ۱۰۳ .

تل ترتله به يې په دوزخ کې غورځوي ، او که چا ځان له غره نه راگوزار کړ او ځان يې ووژلو ، نو همېشه او تل ترتله به په دوزخ کې همدا رنگه را گوزاريږي .

دغه مبارک حديث په ډاگه وايي چې که چا زهر وڅښل يا يې ځان په کومه بله وسيله ووژلو په هغه توگه به په آخرت کې هم کړول کېږي ، او په دې ټول پوهېږي چې زهر هغه څوک خوري چې له ژوند نه په تنگ وي ، په چاره هغه څوک ځان وژني چې غواړي خپل ځان د دنيا له ستونزو نه بې غمه کړي ، مگر استاذ سياف په خورا سپين سترگي او وچه ناروا دا حديث شريف چې صراحتاً د انتحار او ځانوژنې په اړه راغلی د استشهادي مجاهدينو په اړه بولي !!

له پورتنی حديث شريف نه جوتېږي چې د استشهاد او انتحار يا شهادت غوښتنې او ځان وژنې ترمنځ توپير لکه څمکه او آسمان دی .

استشهادي مجاهد په دې ښه پوهېږي ، چې د څه لپاره ځان قربانوي ؟ ځکه خو ټول د استشهادي مجاهدينو وصيتنامې گوري او اوري يې ، هغوی په رسا توگه وايي چې مونږ يوازې او يوازې د الله جل جلاله د رضا او له خپل دين او ولس نه د دفاع لپاره دا کار کوو ، نه له دې وجې چې مونږ د دنيا له ژوند نه په تنگ يو .

په رښتيا چې خبره همداسې ده ؛ ځکه هغوی په څومره خوشالي او په له خندا ډکو خولو او له موسکا ډکو څېرو خبرې کوي ، مرگ ته ور دانگل د انساني فطرت له مخې گران کار دی ، يو څوک چې په دې پوه شي چې اوس ، يا يو څه وخت وروسته به وژل کېږي هسې غير ارادي يې پرڅېره خپکان را برسېره کېږي ، که دی هر څو هڅه وکړي چې ځان خوشاله وښيي مگر نه کېږي . اصلاً د انسان ټول بدن او غړي د زړه په واک کې دي ، زړه د انسان د بدن ټولو واک دی ، که زړه ډاډه وي ټول غړي ډاډه وي ، او که زړه سترې يا خپه

وي ټول بدن سترى او خپه وي . مونږ گورو چې د سربښندونكو اتلانو څېرې څومره خوشاله او له موسكا ډكې وي ، دا ځكه چې د دوى زړونه په الهي ډاډگيرنه ډاډمن وي ، له مرگ نه هېڅ اندېښنه نه لري ، د خپل پالونكي په ژمنو او جنتونو يې ايمان داسې ټينگ وي چې د دنيا له ټولو ښو او بدو نه جلاوالى هېڅ اغېزه نشي پرې كولى ، سره له دې چې پلرونه ، ميندې خویندې ، وروڼه دوستان او د ځينو لا اولادونه به هم ور يادېږي . خو له دې ټولو سره سره په مباركو او د ايمان په نور ښايسته څېرو كې يې د هېڅ ډول غم او خپكان ورې نښې هم نه تر سترگو كېږي ، او دا هغه څه دي چې د نړۍ كفار يې په حيرت كې اچولي !! چې څه ډول يو انسان په دومره خوشحالي مرگ ته وردانكي! د دوى حيرت په ځاى دى : ځكه دوى د دنيوي اسبابو په رڼا كې حساب او كتاب كوي ، خو مسلمانان په ځانگړي ډول استشهادي مجاهدين چې په آخرت ټينگ ايمان لري ، د الله جل جلاله په ژمنو او وعدو حساب كوي!

متاسفانه!! ډېر مسلمانان په تېره ځينې هغه كسان چې په قرآن او حديث باندې هم يو څه پوهېږي په خپلو ورځنيو خبرو كې فدايي مجاهدينو ته خودكش او ځانمرگي وايي ، يا انتحاري وايي ، او دا د دې اتلو سربښندونكو په حق كې ظلم او جفا ده ، بايد په كلکه ډه ډه ترې وشي : ځكه چې دا په حقيقت كې هغوى ته كنځل كول دي ، كه د قيامت په ورځ همدا سربښندونكي مجاهدين ووايي چې مونږ خپلې غوښې ، هډوكي او ويني له اسلام نه قربان كړې ، په خپلو وينو او غوښو مو له تاسو او ستاسو له اولادونو او خاورې نه دفاع وكړه ، او تاسو بې غمه مزې او چرچې كولې ، د دې پر ځاى چې تاسو مونږ ستايلي واى ، زمونږ د مېړانې او اتلولۍ يادونه مو كړې واى تاسو مونږ ته خودكش او ځانمرگي ويل؟ زمونږ ځواب به څه وي؟

که یو مسلمان پوهېږي او بیا شهادت غوښتنې ته ځان وژنه او انتحار وایي
یقینا چې گناه کوي ، او که څوک په ناپوهۍ کې دا خبرې کوي ، هغوی باید
ځان پوه کړي.

د استشهادي عملياتو د مشروعيت دلايل

لومړۍ: قرآني آيتونه:

امام مسلم رحمه الله په خپل صحيح كې د (أصحاب الأخدود) په اړه له صهيب رومي رضي الله عنه نه چې يو جليل القدره صحابي دی اوږد روايت راوړی، دا روايت معمولاً دقرآن كريم په ديرشمه پاره كې د سورت البروج له تفسير سره ذكر كېږي، چې هلته (أصحاب الأخدود) ذكر شوي، او د هغه آيت په شرح او تفسير كې علمای كرام دا مبارك حديث راوړي، نو دا په يو ډول د قرآن كريم د آيتونو تفسير شو، ځكه ما دلته دا حديث د قرآني آيتونو تر عنوان لاندې ذكر كړ، چې قرآن كريم دديرشمې پارې د سورت البروج سره يې تړاو دی، دلته به ددې لپاره چې خبره اوږده نشي يوازې دنوموړي حديث شريف په ژباړه بسنه وكړو.

صهيب رومي رضي الله عنه وايي: رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: (له تاسو نه په مخكې خلكو كې يو پادشاه و، هغه يو كوډگر درلود، كوډگر چې كله بوډا شو، پادشاه ته يې ويل: زه خو دادي بوډا شوم، يو هلك را ولېږه چې كوډې وړ زده كړم، هغه يو زلمكى وړ ولېږلو، كوډگر به كوډې وړ بنودلې، يوه ورځ په لاره روان و، كه گوري په يو بزرگ وړ برابر شو، وړ سره كېناست، د هغه خبرې يې واورېدې او خوښ يې شو، له دې وروسته به چې كله كوډگر ته ورتلو، بزرگ ته به هم ورغی، وړ سره به كېناست، خو كله به چې كوډگر ته راغی هغه به ورته غوسه شو چې ولې ناوخته شوې؟ او وبه يې وهلو، زلمكي بزرگ ته شكايت وكړ، بزرگ ورته ويل چې كله له كوډگر نه بېرېدې ورته وايه چې په كور كې يې وځنډولم، او كه له كور نه بېرېدې ورته وايه چې كوډگر وځنډولم، زلمكي همداسې كول، يوه ورځ گوري چې يوې لويې بلا

د خلکو لاره بنده کړې ، له ځان سره یې وویل زه به نن معلوموم چې کوډگر په حقه دی او که بزرگ ؟ نو یې یوه ډبره را واخیسته ، او وې ویل : ای الله که د بزرگ کار تاته د کوډگر له کار نه ښه وي نو ته دغه بلا ووژنه تر څو د خلکو لاره پرانیستل شي ، له دې سره یې بلا وویشته او وې وژله ، د خلکو لار پرانیستل شوه ، زلمکی بزرگ ته راغی او کیسه یې ورته وکړه ، بزرگ ورته وویل : ای زویکيه!! ته نن له مانده غوره یې ، زه گورم چې ته ډېر لوړ مقام ته رسېدلې یې ، او زر ده چې ته به آزمایل کېږې ، خو که ابتلا درباندي راغله ما چا ته مه ښيه! زلمکي به رانده اوبرکي مرض والا رغول ، او د خلکو د گټو نورو ناروغيو علاج به یې کولو ، په دې کې د پادشاه یو ملکري چې روند شوی و ، دا خبر واورېد ، نو یې زلمکي ته ډېرې دالۍ راوړې ، او ورته وې ویل : دغه څه چې دلته دي دا ټول ستا ، خو که دې زه روغ کړم ، زلمکي ورته ویل : زه هېڅوک نشم رغولی ، رغول یوازې الله جل جلاله کوي ، که ته په الله ایمان راوړې زه به دعاء درته وکړم ، الله به دې روغ کړي ، د پادشاه ملکري ایمان راوړ ، او الله جل جلاله شفاء ور کړه!

نوموړی د مخکې په شان پادشاه ته راغی او ورسره کېناست ، پادشاه ورته ویل : دا سترگې دې چا روغې کړې ؟ ده ویل زما رب!! پادشاه ویل : آیا له ما پرته ته بل رب لرې ؟ ده ویل : زما او ستا رب الله دی ، له دې سره یې شروع پرې وکړه ، تر هغه یې کړولو تر څو چې یې زلمکی ور وښود ، زلمکی یې راوست ، پادشاه ورته ویل : زویکيه!! ستا کوډې خو دې حد ته رسېدلې دي چې رانده او برکي مرض والا روغې ، او داسې کوې او داسې کوې!!! زلمکي ورته ویل : زه هېڅوک نشم رغولی ، یوازې الله جل جلاله رغول کوي ، هغه یې هم ونيو ، تر هغه یې کړولو تر څو چې یې بزرگ ور وښود ، بزرگ یې راوست ، هغه ته یې ویل : له ډېن نه دې واوره!! هغه ونه منله ، نو یې اړه راوړه ، پر سر یې ور کېښوده ، تر پښو پورې یې دوه ټوټې اړه کړ ، بیا یې هغه خپل ملکری

راووست هغه ته يې ويل :له دين نه دې وگرځه ، هغه ونه منله ، اره يې پر سر وکېښوده تر پښو يې دوه ټوټې اره کړ ، بيا يې زلمکي راوست او ورته ويې ويل : له دين نه دې وگرځه ، هغه ونه منله ، نو يې د خپلو کسانو يوې ډلې ته ورکړ ، او ورته ويې ويل :دا د پلاني غره څوکې ته وخېژوئ ، چې څوکې ته يې ورسېدئ که له خپل دين نه وگرځېد خوښه ، او که نه د غره له څوکې يې را گوزار کړئ! هغوی د غره څوکې ته وخېژولو ، ده ويل :اي الله!! ما يې له شر نه په داسې توگه وژغورې چې ستا خوښه وي ، سهدستي پر دوی غر وخوځېد ټول ترې را گوزار شول ، او دی روغ پادشاه ته راغی ، پادشاه ورته ويل :هغه کسان چې در سره وو څه شول ؟ ده ورته ويل :الله يې چاره وکړه!

بيا يې يوې ډلې ډلې ته په لاس ورکړ ، او ورته ويې ويل : در سره يې بوزئ په يوه کښتۍ کې يې سپور کړئ! کله مو چې د سمندر منځ ته ورسولو که له خپل دين نه وگرځېد خوښه او که نه پکې ور گوزار يې کړئ! کله چې د سمندر منځ ته ورسېدل ، ده ويل :اي الله ما يې له شر نه په داسې توگه وژغورې چې ستا خوښه وي ، له دې سره يو په يو کښتۍ پرې واوښته ، دوی ټول په کې ډوب شول ، او دی روغ پادشاه ته راغی ، پادشاه ورته ويل :هغه کسان چې درسره وو څه شول ؟ ده ويل :الله يې چاره وکړه ، نو يې پادشاه ته وويل :ته تر هغه زما وژونکي نه شې کېدی ، تر څو چې هغه څه ونه کړې کوم چې زه درته وایم ، پادشاه ويل هغه څه دي ؟ ده ويل :خلک به په يو ځای کې را ټول کړې!! بيا به ما د ونې په يوه ډه ډه را وځړوې ، بيا به زما دغشو له کڅورې يو غشی را واخلي ، په لينده کې به يې کېږدې ، او بيا ووايه :د هغه الله په نامه چې د دغه زلمکي رب دی ، او بيا مې ووله ، هر کله چې تا په همدې ډول عمل وکړ نو زه به دې وژلی يم!

پادشاه خلک په يو ځای کې راټول کړل ، او دی يې د ونې په يوه ډه ډه را وځړولو ، بيا يې د ده له کڅورې يو غشی راواخيست ، په لينده کې يې کېښود ،

بیا بی وویل :بسم الله رب الغلام ، او ویی ویشته ، سهدستی غشی د زلمکي په رونیوکی ولکېد ، ده خپل لاس په رونیوکی کېښود ، او مړ شو ، دلته ټولو خلکو آواز کړ چې:آمنه برب الغلام، آمنه برب الغلام آمنه برب الغلام!! د زلمکي په رب مو ایهان راوړی!! د زلمکي په رب مو ایهان راوړی!! د زلمکي په رب مو ایهان راوړی!

ملکرو بی پادشاه ته ویل: ودې لیدل هغه څه چې تا ځان ترې ساتلو په همغه گرفتار شوي ، خلکو ایهان راوړ!! پادشاه د کوڅو په خولو کې د خندقونو د کېندلو امر وکړ ، خندقونه وکېندل شول ، اوروڼه پکې بل شول ، ده ویل : څوک چې له خپل دین څخه نه اوښتل پکې ویی سوځوی ، او ورته ویل کېږي به چې پکې ور ننوزه!! همداسې بی وکړل ، تر دې چې یوه ښځه راغله ماشوم بی وړ سره و ، نوموړې په اور کې له ورکېدو یو څه ټکنی شوه ، ماشوم بی غږ پرې وکړ :مورجانې!! اور ته ټینګه شه ، بی شکه ته پر حق بی ، یعنی له اور نه مه بېرېږه پرې ورځه .)

د دې کیسې پر بنسټ علماي کرام فرمایي چې هغه زلمکي ظالم پادشاه ته د خپل مرګ طریقه ور وښوده ، او دا په داسې حال کې چې د خپل ځان د مرګ طریقه چاته ورښودل خو د ځانوژنې په معنی دي ، بلکې ځانوژنه ده!! مکر دې زلمکي - چې د الله جل جلاله ولي و - د دین لپاره بی خپل ځان قربان کړ ، پس هر هغه څوک چې په دې پوهېږي چې زما په مرګ دښمن ته

^۱ - صحیح مسلم ، ټوک: ۴ . مخ: ۲۲۹۹ .

تاوان ، اسلام او مسلمانانو ته گټه رسېږي ، ورته روا ده چې تر خپل ځان تېر شي .

څه وخت مخکې چې کله استاذ سیاف د کرزي ځای ناستي ته ځان نومولوی و ، یو خبریال مرکه ور سره درلوده ، د مرکې په ترڅ کې یې د استشهاد او ځانوژنې پوښتنه ترې وکړه ، چې طالبان وايي دا استشهادي او فدايي بریدونه دي ، ځانوژنه نه ده ، ته په دې کې څه وايي؟

دی د تېر په څېر زیر او غوسه نه و ، او په هغه شد او مد یې استشهادي بریدونه رد هم نه کړل ، لکه مخکې به یې چې ردول ، کېدای شي پوه شوی به وي ، یا به چا ورته ویلي وي چې سړیه خبره دې بې ځایه ده ، کوم څه چې ته وايي سم نه دي ؛ ځکه د فدايي بریدونو د روا والي په اړه د اسلامي نړۍ سترو سترو علماوو او دین پوهانو فتواوې ور کړې دي!

ده ویل زه اوس په هغه خپل مخکني نظر یم چې استشهادي بریدونه ځانوژنه ده ، ځکه چې دا کس ځان په خپل لاس وژني! او په حدیث کې راغلي چې څوک ځان په خپله ووژني هغه به په دوزخ کې په هغه ډول خپل ځان کړوي!

نوموړي دلته بیا خبره سره ګډوه وډه کړه ، هغه دا چې په حدیث شریف کې چې راغلي هغه ، د هغه چا په اړه دي چې د دنیا له غمونو ځان خلاصوي ، بل کوم هدف نه لري ، یوازې د ځان وژل یې مطلب وي ، او استشهادي داسې نه دی ، د هغه مطلب بل دی ، مطلب یې ځانوژنه نه ده ، هغه خپل ځان د یو بل هدف لپاره قربانوي ، چې هغه د الله د کلیمې لوړوالی ، او له خپل حق څخه دفاع ده.

که د استاد سیاف نظر په رښتیا دا وي چې استشهدادي بریدونه ځکه ناروا دي چې استشهدادي ځان په خپله وژني ، نو بیا به پوښتنه ترې وکړو چې جناب استاد! که یو مجاهد له ځان سره ټوپک واخلي ، او په کابل یا کوم بل ځای کې په امریکایانو او یا یې په نورو بهرنیو ملګرو مخامخ ور ودانګي او دزې پرې وکړي ، او هغوی یې وولي او شهید شي ، په دې کې ته څه وایي؟ آیا دا کس شهید دی که ځانوژونکی؟ ته جناب خو دا هم نه منې! دېته هم ناروا وایي! دا خو لا څه ، بلکې دا هم نه منې چې له لېرې دې په امریکایانو او نورو بهرنیو ملګرو یې څوک دزې وکړي!

ستا خبره خو یوازې له استشهدادیانو سره نه ده ، ته خو له ټول اسلامي امت او دنړۍ له ټولو مجاهدینو سره جنجال لري! استشهدادي بریدونه یوازې په افغانستان کې نه ، بلکې د نړۍ په ګڼو هېوادونو کې د کفارو او د هغوی د دوستانو او ملګرو په مقابل کې شوي او کېږي ، په فلسطین کې ، په چیچنیا کې ، په عراق کې ، په سوريه کې ، په مصر کې ، په صومال کې ، آن په کفري هېوادونو کې ، لکه په امریکه ، روسیه ، چین ، او بریتانیه کې ، ته خو د امریکایانو په مقابل کې مطلق وسله پورته کول ناروا ګڼې! د هغوی په مقابل کې جهاد نه مني ، هغوی اصلاً یرغلګر نه بولي!

ته وایي په امریکایانو او نورو ملګرو یې یو ډز هم ناروا دی ؛ ځکه چې ستا په منطق هغوی بیا پاتې کېږي او نه وزي ، او وایي چې دا دي دلته لا جنجالونه شته! آرامي نه ده راغلې! مونږ تر هغو پاتې کېږو تر څو چې آرامي نه وي راغلې! ستا خو دا منطق دی!

او بل دا چې په دې اړه علمای کرامو ډېر بحثونه کړي چې یو مجاهد پر دښمن ور دانګي او هغوی یې شهیدوي ، او یو مجاهد په ځان پورې

چاودیدونکي توکي تري او بيا يې ددښمن په منځ کې چووي ، او يا خپل له باردو ډک موټر ور سره جنګوي!

جمهور علمای کرام فرمايي چې که په غور فکر وشي د دواړو تر منځ کوم ځانګړی توپیر نشته ؛ ځکه دلته خبره د ځان وژلو ده ، او هغه په دواړو صورتونو کې تحقق مومي ، که خپله دښمن ته د لوی تاوان اړولو په موخه چاودیدونکو توکیو ته چاودنه ور کړي ، او که ځان ددښمن کولی ته برابر کړي ، په دواړو حالتونو کې مرګ دی ، او په دواړو حالتونو کې د مرګ مخې ته ده خپله ځان برابر کړی! او په دواړو حالتونو کې يې هدف او موخه یوه ده ، هغه دا چې دسر په بیه له اسلام او مسلمانانو نه دفاع وکړي ، او دښمن وځپي! نو دا څنګه کېدای شي چې په یو حالت کې دې روا او په بل کې دې ناروا وي ؟

بېرته راګرځم هغه د امام مسلم رحمه الله روایت کړي حدیث ته ، چې هغه زلمکي پاچا ته د خپل مرګ لار ور وړښوده ، ځینې کسان وايي چې دا خو په مخکنیو وختونو کې و ، زمونږ په دین کې داسې څه نه دي راغلي! مګر دوی په دې نه دي خبر چې د مخکنیو شریعتونو هغه احکام چې په اړه يې زمونږ په شریعت کې ممانعت نه وي راغلی هغه زمونږ لپاره هم حجت دي ، دلته ګورو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابوو رضی الله عنهم ته دغه کیسه کوي ، او داسې نه ورته وايي چې ګورئ تاسو داسې ونه کړئ ، دا ځان وژنه ده! بلکې دا کیسه ددې لپاره ور ته کوي تر څو ورته وښيي چې له تاسو نه مخکې خلکو ددین په سر داسې تکلیفونه ګاللي او داسې قربانۍ يې ور کړې دي ، تاسو هم باید همداسې وکړئ!

د پیغمبر علیه السلام حدیث په درې ډوله دی ، قول ، فعل ، تقریر ، قول او فعل خو ټول پېژني ، تقریر دېته وايي چې د ده مبارک په مخ کې یو کار چا

کړی وي ، ده نه وي ترې منع کړی ، یا یې یوه خبره کړې وي ، نه یې امر پرې کړی وي او نه یې منع ترې کړې وي ، دا هم د جواز په معنا دی. او په دې روایت کې راغلي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرامو ته د زلمکي کیسه کوله ، داسې یې نه دي ورته ويلي چې تاسو داسې و نه کړئ! بلکې د دوی د ترغیب او تشویق لپاره یې کوله!

د استشهادي بریدونو د روا والي بلکې په ځینو حالاتو کې د لزوم لپاره له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره د حدیثي په سوله کې د ۱۲۰۰ شاوخوا صحابه کرامو رضی الله عنهم بیعت کول تر ټولو قوي دلیل دی ، په ۲۶ پاره سورت الفتح کې الله جل جلاله فرمایي: ﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ۝﴾

ژباړه: بېشکه الله جل جلاله له مومنانو نه هغه وخت خوښ شو چې تر ونې لاندې یې له تا سره بیعت کولو ، الله جل جلاله ددوی په زړونو کې د رینستینولۍ او صداقت له وجې پر دوی ډاډ او سکون را ښکته کړل ، او زړ یې د لویې سوبې پېرزوینه پرې وکړه .

د نوموړي بیعت په اړه دوه مشهور روایتونه راغلي دي ، یو د بخاري روایت دی او بل د مسلم. بخاري د حضرت سلمه رضی الله عنه نه روایت راوړی :

(حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ سَلَمَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ بَايَعْتُ النَّبِيَّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - ثُمَّ عَدَلْتُ إِلَى ظِلِّ الشَّجَرَةِ ، فَلَمَّا خَفَّ النَّاسُ قَالَ « يَا ابْنَ الْأَكْوَعِ ، أَلَا تُبَايِعُ . » قَالَ قُلْتُ قَدْ بَايَعْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ . قَالَ « وَأَيْضًا . » فَبَايَعْتُهُ الثَّانِيَةَ ، فَقُلْتُ لَهُ يَا أَبَا مُسْلِمٍ ، عَلَى أَيِّ شَيْءٍ كُنْتُمْ تُبَايِعُونَ يَوْمَئِذٍ قَالَ عَلَى الْمَوْتِ ^۱ .

ژباړه: يزيد بن ابی عبید له حضرت سلمه رضی الله عنه څخه وایي چې ویل ويل: له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره مې بیعت وکړ ، نور د ونې سیوري ته شوم ، کله چې دخلکو بیروبار کم شو ، رسول الله صلى الله عليه وسلم راته ویل: ای ابن الاکوع!! آیا ته بیعت نه کوې؟ وایي ما ویل: ای رسول الله صلى الله عليه وسلم بیعت خو مې وکړ!! او دا یې هم وویل چې بیا مې دوهم ځل هم بیعت ور سره وکړ ، ما (يزيد ابن ابی عبید) حضرت سلمه رضی الله عنه ته وویل: ای ابو مسلمه!! په دغه ورځ مو په څه باندې بیعت ور سره کولو؟ ده ویل: په مرگ باندې.

په بل ځای کې راځي: (عَنْ يَزِيدَ قَالَ قُلْتُ لِسَلَمَةَ عَلَى أَيِّ شَيْءٍ بَايَعْتُمُ النَّبِيَّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - يَوْمَ الْحَدِيثِ قَالَ عَلَى الْمَوْتِ) ^۲ .

ژباړه: له يزيد نه روایت دی وایي حضرت سلمه رضی الله عنه ته مې وویل چې تاسو له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره د حدیبیې په ورځ په څه باندې بیعت کولو؟ ده ویل: په مرگ باندې.

۱ - صحيح البخاري ، باب في الحرب أن لا يفروا ، وقال بعضهم على الموت . توك: ۳ - مخ: ۱۰۸۱ .

۲ - صحيح البخاري ، باب كيف يبائع الإمام الناس . توك: ۶ - مخ: ۲۶۳۴ .

د پورته روایت پر بنسټ خلوار لس سوه صحابوو رضی الله عنهم له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره په مرگ باندې بیعت کړی!!!

او د مسلم روایت بیا داسې دی: (عَنْ جَابِرٍ قَالَ لَمْ يُبَايِعَ رَسُولَ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- عَلَى الْمَوْتِ إِنَّمَا بَايَعْنَاهُ عَلَى أَنْ لَا نَقْرَ).

ژباړه: له جابر نه روایت دی چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره مو په مرگ باندې بیعت نه دی کړی، بلکې په دې مو بیعت ورسره وکړ چې له جکرې نه به نه تښتو.

د نوموړې تاریخي پېښې په اړه نور روایتونه هم شته خو مشهور یې دغه دوه دي.

امام نووي رحمه الله د نوموړو روایتونو د توفیق په هکله د صحیح مسلم په شرحه کې داسې فرمایي: (قَوْلُهُ فِي رِوَايَةِ جَابِرٍ وَرِوَايَةِ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ) : بَايَعْنَاهُ يَوْمَ الْحُدَيْبِيَّةِ عَلَى الْأَنْفَرِ ، وَلَمْ يُبَايَعْهُ عَلَى الْمَوْتِ (وَفِي رِوَايَةِ سَلَمَةَ) : أَنَّهُمْ بَايَعُوهُ يَوْمَئِذٍ عَلَى الْمَوْتِ (وَهُوَ مَعْنَى رِوَايَةِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ بْنِ عَاصِمٍ . وَفِي رِوَايَةِ مُجَاشِعِ بْنِ مَسْعُودٍ) : الْبَيْعَةُ عَلَى الْهَجْرَةِ ، وَالْبَيْعَةُ عَلَى الْإِسْلَامِ وَالْجِهَادِ (وَفِي حَدِيثِ ابْنِ عُمَرَ وَعُبَادَةَ) : بَايَعْنَاهُ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ ، وَالْأَنْتَازِ الْأَمْرَ أَهْلَهُ (وَفِي رِوَايَةِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ فِي غَيْرِ صَحِيحٍ مُسْلِمٍ الْبَيْعَةُ عَلَى الصَّبْرِ . قَالَ الْعُلَمَاءُ : هَذِهِ الرِّوَايَةُ تَجْمَعُ الْمَعَانِي كُلَّهَا ، وَتُبَيِّنُ مَقْصُودَ كُلِّ الرِّوَايَاتِ ، فَالْبَيْعَةُ عَلَى الْأَنْفَرِ مَعْنَاهُ : الصَّبْرُ حَتَّى تَظْفَرَ بِعَدُوِّنَا أَوْ

نُقُتْلُ، وَهُوَ مَعْنَى الْبَيْعَةِ عَلَى الْمَوْتِ، أَيُّ: نَصْبِرُ وَإِنْ آلَ بِنَا ذَلِكَ إِلَى الْمَوْتِ، لَا أَنْ الْمَوْتِ مَقْصُودٌ فِي نَفْسِهِ، وَكَذَا الْبَيْعَةُ عَلَى الْجِهَادِ أَيُّ وَالصَّبْرُ فِيهِ . وَاللَّهُ أَعْلَمُ^۱.

ژباړه: د حضرت جابر او حضرت معقل بن یسار په روایت کې دي ، چې : د حدیبیې په ورځ مو په دې بیعت ور سره وکړ چې نه به تښتو ، او په مرګ مو بیعت نه دی ور سره کړی ، او د حضرت سلمه په روایت کې دي چې :دوی په دې ورځ په مرګ بیعت ور سره وکړ ، او همدا د حضرت عبد الله بن زید بن عاصم د روایت معنی هم ده ، د حضرت مجاشع بن مسعود په روایت کې دي: بیعت په هجرت ، او بیعت په اسلام او جهاد باندې ، او د حضرت ابن عمر او حضرت عبادة په روایت کې دي چې په اطاعت مو بیعت ور سره وکړ ، او په دې خبره چې له مشر سره به دهغه په مشرۍ کې جنجال نه کوو ، د حضرت ابن عمر په هغه روایت کې چې په صحیح مسلم کې نشته ، راغلي چې بیعت په صبر او زغم باندې و ، علمای کرام فرمایي چې په دې (وروستني) روایت کې هغه مخکنۍ ټولې معناوې نغښتې دي ، او همدا روایت د نورو ټولو روایتونو مطلب روښانه کوي ؛ ځکه دا چې نه به تښتو ، مطلب دا چې تر هغه به صبر کوو چې یا پر دښمن برلاسي شو او یا ووژل شو ، او همدا په مرګ باندې د بیعت معنی ده ، په دې معنی چې صبر به کوو که څه هم چې مرګ ته مو ورسوي!! نه دا چې مرګ په خپل ذات کې مقصود دی ، همدا ښکته بیعت په جهاد ، او په جهاد کې صبر کول والله اعلم).

۱ - المنهاج شرح صحيح مسلم بن الحجاج (شرح النووي على صحيح مسلم) : أبو زكريا يحيى بن شرف بن مري النووي ، الناشر : دار إحياء التراث العربي - بيروت ، الطبعة الطبعة الثانية ، 1392 عدد الأجزاء : 18 . باب خيار الأئمة وشرارهم . ټوک: ١٣ - مخونه: ٢ - ٣.

په رښتيا چې امام نووي رحمه الله د ټولو رواياتو تر منځ ډېر ښه توفيق کړی ، او همدا معقول توفيق دی ؛ ځکه اصلي مطلب خپله موخه تر لاسه کول وو ، هغه که په جگړه تر لاسه کېده دوی جگړه هم کوله ، او په دې لاره کې يې د مرګ پروا نه لرله ، بلکې د مرګ منلو ته يې پوره چمتووالی لرلو. او په همدې يې بيعت کړی و چې تر مرګه به جنګېږو!

دلته گورو چې څلوارلس سوه صحابهء کرام رضی الله عنهم ټول د خپل هدف لپاره وژل کېدو ته چمتو شوي دي ، او دا هسې تشه د خولې خبره نه ده ، بلکې صحابه کرام په خپله خبره کې رښتیني وو ، يعني که خبره تر مرګ پورې رسېدلای هم ، دوی بالکل ورته چمتو وو ، له همدې کبله الله جل جلاله فرمایي چې کله دوی په خپل عزم او اراده کې مخلص او رښتیني شول چې تر مرګه به له جگړې نه تښتي ما هم خپل رحمت ، ډاډ او سکون پرې نازل کړ ، او زړه مې لویه فتحه ور په برخه کړه ، ځکه دوی د خپل هدف لپاره چې هغه د الله جل جلاله د کليسي لوروالی و تر خپلو سرونو تېر شول.

ځينې به وايي چې دا هسې يوه خبره وه ، عمل خو يې ونه کړ! بايد ووايو چې خبره داسې نه ده ، خپله آيت کریمه فرمایي چې دا هسې تشه د خولې خبره نه وه ، بلکې د زړه دتل عزم او ټينګه اراده وه ، له همدې کبله خو الله جل جلاله ورنه راضي او خوښ شو ، الله جل جلاله ددې لپاره له صحابه کرامو نه خوښ نه شو چې دوی له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره په دې بيعت وکړ چې تعليم به کوو ، يا به تدريس کوو ، او يا به دعوت کوو ، يا به مونځ کوو ، يا به روژه نيسو ، يا به زکات ور کوو او يا به حج کوو ، او يا به د مور او پلار خدمت کوو او يا به ... بلکې له دې وجې ترې خوښ او راضي شو چې له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره يې په دې بيعت وکړ چې له کفارو سره به جگړه کوو ، او له جگړې نه به نه تښتو ، که څه هم چې ټول وژل کېږو!! د

جگرې لپاره د زړه له کومې په چټووالي ترې راضي شو ، دا ډېر د پام وړ ټکی دی ، باید په غور ژور فکر ورته وشي!

او دا هم د غور وړ ده چې الله جل جلاله په ټول قرآن کریم کې دا رنگه خوښي له بل هېچا څخه نه ده ښودلې ، نه یې له علماوو څخه ښودلې ، نه له دعاتو او نه هم له لیک او لوست والا څخه ، بلکې له وسلوالو مجاهدینو نه یې ښودلې ده!

دا سمه ده چې تعلیم ، تدریس ، دعوت ، او نور عبادتونه په خپل خپل حای کې ارزښت لري ، مگر جهاد خپل ځانګړی ارزښت لري ، له کفارو سره مقابله ته چمتووالی او ور سره جګړه کول ډېر لوړ شان لري!!

دلته یو بل د پام وړ ده دا دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم له صحابوو نه د یو کس لپاره په مرګ بیعت واخیست!! او دا هغه وخت کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته آواز راغله چې کفارو حضرت عثمان رضی الله عنه چې له ځان سره یې ایسار کړی وو په شهادت رسولی! حضرت عثمان رضی الله عنه یو کس و ، د یو کس لپاره ۱۴۰۰ کسان مرګ ته تیارېږي!! سبحان الله!!

دلته اصلي هدف د یو کس او ډېرو کسانو خبره نه وه انه ده ، بلکې خبره د حق ده ، کېدای شي ځینې کسان اوس هم ووايي چې ته ګوره د یو کس لپاره ۱۴۰۰ کسان مرګ ته تیار شول!! دا خو والعیاذ بالله له حکمت سره منافي عمل دی!! هو دهمدې رنگه بې حکمتو له حکمت سره به منافي وي ، مګر د عاقلانو له حکمت سره بالکل منافي نه ده ، بلکې عین حکمت دی.

همدا خبره ځينې کسان اوس هم کوي چې ملا محمد عمر مجاهد بايد اسامه امريکې ته سپارلی و؛ ځکه يو کس و! د يو کس لپاره دومره خلک قرباني کول د عقل خلاف عمل دی! خو له دېنه نا خبره دي چې خبره د يو کس او دوه کسانو نه وه، خبره د حق اود باطل وه، له همدې کبله رسول الله صلی الله عليه وسلم څوارلس سوه کاله مخکې د يو کس لپاره خپل ۱۴۰۰ ملګري مرګ ته تيار کړل! په مرګ يې بيعت ترې واخيست!

همدا اوس که د امرېکې، يا روس د لښکر مشر خپلو سرتېرو ته ووايي چې تر هغه به له دښمن سره جنګېږو تر څو يا خپل هدف ته نه وو رسېدلي او يا ټول وژل شوي نه وو، او لښکر يې هم خبره ور سره ومني، فکر نه کوم چې هوښيار سړی دې دا ښکار ته د حکمت منافي عمل ووايي، بلکې ټول به يې ستايي، او وايي به چې دا دومره د لوړ عزم او ټينګې ارادې خلک دي چې خپل هدف ته د رسېدو لپاره ټول مرګ ته تيار شول!! دا خو د يو دنيوي هدف لپاره، راغله خبره د اسلام، د اسلام لپاره مسلمانان بايد په طريقه اولی له دې نه هم زياتې قربانۍ ور کړي، لکه د اسلام اتل سرتيري شازلميان (فدايان) يې چې ورکوي.

ځينې به وايي چې نو بيا هغه يو صحابي (ابو جندل بن سهيل بن عمرو رضی الله عنه) چې نوی مسلمان شوی و، هغه ولې کفارو ته وسپارل شو؟ په يو ځای کې د يو مسلمان لپاره ۱۴۰۰ کسان مرګ ته تيارېږي، او په بل ځای کې بل مسلمان کفارو ته سپارل کېږي؟

دلته بايد فکر وشي، چې هلته خبره ددې نه وه چې يو کس يا دوه کسه يې وسپارل، هلته خبره دتړون او ژمنې وه، رسول الله صلی الله عليه وسلم چې ابوجندل رضی الله عنه کفارو ته وسپارلو دهغه تړون په اساس چې له کفارو سره يې وکړ، او له همدې نه څرګندېږي چې اسلام په ژمنو وفا کولو ته څومره

ارزښت وړ کړی ، مسلمان چې کله له کافر سره عهد او ژمنه وکړي که هر څومره تاواني کېږي باید عملي یې کړي ، او که هر کله کفارو عهد مات کړ بیا مسلمانان هم حق لري چې له کفارو سره شوي عهد ته ژمن پاتې نه شي.

د دوه آیتونو په اړه د یو اشکال رفع:

ځینې کسان لکه استاذ سیاف ددې لپاره چې استشهادي بریدونه ناروا ثابت کړي په دې آیت شریف استدلال کوي چې: ((وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ))

ژباړه: دالله جل جلاله په لار کې مال و لکوئ ، په خپل لاس ځانونه په هلاکت کې مه اچوئ!! او نیکی وکړئ ؛ ځکه چې الله جل جلاله نیکی کوونکي خوښوي!

دوی وايي الله جل جلاله په دې آیت شریف کې فرمايي چې ځانونه په هلاکت کې مه اچوئ ، او استشهادي برید خو ځان هلاکول دي؟! مګر حقیقت داسې نه دی ، په دې اړه امام طبري رحمه الله د ابن عباس رضی الله عنهما قول داسې ذکر کوي: (عن ابن عباس: "ولا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ"، قال : ليس التهلكة أن يُقتل الرجل في سبيل الله، ولكن الإمساك عن النفقة في سبيل

الله).^١ ژباړه: له ابن عباس رضي الله عنهما نه روايت دی چې وې ويل: هلاکت دا نه دی چې یو سړی د الله جل جلاله په لاره کې ووژل شي ، بلکه هلاکت د الله جل جلاله په لاره کې مال نه مصرفول دي .

د همدې آيت شريف په اړه په سنن ابی داود کې له ابو عمران رضي الله عنه نه هم یو روايت داسې راغلی: (عَنْ أَسْلَمَ أَبِي عِمْرَانَ قَالَ: عَزَّوْنَا مِنَ الْمَدِينَةِ نُرِيدُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ وَعَلَى الْجَمَاعَةِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ وَالرُّومُ مُلْصِقُو ظُهُورِهِمْ بِحَائِطِ الْمَدِينَةِ فَحَمَلَ رَجُلٌ عَلَى الْعَدُوِّ فَقَالَ النَّاسُ: مَهْ مَهْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يُلْقَى بِيَدَيْهِ إِلَى التَّهْلُكَةِ. فَقَالَ أَبُو أَيُّوبَ: إِنَّمَا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِينَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ لَمَّا نَصَرَ اللَّهُ نَبِيَّهُ وَأُظْهِرَ الْإِسْلَامَ قُلْنَا: هَلُمُّ نَقِمْ فِي أَمْوَالِنَا وَنُصْلِحْهَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى (وَانْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ) فَلَا لِقَاءَ بِالْأَيْدِي إِلَى التَّهْلُكَةِ أَنْ نَقِمْ فِي أَمْوَالِنَا وَنُصْلِحْهَا وَنَدْعَ الْجِهَادَ). قَالَ أَبُو عِمْرَانَ: فَلَمْ يَزَلْ أَبُو أَيُّوبَ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى دُفِنَ بِالْقُسْطَنْطِينِيَّةِ).^٢

ژباړه: له اسلم ابو عمران نه روايت دی ، وايي :له مدينې نه مو پر قسطنطينيه بريد وکړ ، د لښکر مشر عبد الرحمن بن خالد بن الوليد و ، روميانو

١ - تفسير الطبري: جامع البيان في تأويل القرآن لمحمد بن جرير بن يزيد بن كثير بن غالب الأملي ، أبو جعفر الطبري ، [224 - 310 هـ] . المحقق : أحمد محمد شاكر . الناشر : مؤسسة الرسالة . الطبعة : الأولى ، 1420 هـ - 2000 م . عدد الأجزاء : 24 . توك : ٣ - مخ : ٥٨٤ .

٢ - سنن أبي داود لسليمان بن الأشعث أبو داود السجستاني الأزدي . الناشر : دار الفكر . تحقيق : محمد محيي الدين عبد الحميد . عدد الأجزاء : 4 ، توك : ٢ - مخ : ١٦

د قسطنطنيې ښار په ديوالونو پورې خپلې شاګانې کلکې نښلولې وې ، يعني د مسلمانانو سره جګړې ته يې کلک تيارى نيولى و ، يو سړي پر دښمن په يوازې سر حمله وکړه ، خلکو ويل :مه مه ، لا اله الا الله! ځان هلاکت ته غورځوي!! په دې وخت کې ابو ايوب وويل :دا آيت زمونږ انصارو په هکله را نازل شوى ، کله چې الله جل جلاله د خپل نبي مرسته وکړه ، اسلام غالب شو ، مونږ ويل : راځئ چې په خپلو مالونو کې واړوو ، سم به يې وروزو . الله جل جلاله دا آيت را نازل کړ: ((وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ)).^١

ځان هلاکت ته غورځول دا دي چې په خپلو مالونو کې واړوو ، په روزلو يې پيل وکړو او جهاد پرېږدو ، حضرت ابو عمران وايي :ابو ايوب همداسې پسې جهاد کولو تر څو چې په قسطنطنيه کې خښ کړل شو ، يعني تر وروستۍ سلګۍ يې جهاد وکړ.

په پورتنۍ حديث شريف کې گورو چې يو مجاهد ددښمن پر لوى لښکر په يوازې سر ور دانکي ، او د اسبابو په نړۍ کې دا يقيني ده چې هغه به شهيد کيدلو ؛ ځکه چېرته يو کس او چېرته په زرهاوو کسان ؟ او نورو مجاهدينو هم همداسې گومان کولو چې دا ځانوژنه ده ، مګر ابو ايوب انصاري رضی الله عنه چې يو جليل القدره مبارک صحابي دى ، هغه ورته وايي چې نه ، ځانوژنه دا ده چې يو څوک جهاد پرېږدي ، د دنيا په سات او بات مشغول شي.

دې مبارک حديث ته که وگورو په څرگند ډول ښکاري چې په حقيقت کې خپله استاذ سياف ځانمرگی دی ، ځان يې هلاکت ته اچولی ، جهاد يې پرېښی!! يوازې دا نه ، بلکې په مجاهدينو پسې رد او بد وايي ، د امريکايانو او د هغوي په لاس جوړ شوي حکومت په مقابل کې جهاد کولو ته له الله او رسول سره جگړه وايي!!

ځيني نور کسان هم چې يا خو د اسلام د مبارک دين د اصولو ، او د قرآن کریم د تفسير په اړه پوره او سم معلومات نه لري ، او يا دا چې ښه پوهېږي خو د ځينو دنيوي موخو لپاره حق ته باطل او باطل ته حق وايي ، د خلکو د تېر ايستلو لپاره د شرعي نصوصو په ځينو برخو دخپل هدف لپاره داسې استدلال کوي ، چې د نص مخکې او وروسته ته نه گوري ، يوازې يو ټکی ، يا يوه کليمه او يا يوه جمله ترې را اخلي ، او يا د نص په سرسري تحت لفظي غير دقيقې او غير فني ژباړې تکیه کوي. دا ډول کسان يا نه پوهېږي او يا ځان نه پوهوي ، دوی د قرآن کریم په هغه مبارک آيت شريف د استشهادي بریدونو په ناروا والي استدلال کوي ، کوم چې په پنځمه پاره کې په سورت النساء کې راغلی: ((يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا))^١.

١- د النساء سورت - آيت: ٢٩.

الله جل جلاله خپلو مومنو بنده گانو ته وايي ژباړه: :اي هغو کسانو چې ايمان يې راوړی ، يو د بل مالونه په ناروا سره مه خورئ!! لکه (سود ، قمار ، غلا ، درغلي ، غصب ، چور وچپاول او ...) مکر دا چې ستاسو په خوښه د تجارت ، يا پير او پلور ، او يا پيرزوينې له لارې وي ، (په دې معنی چې د زور تجارت ، پير او پلور ، ور کره او پيرزوينه هم ناروا ده) يو او بل مه سره وژئ ، ځکه الله جل جلاله په تاسو ډېر مهربانه دی .

دا ډول کسان د آيت شريف په دې برخه چې (وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ) پرته له دې چې له دې جملې وروسته وگوري استدلال کوي ، دوی وايي په قرآن کریم کې راغلي چې تاسو ځانونه مه وژئ ، مکر کله چې تفاسيرو ته مراجعه وشي په دې اړه امام المفسرين ابن جرير طبري رحمه الله فرمايي چې : (يعني بذلك جل ثناؤه: "ولا تقتلوا أنفسكم" ، ولا يقتل بعضهم بعضاً ، وأنتم أهل ملة واحدة ، ودعوة واحدة ، ودين واحد .فجعل جل ثناؤه أهل الإسلام كلهم بعضهم من بعض .وجعل القاتل منهم قتيلاً في قتله إياه منهم بمنزلة قتله نفسه ، إذ كان القاتل والمقتول أهل يد واحدة على من خالف ملتئما).

ژباړه: له دې نه چې (ولا تقتلوا أنفسكم) د الله جل جلاله مراد دا دی چې ځينې ستاسو دې ځينې نور نه وژني ، په داسې حال کې چې تاسو د يو ملت ، يو دعوت او يو دين خلک ياست ، الله جل جلاله اهل اسلام ټول يو موتي گرځولي دي ، او له دوی نه يې هغه قاتل چې له همدوی نه څوک ووژني

داسې ګڼلې چې ګواکي خپل ځان يې وژلی ؛ ځکه چې قاتل او مقتول د هغه چا په وړاندې چې ددوی د ملت پر خلاف دي يو لاس دي .

همدا معنی امام الوسي - رحمه الله - په خپل تفسیر (روح المعاني) کې را اخیستې ده ، او امام رازي - رحمه الله - په خپل تفسیر (التفسیر الکبیر) کې په دې اړه داسې وايي: (قوله تعالى: وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا) اتفقوا على أن هذا نهي عن أن يقتل بعضهم بعضاً وإنما قال: أَنْفُسَكُمْ لقوله عليه السلام: "المؤمنون كنفس واحدة" ولأن العرب يقولون: قتلنا ورب الكعبة إذا قتل بعضهم لأن قتل بعضهم يجري مجرى قتلهم!).

ژباړه: د الله تعالى دا قول چې: (وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا) مفسرين په دې سره متفق دي چې دا له دې نه منع ده چې ځينې يې ځينې نور ووژني ، او (أَنْفُسَكُمْ) د رسول الله صلى الله عليه وسلم ددې حديث له امله چې وايي : (مومنان لکه يو نفس داسې دي) ځکه عرب هغه وخت چې يو او بل سره ووژني وايي (قتلنا ورب الكعبة) د کعبې په څښتن قسم چې سره ومو وژل ؛ ځکه د نورو وژل داسې دي لکه د خپلو ځانونو وژل .

---

١ - تفسیر فخر الرازي ، المشتهر بالتفسیر الکبیر و تفسیر مفاتیح الغیب ، للإمام محمد الرازي ، فخر الدين ، بن ضياء الدين عمر المشتهر بخطيب الري ، ٥٤٤ هـ ، - ٦٠٤ هـ الطبعة الأولى ، دار الفكر ١٤٠١ هـ ، ١٠ - مخ: ٧٤.

دا د نومياليو مفسرينو نظر دی ، او مطلب يې دا هم کېدای شي چې هر وخت چې يو مسلمان را ولاړېږي بل مسلمان وژني ، د هغه وارثان به راځي دی به وژني ، او دا په حقيقت کې د خپل ځان وژل شول .

بل لوري ته بيا په ځينو رواياتو کې دا معنی هم راغلې ده چې له (انفسکم) نه مراد دا دی چې خپل ځانونه مه وژئ ، او داسې کارونه مه کوي چې ستاسو د مرګ سبب وګرځي ، خو په دې صورت کې بيا په دې پسې چې کوم بل آيت دی هغه داسې دی: ((وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُذْوًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا^١ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا^٢))

او که چا دا کار (د مال خور او د نفس وژل) په ناروا او ظلم سره وکړ ، زه چې په اور کې به يې واچوو ، او دا الله جل جلاله ته آسانه کار دی.

امام طبري رحمه الله د (ذلك) د ضمير په اړه وايي چې په دې کې درې قولونه دي ، يو دا چې (ذلك) ضمير ټولو هغو نارواوو ته راجع دی کومې چې د سورت النساء له پيل نه تر دې ځايه پورې ذکر شوي دي ، چې په هغه کې د محرماتو نکاح کول ، د الله جل جلاله له حدودو تجاوز کول ، په ناروا د يتيمانو مال خوړل ، په ظلم او ناروا د چا وژل ، په دې معنی چې که چا هره هغه ناروا وکړه چې الله جل جلاله ددې سورت له پيل نه خپل بنده ګان ترې منع کړي دي ، نو الله جل جلاله به يې اور ته واچوي .

---

١ - د النساء سورت - آيت : ٣٠.

دوهم قول دا دی چې د (ذلك) ضمير يوازې د ځان وژلو ته چې مطلب يې د مسلمان وژل دي راجع دی ، يعني که چا په ظلم او ناروا خپل مسلمان ورور ووژلو الله جل جلاله به يې اور ته واچوي.

او دريم قول دا دی چې د (ذلك) ضمير په ناروا د يو اوبل مال خوړلو ، او يو دبل وژلو ته راجع دی ، يعني که هر چا د خپل مسلمان ورور مال په ناروا وخوړ ، او يا يې خپل مسلمان ورور په ظلم او ناروا ووژلو الله جل جلاله به يې اور ته واچوي .

خو خپله امام طبري رحمه الله فرمايي چې زما په نظر د (ذلك) ضمير د سورت النساء له ۱۹ آيت نه رانيولې تر ۲۹ آيت پورې چې کوم د نهی احکام ذکر شوي دي ټولو ته راجع دی ، او دا ځکه چې له نوموړي آيت نه مخکې چې کوم منهيات ذکر شوي د هغې په پای کې وعيد ذکر شوی ، له ۱۹ آيت نه رانيولې تر ۲۹ آيت پورې بيا کوم وعيد نه دی ذکر شوی ، نو دا په ۳۰ آيت کې چې کوم وعيد ذکر شوی دا د ټولو دغو منهياتو د مرتکبينو لپاره دی .

او امام ابن عاشور په خپل وتلي تفسير (التحرير والتنوير) کې چې له معاصرو مشهورو او لويو تفاسيرو څخه دی فرمايي چې د (عُدُوْنَا وَظُلْمًا) قيد ددې لپاره ور سره راغلی تر څو دا توپير وښيي چې په حقه دچا د مال خوړل ، او يا يې وژل ناروا نه دي ، په هغه صورت کې ناروا دي چې په ظلم او ناروا سره وي .

او د رسول الله صلى الله عليه وسلم د هغه حديث شريف يوه برخه يې راوړې چې وايي: (فَإِذَا قَالُوهَا عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بَحْثَهَا)^۱.

ځينې علمای کرام فرمايي چې که د (ذلک) ضمير يوازې قتل النفس ته راجع هم شي ، او يوازې د خپل ځان وژل ترېنه مراد شي ، کوم څه چې د زياتره مفسرينو کرامو د نظر خلاف رايه ده ، نو بيا هم په ورپسې آيت کې راځي چې دا په هغه صورت کې چې په ناروا او ظلم سره وي ، لکه يو څوک چې زهر وڅښي ، يا ځان قصدا په جاره يا خنجر مړ کړي ، يا يې په مرمۍ وولې ، او يا ځان اورته واچوي ، او يا ځان کوم کرنګ ته واچوي ، او يا له کوم لور ځای نه را گوزار کړي ، يا د ريل گاډي او موټر مخې ته ځان واچوي ، يا په بله کومه توګه ځان له دې وجې مړ کړي چې د دنيا له ژوند نه په تنګ شوی وي ، يا د بيوزلۍ له وجې ، په عام ډول دا چې کوم مشخص هدف ولري هغه نشي تر لاسه کولی ، ناهيلي شي او ځان ووژني ، دا ډول وژل يقينا چې ناروا او ظلم دی ، لکه همدا اوس چې د نړۍ په ګوت ګوت کې په ځانګړي ډول په غرب کې هره ورځ پېښېږي.

او کوم چې استشهادي او فدايي بريدونه دي هغه په هېڅ ډول د ځان وژلو په دغه حکم کې نه راځي ؛ ځکه چې په استشهادي بريد کې تر ټولو لومړی اولور هدف د اسلام د کليمې د لوړوالي په خاطر د الله جل جلاله رضا تر لاسه کول دي ، او دوهم دا چې کوم استشهادي اتل چې فدايي بريد کوي دهغه

۱ - تفسير التحرير والتنوير من التفسير ، للإمام محمد الطاهر ابن عاشور ، الناشر: الدار التونسية.
 ټوک: ۵ - مخونه: ۲۵.

هدف دا نه وي چې ځان ووژني ، د دنيا له ستونزو او کړاوونو نه ځان بې غمه کړي ، بلکې هدف يې دا وي چې دښمن ووژني ، خو ددښمن د وژلو او له منځه وړلو لپاره پرته له دې چې خپل ځان پرې قربان کړي بله لاره نه ويښي.

د همدې (عدوانا و ظلما) د قيد په اړه دکتور مسلم محمد جودت يوسف چې په فلپين کې د دعاتو لپاره د معارف انستيتيوت مخکنی مدير او د فقهي او قانوني څېړنو څېړونکی دی داسې وايي :

(كيف عبر البيان الإلهي على علة الحكم، فالمنتحر ينتحر عدواناً وظلماً، لا حباً بالله وجنته ...إن الهجمة الشرسة على الإسلام والمسلمين وبلادهم من قبل أعداء الله تتطلب منا أن نعد العدد بكل أنواعها المادية والمعنوية لرد العدوان والتنكيل به وبمن يسير بركبه بكل ما وهبنا من قوة، ولعل خير السبل لصد تلك الهجمات سبيل الجهاد سواء بالجهاد التقليدي، أو الجهاد المبتكر كالعمليات الاستشهادية التي يقوم بها صفوة شباب القوم بحيث يضع المجاهد بعض المتفجرات أو القنابل بحزام يحيط بها جسمه، أو يضعها في مركبة أو ما شابه، ثم يقتحم على الأعداء مقرهم أو مكان تجمعهم، ثم يقوم بتفجير تلك المتفجرات بقصد القضاء على العدو، ولو عن طريق التضحية الحتمية بنفسه).

ژباړه: الهي بيان د حکم له سبب نه څه ښه تعبير کړی!! انتحار کوونکی په ناروا او ظلم سره ځان وژني ، نه له الله جل جلاله او له جنت سره د مینې له وجې... پر اسلام ، مسلمانانو او د مسلمانانو په هېوادونو د الله جل جلاله د

دښمنانو له خوا خونړي يرغلونه له مونږ نه غواړي چې د ظلم په وړاندې او د خپلو لپاره يې ، او د هر هغه چا د خپلو لپاره چې د ظلم په کاروان کې روان دي له خپل ټول را کرل شوي خواک نه په استفادې سره په هر ډول مادي او معنوي وسلو ځان سمبال کړو .

د ددې ډول يرغلونو د مخنيوي لپاره تر ټولو ښه لار جهاد کول دي ، هغه که تقليدي جهاد وي ، او که نوښتي او مبتکر جهاد ، لکه استشهادي بريدونه چې پاک او غوره ځوانان يې تر سره کوي ، په داسې توگه چې يو مجاهد ځيني چاوديدونکي توکي او يا ماینونه په يو کمبر بند کې ځای پر ځای کوي او تر ځان يې تړي ، او يا يې د سورلۍ په کومه وسيله او يا دېته ورته بل څه کې ځای پر ځای کوي بيا د دښمن پر مرکز او يا يې د غونډېدو پر ځای ور ننوزي ، بيا دغه چاوديدونکي توکي د دښمن د له منځه وړلو په نيت چووي ، که څه هم چې د خپل سر د حتمي ښندلو په بيه وي).

دوهم: نبوي احاديث او د صحابهء کرامو د ژوند پېښې

او کله چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم او د صحابهء کرامو رضی الله عنهم وخت ته را شو د استشهادي عملیاتو په اړه گڼې او څرگندې بېلگې لیدلای شو ، امام مسلم رحمه الله په خپل صحیح کې د بدر د غزا په اړه له انس بن مالک رضی الله عنه نه یو اوږد روایت راوړی دی ، چې په وروستني برخه کې یې داسې راغلي دي:

(...فَانْطَلَقَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - وَأَصْحَابُهُ حَتَّى سَبَقُوا الْمُشْرِكِينَ إِلَى بَدْرٍ وَجَاءَ الْمُشْرِكُونَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - "لَا يُقَدِّمَنَّ أَحَدٌ مِنْكُمْ إِلَى شَيْءٍ حَتَّى أَكُونَ أَنَا دُونَهُ". فَذَنَا الْمُشْرِكُونَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - "قُومُوا إِلَى جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ". قَالَ يَقُولُ عُمَيْرُ بْنُ الْحُقَامِ الْأَنْصَارِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ!! جَنَّةٌ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ قَالَ "نَعَمْ". قَالَ بَخٍ بَخٍ . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - "مَا يَحْمِلُكَ عَلَى قَوْلِكَ بَخٍ بَخٍ". قَالَ لَا وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِلَّا رَجَاءً أَنْ أَكُونَ مِنْ أَهْلِهَا . قَالَ " فَأِنَّكَ مِنْ أَهْلِهَا". فَأَخْرَجَ تَمْرَاتٍ مِنْ قَرْنِهِ فَجَعَلَ يَأْكُلُ مِنْهُنَّ ثُمَّ قَالَ لَيْنَ أَنَا حَيْثُ حَتَّى أَكُلَ تَمْرَاتِي هَذِهِ إِنَّهَا لَحَيَاءٌ طَوِيلَةٌ - قَالَ - فَرَمَى بِمَا كَانَ مَعَهُ مِنَ الثَّمَرِ . ثُمَّ قَاتَلَهُمْ حَتَّى قُتِلَ).

ژباړه: ....نو رسول الله صلى الله عليه وسلم او ملکري یې روان شول ، تر دې چې له مشرکینو نه مخکې بدر ته ورسېدل ، مشرکین راغلل ، رسول الله

صلی الله علیه وسلم خپلو اصحابو ته وفرمایل :له تاسو نه به هېڅوک تر هغه هېڅ شي ته نه وړاندې کېږي ، تر څو چې زه يې خپله مخکې نشم ، يعنې څوک به په خپل سر هېڅ کار نه کوي ، ځکه دا د جگړې ډگرو ، که يو کس په خپل سر وړوکی حرکت هم کړی وای کېدی شوای ډېرې ستونزې يې راولاړې کړې وې ، او دا هغه څه دي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د نظامي او پوځي پوهې ښکارندويي کوي ، دا دي مونږ گورو چې څوارلس سوه کاله وروسته په ننۍ پر مختللي نړۍ کې له پوځي او نظامي اړخه دا لويه غلطې ده چې يو سرتېری د امير له امر پرته د جگړې په ډگر کې په خپل سر کوم حرکت وکړي ، بلکې هر سرتېری به سل په سلو کې د امير امر ته تيار ولاړ وي .

انس بن مالک رضی الله عنه وايي چې :مشرکين را لنډ شول ، رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل : (جگ شي هغه جنت ته چې سور يې د آسمانونو او ځمکې هومره دی) يعنې د مشرکينو مقابلې او له هغوی سره جگړې ته ور جگ شي ، تر څو هغه جنت وگټي چې د آسمانونو او ځمکې هومره پراخه دی ، انس بن مالک رضی الله عنه وايي :عمير بن الحوام رضی الله عنه چې انصاري و ، ويې ويل :اي رسول الله!! داسې جنت ته چې د آسمانونو او ځمکې هومره پراخه دی ؟ رسول الله صلی الله علیه وسلم وويل :هو ، عمير وويل :واه واه!! رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وويل : (څه شي دې ، دې خبرې ته هڅوي چې واه واه ؟) يعنې ولې واه واه وايي ؟ عمير- رضی الله عنه - وويل :بل څه نه ، قسم په الله اي رسول الله صلی الله علیه وسلم!! مکر دا هيله چې زه به له جنتيانو څخه شم .رسول الله صلی الله علیه وسلم ويل : بېشکه ته له جنتيانو څخه يې! عمير رضی الله عنه له خپل تبراک (کڅوړې) نه يو څو خرماوې را وايستي او په خوړولو يې پيل وکړ ، بيا يې وويل :دا چې زه دومره ژوندی پاتې شم چې دا خرماوې وخورم دا خو ډېر اوږد ژوند دی ، انس بن

مالک رضی الله عنه وایي: هغه خرماوې چې ورسره وي هغه یې وغورځولې ، او له دښمن سره یې جگړه پیل کړه ، تر دې چې ووژل شو .

امام نووي رحمه الله ددې حدیث شریف د وروستنۍ برخې د شرحې په پای کې داسې وایي: (فیه : جَوَازُ الْإِنْعَمَارِ فِي الْكُفَّارِ ، وَالتَّعَرُّضُ لِلشَّهَادَةِ ، وَهُوَ جَائِزٌ بِلَا كِرَاهَةٍ عِنْدَ جَمَاهِيرِ الْعُلَمَاءِ)^۱ .

ژباړه: په دې کې په کفارو باندې د وردانګلو او ورننوتلو ، او شهادت ته دځان وړاندې کولو جواز دی ، او دا کار پرته له کوم کراهیت نه د جمهورو علماوو په نزد روا دی .

له دې مبارک حدیث نه په ښکاره څرګندېږي چې نوموړي مبارک صحابي استشهادي برید کړی دی . او که لږ په غور پام وشي لاندې ټکي په خورا آسانه توګه ترې را څرګندېږي:

لومړی: رسول الله صلى الله عليه وسلم خپلو مبارکو صحابهء کرامو ته د جګړې په پیلېدو کې جنت ور په یادوي ، د جنت له پراخوالي نه ورته غږېږي ، تر څو د مجاهدینو نیتونه خراب نشي ، داسې نه چې په زړونو کې یې د غنیمت مینه پیدا شي ، او دا داسې حالت و چې له دواړو خواوو نه وژل کېدل پکې حتمي وو ؛ ځکه خو لازمي ده چې کله یو مجاهد شهیدېږي نیت یې د الله رضا او جنت ته رسېدل وي ، او بل د دې لپاره تر څو مجاهدین په شاتګ ونه

۱ - شرح النووي علی مسلم ، ټوک: ۱۳ - مخ: ۴۶ .

کړي ، بې زړه نشي ، بلکې پر دښمن ور زړور شي ؛ ځکه د دوی په دواړو حالتونو کې ګټه ده ، که شهیدان شي جنتونه یې په برخه دي ، او که ژوندي پاتې شي غازیان دي او غنیمت یې په برخه کېږي .

دوهم: رسول الله صلی الله علیه وسلم خپله پر دښمن برید نه کوي ، بلکې د خپلو سرتېرو څارنه کوي ، سمبالوي یې ، ځکه که رسول الله صلی الله علیه وسلم چې د جګړې قومانده یې په لاس کې وه ، په خپله عملاً جګړه پیل کړې وای که هغه مبارک یا خو ټپي شوی ، او یا هم شهید شوی وای د مجاهدینو په منځ به ګډوډي راتله ، بیا به مجاهدین یا د دښمن په لاس اسیران کېدل او یا به شهیدانېدل ، او دا له نظامي اړخه یو خورا مهم ګام دی ، دا دي نن څوار لس سوه کاله وروسته په ټوله نړۍ کې چې کله ددوه ډلو ترمنځ جګړه نښلې د جګړې قوماندانان یا دفاع وزیران او یا ولسمشران په خپله جګړه نه کوي بلکې د خپلو سرتېرو سمبالونه ، د خپل پرمختګ او د بل لوري د ماتې لپاره خپلو سرتېرو ته ور او مناسبې لارښوونې کوي .

او دا کار هېڅوک په دې معنی نه تعبیروي چې مشران خپلو اهدافو ته ژمن نه دي ، یا له مرګ نه بیرېږي ، یا د خپلو معتقداتو او اصولو په اړه شکمن دي ، بلکې دا له نظامي او سیاسي اړخه یو ځیرک او هوښیار ګام بولي .

او دا معقوله نه ده چې د یوې ډلې مشر دې د بلې ډلې له یو عادي سرتېري سره تن په تن شي ، که کېږي هم باید د هغه بلې ډلې له مشر سره تن په تن شي ، او دې کار ته بزدله کفار نه حاضرېږي .

پاتې دې نه وي چې نن ورځ دښمن تر بل هر چا د مجاهدینو د مشرانو د له منځه وړلو لپاره ډېرې هلې ځلې کوي ؛ ځکه هغوی پوهېږي چې کله د

مجاهدينو مشران شهيدان شي د جهاد بهير په خپله ټكنی كېږي ، او د دوی په وړاندې روان جهاد كمزوری كېږي.

درېم: دغه اتل سر بنډونكى صحابي عمير بن الحمام رضی الله عنه د دې لپاره د جگړې ډگر ته ور دانكي تر څو شهيد شي او جنت ته لاړ شي ، كوم څه چې نن يې استشهادي مجاهدين كوي ، له همدې كبله له رسول الله صلى الله عليه وسلم نه بيا پوښتنه كوي ، چې داسې جنت ته به څو چې پراخوالی يې د آسمانونو او ځمكې هومره دی ؟ او چې كله رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وايي: هو ، نو د واه واه ټكى يې چې د خوشالۍ په وخت كې ويل كېږي بې اختياره له خولې راوړي ، او كله يې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم پوښتي چې ولې دې واه واه وويل ؟ دی ورته وايي په دې هيله چې زه به د دغه پراخه جنت له نعمتونو نه برخمن كېږم ، رسول الله صلى الله عليه وسلم زيری وركوي ، چې بېشكه ته له جنتيانو څخه يې!

له دې زيرې سره نوموړی مبارك صحابي جنت ته دومره ليواله كېږي چې هغه په لاس كې ورسره خرماوې اخوا غورځوي ، او وايي كه زه دومره ژوندی پاتې شم چې دا خرماوې وخوروم دا خو ډېر وخت دی! نه! زه بايد زر تر زره شهيد شم چې جنت ته لاړ شم!

دلته تر ټولو مهمه خبره دا ده چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د دې مبارك صحابي خبرې اورې چې د جگړې ډگر ته په دې نيت ورځي تر څو شهيد شي او جنت ته لاړ شي ، نوموړی رسول الله صلى الله عليه وسلم داسې نه پوښتي چې كه زه كفار ووژنم نو له ما سره به څه كېږي او چېرته به ځم ؟ بلكې وايي كه زه ووژل شم چېرته به ځم ؟!! رسول الله صلى الله عليه وسلم يې له دې سره سره په دښمن له وردانكلو نه ايساروي ، بلكې نور يې هم هڅوي ، تر دې چې په كفارو ور دانكي او د شهادت لوړ مقام ته رسي .

خلورم: کېدای شي دلته ځينې له اسلام نه ناخبره او ځينې نور منحرفين او منحرفين ووايي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ولې خپله دغه پراخه جنت ته نه ورتلو چې د نورو خلکو زامن يې ورته هڅول؟ ولې يې خپله پر دښمن بريد نه کولو چې نورو ته يې د جنت زيري ورکول؟ لکه اوس چې وايي چې علمای کرام ولې خپله استشهادي بريدونه نه کوي چې نور هڅوي!

دا ډول خلک اصلاً د اسلام له ماهيت او لوړو موخو نه بې خبره دي ، او يا يې ډالرو بصيرت ژوند کړی ، دوی يوازې د خپل ناقص عقل له مخې سرسري پرېکړې کوي ، پرته له دې چې د قرآن کریم او د الله جل جلاله حکمونو ته وگوري او ځان پرې پوه کړي ، دوی داسې انکيري چې گواکي اسلام يو ساده سرسري نظام دی ، هر څوک هغه که امير دی که مشر او که کشر ټول بايد له يو پلوه ځانونه د دښمن د تورې گوزار ته ور وړاندې کړي تر څو ټول له منځه لاړ شي او ميدان کفارو ته پاتې شي .

بله خبره دا چې په نني عصر کې دښمن په څو برخو کې جکړه پيل کړې ده ، يوازې په نظامي ډگر کې نه ، بلکې په سياسي ، اقتصادي ، فرهنگي او کلتوري او گڼو نورو برخو کې ، ځکه خو مسلمانان بايد په هر ډگر کې د هغوی د مخنيوي او مقابلي لپاره وړ او مناسب سياسي ، اقتصادي او فرهنگي پوځيان ولري .

په عام ډول که ټولې نړۍ او د نړۍ هېوادونو ته وکتل شي ، معمول دا دی چې هر هېواد او هر ولس د خپل ورځني ژوند د اړتياوو د پوره کولو لپاره گڼې برخې لري ، نظامي او امنيتي برخې چې د دفاع او کورنيو چارو وزارتونه يې مسوليت پر غاړه لري ، سياسي برخه چې د بهرنيو چارو وزارت يې مسوليت پر غاړه لري ، د مطبوعاتو او عام پوهاوي برخه چې د اطلاعاتو او کلتور وزارت يې مسوليت پر غاړه لري ، همدا رنگه عدلي او قضايي برخې چې وزارت عدليه او

محاكم يې مسوليت پر غاړه لري ، لنډه دا چې په هره برخه کې د اړتيا احساس کېږي ؛ ځکه خو بايد په هره برخه کې کار وشي ، او داسې څوک نه شي ويلى او نه معقوله ده چې ټول دې له يوې مخې په وزارت دفاع کې کار وکړي. او نه څوک په دې ملزمېدای شي چې ته به خامخا په وزارت دفاع او يا وزارت داخله کې کار کوي! هر څوک له خپل وس ، توان او درک سره سم په خپل مناسب ځای کې د دښمن مقابله ، او له خپل دين او ولس نه دفاع کوي ، او دا ټولې برخې يوه او بله سره بشپړوي ، يوازې په يوه برخه کار نه کېږي .

دښمن چې وايي ستر ستر علمای کرام او مفتي صاحبان ولې عملاً په نظامي برخه کې کار نه کوي ؟ يا ولې نېغ په نېغه له دښمن سره نه جنګېږي ؟ يا ولې استشهادي بريدونه نه کوي ؟ لومړی دې دوی خپل ځانونو نه وپوښتي چې د دوی قاضيان ، څارنوالان ، د شورا غړي ، رئيسان ، وزيران او نور سياسي خلک ولې له مجاهدينو سره نېغ په نېغه وسله په لاس نه جنګېږي ؟ سره له دې چې دوی هم ځانونه په حق بولي!! مشران يې خپلو موخو ته ژمنتيا خپل مسوليت بولي ، هغه کسان چې دا ډول نيوکې کوي لومړی بايد خپله دا کار وکړي ، بيا دې پر مجاهدينو دا ډول بې منطقه غير عملي او غير معقولې نيوکې کوي .

اوس مهال د جهاد سنکرونه گڼ ، او ساحه يې پراخه ده ، هر مجاهد د امير له لږوم ديد سره سم په مناسب سنکر کې په کار او جهاد لگيا دی ، کله که اړتيا وليدل شي په خورا خوشحالي سره هر ځای ته چې د امير امر وشي هلته به ځي ، او عملاً تللي دي او ځي .

پنځم: په پورتنی حديث شريف کې مو ولوستل چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ټول اصحاب کرام له کفارو سره جگړې ته هڅوي ، او ورته وايي چې ورته راپورته شئ ، خو په دوی کې عمير بن الحهام الانصاري رضی الله عنه

غواړي چې ژر شهيد شي او جنت ته لاړ شي ، رسول الله صلى الله عليه وسلم يې ددې هيل له تر سره كولو نه ايساروي ، نه ورته وايي چې ته بيره مه كوه ، خير دى شهيد به شي ، اول ښه زيات جهاد وكړه بيا وروسته د شهادت هيله كوه! او نه نورو صحابهء كرامو ته وايي چې ژر كوى تاسو هم د عمير په څېر ځانونه شهيدان كړئ او جنت ته لاړ شئ! بلکې دا كار يې د هر چا خپل توان او وس ته پرېښى .

دا خبره مې ځكه ياده كړه چې له ځينو مخلصو كسانو سره دا فكر پيدا كېږي چې د دې پر ځاى چې يو مجاهد زر شهيد شي بايد ښه زيات جهاد وكړي ، ښه زيات كفار ووژني بيا وروسته شهيد شي ، نه دا چې يو په يو او سمدستي شهيد شي ، مگر خبره داسې نه ده ، دا نظر ظاهراً ښه دى ، مگر الله جل جلاله په خپلو كارونو ډېر ښه پوهېږي ، ډېر ځله الله تعالى د يو شهيد د وينو له برکته مسلمانانو ته فتحه ور په برخه كوي ، د هغه د اخلاص او سربښندنې له امله په نورو رحم كوي ، د يو مجاهد په شهادت نور مجاهدين ټينگوي ، زغم او صبر يې زياتوي ، لكه ويل كېږي چې: (إن دماء الشهداء نور و نار! نور للأصدقاء و نار على الأعداء) د شهيدانو وينې روښنايي او اور دى ، د دوستانو لپاره روښنايي او د دښمنانو لپاره اور.

كېداى شي د شهيدانو په وينو او شهادت كې يو حكمت دا هم وي چې د دين اصلي ساتونكى ، ناصر او مرستندوى الله جل جلاله دى ، نه مجاهدين او مسلمانان ، مجاهدين كه شهيدان هم شي الله تعالى خپل دين ساتي ، او دې ټكي ته د ډېرو پام نه وي .

اوس هم كه يو مجاهد غواړي چې زيات او د ډېر وخت لپاره جهاد وكړي ، او بيا وروسته شهيد شي دا يوروا او ښه كار دى ، خو كه يو بل مجاهد د عمير رضی الله عنه په څېر غواړي ژر شهيد شي او جنت ته لاړ شي ، دا هم ښه او

روا کار دی ، چې خورا پاک نیت او غبټلي ایمان ته اړتیا لري ، او هر څوک یې نشي کولی .

امام مسلم رحمه الله په خپل صحیح کې یو بل روایت داسې راوړی :

(عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي وَهُوَ بِحَضْرَةِ الْعَدُوِّ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ تَحْتَ ظِلِّ الشَّيْوْفِ ، فَقَامَ رَجُلٌ رَثٌ الْهَيْئَةَ فَقَالَ يَا أَبَا مُوسَى أَتَيْتَ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ هَذَا قَالَ نَعَمْ . قَالَ فَرَجَعَ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ أَقْرَأْ عَلَيْكُمُ السَّلَامَ . ثُمَّ كَسَرَ جَنْفَ سَيْفِهِ فَأَلْقَاهُ ثُمَّ مَشَى بِسَيْفِهِ إِلَى الْعَدُوِّ فَضْرَبَ بِهِ حَتَّى قُتِلَ)^۱

ژباړه: ابو بکر بن عبد الله بن قيس چې له خپل پلار نه روایت کوي وویل : له پلار نه مې په داسې حال کې چې له دښمن سره مخامخ و ، واورېدل چې ویل یې: رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل :بېشکه چې د جنت دروازې د تورو تر سیوري لاندې دي ، نو یو سړی چې ساده بڼه یې وه او ساده جامې یې پر تن وي جک شو او وې ویل :ای ابو موسی!! تا له رسول الله صلی الله علیه وسلم نه واورېدل چې دا خبره یې کوله؟ ده ویل هو ، راوي وايي : نوموړی سړی خپلو ملګرو ته را وگرځېد خدای پاماني یې ور سره وکړه ، بیا یې د خپلې تورې کټنې (پوښ) مات کړ او اخوا یې وغورځولو ، په دې معنی چې بیا

۱ - صحیح مسلم ، باب ثبوت الجنة للشهيد ، توک: ۱۳ - مخ: ۴۶.

توره په پوښ کې نه رډم ، او له خپلې تورې سره د دښمن په لوري ور روان ، او په توره يې وهل پيل کړل تر دې چې ووژل شو .

دغه اتل او سربښندونکی مجاهد چې کله دا خبره اوري چې رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي جنت د تورو تر سيوري لاندې دی ، هغه صحابي (ابو موسی) دوهم ځل پوښتي چې دا خبره تا له رسول الله صلی الله عليه وسلم نه واوریده ؟ هغه ورته وايي هو ! دی خپلو ملکرو ته ورځي خدای پاماني ترې اخلي او بيا د خپلې تورې پوښ ماتوي ، او پر دښمن په دې نيت برید کوي چې شهید شي ، او الله جل جلاله يې هم آرمان پوره کوي .

دا مو بايد په یاد وي چې په عام ډول استشهادي برید نه فرض او نه هم واجب بلکې روا دی ، که يې څوک کوي او که نه ، که يې څوک کوي مخه يې نه نيول کېږي ، او که يې څوک نه کوي په زور نشي پرې کېدای ، په دې او هغه مخکني حديث شريف کې وينو چې ډېر مجاهدين د جنت زيری او د جنت خبره اوري ، چې په هغوی کې لوی لوی صحابهء کرام هم شتون لري ، مگر يوازې ځينې کسان پر دښمن وردانگلو او زر جنت ته تللو ته زړه ښه کوي ، او رسول الله صلی الله عليه وسلم هم له ټولو صحابوو رضی الله عنهم څخه دا نه غواړي چې ځی تاسو ټول پرې ور ودانکئ او ټول ځانونه پرې شهيدان کړي ، او نه د هغه چا مخه نيسي چې دغه رنکه لويې سربښندنې ته چتمو کېږي .

د اسلام مبارک دين ځکه دا کار د هر چا خوښې ته پرېښی چې د ټولو مسلمانانو زړورتيا ، اخلاص او صداقت يو ډول نه دي ، ځينې کسان زړور وي ځينې بې زړه وي ، ځينې کسان په خپله خوښه غواړي زر تر زړه په آخرت کې له الهي پېرزوينو نه برخمن شي ، او ځينې يو څه وخت وروسته د دې هيلې پوره کېدل غواړي ، دا د هر مسلمان خپله خوښه ده .

نور عبادات هم همداسې دي ، د بيلکې په توگه د اسلام مبارک دين مسلمانان زياتو نفلونو ، زياتو روژو د قرآن کریم زيات تلاوت او زياتو خيراتونو ورکولو ته هڅوي ، مگر پرې لازمي کوي يې نه ، يو هغه فرض لمونځ ، فرض روژه ، او فرض زکات خو به هر څوک چې توان ولري کوي او ورکوي به يې ، مگر نفل او غير فرضي عبادات د هر چا خپله خوښه ده ، که چا زيات نفلي لمونځونه وکړل ، زياتې نفلي روژې يې ونيولې ، او زيات خيراتونه يې ورکړل ، زيات د قرآن کریم ختمونه او تلاوتونه يې وکړل ، الله جل جلاله به ډېر اجر او لوړې درجې ورکړي ، او که چا ونه کړل غاړه يې نه بندېږي ، او څوک نشي ويلای چې ولې ټول مسلمانان هره ورځ شل يا پنځوس يا سل او.... رکعتنه نفلي لمونځونه نه کوي ؟ ولې ټول شتمن مسلمانان هره ورځ زر زر ، يا لس لس زره يا يو ، يو لک يا دوه دوه لکه روپۍ نه خيراتوي ؟ يا ولې ټول مسلمانان په هره مياشت کې پنځه پنځه يا لس لس يا شل شل ورځې نفلي روژې نه نيسي ؟ ولې ټول مسلمانان په هرو درې ورځو يا هرو لسو ورځو يا په هره مياشت کې قرآن کریم نه ختموي ؟

جهاد هم همداسې دی ، فرض عين جهاد په هر مسلمان لازمي دی ، لکه فرض لمونځ ، فرض زکات ، فرضي روژه ، او فرضي حج ، او استشهادي بريدونه د نفلي لمونځونو ، نفلي روژو ، او نفلي خيراتونو په څېر دي ، که چا وکړ الله جل جلاله به ډېر اجر او لوړې درجې ورکړي او څوک يې مخه نشي نيولی ، او که يې څوک نه کوي پرې فرض نه دي ، او نه يې څوک په چا په زور کولی شي ، ځکه دا د زور کار نه دی ، دا د عقيدې او ايمان خبره ده د هر مسلمان تر خپل وس ، توان او ايمان پورې اړه لري .

که يو مسلمان يا عالم فضيلتونه بيانوي څوک نشي ورته ويلای چې ته يې خپله ولې نه کوې ؟ په خپله يې چې نه کوې نورو ته يې هم د کولو مه وايه !! که لنډ استاد سياف ته ووايو چې ته نورو ته وايې مجاهدين راوښي په دار

يې كړئ ، خپله ولې دا كار نه كوي ؟ چې ته يې نه كوي يا يې نشې كولئ نورو ته هم مه وايه ! ته ولې خپله له مجاهدينو سره نه جنګېږي ؟ كه ته په رښتيا په خپله خبره باور لرې ، په خپله خبره دې يقين او ايمان وي چې سمه ده او رښتيا وايي ! كه ستا دا خبره سمه وي ، چې عسکر او ملي اردو چې د كفارو تر مشرۍ لاندې د مجاهدينو په مقابل كې جنګېږي شهيدان دي ! بيا ته ولې دا شهادت نه خوښوې ؟ ته ولې وسله نه اخلې ؟ ولې عملا د جګړې ډګر ته نه راوړې ؟ ته خو د څو خونو د ننه ننوتلی يې ؟ بهر له سره ګرځېدی نشې ! آن له خپلو خپلوانو څخه پرېږي !!!

دا ډول منطق بيا بايد دا هم ووايي چې خلك نقلي لمونځونو يا د قرآن كريم تلاوت ته مه را بولئ ؛ ځكه په دې سره يې ډېر وخت نيول كېږي ، او دوی له كار وبار نه پاتې كېږي ، د ژوندانه اړتياوې نشي پوره كولاى ، د اولاد روزي به بيا څنګه پيدا كوي ؟ او داسې نور...

فكر نه كېږي چې سم مسلمان به داسې خبرې وكړي ، كفار يې كوي ځكه هغوی په ديموكراسۍ ايمان لري ، د ديموكراسۍ تر نامه لاندې د مليونونو انسانانو عقېدې او مقدساتو ته سپكاوی خپل حق بولي ، د انسانانو او حيواناتو ترمنځ توپير نه پېژني ، بلكې ډېر يې حيوانات او ځناور له انسانانو لوړ بولي ، له همدې كبله له ځناورو سره ودونه كوي ، هغوی اخلاق نه پېژني ، انسانيت نه پېژني ، نران يې له نرانو او ښځې يې له ښځو سره ودونه كوي ، له خپلو ميندو ، خويندو او لورګانو سره ناروا اړيکې ديموكراسي بولي ، په معنوياتو او اخلاقو باور نه لري ، هر څه يې په مادياتو ولاړ دي .

امام بخاري رحمه الله په خپل صحيح كې په بل ځای كې په داسې يو روايت راوړی : (عَنْ أَنَسٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - أَنَّ عَمَّهُ غَابَ عَنْ بَدْرٍ فَقَالَ غِبْتُ عَنْ

أَوَّلِ قِتَالِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، لَئِنْ أَشْهَدَنِي اللَّهُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيَرِيَنَّ اللَّهُ مَا أُجِدُّ . فَلَقِيَ يَوْمَ أُحُدٍ ، فَهَزَمَ النَّاسُ فَقَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِمَّا صَنَعْتُ هَؤُلَاءِ - يَعْنِي الْمُسْلِمِينَ - وَأَبْرَأُ إِلَيْكَ مِمَّا جَاءَ بِهِ الْمُشْرِكُونَ . فَتَقَدَّمَ بِسَيْفِهِ فَلَقِيَ سَعْدَ بْنَ مُعَاذٍ فَقَالَ أَيْنَ يَا سَعْدُ إِنِّي أُجِدُّ رِيحَ الْجَنَّةِ دُونَ أُحُدٍ . فَمَضَى فَقُتِلَ ، فَمَا عُرِفَ حَتَّى عَرَفَتْهُ أُخْتُهُ بِشَامَةَ أَوْ بِنْتَانَهُ ، وَبِهِ بَضْعٌ وَثَمَانُونَ مِنْ طَعْنَةٍ وَضَرْبَةٍ وَرُمِيَةٍ بِسَهْمٍ .

ژباړه: له انس رضی الله عنه نه روایت دی چې د ده اکا (انس بن نضر) د بدر له غزا پاتې شوی و ، نو ویل یې : زه د رسول الله صلی الله علیه وسلم له لومړني جنگ (بدر) نه پاتې وم ، خو که دا ځل الله جل جلاله له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره په کوم جنگ کې دبرخې اخیستنې پېرزوینه راباندې وکړه ، هرو مرو به الله جل جلاله وگوري چې زه څه کوم ؟

همغه و چې د احد غزا راغله ، او ده گډون پکې وکړ ، جکړه پیل شوه ، څه وخت وروسته خلک (مسلمانان) مات شول ، ده ویل :ای الله جل جلاله زه تا ته د دې خلکو (مسلمانانو) له کړنې نه بېننه وړاندې کوم ، یعنې دا چې د جنگ له میدان نه په شا شول ، دا یې سم کار ونه کړ ، او له هغه څه نه بېزاري درته وړاندې کوم چې مشرکینو وکړل ، یعنې چې پر رسول الله صلی الله علیه وسلم او پر ملگرو یې بریدونه وکړل .

انس بن مالک وایي زما اکا له خپلې تورې سره کفارو ته ور وړاندې شو ، له سعد بن معاذ رضی الله عنه سره په لاره کې مخ شو ، چې هغه یو زړور او اتل مجاهد و ، سعد ته یې وویل : چېرته ؟ ای سعده!! یعنی چېرته له جنگ نه په شا کېږې ؟ ماته د احد د غره له لوري د جنت بوی راځي!! او نور د کفارو په لوري ورغی تر دې چې شهید شو ، انس بن مالک وایي: د ډېرو ټپونو له وجې له شهادت نه وروسته نه پېژندل کېدو ، تر دې چې خور یې د گوتو له سرونو او که له خال نه ، و پېژانده ؛ ځکه د ده پر مبارک بدن څو اتیا د نېزو ، غشیو او تورو د گوزارونو ټپونه وو.

دا مبارک صحابي گوري چې نور ملکري یې د جنگ له ډگر نه په شا کېږي او په شا شول ، مکر دی دا کار سم نه بولي او له خپلې تورې سره په یوازې سر د دښمن په لور ورځي ، او په دې پوهېږي چې خامخا به وژل کېږي ؛ ځکه دی یو او هغوی ډېر دي ، اوبل دا چې مجاهدین ټول سره یو په بله شول ، له ټولو نه لار ورکه وه ، او ده ته دا حد له غره نه د جنت بوی راټلو! ادا د ده د کرامت ښکارندويي کوي ؛ ځکه خو له مرگ څخه نه یږیدو ، او مخامخ پر دښمن ورتلو ، تر دې چې د شهادت لوړ مقام ته ورسید ، د پام وړ دا چې دغه مبارک او اتل سربندونکی صحابي پر خپل بدن له اتیاوو نه زیات ټپونه خوري مگر بیا هم نه په شا کېږي ؟ !

دا ډول سرتېري اتلان په هر وخت او هر ځای کې شته ، هغه څه چې د دغو سربندونکو په وړاندې یې د تورو ، غشیو ، نېزو او مرمیو ټپونه بې ارزښته کړي دي او له ټپونو سره سره بیا هم پر دښمن وردانگي ، همدا پر الله جل جلاله د دوی د ټینګ ایمان نښه ده .

د دې حدیث شریف په شرحه کې ابن حجر رحمه الله فرمایي: (وفي قصة أنس بن النضر من الفوائد: جواز بذل النفس في الجهاد وفضل الوفاء بالعهد ولو شق

على النفس حتى يصل إلى إهلاكها، و أن طلب الشهادة في الجهاد لا يتناوله النهي عن الإلقاء إلى التهلكة. وفيه فضيلة ظاهرة لأنس بن النضر وما كان عليه من صحة الإيمان وكثرة التوقي والتورع وقوة اليقين ( ).

ژباړه: د انس بن النضر په کیسه کې څو گټې دي: په جهاد کې د سر قربانول ، په ژمنه د وفا کولو فضیلت ، که څه هم چې د ا کار په نفس سخت تمام شي ، تر دې چې خبره هلاکت ته ورسي ، په جهاد کې د شهادت غوښتنه په هلاکت کې د ځان اچول نه دي ، او په دې کیسه کې د انس بن النضر رضی الله عنه ښکاره فضیلت دی ، او دې ته اشاره ده چې نوموړی د څومره روغ ایمان ، زیاتې تقوا او پرهیزکاری ، او ټینګ یقین خاوند و!!

په یو بل ځای کې امام بخاري رحمه الله داسې روایت کوي: (عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمَّا حَضَرَ أَحَدُ دَعَايَ أَبِي مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ مَا أُرَانِي إِلَّا مَقْتُولًا فِي أَوَّلِ مَنْ يُقْتَلُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَإِنِّي لَا أَتْرُكُ بَعْدِي أَعَزَّ عَلَيَّ مِنْكَ غَيْرَ نَفْسِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَإِنَّ عَلَيَّ دَيْنًا فَاقْضِ وَاسْتَوْصِ بِأَخْوَانِكَ خَيْرًا فَأَصْبَحْنَا فَكَانَ أَوَّلَ قَتِيلٍ وَدُفِنَ مَعَهُ آخَرُ فِي قَبْرِ ثُمَّ لَمْ تَطِبْ نَفْسِي أَنْ أَتْرُكَهُ مَعَ الْآخَرِ فَاسْتَحَرَجْتُهُ بَعْدَ سِتَّةِ أَشْهُرٍ فَإِذَا هُوَ كَيَوْمٍ وَصَعْتُهُ هُنَيْئَةً غَيْرَ أَذْنِهِ).

^۱ - فتح الباري شرح صحيح البخاري ، للإمام أحمد بن علي بن حجر أبو الفضل العسقلاني الشافعي ، الناشر : دار المعرفة - بيروت ، ۱۳۷۹ هـ ، عدد الأجزاء : ۱۳ ، توك : ۶ - مخ : ۲۳ .
^۲ - صحيح البخاري ، باب هل يخرج الميت من القبر ، توك : ۱ - مخ : ۴۵۳ .

ژباړه: له جابر رضی الله عنه روايت دی چې وې ويل: کله چې د احد د غزا ورځ را ورسېده ، پلار مې د شپې له خوا ور وبللم ، او راته يې ويل: زه به سبا د نبي کریم صلی الله عليه وسلم په هغو ملګرو کې وم چې لومړی شهيدان کېږي!! بېشکه پرته له رسول الله صلی الله عليه وسلم په ما بل هېڅوک دومره نه دي ګران لکه ته!! په ما يو څه پور دی ، يعني هغه د پور خاوند ته ورګرځي ، او له خپلو خویندو سره ښه چلن کوي ، په رواياتو کې راځي چې نهه خویندې يې وې ، جابر رضی الله عنه وايي: کله چې سبا شو او جګړه پيل شوه زما پلار لومړنی شهيد و!! له ده سره په قبر کې يو بل کس هم ښخ کړای شو ، بيا وروسته دې خوند را نه کولو چې له بل کس سره يې يو ځای پرېږدم ، نو مې له قبر نه شپږ مياشتې وروسته را وايست ، که ګورم داسې و لکه په کومه ورځ مې چې ايښی و ، پرته له غوږونو يې ، يعني غوږونه يې يو څه خراب شوي وو ، نور په همغه ډول و ، لکه څنګه مې چې اېښی و .

په ځينو رواياتو کې راځي چې کفارو له شهادت نه وروسته د نوموړي غوږونه او پزه پرې کړې وو!! ځکه يې د غوږونو پاتې برخې يو څه خرابې شوې وې.

دلته ګورو چې د جابر پلار عبد الله بن عمرو بن حرام رضی الله عنهما ، خپل زوی ته وايي چې پرته له رسول الله صلی الله عليه وسلم نه ، بل هېڅوک دومره نه دي را باندې ګران لکه ته ، په صحابوو باندې رسول الله صلی الله عليه وسلم له خپلو اولادونو نه هم زيات ګران و ، خو افسوس زمونږ پر حال!!

مطلب دا چې دغه نوميالی صحابي په دې ښه خبر و چې سبا ته به شهيد کېږي ، او لومړی شهيد به دی وي ، مګر بيا هم د جګړې ډګر ته روانېږي ، دغه جليل القدره صحابي ته د الله جل جلاله په لاره کې وژل کېدل له هر څه نه زيات غوره و ؛ ځکه خو سره له دې چې په خپل شهادت باوري و ، بيا هم د جګړې ډګر ته لاړ او د شهادت لوړ مقام ته ورسېد!!

دا چې دی څنګه پوه شوی و چې دی به لومړني شهید وي ؟ دا خبره د نوموړي جلیل القدره صحابي کرامت و!! د اولیاوو کرامت حق دی ، امام بخاري صیب هم دغه حدیث شریف د اولیاوو د کرامت په باب کې راوړی دی ، الله جل جلاله خپل مخلص بنده ګان ځان ته ورنېږدې کوي ، نازوي یې ، په داسې پېښو یې خبروي چې ډېر کسان یې تصور نشي کولی.

د رسول الله صلی الله علیه وسلم او د صحابهء کرامو په ژوند کې نورې دېته ورته ګڼې پېښې رامنځ ته شوې دي چې ننږیو استشهدادي بریدونو ته غوڅ ورته والی لري ، خو اوس به ددې لپاره چې خبره اوږده نشي په همدې یو څو پېښو بسنه وکړو .

دریم: استشهادي بریدونه د مخکنیو فقهای کرامو د فتواوو په رڼا کې

له قرآن کریم او مبارکو احادیثو وروسته به اوس په دې اړه د اسلامي فقهي ، د څلورو مشهورو فقهي مذاهبو د مشهورو فقهای کرامو نظرونه ولولو ، پاتې دې نه وي چې فقهای کرامو هم مخکې یاد شوو آیتونو او احادیثو ته په کتو سره د استشهادي بریدونو د روا والي فتواگانې ورکړې دي.

دا استشهادي بریدونو لپاره د علماء کرامو شرطونه:

دا چې د انسان ژوند ډېر ارزښتناک دی ، او د اسلام مبارک دین یې په ژغورلو ډېر ټینګار کوي ؛ علمای کرامو د شهادت غوښتنې بریدونو ته یو څو شرطونه اېښي دي ، تر څو د چا وینې بې ځایه او بې هدفه تویې نه شي ، او هر څوک له خپلې خوښې سره سم په هر ځای او هر وخت کې استشهادي بریدونه ونه کړي ، یا نور ورته ونه هڅوي ، بلکې په یوه منظمه توګه له دغه جهادي تکتیک نه د دښمن په خپلو کې په سمه توګه کار واخیستل شي ، نوموړي شرطونه په لاندې ډول دي:

لومړی: د نیت سوچه والی ، استشهادي برید به یوازې د الله جل جلاله د دین د لوړوالي او د اسلامي نظام د راتګ لپاره تر سره کېږي ، چې په هغه کې له ځان ، مال او حق نه دفاع هم راځي ، که نیت بل څه و ، بیا ناروا دی.

دوهم: چې دښمن ته د زیات زیان رسولو لامل وګرځي.

دریم: چې د مسلمانانو د زړورتوب لامل وګرځي ، په دې معنی چې د استشهادي برید له امله مسلمانان پر دښمن ور زړور شي ، او له زړونو څخه یې د دښمن وېره او ډار ووزي.

څلورم: چې پر دښمن ویره او ترهه راوړي.

که اوسنیو استشهادي بریدونو ته وکتل شي پورتنی څلورو واړه شرطونه په بشپړ ډول پکې شته.

لومړی: د استشهادي مجاهد نیت صاف او سوچه وي ، ټول گورو چې زیاتره استشهادي مجاهدین یا د قرآن کریم حافظان وي او یا د دین طالبان ، په عام ډول د اسلام په مبارک دین ، او اسلامي ټولنو کې دغه دواړه ډلې لوړ ځای لري ، هم د الله جل جلاله په وړاندې نیک خلک دي او هم د خلکو په وړاندې ، هم بې الله جل جلاله درناوی کوي او هم خلک ، دغه اتل سرښندونکي نه د دنیا شهرت غواړي ، نه پیسې ، او نه کوم بل څه. یوارینی هيله یې دا وي چې د دوی په غوښو او وینو د الله جل جلاله کتاب او دین سرلوری ، او د تیري کوونکو وحشیانو له ظلم او وحشت نه خلک په امن شي .

دوهم: ټول گورو چې دښمن ته په یو استشهادي برید دومره تاوان رسي چې په مخامخ جگړه کې یې لس کسان نشي ور اړولی . او تر ټولو ښې بیلکې یې ولس او نړۍ د سر په سترگو په گران هېواد کې هره ورځ گوري ، د یوه استشهادي برید په مټ په منځنۍ کچه کم تر کمه درې څلور نیواکگر له منځه ځي ، دا چې دښمن حقیقت پټوي دا بېله خبره ده ، همدا رنگه کوم مالي زیان چې د استشهادي برید په مټ دښمن ته ور اوړي ، په بل څه نشي ورته ور اړول کېدای ، د بیلکې په توګه: ټانکونه ، موټر ، اډې او بیسونه یې ویجاړېږي ، چې دا ډول تاوان په راکټ ، توپک ، آن په هاوان او میزایلو هم نشي ور اړول کېدای .

درېم: دریم شرط هم گورو چې تر ټولو ښکاره دی ؛ ځکه په لومړي سر کې چا تصور نشو کولی چې یرغلګر وژل کېدای شي!! او یا به څوک برید پرې

وگرای شي ، دښمن په دې اړه ډېر بې بنسټه تبليغات کړي وو ، دوی به ویل امریکایان او ملګري یې له طیارې نه د یو سانتي متر په کچه شی ویني ، مګر اوس هر څه را برسېره شول!! یو سانتي متر شی څه چې په سلهاوو سرتېري زمريان د خپلو پخو او لوبو اډو په دروازو کې د ور ننوتو پر مهال نه ویني!!

څلورم: کوم استشهادي بریدونه چې مجاهدين یې تر سره کوي ، څلورم شرط هم پکې پوره دی ، ټولې نړۍ ته څرګنده ده چې دښمن له هېڅ شي نه دومره نه یرېږي لکه له استشهادي بریدونو څخه ؛ ځکه خو شپه او ورځ لکيا دی ، د دې هڅه یې کړې او لا کوي یې چې د استشهادي بریدونو مخه په یوه او په بله پلمه ونیسي ، مګر نه دي توانېدلي ، تردې چې ځینې د دوی ملګري او له دین نه ځینې ناخبره یا خبر خو بې بصیرته یې دېته هڅولې او یا مجبور کړي چې استشهادي بریدونو ته ځانمرګي ووايي.

ټولو ولیدل چې استشهادي بریدونو د نیواککرو په تر ټولو ټینګه او کلکه کلا (بکرام اډه) کې د اور لمبې بلې کړي ، کوم چې د ټولې آسیا په کچه د دښمن تر ټولو لوی ، ټینګ او کلک مرکز بلل کېږي ، همدا رنگه څو څو وارې د کندهار او جلال آباد پر هوایي اډه ، د کندهار په زندان ، او هملته په کندهار کې د نیواککرو په روزنیز کیمپ ، په خوست ، وردگو او لوګر کې د نیواککرو په لوبو اډو! او تر ټولو زیات د پام وړ د هلېنډ په ښوراب کې د دښمن په تر ټولو ځواکمنه ، پیاوړې او لویه اډه د استشهادي مجاهدينو فدایي بریدونه وو ، چې ټوله نړۍ یې حیرانه کړه ، دا او دینته ورته استشهادي بریدونو دښمن داسې سربداله کړی چې اوس لا ترې ورکه ده.

پاتې دې نه وي چې دغه تکتیک د اسلامي امت مجاهدينو دنړۍ په نورو ګوټونو کې هم کارولي او کاروي یې ، لکه په فلسطین ، عراق او جېنېنیا کې.

د یادونې ده چې انساني ژوند د اسبابو او وسایلو له مخې له یو وخت نه تر بل وخت ، له یو ځای نه بل ځای ته توپیر کوي ، خو اسلامي بنسټونه کوم بدلون نه مومي ، د بیلګې په ډول د رسول الله صلی الله علیه وسلم او له هغه نه را وروسته تر ډېره پورې په وچه کې سورلي په اوبښ ، آس او... او په سمندر کې خلک په کښتۍ کې سورېدل ، خو اوس د انساني ژوند له مادي پرمختګ سره نور وسایل را پیدا شوي دي ، لکه بایسکل ، موټر سایکل ، موټر، رېل گاډی او طیاره. خو د سفر لمونځ هغه وخت هم همغه دوه رکعته و ، او اوس هم دوه رکعته دی ، که یو څوک په طیاره یا موټر کې سفر کوي هم د سفر مونځ به کوي ، او که په اوبښ او آس سفر کوي هم د سفر مونځ به کوي ، په دې معنی چې د نویو وسایلو په راتګ سره د سفر په مونځ کې کوم بدلون نه راځي.

په هغه وخت کې جګړه په توره ، نېزه ، غشي ، آس او اوبښ کېدلې ؛ ځکه چې همدا د هغه وخت وسایل وو . مګر نن په ټوپک ، راکټ ، ماین ، ټانک او طیاره کېږي ، له کفارو سره جګړه او جهاد همغه جګړه او جهاد دی کوم چې په هغه وخت کې و ، مګر وسایل یې توپیر سره لري ، په هغه وخت کې بارود نه وو ، ماینونه نه وو ، مخامخ به په توره جګړه کېدلې ، اوس له لېرې لیرې واټنونو نه په مرمیو کېږي ؛ ځکه خو په هغه وخت کې د اوسنیو استشهادي بریدونو په څېر بریدونه نه وو ، او نه یې په هغه وخت کې موجودو اسبابو ته په کتو سره امکان و.

خو داسې بریدونه وو چې اوسنیو استشهادي بریدونو ته ورته وو ، اوس که جناب سیاف یا کوم بل کس وایي چې استشهادي بریدونه ځکه ناروا دي چې په احادیثو کې د استشهادي برید نوم نه دی راغلی! یا د بارودو او واسکت ذکر نه دی پکې راغلی!!! که داسې وي دوی جنابان باید په ټوله نړۍ کې د جهاد تغیر له یوې مخې ټول کړي ، لکه اوس چې لکيا دي ، باید په هېڅ ځای کې د

جهاد د روا والي او فرض والي خبره ونه کړي ، نه په فلسطين کې نه په چيچنيا کې نه په عراق کې او نه په نورو ځايونو کې ، بلکې له دې وړاندې د شوروي اتحاد په مقابل کې د افغان ولس جهاد هم تر سوال لاندې راوړي ؛ ځکه په هېڅ حديث شريف کې د کلاشينکوف نوم نه دی ذکر شوی ، په هېڅ حديث شريف کې د تانک ، توپ ، طيارې او بارودو نوم نه دی راغلی ، په احاديثو کې تورې ، نيزې ، غشي ، ليندې ، آسونه او اوبسان ياد شوي!!

په هغه وخت کې خلکو د هغه وخت امکاناتو ، وسايلو ، حالاتو او شرايطو ته په کتو دا خبره ځان وژنه بلله چې يو کس د دښمن پر لوی لښکر او ډېرو کسانو په يوازې سر بريد وکړي ؛ ځکه د عقل او اسبابو له پلوه دا ليرې ده چې يو کس دې په شلو يا سلو ، يا زرو او يا له دې هم په زياتو په وسلو سمبال سرتېرو په يوازې سر بريد وکړي او بيا دې ژوندی پاتې شي!! ځکه که لښکر يوازې هسې خپلې تورې د ده مخې ته د سپر په توگه ونيسي هم ، دا کس نشي کولای هغوی ته څه زيان ورسوي ، مگر له چا سره چې د ايمان زور وي او په سمه توگه يې وکاروي ، کولای شي چې ډېر نور له تورو او غشيو سره په مخه کړي ، که دی پکې ووژل شي هم څه باک يې نشته ؛ ځکه چې دی به شهيد شي او دښمن به يې يا مات کړی وي يا به يې سخت زيان ور اړولی وي ، له همدې کبله علماي کرامو دا ډول بريدونه روا بللي دي.

۱ - حنفي مذهب:

امام محمد بن حسن الشيباني رحمه الله چې زموږ د حنفي مذهب يو مشهور او لوی امام ، او دامام ابو حنيفه رحمه الله ځانگړی شاگرد و ، او په اوسنۍ نړۍ کې د نړيوال قانون موسس او بنسټگر بلل کېږي ، هغه په خپل کتاب «السير الكبير» کې چې د نړيوال قانون مور گڼل کېږي او گڼو ژبو ته ژباړل شوی داسې وايي : (لا بأس بأن يحمل الرجل وحده وإن ظن أنه يقتل إذا كان يرى

أنه يصنع شيئاً يقتل أو يجرح أو يهزم، فقد فعل ذلك جماعة من الصحابة بين يدي رسول الله صلى الله عليه وسلم يوم أحد ومدحهم على ذلك).

ژباړه: دا څه پروا نه لري چې یو سړی په یوازې سر پر دښمن برید وکړي ، که څه هم چې گومان کوي چې و به وژل شي ، خو چې په دې پوهېږي چې په دې برید دښمن وژلی ، یا تپې کولی او یا ماتولی شي ؛ ځکه ډېرو صحابوو رضی الله عنهم د احد په ورځ د رسول الله صلى الله عليه وسلم په مخکې داسې کار کړی و ، او رسول الله صلى الله عليه وسلم ددې کار له امله دوی ستایلي وو.

یعني په هغه وخت کې خلکو دا ځان وژنه بلله چې یو کس په یوازې تن په یوه ډله برید وکړي ؛ ځکه په دې حالت کې د ژوندي پاتې کېدو امکان ډېر محدود و ، مګر صحابوو رضی الله عنهم دا کار کولو او رسول الله صلى الله عليه وسلم نه ترې ایسارول ، بلکې لایې هڅول او ستایل.

امام جصاص رحمه الله چې د حنفي مذهب یو بل لوی امام دی په خپل کتاب احکام القرآن کې د محمد بن الحسن الشیباني رحمه الله د پاسنۍ خبرې د تایید لپاره داسې وايي: (فَإِنَّ مُحَمَّدَ بْنَ الْحَسَنِ ذَكَرَ فِي السَّيَرِ الْكَبِيرِ أَنَّ رَجُلًا لَوْ حَمَلَ عَلَى أَلْفِ رَجُلٍ وَهُوَ وَحْدَهُ لَمْ يَكُنْ بِذَلِكَ بَأْسًا إِذَا كَانَ يَطْمَعُ فِي نَجَاةٍ أَوْ نِكََايَةٍ ، فَإِنْ كَانَ لَا يَطْمَعُ فِي نَجَاةٍ وَلَا نِكََايَةٍ فَإِنِّي أَكْرَهُ لَهُ ذَلِكَ لِأَنَّهُ عَرَّضَ نَفْسَهُ لِلتَّلَافِ مِنْ غَيْرِ مَنَفَعَةٍ

---

۱ - السير الكبير للإمام محمد بن حسن الشيباني المتوفى: ۱۸۹هـ. بشرح الإمام محمد بن أبي سهل السرخسي المتوفى: ۴۹۰هـ. تحقيق: أبو عبد الله محمد حسن محمد حسن إسماعيل الشافعي ، دار الكتب العلمية ، ۱۴۱۷ هـ ، ۱۹۹۷ م. عدد المجلدات: ۵. توك: ۱ - مخ: ۱۵۵

لِلْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّمَا يَنْبَغِي لِلرَّجُلِ أَنْ يَفْعَلَ هَذَا إِذَا كَانَ يَطْمَعُ فِي نَجَاةٍ أَوْ مَنْفَعَةٍ لِّلْمُسْلِمِينَ، فَإِنْ كَانَ لَا يَطْمَعُ فِي نَجَاةٍ وَلَا نِكََاةٍ وَلَكِنَّهُ يُجْرِي الْمُسْلِمِينَ بِذَلِكَ حَتَّى يَفْعَلُوا مِثْلَ مَا فَعَلَ فَيَقْتُلُونَ وَيُكُونُ فِي الْعَدُوِّ فَلَا بَأْسَ بِذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ لِأَنَّهُ لَوْ كَانَ عَلَى طَمَعٍ مِنَ التَّكَايَةِ فِي الْعَدُوِّ وَلَا يَطْمَعُ فِي النِّجَاةِ لَمْ أَرِ بَأْسًا أَنْ يَحْمِلَ عَلَيْهِمْ، فَكَذَلِكَ إِذَا طَمِعَ أَنْ يُنْكَي غَيْرَهُ فِيهِمْ بِحِمْلَتِهِ عَلَيْهِمْ فَلَا بَأْسَ بِذَلِكَ، وَأَرْجُو أَنْ يَكُونَ فِيهِ مَا جُورًا؛ وَإِنَّمَا يُكْرَهُ لَهُ ذَلِكَ إِذَا كَانَ لَا مَنْفَعَةَ فِيهِ عَلَى وَجْهِهِ مِنَ الْوُجُوهِ وَإِنْ كَانَ لَا يَطْمَعُ فِي نَجَاةٍ وَلَا نِكََاةٍ، وَلَكِنَّهُ مِمَّا يُرْهَبُ الْعَدُوُّ، فَلَا بَأْسَ بِذَلِكَ لِأَنَّ هَذَا أَفْضَلُ التَّكَايَةِ وَفِيهِ مَنْفَعَةٌ لِّلْمُسْلِمِينَ وَالَّذِي قَالَ مُحَمَّدٌ مِنْ هَذِهِ الْوُجُوهِ صَحِيحٌ لَا يَجُوزُ غَيْرُهُ ١).

ژباړه: بې له شکه، محمد بن الحسن په السير الکبير کې دا خبره کړې ده چې که يو سړي پر زرو کسانو حمله وکړه او دى يوازې و، دا کار پروا نه لري - يعنې روا دى - خو په هغه وخت کې چې يا د خان ژغورلو هيله ولري او يا د دښمن د خپلو، که داسې و چې نه يې د خان ژغورلو هيله وه او نه د دښمن د خپلو، نو زه بيا د ده لپاره دا کار مکروه بولم؛ ځکه ده خپل خان پرته له دې چې مسلمانانو ته څه کته پکې وي تباھى ته وړاندې کړ، اصلي خبره دا ده چې يو سړى دغه کار بايد هغه وخت وکړي، چې يا د خان ژغورلو هيله ولري او يا مسلمانانو ته د کومې کتنې رسولو.

---

١ - أحكام القرآن: لأحمد بن علي أبو بكر الرازي الجصاص الحنفي (المتوفى: ٣٧٠هـ) تحقيق: عبد السلام محمد علي شاهين، دار الكتب العلمية بيروت - لومړى چاپ، ١٤١٥هـ/١٩٩٤م، ١، مخ: ٣١٨ - ٣١٩.

که داسې و چې نه یې د خان ژغورلو هیله وه ، او نه د دښمن د خپلو ، مکر په دې کار سره یې نور مسلمانان پر دښمن ور زړور کول ، تر څو هغوی هم د ده په خبر پر دښمن ور ودانګي ، دا ډول کار هم څه پروا نه لري ، انشاء الله ؛ ځکه په هغه وخت کې چې د دښمن د خپلو هیله یې لرله ، خو د خان ژغورلو هیله یې نه لرله په دې کار کې زما په نزد څه خبره نه وه چې پر هغوی حمله وکړي ، نو که د ده په ور دانګلو بل کس دښمن خپلی شي په دې کې هم څه خبره نشته ، او زه هیله لرم چې په دې کار به ده ته اجر ورکړل شي .

په هغه وخت کې د ده لپاره دا کار مکروه دی چې په هېڅ ډول به دې کار کې مسلمانانو ته کومه ګټه نه وي ، او که داسې و چې نه یې د خان ژغورلو هیله لرله او نه د دښمن د خپلو ، مکر دښمن یې بیلولو!! بیا هم څه خبره نشته ؛ ځکه د دښمن بیلول تر ټولو ښه خپل دي ، او د دښمن په بیلولو کې د مسلمانانو لپاره لویه ګټه ده ، او کومې خبرې چې محمد بن الحسن په دې هکله کړې دي صحیح دي ، او له دې پرته بل څه نه دي روا) .

۲- مالکي مذهب

امام ابن العربي رحمه الله چې د مالکي مذهب یو وتلی او لوی امام دی په خپل کتاب احکام القرآن کې وروسته له دې چې پر لوی لښکر د یو کس د ور دانګلو په اړه د علماوو نظرونه بیانوي داسې وایي: (وَالصَّحِيحُ عِنْدِي جَوَازُهُ ؛ لِأَنَّ فِيهِ أَرْبَعَةٌ أَوْجُهُ : الْأَوَّلُ : طَلَبُ الشَّهَادَةِ ، الثَّانِي : وَجُودُ التَّكَايَةِ ، الثَّالِثُ : تَجَرُّيَةُ الْمُسْلِمِينَ عَلَيْهِمْ ، الرَّابِعُ : ضَعْفُ نَفْسِهِمْ لِيَرَوْا أَنَّ هَذَا صُنْعٌ وَاحِدٌ ، فَمَا ظَنُّكَ بِالْجَمِيعِ)^۱.

۱- احکام القرآن لأبي بكر محمد بن عبد الله المعروف بابن العربي ، تعليق: محمد عبد القادر عطا. توک: ۱- مخ: ۱۶۶.

ژباړه: زما په نزد سمه خبره دا ده چې روا دی ، ځکه په دې (په لوی لښکر د یو کس په وردانکلو) کې څلور خبرې دي: لومړۍ: د شهادت غوښتنه ، دوهم: د دښمن خپل ، درېم: په دښمن د مسلمانانو وړ زړورول ، څلورم: د کفارو د روحیاتو کمزوري کول ، ترڅو وويني چې دا خو د یو کس کار دی ، د ټولو په اړه به بیا څه فکر کوي؟)

يعني کفار چې د یو کس دا ډول زړورتیا او غیرت وويني ، خامخا به یې په زړونو کې ډار لوېږي ، چې سرپه دا خو یو کس داسې څه کولای شي!! که ټول راشي بیخ به مو وباسي!

۳- شافعي مذهب

ابن حجر رحمه الله چې د شافعي مذهب یو مشهور امام دی ، او د نړۍ په کچه یې د بخاري شریف نوم وتې شرحه (فتح الباري) لیکلې ده ، هغه په خپل همدې کتاب (فتح الباري) کې په دې اړه چې یو کس د دښمن په ډېرو کسانو برید وکړي داسې وایي:

(وَأَمَّا مَسْأَلَةُ حَمْلِ الْوَاحِدِ عَلَى الْعَدَدِ الْكَثِيرِ مِنَ الْعَدُوِّ؛ فَصَرَّحَ الْجُمْهُورُ أَنَّهُ إِذَا كَانَ لِفَرَطِ شَجَاعَتِهِ وَطَمَئِهِ أَنَّهُ يَرْهَبُ الْعَدُوَّ بِذَلِكَ أَوْ يُجَرِّئُ الْمُسْلِمِينَ عَلَيْهِمْ أَوْ نَحْوَ ذَلِكَ مِنَ الْمَقَاصِدِ الصَّحِيحَةِ فَهُوَ حَسَنٌ).

۱ - فتح الباری ، باب قوله: وأنفتوا في سبيل الله ، كتاب التفسير ، ټوک: ۸ ، مخ: ۱۸۵.

ژباړه: او هر چې د دښمن پر ډېرو کسانو د یو کس د برید مساله ده ، جمهورو علماوو په ښکاره ویلي چې که دغه برید د ده د ډېر زړورتوب او د ده له دې گومان نه و چې دی په دې کار سره دښمن ډارولی شي ، او یا نور مسلمانان پر دښمن ور زړورولای شي ، او یا د دې په څېر له نورو نیکو موخو نه د کومې موخې لپاره وي دا ښه کار دی.

یعني که د کفارو پر یوه ډله یو کس برید وکړي ، او موخه یې دا وي چې دښمن وډاروي ، یا مسلمانانو ته زړه ورکړي ، تر څو پر دښمن ورزړور شي ، او یا کومه بله دېته ورته موخه وي ، دا ښه کار دی.

۴ - حنبلي مذهب

امام ابن تیمیه رحمه الله چې د حنبلي مذهب وتلی او لوی امام دی په دې اړه داسې وایي:

(روی مسلم في صحيحه قصة أصحاب الأخدود، وفيها؛ أن الغلام أمر بقتل نفسه لأجل مصلحة ظهور الدين، ولهذا جوز الأئمة الأربعة أن ينغمس المسلم في صف الكفار وإن غلب على ظنه أنهم يقتلونه، إذا كان في ذلك مصلحة للمسلمين، فإذا كان الرجل يفعل ما يعتقد أنه يقتل به لأجل مصلحة الجهاد، مع أن قتله نفسه أعظم من

قتله غیره، کان ما یفزی إلى قتل غیره لأجل مصلحة الدین التي لا تحصل إلا بذلك ودفع ضرر العدو المفسد للدين والدنيا الذي لا یندفع إلا بذلك أولى).^۱

ژباړه: (امام مسلم په خپل صحیح کې د اصحاب الاخدود کیسه راوړې ، او په هغې کې راغلي چې هغه زلمکي د دین د غلبې لپاره د خپل ځان د وژلو امر وکړ ، له همدې کبله څلورو واړو امامانو (امام ابو حنیفه ، امام مالک ، امام شافعي او امام احمد بن حنبل رحمهم الله تعالى) دا خبره روا بللې چې یو مسلمان د کفارو پر صف ور ودانکي که څه هم چې غالب گومان یې دا وي چې هغوی به یې وژني ، خو چې په دې کار کې د مسلمانانو لپاره کته وي ، او هر کله چې یو سړي ته دا روا وي چې هغه څه وکړي چې دی باور لري چې د جهاد د مصلحت لپاره پرې وژل کېږي ، سره له دې چې د ځان وژل د بل له وژلو ډېره لویه گناه ده ، نو دا چې د دین د مصلحت لپاره داسې څه وکړي چې بل څوک پکې وژل کېږي ، او یا د دینمن ضرر چې دین او دنیا دواړه فاسدوي پرې دفع کېږي ، او پرته له دې په بله توګه نه شي کېدای ، نو دا په طریقه اولی روا دي .

د یادونې ده چې امام ابن تیمیة رحمه الله دا خبره په داسې حال کې کړې چې په کفارو د هغه برید په اړه پوښتنه ترې شوې چې د مسلمانانو ، یا بنحو او ماشومانو د مرګ ژوبلې احتمال وي پکې ، دی وایي چې د کفارو ویشتل او پرې برید کول روا دي ، که څه هم چې عامو خلکو ته پکې مرګ ژوبله اوړي ، او دلیل دا راوړي چې هر کله د یو مسلمان لپاره دا روا وي چې د دین د غلبې لپاره

۱- مجموع فتاویٰ ابن تیمیة: أحمد بن عبد الحليم بن تیمیة الحراني أبو العباس ، جمع وترتيب: عبد الرحمن بن محمد بن قاسم. ټوک: ۲۸ - مخ: ۵۴۰.

خان ووژني لکه د اصحاب الاخدود په کیسه کې چې هغه زلمکي وکړل ، په داسې حال کې چې د خان وژل د بل له وژلو نه لویه گناه ده ، نو دا په طریقه اولی روا دي چې ددین د مصلحت او یا ددښمن د ضرر د دفع کولو لپاره داسې څه وشي چې د بل بې گناه انسان د وژلو لامل گرځي ، خو دا په هغه وخت کې چې دغه دیني مصلحت او یا ددښمن د ضرر دفع په بله طریقه امکان و نه لري.

نن مونږ گورو چې د اشغالکرو د له منځه وړلو لپاره پرته له دې چې یا ماینونه ورته کېښودل شي ، او یا استشهاده ی بریدونه پرې وشي بله لار نشته ؛ ځکه دوی مخامخ او تن په تن جگړه نه کوي ، له طیارو ، تانکونو او کمپیوټري وسلو نه کار اخلي ، مجاهدین مجبور دي چې له همدې لارې یې چاره وکړي ، او کوم چې په عامو ځایونو کې چاودنې او ماینونه اېښودل دي هغه زیاتره خپله د دښمن کار دی ، هسې دمجاهدینو دبدنامولو لپاره یې په ډېر مهارت تر سره کوي ، چې وروسته به په دې اړه پوره تفصیل راشي.

یو مهم ټکی دا چې په تېر وخت کې جگړه په توره کېده ، ددښمن په لښکر د یو کس د وردانگلو له امله دښمن ته مرگ ژوبله احتمالي او کمه وه ؛ ځکه یو تن چې له ډېرو سره ښکېل شي ، او په یو ډول وسلو سمبال وي ، د یو تن د مرگ احتمال حتمي وي ، خو په فدایي برید کې ددښمن مرگ ژوبله حتمي او زیاته ده ، نو چې ددښمن د احتمالي او کمې مرگ ژوبلې په صورت کې وردانکل جواز لري ، د حتمي او زیاتې مرگ ژوبلې په صورت کې خو په طریقه اولی جواز لري ! او دپته هم پاملرنه اړینه ده چې چېرته د تورې د گوزار ډار او هیبت ! او چېرته د څو تنو بارودو د خونړۍ او بیخ ایستونکې چاودنې ډار او هیبت !! کوم یو به دښمن ډېر سربداله او لیونی کړي !

استشهادي بریدونه د معاصرو فقهاوو او علمای کرامو له نظره

که څه هم چې د استشهادي بریدونو روا والی بلکې غوره والی د قرآني مبارکو آیتونو، نبوي سپېڅلو ارشاداتو، د صحابوو کرامو رضی الله عنهم د ژوند د ریښتینو پېښو، او د څلورو مشهورو مذاهبو د نومیالیو او وتلو فقهای کرامو د فتواوو په رڼا کې، په مفصل ډول وڅېړل شول، خو د لاسنه توضیح لپاره مې ور وبلله چې په دې اړه د ځینو علمي او فقهي ټولنو او وتلیو معاصرو مشهورو او لویو دعاتو او علمای کرامونظرونه او فتواگانې هم د درنو لوستونکو مخې ته کېږدم.

د یادونې ده چې نوموړو دعاتو او علمای کرامو د همغو مخکنیو قرآني آیتونو، او نبوي احادیثو په رڼا کې فتواوې ور کړې دي، ما دلته د عربي نړۍ د یو څو علمي او فقهي ټولنو او مشهورو علماوو نظرونه پرته له دې چې ټول او مفصل عقلي او نقلي دلایل یې ور سره ذکر کړم - تر څو خبره ډېره اوږده نشي - را اخیستي؛ ځکه چې دلایل تقریبا همغه مخکې تېر شوي آیتونه، احادیث او د فقهای کرامو فتواوې او نظرونه دي، هسې کوم عالم که یو آیت او یا حدیث زیات ذکر کړی وي، او یا یې د استدلال طریقه یو څه توپیر ولري!!

هره فتوا ژباړه شوې ده، تر څو هغه لوستونکي هم پرې پوه شي چې له عربي ژبې سره بلدیت نه لري، او د هر عالم او داعي د وینا او فتوی په پای کې ماخذ هم ذکر شوی، تر څو هغه لوستونکي چې په عربي ژبه پوهېږي او وغواړي ټوله وینا واورې، او یا ټوله فتوی ولولي په آسانی سره وکولی شي، په خپلو سترگو یې وويني او په خپلو غوږو یې واورې.

لومړۍ: په ۵ / ۳ / ۱۴۲۳ هـ ق نېټه چې له ۱۷ / ۵ / ۲۰۰۲ م سمون خوري د لبنان په پلازمینه بیروت کې د اسلامي امت د علماوو یوه غونډه تر سره شوه ، په نوموړې غونډه کې له څلورو دیرشو (۳۲) اسلامي هېوادونو څخه یو سل او دیرشو (۱۳۰) علماوو گډون کړی وو ، چې د اهل تشیع علماء هم پکې وو ، نوموړو علماوو په ټولیز ډول ځینې جهادي چارې او په ځانگړي ډول د فلسطین قضیه څېړلې ، او د استشهادي بریدونو په اړه یې فتواوې ورکړې دي ، دنوموړې غونډې د پرېکړه لیک په پنځمه ماده کې داسې راغلي:

(خامساً: إن العمليات الاستشهادية التي ينفذها المجاهدون ضد العدو الصهيوني هي عمليات مشروعة وتستند إلى كتاب الله وسنة رسوله (صلى الله عليه وسلم) وهي في أعلى مراتب الشهادة، وسبيل إلى رضوان الله وجنته، وإن الاستشهاد بدافع العقيدة والإيمان ورضى الله عمل يُقدم عليه المجاهد بوعي وحرية واختيار وهو أحد أهم الأسلحة الاستراتيجية للمقاومة، مكّنها من التفوق المعنوي على العدو، وفرض معادلة جديدة في ظل موازين القوى المادية غير المتكافئة).^۱

ژباړه: (پنځم: استشهادي بریدونه کوم چې مجاهدين یې د صهیوني دښمن پر ضد تر سره کوي دا روا بریدونه دي ، د الله جل جلاله کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت یې اساس دي ، او دا د شهادت تر ټولو لوړه مرتبه ده ، د الله جل جلاله خوښی او جنت ته یوه لار ده ، د عقیدې ، ایمان او د

۱ - <http://alarabnews.com/alshaab/GIF/11-01-2002/Bayan.htm>

الله جل جلاله د رضا دتر لاسه کولو پر اساس استشهاد داسې عمل دی چې مجاهد یې په پوره درک ، خپل اخیثار او خپله خوښه تر سره کوي ، او دا د مقاومت لپاره له استراتیژیکو وسلو نه یوه ډېره مهمه وسله ده ، کوم څه چې هغه ته یې پر دښمن معنوي لوړوالی ور بښلی ، او د مادي نا انډوله ځواک د معیارونو تر سیوري لاندې یې یو نوی انډول را منځته کړی .

د همدې غونډې د پرېکړه لیک یوولسمه ماده داسې راغلې ده:

(حادي عشر: يعتبر العلماء الحملة العدوانية الظالمة التي تقودها الإدارة الأميركية بعد أحداث الحادي عشر من أيلول والتي بدأت بالعدوان على أفغانستان وما رافقه من مجازر وحشية جماعية بحق المدنيين العزل وإبادة شاملة للأسرى من المقاتلين في قلعة غانجي، جريمة على مستوى العصر وهي بذلك تسعى لإخضاع العالم الإسلامي لهيمنتها المطلقة، وهذا يقتضي من كل فعاليات الأمة وقواها الحيّة الوقوف في وجه هذا المشروع ومقاومته لإسقاطه).

ژباړه: (یوولسم: نوموړي علماء هغه ظالمانه او دښمنانه برید چې د سپتمبر له یوولسم نه وورسته یې امریکایي اداره پر مخ وړي ، چې پیل یې پر افغانستان وکړ ، ور سره د ملکي بې وسه خلکو وحشي ټولوژنې ، او د کلا جنګي د بندي جنګیالیو یو مخیزه ټولوژنه د نړۍ په کچه لوی جرم ګڼي ، امریکه په دې توګه غواړي اسلامي نړۍ تر خپل مطلق واک لاندې راولي ، دغه

حال د امت له ټولو خوځوښتونو او ژوندي ځواک څخه غواړي چې د دې پروژې په وړاندې ودرېږي ، او د را پرځولو لپاره يې مقاومت وکړي)

دوهم: په سوډان کې د اسلامي فقهي د ټولنې په پريکړه ليک کې د استشهادي بريدونو په هکله داسې راغلي :

(إن العمليات الاستشهادية مشروع قام عليه الدليل الشرعي وفهمه الصحابة والسلف وعملوا به، وفيه تحقق مصالح عظيمة له وللأمة).

ژباړه: استشهادي بريدونه روا دي ، په شرعي دليل ثابت دي ، صحابهء کرام رضی الله عنهم او سلف پرې پوهيدل او عمل يې پرې کړی و ، په استشهادي بريدونو کې د شريعت او امت لپاره ډېرې لويې گټې دي.

دريم: د مکې مکرمې مخکني قاضي القضاات مرحوم شيخ عبد الله بن حميد رحمه الله چې په خورا خيرکتنيا ، لوړه تقوى ، او په فتواگانو کې په خورا دقت او احتياط مهشور و ، د استشهادي بريدونو په اړه يې داسې ويلي : (إن قيام فرد من أفراد المسلمين بحمل هذا الحزام الناسف أو أية وسيلة متفجرة ثم انخراطه ضمن صفوف الأعداء ثم قيامه بتفجير ما يحمل بقصد قتل أكبر عدد من الأعداد وهو يعلم أنه أول من يقتل ، أقول : إن هذا العمل ضرب من ضروب الجهاد المشروع ، وهذا الرجل قتل شهيدا بإذن الله)^۱.

۱ - <http://www.palestine-info.com/arabic/fatawa/alamaliyat/sudan.htm>

ژباړه: دا چې له مسلمانانو نه یو کس په ځان پورې چاودیدونکی کېږي او یا کومه بله چاودیدونکي وسیله وټري ، بیا د دینېن په صف کې ور ننوزي ، او بیا په دې هیله انفجار ور کړي چې له دینېن نه گڼ شمیر ووژني ، او دې په دې پوهېږي چې لومړی به دې خپله وژل کېږي ، زه وایم : دا کار د روا جهاد له ډولونو څخه یو ډول دی ، او دا سړی شهید دی ان شاء الله .

څلورم: مشهور مصري عالم او داعي حسن محمد ایوب رحمه الله د استشهادي بریدونو په اړه داسې وایي:

(فمن ألقى بنفسه في الهلاك لصالح دينه أو لصالح المسلمين ، فقد فدى دينه وإخوانه بنفسه ، وذلك غاية التضحية وأعلاها ، فكم للمسلمين الأوائل من مواقف مشهودة كلها تضحية وفداء ، وبذلك تستطيع أن تجيز ما يعمل به الفدائي المسلم في عصرنا هذا ...)

ژباړه: چا چې د خپل دین او د مسلمانانو د مصلحت لپاره ځان په هلاکت کې واچولو ، په حقیقت کې ده ځان له خپل دین او خپلو وروڼو نه قربان کړ ، او دا تر ټولو ستره او لوړه سربښندنه ده ، له مخکنيو مسلمانانو نه گڼ داسې ښکاره او عملي دریځونه ثابت دي چې ټول قربانۍ او سربښندنې وو ، له همدې

کبله ته کولی شې هغه څه ته جواز ور کړې ، چې زمونږ په دې اوسني وخت کې یې مسلمان فدایي کوي ....

نوموړی عالم د ازهر شریف د اصول الدین له پوهنځۍ نه فارغ شوی ، د اسلام او مسلمانانو لپاره یې ستر ستر خدمتونه کړي ، تقریبا له (۱۰۰۰) د زیاتو غریزو او ویډیويي کیستونو کتابخانه یې مسلمانانو ته وړاندې کړې ، او له دې لارې یې د اسلام د ګڼو موضوعاتو په اړه مسلمانانو ته ګټور معلومات وړاندې کړي ، تر لسو زیات کتابونه یې چاپ شوي ، وروستنی کتاب یې د (الموسوعة الإسلامية المیسرة) په نامه په شاوخوا پنځوسو ۵۰ ټوکونو کې لیکلی ، او همدا د نوموړي مشهور او تر ټولو لوی کتاب دی ، په نوموړي کتاب کې یې د اسلام کلي او فروعی مسایل په ډېر ښه طرز او آسانه الفاظو را ټول کړي ، او ګڼو نورو ژبو ته هم ژباړل شوی .

پنځم: شيخ الحديث ناصر الدين الباني رحمه الله چې په شلمه پېړۍ کې د نړۍ په کچه د مبارکو احاديثو د علم وتلی عالم و ، د انتحار او استشهاد ترمنځ د توپیر په اړه د یوې پوښتنې په ځواب کې داسې وایي : (لا ، هو الانتحار مما يقتل إنسان نفسه خلاصا من الحياة التي يحياها ، أما في هذه الصورة التي أنت تسأل عنها فهذا ليس انتحارا بل هذا جهاد في

سبيل الله ، إلا أن هنا ملاحظة يجب الانتباه لها ، أن هذا لا ينبغي أن يكون فرديا شخصا ، إنما ذلك يكون بأمر قائد الجيش ، واضح ، ها ، فإذا كان قائد الجيش يسألني عن هذا الفدائي ، ويرى أن في خسارته ربح كبير من جهة أخرى بإفناء عدد ضخم من المشركين والكفار ، فالرأي رأيه ويجب إطاعته ، حتى لو لم يرض هذا الإنسان ، فعليه إطاعته ، ما في حرج ، لأن هذا لا يسمى انتحارا ، الانتحار من أكبر المحرمات في الإسلام ، لأن ما يفعله إلا غضبان على ربه ، منكر عليه قدره ، فالعياذ بالله ، أما هذا فهو

يقدم كما كان كثير من السلف الصالح من الصحابة ومن بعدهم، يهجم على الكردوس (جماعة ضخمة من الكفار) بسيفه، يظل يعمل فيهم بالسيف، حتى يأتيه الموت، فهو صابر ورابط، لأنه يعتقد أنه أمامه الجنة، فشتان بين من يقتل نفسه بهذه الطريقة الجهادية، وبين الانتحار للخلاص من الحياة الدنيوية التي يعيشها، أو يركب رأسه و بصورة نفسه، هذا حينئذ يدخل في باب إلقاء النفس في التهلكة، أما إذا كان قائد الجيش الذي يعني يعرف الساحة، وواقعها، ولوازمها وحوائجها و و آخره، رأى ذلك، هذا أمر جائز، بل أمر مرغوب فيه).

ژباړه: (نه ، انتحار هغه دی چې یو کس له دې کبله چې د دنیا له ژوند نه ځان خلاص کړي خپل ځان ووژني ، او په دې صورت کې چې ته یې پوښتنه کوي ، دا انتحار نه دی ، بلکې دا د الله جل جلاله په لاره کې جهاد دی ، مگر دلته یو ټکی شته چې باید پاملرنه ورته وشي ، هغه دا چې دغه استشهادي برید به فردي او شخصي نه وي ، بلکې د لښکر د مشر په امر به تر سره کېږي ، پوه شوې ؟ ها !! که د لښکر مشر له ما نه د دې فدایي په اړه پوښتنه وکړي ، او دی پوهېږي چې ده ته که په یو طرف کې تاوان دی نو په بل طرف کې د مشرکینو او کفارو د لوی شهیر په له منځه وړلو سره لویه ګټه ده ، نو د همدغه (مشر) نظر صحي دی ، او طاعت یې واجب دی ، که څه هم چې د دې کس (فدائي) خوښه نه وي ، په ده باندې یې اطاعت واجب دی ، . سوال کوونکی پوښتنه کوي چې نو په دې کې هېڅ مشکل نشته ؟ دی ځواب ور کوي . مشکل نشته ؛ ځکه دېته انتحار نه ویل کېږي ، انتحار په اسلام کې له لویو محرماتو نه دی ،

خُکه دا کار یوازې هغه کس کوي چې الله جل جلاله ته په غوسه وي!! د الله جل جلاله له تقدیر نه منکر وي ، والعیاذ بالله ، او هر چې دغه (استشهادي) دی دا داسې حمله کوي لکه ډېرو سلف صالحو ، له صحابه کرامو او له هغوی نه راوړوسته نورو به چې کولې ، د دښمن په یوه لویه ډله به یې حمله وکړه ، تر هغه به یې په توره وهل تر څو چې به مرگ ورته راغی ، نو دا صبر کوونکی او د الله جل جلاله په لاره کې مرابط دی ، خُکه دده یقین وي چې جنت یې مخې ته دی ، یو کس چې په دې جهادي طریقه ځان وژني ، او د دنیا له ژوند نه د خلاصون په خاطر دانتحار تر منځ لوی توپیر دی ، او یا په خپل سر ، او په خپله طریقه استشهادي برید وکړي ، دا نو په دې حالت کې په هلاکت کې د خپل ځان ور غورځول دي ، او که چېرې د لښکر مشر چې هغه د استشهادي برید ځای پېژني ، ضروریات ، اړتیاوې او پایلې یې پېژني ، دا کار مناسب وبولي ، دا بیا روا کار دی ، بلکې ښه کار دی).

د یادونې ده چې نوموړي عالم په لومړي سر کې د استشهادي بریدونو د روا والي فتوی نه ورکوله ، مگر کله چې حقایق ورته معلوم شول ، پلټنه یې وکړه ، او له حالاتو نه یې په سمه توګه ځان خبر کړ ، پورته ذکر شوې فتوی یې د یوې پوښتنې په ځواب کې ور کړه ، ځینې کسان چې یا په دې جریان خبر نه وي او یا خپلو موخو ته د رسېدو لپاره د خلکو تېر ایستل غواړي هغوی د نوموړي عالم هغه مخکنۍ فتواګانې د دلیل په توګه وړاندې کوي ، خو حقیقت دا دی چې د استشهادي بریدونو په اړه دنوموړي وروستنۍ فتوی دغه ده.

شپږم: شیخ محمد متولي شعرای رحمة الله د مصر یو بل وتلی عالم او په نړیواله کچه ، د اسلامي نړۍ نومیالی زړور دعوتګر دی ، د ګڼو تالیفاتو تر څنګ یې د قرآن کریم په زړه پورې تفسیر هم لیکلی ، تر اویاوو پورې تالیفات یې چاپ او خپاره شوي ، نوموړی د استشهادي

بريدونو په اړه داسې فتوی ورکوي : (إنه جهاد طبعاً ، فهم يدافعون عن أموالهم وأرضهم ، من قال إنهم إرهابيون ؟ !! إن أكبر تفنيد لهذا أن أمريكا هي التي قالت^۱).

ژباړه: طبيعي خبره ده چې دا جهاد دی ؛ ځکه دوی له خپلو مالونو او خپلې خاورې نه دفاع کوي ، چا ویل چې دوی ترهګر دي ؟!! ددې خبرې د رد لپاره تر ټولو لوی رد دا دی ، چې امریکې دا خبره کړې ده.

د شیخ مطلب دا دی چې د استشهادي بریدونو د ترهګرۍ خبره لومړۍ امریکې کړې ده ، او د جواز لپاره یې همدا دلیل کفایت کوي ؛ ځکه چې امریکه د الله جل جلاله ، د رسول الله صلی الله علیه وسلم ، د اسلام او مسلمانانو دښمنه ده ، او تر ټولو زیات امریکه له دې بریدونو څخه ډارېږي.

شعراوي صیب ته الله جل جلاله له تصور نه لوړ استعداد ورکړی و ، په تقریر او دعوت کې یې داسې بې ساریه او بې سیاله مهارت درلود چې د نړۍ سترو سترو علماوو منلی وو ، او له همدې کبله د وخت امام الدعاة ورته ویل کېږي.

اووم: شیخ محمد سید طنطاوي چې د ازهر شریف مشر او شیخ و، او له دې مخکې لس کاله د مصر مفتي پاتې شوی، نوموړی خپله له ازهر پوهنتون نه فارغ شوی، او د استشهادي بریدونو په اړه یې داسې فتوا ور کړې ده:

(هذه العمليات إن كانت من أجل الدفاع عن الدين والأمة والوطن ومقابلة المعتدين بما يكبح جماحهم، ويجعلهم يرتدون عن اعتدائهم فأهلاً وسهلاً بها، وهذا نوع من أنواع الجهاد طبعاً ... ولا نقول عمن يفجر نفسه أبداً: إنه منتحر، فهناك جيش جاء واعتدى وقتل إخواننا، والذي يفجر نفسه في هذه الحالة لا يكون منتحراً بل هو شهيد بذل الدم والروح في سبيل الله).

ژباړه: دا بریدونه که له دین، امت او هېواد نه د دفاع لپاره، او د متجاوزینو په مقابل کې وي، چې په دې سره د دوی د سرکشی مخه نیسي، او له تېري کولو نه یې په شاه کوي نو هر کلی ورته وایو، او دا طبعاً د جهاد له انواعو څخه یوه نوعه ده... او هغه څوک چې ځان انفجاروي هیڅکله نه وایو چې دا انتحار کوونکی دی، هلته لښکر راغلی، ظلم یې کړی، زموږ وروڼه یې وژلي، هغه څوک چې په دې حالت کې ځان انفجاروي، ځانوژونکی نه دی، بلکې دا شهید دی، ویني او روح یې د الله جل جلاله په لاره کې بنسټلې دي.

۱ - له کویت نه صادريدونکې المجتمع مياشتنۍ اسلامي مجله. د ۱۹ / ۳ / ۱۹۹۶ م، گڼه.

اتم: شيخ ابن جبرين رحمه الله چې د سعودي عربستان اوسيدونکی او د عربي نړۍ يو بل وتلی او مشهور فقيه عالم و، هغه د استشهادي بريدونو په اړه وايي: (اری أنها جائزة ، إذا كان بها نكايه بالعدو ، لأن العدو إذا توالى عليه هذه العمليات نهكت قواه و أثر ذلك في صموده للقتال ويكون ذلك من أسباب انهزامه).

ژباړه: (زما په نظر دا روا دي ، په هغه وخت کې چې دښمن ښه پرې خپل کېدای شي ، ځکه کله چې پر دښمن دا بريدونه پر له پسې وشي زور يې خپري ، جگړې ته په ټينګېدو باندې يې اغيزه کوي ، او همدا يې د ماتې له لاملونو څخه کېږي).

نهم: دكتور محمد عبد المنعم البري چې د ازهر پوهنتون د اصول الدين پوهنځي نه فارغ شوی ، د ازهر شريف په پوهنتون کې د اسلامي څېړنو د مرکز مشر پاتې شوی ، يو وخت د ازهر شريف د علماوو د جبهې رياست ور په غاړه وو ، په بنګلادېش کې د اسلامي پوهنتون د شرعياتو د پوهنځي رياست يې هم کړی ، او اوس د ازهر شريف په

پوهنتون کې د استاذانو د ترفيع د دايمي ټولنې ، او د علماوو د نړيوال اتحاد غړيتوب لري ، تر پنځلسو زيات کتابونه يې ليکلي ، نوموړی د استشهادي

بريدونو په اړه وايي: (من قال إن هذا انتحار .. فلا سبيل إلى وصول الشحنة الناسفة لبعض الأماكن إلا بتقديم النفس ، وهذا من أعلى درجات الاستشهاد).

ژباړه: چا ويل چې دا انتحار دی ؟ .. ځکه ځينو ځايونو ته د منفجره موادو د رسولو لپاره د ځان له قربانولو پرته بل لار نشته ، او دا د شهادت تر ټولو لوړه درجه ده .

د ډاکټر صاحب مطلب دا دی چې کله کله ددې اړتيا وي چې ددښمن د له منځه وړلو لپاره چاوديدونکي توکي بايد تر هغه ورسول شي ، خو پرته له دې چې په ځان پورې وتړل شي ، په بله توګه نشي رسول کېدای ، نو هرومرو به په ځان پورې تړل کېږي ؛ ځکه بله لار نه وي !

لسم: دکتور وهبة الزحيلي چې له ازهر شريف نه فارغ ، او اوس د دمشق په پوهنتون کې د شريعت په پوهنځۍ کې د فقهي او اصول فقه د څانګې رئيس او په نړيواله کچه وتلی فقيه عالم دی ، د اسلامي نړۍ په کچه د څلورو مذاهبو د دلايلو په رڼا کې د فقهي مشهور کتاب (الفقه الإسلامي وأدلته) په ۸ لوبو توکونو کې د ده د علميت لپاره کفايت کوي !! په ۱۲

توکونو کې د فقهي بل لوی کتاب يې (موسوعة الفقه الإسلامي و القضايا المعاصرة) له خورا شهرت نه برخمن دی ، په ۱۷ توکونو کې يې د قرآن کریم تفسير (التفسير المنير في العقيدة والشريعة والمنهج) ليکلی ، ټول يې تر (۵۰۰) پنځه سوو پورې کتابونه ، رسالې او بحثونه ليکلي دي ، نوموړي د استشهادي بريدونو په اړه داسې فتوی ورکړې ده : (إذا تعين العمل الفدائي أو عمليات الانتحار أو الاستشهاد في حالات اللقاء مع العدو الحربي كاليهود ، وغلب على الظن أن العدو سيقتل الشخص أو ينكل به ، وكان هذا بإذن السلطة الحاكمة

الشرعية، وكان مروعاً أو مرعباً أو قامعا لعدوان العدو فهو جائز بمشيئة الله، لأن مثل هذا العمل اليوم أصبح ضرورة شرعية ولم تعد عمليات المواجهة، مواجهة العدو بجيش منظم تحقق المطلوب، وقد حققت مثل هذه البطولات تحولات مهمة جداً في صد عدوان المعتدين، والله أعلم).

ژباړه: كله چې فدايي، يا د ځان وژنې بريد، او يا استشهادي بريد له حربي دښمن سره لكه له يهودو سره د مخ كېدو په حالاتو كې لازم وي، او غالب گومان دا وي چې دښمن به دغه كس ووژني او يا به يې ډېر وځوروي، او د شرعي او قانوني حاكم واک په اجازه وي، د دښمن لپاره ډاروونكې، پېروونكې او د هغه د ظلم بېخ ايستونكې وي دا ان شاء الله روا دی، ځكه نن ورځ دا رنګه كار يو شرعي ضرورت ګرځېدلی، مخامخ عمليات نشي كېدې، د دښمن له منظم پوځ سره مخامخ كېدل مطلوب هدف نشي تر لاسه كولی، او دې اتلوليو (استشهادي بريدونو) د تېري كوونكو د تېري د مخينوي په لاره كې خورا مهم بدلونونه راوستي دي، والله اعلم.

يوولسم: دكتور يوسف القرضاوي چې د اسلامي نړۍ د علماوو د شورا رئيس او په نړيواله كچه په اسلامي فقه او دعوت كې نړيوال شهرت لري د استشهادي عملياتو په اړه د خپلې اوږدې مستدلې فتوى په يوه برخه كې داسې وايي: (و اود أن أقول هنا: إن هذه العمليات تعد من أعظم أنواع الجهاد في سبيل الله، وهي من الإرهاب المشروع الذي

أشار إليه القرآن في قوله تعالى: (وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَّا اسْتَطَعْتُمْ مِّن قُوَّةٍ وَمِنْ رِّبَاطِ الْخَيْلِ) الأنفال: ٦٠ . وتسمية هذه العمليات (انتحارية) تسمية خاطئة ومضللة، فهي عمليات فداية بطولية استشهادية . وهي أبعد ما تكون عن الانتحار، ومن يقوم بها أبعد ما يكون عن نفسية المنتحر، إن المنتحر يقتل نفسه من أجل نفسه، وهذا يقدم نفسه ضحية من أجل دينه وأمته . والمنتحر إنسان يأس من نفسه ومن روح الله . وهذا المجاهد إنسان كله أمل في روح الله تعالى ورحمته . المنتحر يتخلص من نفسه ومن همومه بقتل نفسه، والمجاهد يقاتل عدو الله وعدوه بهذا السلاح الجديد، الذي وضعه القدر في يد المستضعفين ليقاوموا به جبروت الأقوياء المستكبرين : أن يصبح المجاهد (قنبلة بشرية) تنفجر في مكان معين وزمان معين في أعداء الله والوطن، الذين يقفون عاجزين أمام هذا البطل الشهيد، الذي باع نفسه لله، ووضع رأسه على كفه، مبتغيا الشهادة في سبيل الله.

فهؤلاء الشباب الذين يدافعون عن أرضهم - وهي أرض الإسلام - وعن دينهم وعرضهم وأمتهم - ليسوا بمنتحرين، بل أبعد ما يكونون عن الانتحار . وإنما هم شهداء حقا، بذلوا أرواحهم - وهم راضون - في سبيل الله، ما دامت نياتهم لله، وما داموا مضطرين لهذا الطريق لإرهاب أعداء الله، المصيرين على عدوانهم، المغرورين بقوتهم، وبمساندة القوى الكبرى لهم . والأمر كما قال الشاعر العربي قديما:

إذا لم يكن إلا الأسنه مركبٌ *** فما حيلة المضطر إلا ركوها!

وليسوا بمنتحرين، وليسوا بإرهابيين، فهم يقاومون - مقاومة شرعية - من احتل أرضهم وشردهم وشرد أهلهم، واغتصب حقهم، وصادر مستقبلهم، ولا زال يمارس عدوانه عليهم . ودينهم يفرض عليهم الدفاع عن أنفسهم، ولا يجوز لهم التنازل باختيارهم

عن ديارهم، التي هي جزء من دار الإسلام. ولا يعد عمل هؤلاء الأبطال من الإلقاء باليد إلى التهلكة، كما يتصور بعض البسطاء من الناس. بل هو عمل من أعمال المخاطرة المشروعة والمحمودة في الجهاد، يقصد به النكاية في العدو، وقتل بعض أفراد، وقذف الرعب في قلوب الآخرين، وتجربة المسلمين عليهم.^۱

ژباړه: دلته ښه گڼم چې ووايم: دا بریدونه د الله په لاره کې د جهاد ترټولو ستره نوعه گڼل کېږي، او دا له هغه مشروع ارهاب څخه دي کوم چې قرآن کریم په خپل دې قول کې اشاره ورته کړې: (وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ)^۲ ژباړه: اوتاسو د هغوی د مقابلي لپاره له ویشتنو او د آسونو له تیارولو نه هغه څه برابر کړئ چې په وس مو پوره وي.

دا بریدونه انتحاري بلل غلط او بې لارې کوونکی نوم دی، دا اتلوال، استشهادي او فدايي بریدونه دي، دا له انتحار نه ډېر لیرې دي، څوک چې دا بریدونه تر سره کوي هغوی د انتحارکوونکي له حال نه ډېر لیرې دي.

بې شکه انتحار کوونکی ځان د خپل ځان لپاره وژني، يعني مطلب يې دا وي چې ځان د دنيا له ستونزو نه بې غمه کړي، او دا بل (استشهادي مجاهد) خپل ځان د خپل دين او امت لپاره قربانوي، انتحار کوونکی له خپل ځان او د الله له رحمت نه ناهيلي انسان دی، اودغه مجاهد له يوې مخې ټول د

۱- <http://www.palestine-info.com/arabic/fatawa/alamaliyat/qaradawi.htm>

۲- سورت الأنفال، آيت: ۶۰.

الله تعالی رحمت ته هیله هیله دی ، انتحار کوونکی د خپل ځان په وژلو ځان له خپل ځان او غمونو څخه خلاصوي ، او دغه مجاهد د الله تعالی له دښمن او له خپل دښمن سره په دې نوې وسله (استشهاد) جگړه کوي ، هغه وسله چې قدرت د ناتوانو په اختیار کې ور کړې ده ، تر څو په دې توگه د ځواکمنو کبرجنو د زور مقابله پرې وکړي ، په دې معنی چې دغه مجاهد ، انساني بم شي ، په ځانکړي ځای او ځانکړي وخت کې د الله او د وطن د دښمنانو په منځ کې جووي ، دښمنان د دې اقل شهید په وړاندې ناتوانه پاتې کېږي ، کوم چې د الله په لاره کې د شهادت په هیله یې ځان پر الله باندې پلورلی او سر یې په ورغوي کې نیولی .

دغه ځوانان چې له خپلې خاورې چې هغه د اسلام خاوره ده ، او له خپل دین ، عزت او امت نه دفاع کوي ، دا انتحارکوونکي نه دي ، بلکې له انتحار نه ډېر لیرې دي ، دوی رښتیني شهیدان دي ، په خوښۍ سره خپل ارواح د الله په لاره کې ښندي ، هو!! تر څو چې یې نیتونه د الله لپاره وي ، او دغه لارې ته مجبور وي ، د دې لپاره چې د الله هغه دښمنان پرې وویروي چې پر خپل ظلم د لوی ځواک (امریکا) په مرسته ټینګار کوي او په خپل ځواک غره دي .

دلته خبره داسې ده لکه هغه عربي شاعر چې ویلي:

د نيزو له سرونو پرته چې بله سورلي نه وي   ##   مجبور ته یې له سپرېدو پرته بله لار نه وي

دا نه انتحار کوونکي دي ، او نه ترهګر دي ، دوی د هغه چا په وړاندې شرعي مقاومت کوي چا چې د دوی خاوره اشغال کړې ، دوی او د دوی کورنۍ یې شړلي دي ، د دوی حق یې غصب کړی ، د دوی راتلونکي یې ترورلی ، او لا تر اوسه پر هغوی ظلم کوي ، د دوی دین پر دوی له خپل ځان نه دفاع

فرضوي ، او دوی ته نه ده روا چې په خپله خوښه له خپل کور نه تنازل وکړي ، کوم چې د دار الاسلام یوه برخه دی .

د دې اتلانو عمل په لوی لاس په هلاکت کې ځان اچول نه گڼل کېږي ، لکه ځینې ساده گان چې تصور کوي ، بلکې دا په جهاد کې له روا او ستایل شوې سربښندنې څخه دي ، له دې نه مطلب ددښمن ښه خپل ، دځینو وژل ، د نورو په زړونو کې ډار ور اچول ، او پر دوی د مسلمانانو وړ زړورول دي .

د یادونې ده چې دکتور یوسف قرضاوي د ځینو په اصطلاح له هغو متشددو علماوو څخه هم نه دی چې ځینې مفرضین د هغوی په اړه تبلیغات کوي ، بلکې په گڼو مسایلو کې په دکتور یوسف قرضاوي د سهل انکاری تهمت لکېږي ، خو له دې ټولو سره سره دا دي د استشهادي بریدونو په اړه د نوموړي فتوی دا رنکه ده .

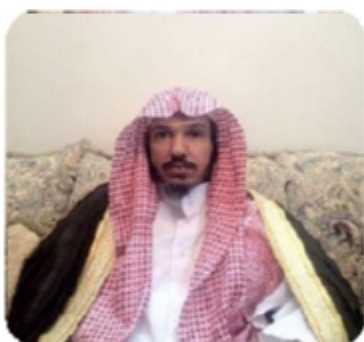
دکتور یوسف قرضاوي په مختلفو علومو کې تریو سل او شلوزیات کتابونه لیکلي دي ، په تفسیر ، فقه ، ادبیاتو او شعر ، دعوت ، تاریخ او نورو ... کې .

دولسم: شیخ حمود بن عقلاء الشعیبي رحمه الله چې د سعودي عربستان اوسېدونکی او د عربي نړۍ یو بل مشهور او وتلی عالم دی هغه د استشهادي بریدونو په اړه داسې وایي :
(وإن العمليات الاستشهادية المذكورة عمل مشروع وهو من الجهاد في سبيل الله إذا خلصت نية صاحبه وهو من أنجح الوسائل الجهادية ومن الوسائل الفعالة ضد أعداء هذا الدين لما لها من النكاية وإيقاع الإصابات بهم من قتل أو جرح ولما فيها من بث الرعب والقلق والهلع فيهم ، ولما فيها من تجربة المسلمين عليهم وتقوية قلوبهم وكسر قلوب الأعداء والإثخان فيهم ، ولما فيها من التنكيل والإغاضة والتوهين لأعداء

المسلمين وغير ذلك من المصالح الجهادية. ويدل على مشروعيتها أدلة من القرآن والسنة والإجماع ...).

ژباړه: او دا ياد شوي استشهادي بريدونه روا کار دی ، د الله په لاره کې د جهاد يو ډول دی ، خو چې د تر سره کوونکي نيت يې سوچه وي ، او دا د جهادي وسايلو تر ټولو ښه کامياب او د دين د دښمنانو پر ضد له کاري وسايلو نه دي ؛ ځکه په دې سره دوی خپل کېږي ، دمرگ ژوبلې دردونه ورته رسېږي ، ډار ، گډوډي او سرگرداني پکې خورېږي ، مسلمانان پر دوی ور زور کېږي او زړونه يې خواکمن کېږي ، په دې کې د دښمن د زړونو ماتوالی ، ښه وژل ، ښه خپل ، په غوسه کول او سپکاوی دی ، له دې پرته نور جهادي مصلحتونه دي پکې . او د روا والي په اړه يې په قرآن کریم ، احاديثو او اجماع کې دلايل شته .

ديارلسم: شيخ سليمان بن ناصر العلوان فك الله اسره د عربي نړۍ يو بل مشهور او وتلی عالم دی ، نوموړي په لسه او کتابونه ليکلي ، د احاديثو د مهمو کتابونو شرحې يې کړې دي ، لکه د بخاري ، ترمذي ، ابو داود ، موطا د امام مالک ، بلوغ المرام او .... د يادونې ده چې نوموړی عالم ۲۰۰۲ کال کې وروسته له هغه چې په افغانستان او عراق يې د امريکايي يرغل پر خلاف فتوا ورکړه ، د سعودي حکومت له خوا ونيول شو ، نوموړی ۹ کاله په انفرادي زندان کې وساتل شو ، داسې چې ۶ کاله يې

آن خپلې مېرمنې هم ونشو ليدى. په ٢٠١٣ کې سعودي محکمې له مجاهدينو سره د مرستو له امله د ١٥ کلونو قيد حکم پرې وکړ ، چې اوس هم د سعودي ظالم حکومت په زندان کې د مظلوميت شپې او ورځې تېروي.

د استشهاد او انتحار په اړه نوموړی عالم داسې وايي: (حين نرجع إلى كتب اللغة وعلماء الشريعة وننظر في تعريف المنتحر لغة وشرعاً لا نرى تشابهاً بين المنتحر الذي يقتل نفسه طلباً للمال أو جزءاً من الدنيا ، وبين الفدائي الذي بذل نفسه وتسبب في قتلها من أجل دينه وحماية عرضه.

والتسوية بين الانتحار المحرم شرعاً بالكتاب والسنة والإجماع وبين العمليات الاستشهادية تسوية جائزة وقسمة ضيزى . ومعاذ الله أن يستوي رجل قتل نفسه في سبيل الشيطان وآخر قدّم نفسه ودمه في طاعة الرحمن ، فوالله ما استويا ولن يتساويا ، فالمنتحر يقتل نفسه من أجل نفسه وهواه نتيجة للجزع وعدم الصبر وقلة الإيمان بالقضاء والقدر ونحو ذلك، وذاك الفدائي يقتل نفسه أو يتسبب في قتلها بحثاً عن التمكين للدين وقمعاً للأعداء وإضعافاً لشوكهم وزعزعة لسلطانهم وكسراً لباطلهم.

وأى فرق في الشرع بين العمليات الاستشهادية وبين الاقتحام على العدو مع غلبة الظن بالموت وقد تواترت الأدلة عن النبي صلى الله عليه وسلم في فضل الاقتحام والانغماس في العدو وقتالهم، وظاهر هذا لو تحقق أنهم يقتلونه ويريقون دمه .... وخلاصة الأمر أن من ألقى بنفسه في أرض العدو أو اقتحم في جيوش الكفرة المعتدين أو لغم نفسه بمتفجرات بقصد التنكيل بالعدو وزرع الرعب في قلوبهم ومحو الكفر ومحق أهله وطردهم من أراضي ومقدسات المسلمين، فقد نال أجر الشهداء

الصابرين والمجاهدين الصادقين... والمقصود أن العمليات الاستشهادية القائمة في فلسطين والشيشان وبلاد كثيرة من بلاد المسلمين هي نوع من الجهاد المشروع وضرب من أساليب القتال والنكاية بالعدو...).

ژباړه: كله چې د لغت كتابونو، او د شريعت علماوو ته رجوع وكړو، د لغت او شريعت له مخې د انتحاركوونكي تعريف ته وگورو، د هغه انتحاركوونكي تر منځ چې په مال پسې د سرگرداني، او يا له دنيا نه د تنكوالي له كبله ځان وژني، او د هغه فدايي تر منځ چې ځان د خپل دين او عزت ساتلو لپاره بنسدي او د وژلو لامل يې گرځي هېڅ كوم ورته والي نه وينو. د انتحار، چې شرعا په كتاب، سنت او اجماع حرام دی، او د استشهادي عملياتو تر منځ برابروالي يو ظالم برابروالي او ظالمه پرېكړه ده. معاذ الله!! چې هغه سړی چې د شيطان په لاره كې ځان وژني له هغه بل سره برابر شي چې د رحمن په طاعت كې خپل ځان بنسدي، قسم په الله چې نه دي سره برابر، او هېڅكله به سره برابر نه شي، انتحار كوونكى ځان د خپل ځان او خواهشاتو لپاره، د بدروزی، بې صبرۍ، په قضا او قدر او نورو غيبياتو د كمزوري ايمان په نتيجه كې وژني، او هاغه ستر فدايي چې ځان وژني او يا يې د وژلو لامل گرځي هغه د دې لپاره چې دين حاكم شي، د دښمن بيخ وايستل شي، ددې بې كمزورې شي، ځواك يې ولرېږي، او باطل يې ټوټې ټوټې شي.

د استشهادي بريدونو او پر دښمن په داسې حال كې وردانكلو تر منځ چې په غالب گومان مرگ پكې يقيني وي، څه توپير دی؟ (يعني كوم توپير نشته)

1- <http://www.palestineinfo.com/arabic/fatawa/alamaliyat/solaymanallehwan.htm>

په داسې حال کې چې پر دښمن د وردانکلو ، ورننوتلو او ور سره جګړې کولو غوره والی له رسول الله صلی الله علیه وسلم نه په متواترو دلایلو ثابت دی ، که چېرې پر دښمن ور ودانګي ښکاره خبره ده چې هغوی به یې وژني او وینه به یې تویوي ... [مطلب دا چې په استشهادي برید سره هم بریدکوونکی وژل کېږي او که پر دښمن ور ودانګي هم ، دښمن یې وژني ، یعنې دواړه یو شی دی ، پس هر کله چې پر دښمن ور دانکل روا شول ، استشهادي بریدونه هم روا دي].

لنډه دا چې هر څوک د دښمن خاورې ته ور ننووت ، یا یې د متجاوزو کفارو په لښکرو ور ودانکل ، او یا یې په ځان پورې چاودېدونکي توکي په دې هیله وتړل چې دښمن ښه وځپي ، په زړونو کې یې وېره ور واچوي ، کفر له منځه یوسي ، او کفار ورک کړي ، د مسلمانانو له مقدساتو او خاورې نه یې وشړي ، نو د صابرو شهیدانو او صادقو مجاهدینو اجر یې وگټلو ... مطلب دا چې په فلسطین ، چیچنیا ، او د مسلمانانو په ګڼو نورو هېوادونو کې چې کوم استشهادي بریدونه دي دا د روا جهاد یو ډول ، او د جګړې د طریقو او د دښمن د ځپلو یوه نوعه ده .

څوارلسم: دکتور فتحی یکن رحمه الله په نړیواله کچه مشهور داعي ، سیاست پوه او اسلامي مفکر و ، د لبنان د اسلامي چارو د ګوند مشري یې هم پر غاړه وه ، ښاغلي ۲۱ فکري ، اخلاقي او سیاسي کتابونه لیکلي دي ، دغه علمي ، فکري او سیاسي څېره د استشهادي بریدونو په اړه داسې وایي:

(إن عملية استشهادية واحدة، باتت تهز الكيان الصهيوني كما لا تهزه القنابل النووية. وإن العمليات الاستشهادية عطلت السلاح النووي الذي تملكه الدولة

اليهودية... فهل بعد ذلك مجال لمتقول بعدم جواز العمليات الاستشهادية أو قائل بأنها "عمليات انتحارية؟!").

ژباړه: يو استشهادي بريد صهيونيستي هيكل داسې لړزوي چې اتومي بمونه يې هم نشي لړزولی، استشهادي بريدونو اتومي وسله له کاره غورځولي ده، کومه چې يهودي دولت يې لري... آيا له دې وروسته يې ځايه تبليغات کوونکي ته د دې ځای پاتې کېږي چې ووايي استشهادي بريدونه ناروا دي؟ او يا کوم کس ووايي چې دا انتحاري بريدونه دي؟!

د ښاغلي استاذ موخه دا ده چې د مسلمانانو لپاره همدا استشهادي بريدونه اتومي بمونه دي، يوازې او يوازې همدا بريدونه دي چې د کفر عرش لړزولی شي، او کفار هم له همدې اتومي بم نه زيات په وېره کې دي؛ ځکه چې د مخنيوي لپاره يې هېڅ لاره نه لري، نو مجبور دي چې د مسلمانانو له ځورولو او پر هغوی له ظلم کولو نه به لاس په سر کېږي.

پنځلسم: شيخ محمد حسان د نړۍ په کچه مشهور مصري داعي او عالم دی، په لسهاوو کتابونه، او په سلهاوو ویديويي او غیر ویديويي کیسټې لري، ځینې يې په نټ کې کتل کېدای شي، د نوموړي داعي په لاس ډېر کسان مسلمان شوي چې تر ټولو مشهور يې يو امريکايی ملیونر دی، کوم چې ۱۶ ځله يې د ځانوژنې هڅې کړې وې، د دې تر څنګ ګڼ نور کسان هم د نوموړي داعي په لاس په اسلام مشرف شوي.

نوموړی د استشهادي بريد په اړه د خپلې يوې ویديويي وينا په يوه برخه کې داسې وايي: (کذاب من يقول بأنه منتحر، والله يكذب على الله، أي انتحار؟ هذا

الذي يقدم نفسه وهو يطلب من الله الحياة، أي مقارنة بين هذا وبين من يقدم نفسه يأساً من ربه ومن الحياة، أي مقارنة؟ بين ساخط على الله وبين من يقدم نفسه وهو يريد رضوان سيده ومولاه، أي مقارنة؟ ... رجل أرضه محتلة، عرضه يندس، مقدساته تدنس وتنتهك، ويدفع عن دينه وعرضه ومقدساته، وبيته وأرضه، وأهله، يدفع، إرهابي!! متطرف!! والناس كلهم وحشية، هذه يتلذذوا بمناظر الدماء!! لكن لما تهدم بيوتنا، وتحتل مقدساتنا، وتنتهك أعراضنا، ويطحن المسلمون طحناً، في فلسطين، وفي العراق، وفي أفغانستان، وفي الشيشان، وفي السودان، وفي ليبيا، وفي أريتريا، وفي الفلبين، يطحن المسلمون بكل ما وصلت إليه البشرية من آلة حربية مرعبة ... (١).

ژباړه: درواغزن دی هغه څوک چې وايي دا انتحار کوونکی دی، قسم په الله چې په الله پورې درواغ تری!! کوم انتحار؟ دغه چې خپل ځان په داسې حال کې قربانوي چې له الله نه ابدی ژوند غواړي؟! دده او د هغه چا ترمنځ څه رنګه پرتله کېدای شي چې هغه خپل ځان په داسې حال کې مرګ ته وړاندې کوي چې له خپل رب او له ژوند نه ناهیلی وي؟ څه ډول پرتله؟ د هغه چا ترمنځ چې هغه پر الله غوسه وي او د هغه چا ترمنځ چې هغه خپل ځان مرګ ته په داسې حال کې وړاندې کوي چې د خپل بادار او مولا خوښي غواړي؟ څه ډول پرتله؟

د یو کس خاوره اشغال شوې، آبرو یې تویېږي، مقدسات یې چټلېږي او سپکېږي، او دی له خپل دین، آبرو، مقدساتو، کور، خاورې او خپل اهل نه

دفاع کوي ، دا ترهګر دی!! سخت دریځی دی!! دا خلک ټول وحشیان دي!!
 د وینو په لیدو خوند اخلي!! مګر کله چې زموږ کورونه وړانږې ، مقدسات مو
 اشغالېږي ، آبرو مو تویېږي ، او پر مسلمانانو مېچنې ګرځول کېږي ، په
 فلسطین کې ، په عراق کې ، په افغانستان کې ، په چیچنیا کې ، په سودان
 کې ، په لیبیا کې ، په اریتریا او په فلېین کې ، مسلمانان په ټولو هغو خطرناکو
 وسلو چې بشریت ورته لاس رسې لري له منځه وړل کېږي !!.

شپاړسم: د قدس شریف مفتی ښاغلي دکتور عکرمه
 صبري: ښاغلی شیخ عکرمه صبري د ښاغلي شیخ سعید
 عبد الله صبري زوی په ۱۹۳۹ م کې زیږېدلی دی ، پلار یې
 دبیت المقدس قاضي ، او داستئناف محکمې غړی ، او په بیت
 المقدس کې د اسلامي عالي شورا بنسټګر غړی و. ښاغلي شیخ
 عکرمه صبري لیسانس په اسلامي دین او عربي ژبه کې ،
 ماسټري یې په شرعیاتو کې ، او دکتوراه یې له ازهر شریف نه په عامه فقه کې
 ترلاسه کړې ده.

دندې:

په فلسطین کې د علماوو او دعواتو د ټولنې بنسټ اېښودونکی او رئیس.
 د فلسطین د فتوی د عالي شورا عمومي رئیس.
 د بیت المقدس د مبارک مسجد خطیب.
 په مکه مکرمه کې د جوماتونو د نړیوال اسلامي کنفرانس د شورا بنسټګر غړی.
 په جده کې د اسلامي نړیوالې فقهې ټولنې غړی.
 د اسلامي نړۍ د علماوو د نړیوالې ټولنې د مشرانو د شورا غړی.
 د شام د علماوو د ټولنې بنسټګر غړی.

په قدس شریف کې د قرآن کریم او اسلامي څېړنو د پوهنځۍ د مشورتي شورا مخکنی رئیس.

د فلسطین د افتاء د عالي شورا مشر بناغلي شیخ عکرمه صبري د لاندینۍ پوښتنې د ځواب په یوه برخه کې داسې ویلي:

پوښتنه: په دې ورځو کې د استشهادي بریدونو په اړه ډېرې خبرې کېږي، زما پوښتنه دا ده چې هغه کوم لوی ثواب دی چې دغه ځوانانو ته چې خپل ځانونه په دومره آسانه توګه قربانوي انتظار باسي؟

ځواب: (د الله جل جلاله په لاره کې استشهاد او جهاد الله جل جلاله ته له محبوب ترینو عباداتو څخه دي، دالله جل جلاله په لاره کې د مسلمان ځان قربانول الله جل جلاله ته دډېر دیکت سبب دی، دغه ځوانان چې استشهادي بریدونه تر سره کوي، په بشپړه توګه په هغه لوی اجر پوهېږي چې الله جل جلاله د مجاهدینو لپاره چمتو کړی دی...).

نوموړي عالم د مختلفو دیني او عصري موضوعاتو په اړه تر شلو پورې کتابونه، او په لسګونو بحثونه لیکلي دي.۱

اوولسم: د شام د قراوود مشر بناغلي استاذ شیخ محمد کریم راجح فتوا:

(الحمد لله رب العالمين ، والصلاة والسلام على سيدنا رسول الله وآله و صحبه وبعد: دا چې د الله جل جلاله د لارې يو مجاهد پر دښمن داسې بريد کوي چې د ژوندي پاتې کېدو هيله يې نه وي ، دا روا دي ، خو چې يا دښمن ته سخت تاوان پرې رسېږي ، او يا له مسلمانانو څخه د دښمن د بريد مخنيوی کوي ، او يا په غالب گومان د مسلمانانو لپاره پکې کته وي.

دا بريد انتحار نه دی ، بلکې که نيت خالص وي ، قبول شوی جهاد او زمونږ په نظر د الله جل جلاله په وړاندې شهادت دی ، په داسې حال کې چې مونږ الله تعالى ته د هېچا ضمانت نه کوو.

د احد په غزا کې اوه کسه انصارو رضی الله عنهم هغه وخت درسول الله صلی الله عليه وسلم د ساتنې لپاره ځان مرگ ته ورکړ ، کله چې کفار ورته را لند شول ، او په غشو يې ویشتلو ، لکه په صحيح مسلم کې چې راغلي ، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمایل: (که هر چا کفار له مونږ نه وشړل!! بدله به يې جنت وي ، يا به په جنت کې زما ملگری وي ، له دې سره له انصارو نه يو کس ور وړاندې شو ، او تر هغه ور سره وجنګېد چې ووژل شو ، مشرکينو بيا هم په رسول الله صلی الله عليه وسلم دغشو گوزارونه کول!! رسول الله صلی الله عليه وسلم وفرمایل: که هر چا کفار له مونږ څخه وشړل!! بدله به يې جنت وي ، يا به نوموړی په جنت کې زما ملگری وي ، له دې سره له انصارو نه يو کس ور وړاندې شو ، تر هغه ور سره وجنګېد چې ووژل شو ، دا لړۍ همداسې روانه وه تر دې چې اوه کسان ووژل شول...

هر کله چې د دښمن د مخنيوي لپاره پرته له دې بله وسيله نه وي ، چې داسې بريد پرې وشي چې ژوندي پاتې کېدل ور سره شوني نه وي ، په دې صورت کې د داسې يو بريد تر سره کول لازمېږي ، او هر هغه څه چې فرض پرته له هغه نه شي پوره کېدای ، نو هغه هم فرض دي (ما لا يتم الواجب الا به فهو واجب) .

هغه څه چې مجاهدين يې په اشغال شوي فلسطين ، او د هغه په څېر د مسلمانانو په نورو يرغمل شوو هېوادونو کې تر سره کوي ، د لوی جهاد له ډولونو څخه دي ، په دې شرط چې نوموړي مجاهدين د الله جل جلاله لپاره په هر حال او هر وخت کې خپل نيتونه خالص کړي ، او خپل ټول عمل د الله جل جلاله په لاره کې وگرځوي. او بل دا چې دغه سربښندنه د دښمن لپاره د لوی تاوان سبب شي ، او هغه کس دا ډول بريد ونه کړي چې په شهادت يې مجاهدينو ته ضرر رسي. او د مسلمانانو لپاره د لوی مصلحت او لويې گټې د له لاسه وتو سبب ونه گرځي ، او د اولو الامر له ترتيب سره سم تر سره شي ،
والله تعالى اعلم ، کریم راجح)^۱

اتلسم: د اردن پوهنتون د شرعياتو پوهنځي د تشريع او فقهې د څانگې مخکني رئيس دکتور علي محمد الصوا ، فتوا:

نوموړي عالم په دې اړه مفصل اوږد بحث کړی ، چې په يوه برخه کې يې داسې وايي: (دريم: بېشکه چې عسکري (استشهادي) عملياتو ته انتحاري ، او تر سره کوونکو او ور سره مرسته کوونکو ته يې ترهگر ويل ، دا يا د ناپوهۍ له وجې ، او يا د ځان په ناپوهۍ وهلو له وجې دي!! او له دې دواړو نه موخه روښانه ده ، چې هغه ددې کار حرامول ، او د تر سره کوونکو او ورسره مرسته کوونکو د خپلو لپاره يې د يو مجوز پيدا کول دي. او د دښمن تېري او غصب ته قانونيت ور کول دي.

۱- العمليات الاستشهادية في الميزان الفقهی. مخ: ۱۰۰.

دا چې يو څوک دې عملياتو او ترسره کوونکو ته يې انتحار او انتحار کوونکي وايي له هغه کبله نه ده په کار: ځکه چې علم او پوهه نه لري، او په شريعت کې د انتحار واضح تعريف شوی، هغه دا چې: يو کس له دې وجې ځان وژني، تر څو ځان له حسي او يا معنوي ستونزو نه چې زغملي يې نشي خلاص کړي، او يا د الله له رحمت نه ناهيلي وي. خو کوم کس چې استشهادي عمليات کوي، هغه دښمن ځي!! له خپل ځان او کور نه دفاع کوي!! هغه ظلم چې ددښمن له لوري پرې شوی هغه له ځان څخه ليرې کوي، او په دې د الله جل جلاله دا قول صدق کوي: (ومن الناس من يشرى نفسه ابتغاء مرضاة الله....)

که هر هغه چا ته ځانوژونکی او انتحار کوونکی ووايو چې د خپل دين، ولس، او هېواد په لاره کې ځان قربانوي، بيا خو دهبڅ دښمن او يرغلگر مقابلې نه ده روا!! او بيا به د احد په غزا کې د حضرت ابو دجانه رضي الله عنه هغه سربښندنه څنگه توجيه کوو؟ چې خپل بدن يې د کفارو غشو او نيزو ته زغره کړ، تر څو رسول الله صلى الله عليه وسلم وژغوري!! او د رسول الله صلى الله عليه وسلم په بستره کې به د حضرت علي کرمه الله وجهه پرېوتل څنگه توجيه کوو!! حال دا چې قريشو يې د وژلو دسيسه جوړه کړې وه!! او ددې لپاره راټول شوي وو!! همدا ډول نورې هم ډېرې بېلګې شته...

که استشهادي بريدونو ته انتحار ويل د ځان په ناپوهه اچولو له کبله وي، په دې باندې اصلاً بايد رد ونه شي، ځکه چې د دې کس د خبرو په پرتله، د ده نيت بد دی، چې هغه د حق پټول دي!! خو په دواړو حالتونو کې د داسې حکمونو منل چې د جاهل او يا متجاهل له خوا وي، امکان نه لري، ځکه لومړنی يعنی جاهل او ناپوه خو حق نه پېژني، جاهل دی، ناپوهه دی، او دوهم چې ځان يې په ناپوهۍ وهلی او په حقيقت کې ښه پوهېږي دا بيا له حق نه باطل ته مايل شوی.

زه نه پوهېږم چې څه رنګه هغه چا ته ترهګر ويل کېږي چې د خپل حق لپاره خپل آواز پورته کوي ، او غبرګون ښيي!! او دا نوم په کوم اساس ور کول کېږي؟ څه ډول غاصب او يرغلګر ته براءت ور کول کېږي؟ دا په کوم اساس؟ مګر دا چې انسانيت سرچپه فکر وکړي!! او يا دا چې پښې د سر او سر د پښو پر ځای وي!! ځکه دا خو د حقایقو سرچپه کول دي!! د احکامو تحریفول دي!

نولسم: د استشهادي بریدونو په هکله د دکتور همام سعید فتوی:

نوموړی عالم د اردن پوهنتون د شرعیاتو په پوهنځۍ کې استاذ ، او د اردن د پارلمان غړی دی. د خپلې یوې فتوی په یوه برخه کې وایي: (هر کله چې د جهاد له دوو موخو څخه

یا کامیابي ده او یا شهادت ، او شهادت د الله جل جلاله په وړاندې تر ټولو له لوړو درجو څخه دی ، او په خپل ذات کې مطلوب دی ، او اسلام تل شهادت ته خلک ترغیبوي ، نو هغه جهادي عملیات چې له یوې خوا شهادت پرې تر لاسه کېږي ، او له بلې خوا دښمن ته لوی تاوان رسوي ، دا روا دي ، او هر چه انتحار دی ، هغه دا دی چې یو کس له زړه په تنګوالي او ناصبرۍ نه ، او یا له ژوند نه د خلاصون له وجې ځان وژني ، انتحار کوونکی نشي مجاهد کېدای ، او نه د دښمن د خپلو لپاره جګړه کولی شي ، دا ډول انتحار شرعا ناروا دی ، او کوم چې جهادي او استشهادي بریدونه دي هغه هم د لاملونو او هم د موخو له مخې له انتحار سره توپیر لري.

خُينِي صحابه رضی اللہ عنہم ، به دا ډول سختې قربانۍ ور کولې ، لکه جعفر بن ابی طالب رضی اللہ عنہما چې د موته په جکره کې وکړل ، د خپل آس پښې يې غوڅې کړي ، او نور د دښمنانو منع ته ور ننووت!! تر دې چې د تورو ، غشو او نېزو څو اتيا تپونه يې پر بدن وخورل!!

په همدې اساس دغه بریدونه (استشهادي بریدونه) د جهاد او شهادت له لورو درجو څخه ګڼل کېږي ، او هغه کسان چې دا بریدونه کوي هغوی ته به اجر ور کړل شي ان شاء الله .)

سلم: د کویت پوهنتون د شریعاتو د پوهنځۍ د رئیس دکتور
عجیل جاسم النشمي فتوی:

انتحار دا دی چې یو انسان خپل ځان په خپله ووژني ، لکه ځان په چاره ووهي ، یا په توپک ځان وولې ، یا زهر وڅوري ، یا ځان له غره نه را وغورځوي ، یا خوراک او څښاک نه کوي ، او یا خپل تپ او زخم پرېږدي چې همداسې وینې ترې روانې وي ، او دی کولی شي چې وینه یې ودروي .

انتحار نیت ته اړتیا لري ، هر کله چې نیت نه وي هغه فعل ته انتحار نه ویل کېږي ، ابو داود د پیغمبر صلی اللہ علیه وسلم له صحابوو رضی اللہ عنہم څخه له یو کس نه روایت کوي چې ویل یې: مونږ د جهینه په کلي حمله وکړه ،

د مسلمانانو یو کس د دوی په یو کس پسې شو ، د تورې وار یې پرې وکړ ، هغه خپله پرې ولگېد!! رسول الله صلی الله علیه وسلم ویل: مسلمانانو!! ورور ته مو ورشئ!! خلکو ور منډه کړه ، که گوري چې مړ شوی ، رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپلو جامو او خپلو وینو کې د جنازې لمونځ پرې وکړ ، صحابه وو وویل: ای رسول الله صلی الله علیه وسلم آیا دا شهید دی ؟ ده ویل هو!! او زه دده گواه یم!!) ..

هر هغه ځوان چې ځان د منفجره موادو په کېر بند ، یا موټر او یا کومه بله وسیله وژني ، دا انتحار کوونکی نه دی ، مګر دا چې بې هدفه د ځان وژلو قصد وکړي ، که یې قصد دا و چې ددغو وسایلو په مټ خپل ځان ددې لپاره ووژني تر څو دښمن ووژني ، یا سخت تاوان ور واړوي ، او دالله د کلیبې د لوړوالي لپاره وي ، دېته انتحار کوونکی نه ویل کېږي ، بلکې دا شهید ګڼل کېږي ان شاء الله .)

که څه هم چې استشهادي بریدونه د قرآن کریم ، نبوي احادیثو ، فقهې او د علمای کرامو د فتواوو په رڼا کې دادي په مفصل ډول وڅېړل شول ، او تر څنګ یې د اسلامي امت د ګڼو معاصرو علمای کرامو فتواوې یادې شوې ، خو ور مې وګڼله چې زمونږ د افغاني ټولنې د یو وتلي ، او منلي لوی عالم فتوا هم په دې اړه راوړم .

نوموړی عالم د ټول هېواد په کچه وتلی او منلی نوم لري ، د شورويانو په مقابل کې د جهاد له وياړ څخه برخمن دی ، او د اوسني صليبي کفارو په وړاندې يې په جهاد کې په خپل علم ، ژبه ، قلم ، نیکو او گټورو مشورو عملاً برخه اخیستې ده ، يوازې ده نه ، بلکې کورنۍ او اولادونو يې هم په دې لاره کې قربانۍ ورکړې دي ، يو زوی يې «حذيفه عزيز» چې د اسلام آباد په نړيوال اسلامي پوهنتون کې محصل و ، له صليبي يرغلګرو سره په مخامخ جګړه کې د ننګرهار په ولايت کې د شهادت لوړ مقام ته ورسېد!

نوموړي لوی عالم د هېواد په کچه د لومړي ځل لپاره په پښتو ژبه په ديارلسو ټوکونو کې يو بې ساري تفسير ليکلی ، داسې تفسير چې لا په پښتنه ټولنه کې بې ساري دی ، زما په گومان له دې وروسته به هم څوک دا ډول خدمت ونه شي کړی.

مرحوم مولوي صيب سلطان عزيز رحمه الله يادوم! دعلم ، اخلاقو ، زغم ، صبر ، حلم ، دروندوالي ، سنگينۍ او تقوا نښه. مرحوم مولوي صيب په خپل تفسير (عزيز التفاسير) کې د استشهادي بريدونو په اړه مفصل بحث کړی ، او دنورو علماوو په څېر يې روا گڼلي دي ، نوموړی د خپل تفسير د لومړي ټوک په ۲۲۷ مخ کې داسې وايي:

(ايا استشهادي حمله جايزه ده؟)

که څه هم چې د تېر شوي بيان څخه واضحه شوه چې د جهاد پرېښودل هلاکت دی ، مسلمانانو ته په کار دي چې جهاد د همېشه د پاره تازه وساتي ، مکر دلتنه دا پوښتنه پيدا کېږي چې که يو مجاهد مثلاً په زرو نفرو کافرانو باندې حمله وکړي ، او د هغوی منځ ته ور ودانکي ، او يا په همدغه حالت کېنې بهونو

ته انفلاق ور کړي ، ایا دا کار جواز لري ؟ ایا داسې کار خپل ځان په هلاکت کښې غورځول نه دي ؟ ایا دخپل ځان حفاظت ضرور نه دی ؟ مونږ وایو چې که په دغسې کار کښې د نجات څه احتمال وه ، نو بیا خو یې په بهتری کې څه شک شبه نشته ، او که د بشري علم په مطابق یې د نجات احتمال نه وه لکه د ابو ایوب الانصاري په ذکر شوي روایت کښې ، نو که د لاندې غرضونو د پاره وي او نیت او اخلاص یې برابر وي نو الله جل جلاله ته امید شته چې دغه قرباني او فدا کاري په خپل دربار کښې ومني او په: (إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنْ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ ...) [التوبة: ۱۱۱] کښې یې شامل کړي. غرضونه دا دي:

الف: چې کافرانو ته زیات تلفات او درانه تاوانونه ورسوی.

ب: چې د کافرانو په زړونو کښې رعب او ډار واچوي چې مسلمانان دغسې زړور دي.

ج: چې کافرانو ته د مومنانو د ایمان قوت او کلکوالی ور څرگند کړي.

د: چې د خپلو وروڼو مجاهدینو جرئت قوي کړي او په دوی کې د فدا کاري او ځان تېرېدلو روحیه ژوندی وساتي). ۱

دا کټ مټ همغه شرطونه او یا غرضونه دي چې فقهای کرامو یاد کړي ، او مولوي صیب هم حواله په تفسیر قرطبي ور کړې ده.

۱- عزیز التفاسیر: لومړي ټوک ، ۴۴۷ مخ.

مرحوم مولوي صيب په حالاتو او شرايطو ښه پوهېدو ، لوی لوی مجاهدين به مشورو ته ورته راتلل ، د شورويانو په وړاندې يې د جهاد پخه او پراخه تجربه درلوده ، د علميت له مخې د هېواد په کچه وتلې او منلې څېره وه.

يوه ورځ د مرحوم مولوي صيب پوښتنې ته ورغلم ، دا د نوموړي له ناروغۍ څخه څه موده وړاندې ، سره کېناستو د معمول په څېر خوندور او له عبرته ډک مجلس يې پيل کړ ، په خبرو خبرو کې يې پوښتنه وکړه چې حالات څنګه دي ، ما هم خپل شته معلومات ور سره شريک کړل ، سره له دې چې ده پوره معلومات درلودل ، خو له مانه يې هسې د مجلس د گرم ساتلو لپاره پوښتنه وکړه.

داستشهادي عملياتو خبره راغله ، ما ويل استاذ سياف وايي چې استشهادي بريدونه ناروا دي ، وايي سياف ولې داسې خبره کوي ؟ ما ويل بس وايي ، ده ويل : دا خو سم نه وايي ، يو وخت ده خپله استشهادي حمله کوله ، زه د ځاځيو په مرکز کې ورسره وم ، له پاسه طياره راغله ، له لاندې دې په رڼه ميدان داشکې ته ناست و ، چلوله يې ! دا نو استشهادي حمله نه ده څه ده ؟ له دې سره يې خوله له خندا ډکه شوه ! له خپل معمول سره سم يې په درانده او سنگين انداز کې داسې وخنډل چې ټول مبارک وجود يې خوځېدو !

وايي له پاسه يې طياره وه ، او ښه پوهېدو چې طياره يې ولې خو ده په داشکه ويشته ! دا استشهادي حمله نه ده ؟

مولوي صيب ما ته ويل زه اوس غواړم د استشهادي بريدونو په اړه يو کتاب وليکم ، زه دومره خوشحاله شوم ، چې له خوشحالي نه بې اختياره او هېښ شوم ! ما ويل مولوي صيب دا خو به ډېر ستر خدمت وکړئ ، دا کار ډېر

ضرور دی ، خامخا چې درنه پاتې نشي. وایي تصمیم مې نیولی او څه مواد مې په دې اړه راغونډ کړي دي.

څه موده وروسته یو په یو خبر شوم چې مولوي صیب ناروغ دی ، زړه مې وښوییدو ما ویل الله دې خیر کړي ، خو بیا هم دده ناروغي له مخکې نه وه ، یو ځل یې د زوی له شهادت نه وروسته د سر عملیات وکړل ، بیا وروسته نور هم کله روغ کله ناروغ ، ما ویل الله دې روغتیا ور په برخه کړي.

درې څلور ورځې وروسته یې د خپل رب په لوري له دې فاني نړۍ سترگې پټې کړې ، روح یې دې ښاد او یاد یې دې تل وي!

هسې خو هم ټول له دې نابودې دنیاګۍ نه ځو ، خو موت العالم موت العالم ، او زما یو لوی آرمان په زړه پاتې شو ، هغه دا چې د استشهادي علمیاتو په اړه هغه کتاب چې ده مبارک یې هوډ درلود چې ویې لیکي ، ونه لیکل شو. له دې وروسته ما هوډ وکړ چې دا کتاب برابر کړم.

درنو لوستونکو! دا د استشهادي مبارکو بریدونو په اړه د بېلګې په توګه د اسلامي نړۍ د یو څو هغو مشهورو او وتلیو علمای کرامو او دعاتو فتواګانې او نظرونه وو ، چې ښاغلي استاذ سیاف غوندې کسان یې د شاګردانو په شاګردانو کې هم نشي راتلی!

کوم علمای کرام چې دلته یې فتواګانې ذکر شوې ، قاطع اکثریت یې له پوهنتونو څخه فارغ شوي ، په ځانګړي ډول د ازهر شریف له نړیوال او مشهور پوهنتون څخه ، دا فتواوې لکه دښمن چې تبلیغات کوي ، له پاکستانی مدرسو څخه نه ، بلکې داسلامي نړۍ له مشهورو او لویو پوهنتونو څخه صادري شوي دي ، دښمن چې تل په دیني مدرسو پسې چې د اسلام د مبارک دین د ساتنې

او ژغورنې کلاګانې دي تبليغات کوي ، او وايي چې په مدرسو کې ترهګري ښودل کېږي ، ددې فتواوو او علمای کرامو په اړه دا تبليغات نشي کولی ، ځکه چې دا فتواوې زیاتره هغو علمای کرامو ور کړې دي ، کوم چې په پوهنتونونو کې یې درس ویلی ، او خپله پکې استاذان تېر شوي ، او ځینې یې لا اوس هم پکې استاذان دي ، او د عربي اسلامي نړۍ تر علماوو پورې تړاو لري ، د مصر ، سعودي ، کویت ، لبنان ، سوريې ، فلسطين ، اردن ، د علماوو له خوا صادرې شوې دي .

ديادونې ده چې په اصل کې د مدرسې او پوهنتون تر منځ توپیر هم دښمن را پیدا کړی ، که نه مدرسه او پوهنتون دواړه د علم او پوهې چينې دي .

ازهر شريف په ټوله نړۍ خصوصا اسلامي نړۍ کې د اسلامي امت په زړه کې ځانګړی ځای لري ، او په ټوليز ډول ټول اسلامي امت ورته احترام او درناوی لري ، د ازهر شريف يوه مهمه ځانګړنه داده چې د اسلام د مبارک دين د اصولو او ارشاداتو تر څنګ يې د معاصرې نړۍ پرمختګونو ، نوښتونو ، بدلونونو ته هم پوره پاملرنه کړې ده ، وخت پر وخت د اسلامي امت د مقدساتو او قضايوو په اړه تر يو ځايه خپل مسوليت ته متوجه شوی ، د بېلګې په توګه په برما کې د مسلمانانو د ټولوژنې په اړه يې غبرګون وښود ، له دې وړاندې د رسول الله صلى الله عليه وسلم په مقابل کې د بې ادبۍ او ګوستاخي په اړه يې غږ تر ټولې نړۍ ورسولو ، په ځانګړي ډول يې له ملګرو ملتونو نه وغوښتل چې په عام ډول د انسانانو ديني مقدساتو ته بې احترامي بايد په بين المللي کچه جرم وګڼل شي ، له دې وړاندې کله چې په بکرام کې د امريکايي ځناورو لخوا د قرآن کریم په مقابل کې بې ادبي او ګوستاخي وشوه ، ازهر شريف په دې اړه يوه اعلاميه خپره کړه ، نوموړې اعلاميې په ډاګه وويل چې دافغانستان او افغانانو ستونزه پرته له دې چې بهرني يرغلګر ځواکونه ووزي په بل ډول نشي هوارېدی ، او په ځانګړي ډول يې له امريکايي ځواکونو

وغوښتل چې زر تر زره د افغان مظلوم ولس برخليک خپله افغان ولس ته پرېږدي ، نور دې د هغوی په برخليک لوبې نه کوي ، د ترهګرۍ تر نامه لاندې دې د مسلمانو ولسونو له خورولو لاس واخلي ، دغه جراتمندانه ، با مسولیتنه ، پر حقایقو ولاړ بیان ګڼو ورځپاڼو ، رسنیو او ویب پاڼو را اخیستی و.

له همدې امله مغرضین او مفسدین په ځانګړې توګه د ازهر شریف په پوهنتون ، هغه درواغزني او مغرضي د سخت دریځۍ ټاپې نشي لکولی ، کومې چې په نورو مدرسو او علماوو باندې لکوي ، که نه له ازهر شریف نه پرته دنړۍ په ګڼو هېوادونو کې زیاتره علمای کرامو د قرآني سپېڅلو آیتونو اونبوي مبارکو احادیثو په رڼا کې داستشهادي بریدونو د رواوالي او غوره والي فتواوې ورکړې دي او ور کوي یې.

کوم علمای کرام چې نظرونه او فتواوې یې ذکر شوې ، ټول هغه علمای کرام دي چې ټول ژوند یې دعلم او پوهې لپاره وقف کړی ، شپه او ورځ دعلم او پوهې په خدمت کې لکيا دي ، دعلم تر څنګ په تقوا او زهد شهرت لري ، نوموړو علمای کرامو لکه چې ومو لیدل د نړیوالو معیارونو سره سم په لسه او لسه او علمي کتابونه لیکلي ، په لسګونو کلونه یې په نړیواله کچه په مشهورو پوهنتونو ، جوماتونو او مدرسو کې تدریس کړی! د معاصرې پر مختللي نړۍ په اړه پوره پوره معلومات لري ، د نړۍ او نړیوالو په سیاست ډېر ښه پوهېږي ، په

^۱ - <http://www.alamatonline.net/l3.php?id=55915>

<http://www.alazhar-alsharif.gov.eg/Item/438/2>

<http://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2223832&Language=ar>

دیني علومو کې دکتوراوې لري ، او ځینې یې شیخ الحدیثان دي! هغوی یې چې لا ژوندي دي اوس هم کتابونه لیکي ، دعوت کوي ، تدریس کوي!

داسې نه دي لکه استاذ سیاف! چې هسې په نامه له ازهر نه فارغ شوي وي او نور یې ټول وخت په مسخرو ، ټوکو ټکالو ، مسلمان وژنې ، دوکه بازی ، دپیسو په راټولو ، له صلیبیانو او کفارو سره په مرسته او دهغوی په خدمت کې تېر کړی وي ، او یا یې د یو څو ډالرو لپاره خپل ځان ، ژبه او فکر خرڅ کړی وي ، او اوس خلکو ته ځان د عالم په نامه وړاندې کوي. داسې چې د ټولې نړۍ علماوو ته چلنج ورکوي!! نوموړی ددې او په سلهاوو بلکې زرهاوو نورو علمای کرامو د فتواوو په مقابل کې څه کولی شي؟ استاذ سیاف د استشهادي علمیاتو په اړه اوس خبر شوی ، په داسې حال کې چې د اسلامي نړۍ علمای کرامو لا هغه وخت په دې اړه فتواوې ورکړې دي چې جناب استاذ سیاف به کېدای شي لا هغه وخت د ابتدایي ښوونځي زده کوونکی و!

زه دا خبره په مسولیت سره او د واقعیت له مخې کوم چې ښاغلی سیاف عالم نه دی! مقرر دی! تېزه ژبه لري! مگر عالم نه دی ، دی خپله وایي چې په ازهر پوهنتون کې یې دوه کاله د احادیثو په برخه کې درس ویلی! آیا د احادیثو په دوه کاله ویلو څوک عالم کېدی شي!!! په دې خبره هغه څوک ښه پوهېږي څوک چې د احادیثو علم پېژني ، د احادیثو د علم په اړه معلومات لري!

د یادونې ده چې د اسلامي نړۍ په سلهاوو آن په زرهاوو علمای کرامو د استشهادي بریدونو د روا والي او غوره والي په اړه فتواوې ورکړې دي ، چې د ټولو فتواوې را ټولول ، له وس نه بهر کار دی ، ما دلته هسې د لوستوونکو د معلوماتو لپاره د یو څو مشهورو علمای کرامو فتواوې راوړې .

استاذ سیاف که له مجاهدینو نه د کینې او حسد یا کوم بل شخصي غرض له مخي بد وړي یا اختلاف ور سره لري ، کم تر کمه د کفر په څنګ کې خو باید نه وی درېدلی ؛ که نوموړی له طالبانو سره اختلاف لري ؛ ځکه چې له ده څخه یې د بیت المال وسله اخیسته! یا یې د جهاد او مجاهدینو د لکونو دالرو په سر حساب ور سره کولو ، په داسې حال کې چې طالبانو دا کار نه دی کړی ، که فرض کړو چې دا کار شوی! آیا دا ددې لامل کېدای شي چې ښاغلی د کفر په څنګ کې ودرېږي؟ د یرغلګرو کفارو په هغو ظلمونو ، وحشتونو ، او جنايتونو سترګې پټې کړي! کوم چې خپله یرغلګر کفار اعتراف پرې کوي ، بلکې خپل ځینې مجرمین یې . په داسې حال کې چې یرغلګر ټول مجرمین دي . محاکمه کړل د خپل ناولي قانون له مخې یې سزاګانې ورته وټاکلې!

که فرض کړو چې مجاهدین د استاذ سیاف په گومان ناروا کوي! آیا یرغلګر ښه کوي؟! که ښه نه کوي ، جناب استاذ سیاف ولې پټه خوله دی! که ښاغلی استاذ سیاف ریښتونی وای ، کم تر کمه په مجاهدینو پسې د بدو ردو ویلو تر څنګ به یې د یرغلګرو ظلمونه هم بیان کړي وای! آیا دا عقل او دین مني چې د مسلمان بد وایه! خو د بهودو او نصاراوو د ظلمونو د هغوی د یرغل ، بمباریو ، په کورونو چاپو وهلو ، د عامو مسلمانانو ، ښځو ، ماشومانو ، او بوداګانو په وژلو ، بند ته اچولو ، په سپیو دارلو پټه خوله شه! د فراه په عزیز آباد ، د کونړ په غازي آباد ، د ننګرهار په هسکه مېنه ، په کندوز کې د تیلو په ټانکرو بمباریانې ، د کندهار د پنجوايي غمیزه ، چې په ټولو کې شاوخوا څلور پنځه سوه عام خلک په خورا وحشت په شهادت ورسول شول! ددې ټولو په اړه له څه ویلو روژه ونیسه!

آیا تا د یادو او نورو په لسه اوو بورښونکو پېښو په اړه یوه وړه تبصره وکړه! کم تر کمه په یوه تلویزیون ، یا راديو ، یا کومه غونډه او تلین کې دې یوازې د

شونډو په سرو دومره وويل چې دا ښه کارونه ، نه دي! له دې خلکو سره ظلم شوی! دا خو پرېږده چې په اړه یې کوم آیت یا حدیث ووايي!

جناب استاذ سیاف! دا ستا د عقل ، ستا د علم! ستا د عقېدې او فکر پرېکړه او انصاف دی! نن ورځ په کابل کې چې ته پکې اوسې! د اسلام په ضد څه دسیسې په کار نه دي اچول شوې! د تبشیر لپاره څومره او په څه ډول خدمت کېږي! د کابل په تلویزیونو کې څه فحاشۍ او فسادونه مسلمان ولس ته نه وړاندې کېږي! په دې اړه ولې پته خوله یې؟!

که د اسلامیت او مسلمانیت په غم کې نه یې! کم تر کمه له خپل وطن او خپلې خاورې سره خو دې د هغې فطري مینې اظهار باید کړی وای ، کومه چې هر ژوندی یې له خپل کور او ځای سره لري! ستا په خاوره ، ستا په هېواد کې کفار ګرځي! ټانکونه یې ګرځي! اډې یې جوړې کړې دي! د افغان مسلمان ولس په لونیو شهوترانی کوي! د افغان په مجاهده او د پاکو شهیدانو په مظلومو وینو رنګینه خاوره کې د افغان مجاهد ولس له لونیو سره بدکاری او فحاشۍ کوي! ته پته خوله یې! کم تر کمه په دې دولسو کلونو کې دې یوه ورځ هم دیرغلګرو د ظلمونو ، وحشتونو ، بدکاریو او فحاشیو په اړه یوه خبره ونه کړه! له دې نه ستا حقیقت ښه څرګندېږي! چې څوک یې؟ هم او غم دې څه دی!!!

له نظامي پلوه داستشهادي بریدونه اهمیت

داستشهادي بریدونو په شرعي او دیني اړخ خو د قرآن کریم د مبارکو آیتونو د رسول الله صلی الله علیه وسلم د احادیثو او د صحابه ۶ کرامو رضی الله عنهم د ژوندانه د عملي پېښو او د څلورو مذاهبو د امامانو ، او د اسلامي نړۍ په کچه د علماوو د دوو لویو غونډو چې په یوه غونډه کې له ۳۴ هېوادونو څخه ۱۳۴ علمای کرام راغونډ شوي وو ، او په انفرادي ډول دنولسو نورو مشهورو معاصرو علماؤ کرامو ، دعاتو او مفکرینو د فتواوو او نظرونو په رڼا کې پوه شوو ، د استشهاد او انتحار یا ځان وژنې ترمخ توپیر روښانه شو ، اوس به له نظامي اړخه د داستشهادي بریدونو په اهمیت او ارزښت یو څو ټکي سره شریک کړو :

هر هوښیار انسان پوهېږي چې د جګړې ښکیل لوري تل هڅه کوي له داسې وسیلو او چارو کار واخلي چې ځاني او مالي تاوان یې کم ، پر دښمن یې گوزار پیاوړی ، او تاوان یې ورته دروند وي .

په دې اړه لاندې څو ټکو ته باید په غور پام وکړو:

لومړۍ: بې له شکه ټول مني چې د نړۍ پرمخ هر انسان د ژوند کولو حق لري ، هر څوک حق لري چې د خپلو هغو اصولو او بنسټونو تر سیوري لاندې هوسا ژوند تېر کړي کوم چې دوی ورته ژمن دي ، د خپل هوسا ژوند د پایښت ضامن یې ګڼي ، او درناوی یې کوي .

دوهم: هر څوک د خپلو لوړو ارزښتونو او ګټو ساتنه او ژغورنه خپل حق بولي ، د اړتیا پرمهال په سر او مال دفاع ترې کوي ، او د ژغورلو لپاره یې له هرې ممکنې وسیلې کار اخلي .

درېم: هر څوک په دې لاره کې مرګ او درد ، د کورونو وړانديدل ، د میندو او خويندو بورېدل او کونډېدل ، د بچیانو یتیمېدل ، د مالونو او هستیو له منځه تلل په خپله خوښه په ځان مني ، بلکې پرې ویاړي ، تر څو دښمن ته ماتې ورکړي او خپل اصل او اساس وساتي ، د یادونې ده چې په جګړو کې دا ټول پېښېدونکي دي . هر څوک چې جګړه کوي هغه که کافر وي که مسلمان ، لومړی دا ټول په ځان مني او بیا وروسته د جګړې ډګر ته ور دانګي .

اوس چې افغان مسلمان او مجاهد ولس د امریکایانو او اروپایانو له ناروا او ظالم یرغل سره مخ دی ، څه باید وشي ؟ په داسې حال کې چې دښمن د اسبابو له پلوه ځواکمن دی ، لکه څنګه چې د اسلام د تاریخ په اوږدو کې تر ننه همداسې شوي ، او کېږي ، چې مسلمانان تل د وسلو او وسیلو له پلوه د دښمن په پرتله کمزوري وي .

دښمن لاس په لستونې جګړه نه کوي ، او نه یې کولی شي ؛ ځکه دوی تل ډارن ، بې زړه دي ، که دوی لاس په لاس له مسلمانانو سره جګړې ته چمتو شي ، یقیناً چې په یوه ورځ به یې مقابلې ته په لکهاوو مسلمانان چمتو شي ، خو دوی دومره زړه نه لري ، له مرګ نه ډارېږي .

هر کله چې خبره داسې ده مسلمانان هم باید له داسې جنګي تکنیکونو نه کار واخلي چې دښمن په پوره توګه وځپلای شي ، دښمن هر رنګه پر مختللي جنګي وسایل لري او مسلمانان یې نه لري ، که مسلمانان تر هغه له جګړې ډه ډه وکړي ، تر څو د کفارو په څېر وسایل پیدا کړي او بیا ورسره وجنګېږي ، له یوې خوا دا کار ډېر وخت نیسي چې د یو کال دوه کاله ، درې کاله ، او لس کاله خبره نه ده .

له بلې خوا امکانات او وسایل تر ډېره د دوی په لاس کې دي ، دوی مسلمانانو ته د دې وخت نه ورکوي او نه یې پرېږدي چې ځان د دوی په څېر په وسلو او تکنالوژۍ سهبال کړي ، تر ټولو ښه بیلګه یې ایران دی ، بیا هم که مسلمانان ددې کار لپاره لاس په کار شي ، په دومره وخت کې به دکفارو موخې په خپله پوره شي ؛ ځکه ددوی غټه موخه دا ده چې مسلمانان له خپل دین څخه واړوي او واک یې دوی په لاس کې واخلي!! دا چې مسلمانان ددوی په څېر وسلې او وسایل جوړوي کفارو به د مسلمانانو اولادونه د خپل ځان په څېر روزلي وي!! بیا به کفارو ته اړتیا نه وي!! خپله د مسلمانانو اولادونه به دکفارو په استازیتوب هر څه ورته کوي ، کوم څه چې نن په ترکیه ، ځینې عربي هېوادونو لکه مصر ، لبنان ، الجزایر ، سوريه ، ... او د منځنۍ آسیا په هېوادونو کې روان دي!! په مصر کې ټولو ولیدل چې د مصري مسلمانانو په وړاندې مصري سیکولران او مصري کمونیستان را پورته شول!! اخوان المسلمین په ښکاره له کفرې نړۍ سره دومره مشکل نه درلود لکه له خپلو سیکولرانو او کمونیستانو سره!

ترکیه اوس یو څه د وېښتابه په لوري روانه شوې ده مګر نظام ، قانون او حکومت یې د کفارو له خوښې سره سم پر مخ روان دی!! په خپله خوښه زنا کول قانوني بڼه لري ، او که یې چا مخالفت وکړ سزا به ګالي ، تر دې چې څو کاله وړاندې کله چې دا خبره د ځینو با احساسه مسلمانانو له خوا را پورته شوه چې زنا باید قانوني جرم وګڼل شي ، ټولې نړۍ ولیدل چې څه غوغا جوړه شوه ، هم د ننه په ترکیه کې او هم په نوره کفرې نړۍ کې ، په تېره بیا په اروپا کې .

په ترکیه کې د اسلام په نامه قانون په حکومتي ادارو کې نشي پلي کېدای ، او که چا د اسلامي نظام غوښتنه وکړه خپله د ترکیې کمونیستان او سیکولران ورپسې را پورته کېږي!! دا دي اوس چې د ترکیې د ځینو بادرده او بادرکه

مسلمانانو د هڅو په نتیجه کې د ترکیبې ولس د اسلامي ویښتابه په لوري په حرکت دی ، دوی ورځ په ورځ گڼې ستونزې ورته را پورته کوي!

همدارنگه پاکستان ، زیاتره عربي هېوادونه ، او د منځنۍ آسیا هېوادونه چې هر یو په خپل وار سره د انګرېز ، امریکې ، فرانسې ، او روس تر استعمار لاندې وو ، هغوی هم هغه څه کوي چې کفار یې غواړي ، د کفارو په وړاندې هېڅ مخالفت نشي ښودلي ؛ ځکه چې زیاتره حکومتي او ځینې عام خلک یې د کفارو له خوښې سره سم روزل شوي دي!

اوس که افغان ولس هم د ځان برابرولو په پلمه له جهاد او وسلوالي مبارزې لاس واخلي ، داسې وخت به راغلی وي چې ځان خو به مو نه وي برابر کړی چې نه وي برابر کړی ، هغه خپله راسره شته معنویت ، هیبت ، عزت او کرامت به مو له لاسه وتلي وي ، وایي : بختور د نورو له بدمرغيو پند اخلي ، او بدبخته له خپلو بد مرغيو ! مونږ باید له نورو نه پند واخلو ، نه دا چې خپله راباندې راشي بیا به وخت تېر وي !!

دا چې مسلمانان د تاریخ په اوږدو کې هر وخت د وسلو او وسیلو له امله کمزوري پاتې شوي ، کیدای شي په دې کې د الله جل جلاله حکمت دا وی چې که د جګړې د دواړو لوریو انډول برابر شي ، داسې تباهی به را منځته کېږي چې د انسانیت په تاریخ کې ساری و نه لري ، د بیلګې په توګه نړیواله لومړۍ او دوهمه جګړه د یادولو دي ، په نوموړو جګړو کې چې د ښکیلو لوریو انډول د وسایلو او اسبابو له پلوه سره برابر و داسې تباهی یې را منځ ته کړې چې په تاریخ کې یې ساری نه لیدل کېږي ، لومړۍ جګړه چې یوازې څلور کاله له ۱۹۱۴ م نه تر ۱۹۱۸ م پورې وه کم او زیات اوه لس میلیونه انسانان یې له کومې تېر کړل !! چې له اتو تر نهو میلیونه یې نظامیان او نور عام ولسي او بې غرضه خلک وو ، او دوهمه نړیواله جګړه چې شپږ کاله له ۱۹۳۹ م نه تر

۱۹۲۵ م پورې وه پنځه پنځوس ميليونه خلک يې له ستونې تېر کړل!! چې په هغو کې تر اوولس ميليونو پورې نظاميان ، او نور اته ديرش ميليونه!! ټول عام ولسي او بې غرضه خلک وو ، له همدې نه د نورو زيانونو درک هم لگېدای شي .

په جگړو کې د مسلمانانو د وسيلو او شمېر د کموالي بل حکمت کېدای شي دا وي ، چې مسلمانان د الله جل جلاله په مرسته باور ولري ، نه په وسيلو او وسايلو ، مسلمان بايد وسايل هسې د ظاهري اسبابو په توگه وکاروي ، نور توکل او بروسه يې بايد ټول پر الله وي! که يې وسيلې او وسايل زيات شي کېدای شي له الله تعالی څخه بې پروا شي! چې دا د دنيا او آخرت تباهي ده!

الله جل جلاله مسلمان مکلف کړی چې د دښمن د مقابلې لپاره له خپل وس او توان سره سم تياری ونيسي ، او فرمايلي یی دي: ((وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ))^۱ .

ژباړه: او تيار کړئ د دوی (کفارو) د مقابلې لپاره هر هغه ځواک او زور ، او د آسونو روزل چې په وس مو پوره وي ، تر څو د الله جل جلاله او ستاسو

دښمنان او له دوی نه پرته نور هغه دښمنان چې تاسو یې نه پیژنئ مگر الله جل جلاله یې پیژني پرې وډار کړی، اوهر هغه څه چې تاسو یې الله جل جلاله په لاره کې لکوی د هغې بدله به تاسو ته درکول کېږي، په داسې حال کې چې له تاسو سره به کمی نه کېږي، یعنې ستاسو بدله به پوره پوره درکول کېږي، داسې فکر ونه کړئ چې څه کمی به پکې وشي.

الله جل جلاله فرمایي چې هر هغه څه ورته برابر او چمتو کړئ چې په وس مو پوره وي، داسې یې نه دي ویلي چې داسې څه ورته برابر کړئ لکه له دوی سره چې دي، اوس زموږ په وس خو دا نه دي پوره چې سمدستي طیارې جوړې کړو، ټانکونه جوړ کړو، کمپیوټري میزایل جوړ کړو؛ ځکه خو به له هغه څه کار اخلو چې په وس مو پوره دي، او سمدستي مو په لاس کې شته دي، لکه ماینونه، استشهادي بریدونه او کمینونه، اوسمهال موږ له یو ناڅاپي یرغل سره لاس او گربوان یو، او الله جل جلاله په همدې کمو وسایلو کې برکت اچولی او دښمن یې په گوندو کړی دی.

او دا هم مطلب نه دی چې ټول ولس باید هر څه پرېږدي او یوازې وسلې ته لاس کېږي، نه، دا کار شونی نه دی، مگر دا بیا شونی او هر مسلمان یې باید وکړي چې له یرغلگر دښمن نه خپله بېزاري په ښکاره ونیسي، او د خپل ولس ملاتړ وکړي، دا خود هر کس په وس پوره ده، او پرې مکلف دی. دا کار زده کوونکي هم کولای شي، ښوونکي یې هم کولای شي، انجینران، ډاکتران، نارینه او ښځینه ټول یې کولای شي.

په اوس وخت کې په همدې ماینونو، استشهادي بریدونو او کمینونو کې دښمن ته زیات تاوان ور اړول کېږي، په داسې حال کې چې مجاهدینو ته یې زیان خورا کم دی. که مخامخ جگړه ورسره وشي یقیني خبره ده چې د مجاهدینو تلفات او زیانونه یو په لس بلکې یو په سله زیاتېږي، او د دښمن

تلفات یو په لسه بلکې یو په سله را کېږي ، ځکه خو د نظامي او جنګي تکتیک له مخې استشهادي بریدونه خورا ارزښتناک او ګټور دي .

په استشهادي مبارکو بریدونو کې له نظامي اړخه بل حکمت دا دی چې نور مجاهدین په کفارو وړ زړور کېږي ، هغوی ګوري چې ملګرو یې پر کفارو دا ډول برید وکړ ، دوی یې هم باید پرې وکړي. په جګړه کې تر ټولو مهم مورال دی ، وسلې او وسیلې دومره کار نشي کولی ، لکه مورال یې چې کوي ، دا چې په استشهادي بریدونو د مجاهدینو مورال او روحیه لوړېږي او د دښمن مورال او روحیه پرې ماتېږي . له نظامي پلوه یوازې دا هم داستشهادي بریدونو د اهمیت او ارزښت لپاره کفایت کوي .

داستشهادي بریدونو له امله اوس ولس دومره زړور شوی چې آن له امریکایانو سره د دوی په بیسونو کې اوسېدونکي وینښ ضحیره او با احساسه ځوانان په دوی ناتاره ډزې کوي ، او داسې یې وژنې چې د کفارو ولسپشران او صدر اعظمان او د دفاع وزیران یې حیران کړي دي ، د پام وړ دا چې د افغان غیرتي ولس مجاهدې او غیرتمنې مېرمنې هم د نیواکګرو په وړاندې ټوپک ته لاس کوي او بې درېغه یې وژنې ، چې تر ټولو ښه بیلګه یې په هلمند کې د بیدو عمه تاریخي او ویارلې پېښه ده. او اوس اوس په پروان کې د پېغلې نازنین تاریخي کارنامه ده ، چې هم یې یرغلګرو ته یو تاریخي درس ور کړ ، او هم خپله د شهادت لوړ مقام ته ورسېده! ددې تر څنګ د خپل ولس او هېواد د زرین تاریخ په تتر د ویار ښه شوه!

بل لوري ته د دښمن په مورال او روحیه ډېره لویه منفي اغېزه کوي ، یوازې دا نه چې له ظاهري ځاني او مالي تاوان سره ، بلکې له ګڼو روحي ستونزو سره یې مخ کوي ، او عملاً یې مخ کړي دي ، خو څو څه له په دې اړه خپله د غریبانو له خوا راپورنه خپاره شول چې د هغو یرغلګرو عسکرو شمېره چې د افغانستان

او عراق له جکړو نه ستانه شي او بيا يې ځانوژنې کړې دي له هغو نه زيات دي ، چې دا څو کاله د جکړو په ډگر کې وژل شوي!!!

يوازې د جکړې په ډگر کې نظاميان يې نه بلکې په دفترونو ، بلدينگونو او مانيو کې له ناستو ځانگړو پاليسي جوړوونکو سياستمدارانو نه يې لاره ورکه کړې ده ، سهار يو څه وايي بیکاه ته په خپله سهارنۍ پاليسي کړېښې راکاږي او د بلې پاليسي په جوړولو مشورې سره کوي .

استشهادي بريدونو په کورونو کې ناست کفار دومره وار خطا کړي چې هره شيبه ځان د مرگ په کومي کې گوري ، استشهادي بريدونو د سپينې مانۍ د سياست ستني لړزولې دي ، استشهادي بريدونو د نړيوال کفر د سياست لوري بدل کړي .

استشهادي بريدونه د دښمن لپاره د تندر حيثيت لري ، داسې يو نامعلوم خو پرېکنده گوزار دی چې دښمن يې په هېڅ ډول نه مخه نيولای شي ، او نه ځان ترې ژغورلی شي ، هر چېرې چې ځي د استشهادي بريد ويره يې په زړه کې ننوتې وي ، هره گړۍ د مرگ راتلو ته شيبې گڼي ، هر شى دښمن ورته برېښي ، کانه ته هم د دښمن په سترگه گوري ، ونې ته هم د دښمن په سترگه گوري ، څوک يې چې خواته ورنډ شي سهدستي يې ولي ، هېڅ شى ځانته لنډ نه پرېږدي .

استشهادي بريدونو د دوی په زرهاوو فوځيان ليونيان کړل ، هم په عراق اوهم په افغانستان کې ، چې د هغوی درملنې لپاره يې ځانگړي روغتونونه جوړ کړي ، دا په داسې حال کې چې تر اوسه پورې داسې نه دي پېښ شوي چې په مجاهدينو کې يو کس خپل نورمال حالت له لاسه ورکړی وي ، سره له دې چې

د اسبابو له پلوه ډېر بې وسه او ناتوانه دي ، مگر زړونه يې د ايهان په نور روښانه دي .

که وسایلو او اسبابو ته وکتل شي اوس باید مجاهدین له دا رنگه ناورین سره مخ وای ، مگر نه بیا هم نه ، مجاهدین له خپل دین ، ننگ او هېواد نه د دفاع او د ظالم دښمن د له منځه وړلو لپاره مرگ په خوشحالیو او خنداگانو لمانځي ، او دملکرو ملتونو په اجازه راغلي د ښاغلي استاذ سیاف دوستان او ملکري بیا ژاري ، رمبارې وهي ، لیونیان کېږي!! جناب سیاف!! که نور هېڅ نه وي له دې هم معلومېږي چې په حق څوک ، او څوک په باطل دي؟.

په عامو ځايونو کې چاودنې څوک کوي؟

مجاهدين چې استشهادي مبارک بریدونه کوي ، دومره ساده نه دي چې خپله دنیا او آخرت دواړه له منځه یوسي ، په عامو خلکو ، یا په جوماتونو ، بازارونو او د خلکو د گڼې گونې په ځایونو کې چاودنې وکړي او عام خلک ووژني ، فکر نه کوم چې روغ او سم سړی به دا کار وکړي ، زما د معلوماتو له مخې مجاهدين تر خپله وسه هڅه کوي چې اصلي دښمن په نښه کړي ، آن تر دې چې په پولیسو او ملي اردو هم په هر ځای کې استشهادي بریدونه نه کوي ، یو کس استشهادي برید وکړي ، او هغه هم د ضرورت له مخې چې لاره خلاصه کړي او نور مجاهدين د دښمن مرکز ته ور ننوزي ، او بیا مخامخ جگړه ور سره کوي ، په ځینو نورو ځایونو کې یا کمین ورته نیسي او یا ماینونه ورته ږدي .

له ځینو سره دا اندېښنه پيدا شي چې مجاهدين ملي اردو او پولیس ولې وژني؟ دلته به دې خبرې ته له دوه اړخونو څخه وگورو:

لومړی: په دې ټول پوهېږي او وینې یې چې دوی له کافر دښمن سره د مجاهدينو او ولس په ضد جنګېږي ، د دښمن په څنګ کې ولاړ دي ، بلکې له دښمن نه دفاع کوي ، هغه مجاهد چې په محارب کافر برید کوي ، دوی یې مخکې له مخکې وژني یا یې نیسي او دښمن ته یې سپاري ؛ دوی د کفارو په امر او قوماندۀ جنګېږي ، هغوي یې روزي او اکمالوي یې. په دې صورت کې د منطق او عقل حکم څه دی چې له دې ډول کسانو سره څه ډول چلن وشي؟ شریعت خو لا څه کوي!

دوهم: یو کس چې د چا کور ته ورځي ، کافران کور ته ورولې ، کور او کلی یې ور نښي ، نیسې یې او دښمن ته یې سپاري ، که یې وس ورسې وژني یې!! څه فکر کوي چې له دې کس سره باید څه وشي؟ دا کوم عقل دی چې ته بل

وژنه ، په کور يې ورننوزه ، د نرو او ښځو يې عزتي يې کوه! کفار يې کور ته ور وله! نيسه يې او کفارو ته يې سپاره! او هغه به تا ته هيڅ نه وايي! بلکې لاسونه به دې ښکلوي!! ځکه چې ته پوليس يې! د ملي اردو عسکر يې! د محارب کافر ترڅنگ ولاړ يې!! طالب ، مجاهد او عام ولس وژنې!

طالب او مجاهد انسان نه دی؟ مسلمان نه دی؟ افغان نه دی؟ کور نه لري؟ مور او پلار نه لري؟ وروڼه او خويندې نه لري؟ اولاد نه لري؟ خپل او خپلوان نه لري؟ کور او کلی نه لري؟ ته چې له بل سره څه ډول عمل کوي هغسې به در سره کېږي!

خبره د چاودنو وه ، کومې چاودنې چې په عامو ځايونو او بازارونو کې کېږي ، خپله دښمن يې کوي ، زبون وهلی او ظالم دښمن دا رنگه ناروا او کرغېړنې کرنې د ځانکړې مهارت له مخې تر سره کوي ، چې ډېر خلک نه پرې پوهېږي ؛ ځکه خو ځينې داسې انکېري چې دا بريدونه او چاودنې مجاهدين کوي ، او خبر نه وي چې دښمن په څو ډولونو دا جنايت تر سره کوي :

لومړی: دښمن په موټر يا موټر سايکل ، يا بايسکل او يا لاسي کراچۍ کې چاودېدونکي توکي ځای پرځای کړي ، او بيا يې د خلکو د گنې گونې په يو ځانکړي ځای کې ، داسې ودروي چې هلته خلکو ته درنده مرگ ژوبله ور اړوي ، او بيا له خپل پروگرام سره سم په مناسب وخت کې انفجار ورکوي ، او بيا سهدستي وايي چې دا استشهادي بريد و ، ځينې خلک فکر کوي چې رښتيا وايي ځکه موټر يا موټر سايکل او يا بايسکل او يا هم کراچۍ د سر په سترگو وويني چې هغه ده وچاودېده ، او دېته د چا پام نه وي چې څوک پکې وو او که نه ؟

او بيا د دې لپاره چې خلک په حقيقت پوه نشي ، سهدستي ټولې لارې وټري ، د پېښې ځای ته هېڅوک نه پرېږدي ، تر دې چې خبريالان او ژورناليستان هم نه پرېږدي ، ځکه چې بيا خو د دوی درواغ ورپسې رښتيا کېږي ، که دوی په خپلو خبرو کې رښتيني وي چې استشهادي بريد دی ، ولې خبريالان د پېښې ځای ته نه پرېږدي ؟ دوی دا کار بايد په ډېره خوښۍ زړ تر زړه وکړي ، تر څو خبريالان خلکو او ولس ته وښيي چې دا دي مجاهدينو دا ډول ناروا کړې ده!

دوهم : کله کله دښمن ډېر حساس چاودېدونکي توکي په يوه لاسي بکس يا په يوه غوټه کې ځای پرځای کړي ، او بيا يې يو خپل کس ته ورکړي ، او په خبره يې سم پوه کړي ، هغه موټر درېست ونيسي او د خلکو د گڼې گونې ځای ته د تگ ورته ووايي ، کله چې هلته ورسېږي موټروان ته کرايه ورکړي ، دی ښکته شي بکس هملته په موټر کې قصدا پرېږدي ! د موټروان يا ورته پام نه شي او که د ځينو ورته پام شي ، وايي څه ښه شو دا بکس خو پاتې شو ! کېدای شي ډېر څه به پکې وي ، غږ نه کوي ، او همداسې روان شي ، نوموړی ظالم وروسته چاودېدونکي توکي يا د ريموت کنترول په مټ چوووي او يا يې په ساعت برابر کړي وي ، چې په برابر کړي وخت کې خپله وچوي ، موټروان غريب په ځان خبر نه وي ، په دې هيله چې اوس به په بکس کې څومره پيسې وي ، غواړي زړ زړ ځان يوې گونې ته کړي او له گڼې گونې ووزي ، چې په همدې ترڅ کې د خلکو په منځ کې درز شي ! موټر او موټروان دواړه له منځه لاړ شي ، او په څنګ کې نور عام وگړي هم ورسره شهيدان شي ، خلک وايي دا استشهادي بريد و!! په موټر کې ناست کس چاودنه وکړه ، اوس که چاته ووايي چې دا ددښمن کار دی ډېری يې نه مني ؛ ځکه چې د ظالمانو په دې چل او فريب څه پوهېږي !!

دریم: کله کله له خپلو جاسوسانو څخه په دې برخه کې د خسو او خځلو کار اخلي، ځینې هغه کسان چې له دوی سره کار کوي هغوی ته له چاودېدونکو توکیو ډک موټر په لاس ورکړي، او ورته وایي چې پلاني ځای ته لاړ شه! هر کله چې ورسېدې، مونږ ته به تلیفون را وکړې، بیا مونږ درته وایو چې څه وکړه او چېرته لاړ شه!! او داسې ځای ورته ښیي چې هلته د خلکو ګڼه ګڼه زیاته وي، هغه همدا سې وکړي، کله کله غټه لاری په لاس ورکړي، هلته چې ورسي دوی ته تلیفون را وکړي چې ورسېدم، دوی له شا ورپسې وي او یا په شاوخوا لنډه سیمه کې چېرته ولاړ وي، سمدستي د ریپوټ بټنه ووهي او له همدې سره د خلکو په منځ کې یو درز شي، لویه مرګ ژوبله رامنځ ته شي، خبري رسنۍ سمدستي خبر خپور کړي چې استشهادي برید عام خلک په نښه کړل، او خلک یې ځکه مني چې ټول ویني چې هغه دی کس په موټر کې ناست و، موټر یې راوستو، او د خلکو په منځ کې یې چاودنه وکړه، او تر ټولو ښه نښه بیا دا ښیي چې د امریکایانو موټر هم همدلته په سیمه کې وو، یعنې چاودنه په اصل کې په امریکایانو کېدلې مګر بې ځایه وشوه!! او خلک یې په ټینګه مني؛ ځکه ویني چې دا دي امریکایان رښتیا په سیمه کې شته دي.

څلورم: ځینې وخت له چاودېدونکو توکیو ډک موټر خپل یو جاسوس ته په لاس ورکړي، او له ځان سره یې روان کړي، هغه ته وایي چې ته له مونږ نه مخکې او یا هم وروسته راپسې راځه، بدبخته او کم بخته جاسوس خبر نه وي چې چېرته یې روان کړی، او په موټر کې څه دي؟ ځکه هغه نه د دې واک لري او نه دومره زړه لري چې د چېرته تګ پوښتنه وکړي، ځکه ډالر ورکوي! د امر مطابق له دوی نه مخکې، او یا ورپسې وي کله چې د عامو خلکو کوم موټر مخې ته ورته راشي او یا کوم د خلکو د ګڼې ګڼې ځای ته ورسي نیواکګر سمدستي بټنه ووهي او چاودنه رامنځ ته شي، ټول خلک وایي چې دا دي موټر راغی، کس پکې ناست و او د امریکایانو د موټرو او ټانکونو تر څنګ یې

چاودنه وکړه ، ظالمان ځکه په دې توگه چاودنې کوي ، ترڅو خلک يې ومني چې دا موټر د امريکايانو يا خارجيانو د وژلو لپاره راغلی و ، مکر وار ترې خطا شو ، او عام خلک يې ووژل !

که لږ فکر وشي چې دا اوس تر کومه ځايه د منلو ده ، چې يو استشهادي بريد کونکی دې ځان او موټر هر څه برابر کړي ، او بيا په داسې يو ځای کې چې هلته دښمن ته د ورسېدو لپاره د يو څو شيبو لاره پاتې وي ، د عامو خلکو په منځ کې چاودنه وکړي ؟

دا خبره ځکه د منلو نه ده چې همدا استشهادي مجاهد کولای شي يوازې په يو ريز ځان تر دښمن پورې ورسوي ، بيا د عامو خلکو ترمنځ چاودنه د څه لپاره کوي ؟ ځينې کېدای شي ووايي چې وارخطا شي ؛ ځکه بې ځايه چاودنه ترې وشي ! دا خبره ځکه سمه نه ده چې مونږ او تاسو ټول گورو چې استشهادي مجاهد مخکې له دې چې استشهادي بريد وکړي سمه روزنه يې کېږي ، هر څه سم ورته ښودل کېږي ، او وارخطا کېږي ځکه نه ، چې دوی دا کار په وياړ او خوشحالي تر سره کوي ! وارخطايي د څه لپاره ؟ او وار خطايي به يو ځل وه ، دوه ځله به وه ، درې ځله به وه ، نه دا چې هر يو وار خطا شي !

پنځم: ځيني وخت زبون وهلی دښمن د سرک پر غاړه او يا هم په ځينو بازارونو کې ، يا د شپې لخوا او يا په داسې وخت کې چې خلک نه وي ماینونه مخکې له مخکې ښخ کړي ، بيا يا د ريموت په مټ چاودنه کوي ، او يا يې په ساعت برابر کړی وي ، داسې هم کوي چې د خلکو د تگ راتگ يا د ماشومانو د تگ راتگ په لارو کې ماینونه ښخ کړي ، او بيا په مناسب وخت کې انفجار ورکوي ، او پړه يې په مجاهدينو ور اچوي ، چې گواکي دا ماینونه طالبانو ښخ کړي دي ، او خلک يې ځکه مني چې له ماینونو نه خو مجاهدين کار اخلي ، نه

امريکايان او ملکري يې ، او طالبانو ته معلومه وي چې دا کار دوی نه دی کړی ؛ ځکه يې مسوؤليت په غاړه نه اخلي .

ځينې بي خبره کسان وايي چې چاودنې طالبان کوي ، کله يې چې زيان عامو خلکو ته زيات واوړي مسووليت يې په غاړه نه اخلي ، او حال دا چې هغه کار طالبانو اصلا کړی نه وي .

د دې لپاره تر ټولو ښه او پياوړی دليل خپله د کرزي هغه څرگندونې دي ، چې په دوه زره لسم کال کې يې ټول ولس او ټولې نړۍ ته په ډاگه وويل ، نوموړي وويل چې دلارې دغاړي ماینونه خارجي کمپنۍ ښخوي ، دا دي زه په دې اړه د روحي ويب پاڼې هغه خبر چې په هماغه وخت کې يې په دې اړه خپور کړی دی کټ مټ د درنو لوستونکو مخې ته ږدم .

(حامد کرزی :بهرنۍ امنيتي کمپنۍ په افغانستان کې د بهونو اېښودلو اود خلکو پر وژنه اخته دي .

د افغانستان ولسمشر حامد کرزي د پاکستان له لومړي وزير يوسف رضا گيلاني سره په يوه گډ خبري کنفرانس کې وويل ، چې د بهرنيانو امنيتي خصوصي کمپنۍ په افغانستان کې بهونه ږدي او خلک وژني ، خو بهرنۍ رسنۍ په دې اړه هېڅ نه وايي .ده همدارنګه د بهرنيو پوځونو پر نيتونو شک څرګند کړ .ده وويل چې افغانستان به هېچا ته اجازه ور نه کړي د افغانستان له خاورې د پاکستان پر ضد کار واخلي ، خو له پاکستان څخه هم همدا تمه لري)۱.

دا دي کرزی چې تر بل هر چا خپلو بهرنیو ملګرو ته ور لږد او په ډېرو رازونو يې خبر دی ، وايي چې ماینونه خارجیان ښخوي ، او له حقیقت نه ناخبره یا با خبره خو د نیواکګرو ملګري يې په مجاهدینو ور ټپي!!!

شپږم: داسې هم پېښېږي چې امریکایان د تالاشۍ په نامه موټر ودروي ، ناست کسان له موټر نه راښکته کړي ، هغوی یوې خواته بوزي ، د ځینو خو پر سر کڅوړه ور واغوندي ، او ځینو ته وايي چې پروت وکړئ!! هېڅ لوري ته مه کورئ!! هغوی همغسې وکړي ، یو یا دوه پوځیان ورته ولاړ وي ، نور د موټر د تالاشۍ په نامه یو څه مخکې له مخکې برابر شوي چاودېدونکي توکي د موټر په یوه برخه کې پټ کېږدي ، او بیا دوی ته وايي چې راشئ په موټر کې مو سپاره شئ او ځئ!

هغوی خوشحاله شي ؛ ځکه چې د ځناورو له منکلو را خلاص شول ، او په ډېره بیره روان وي تر څو بیا رغ ور پسې ونه کړي ، ظالمان له شانه ورپسې وي ، کله چې کوم بازار یا د خلکو د ګڼې ګونې ځای ته ورسېږي ، همغه چاودېدونکو توکیو ته د ریموت په مټ چاودنه ورکړي او لویه تباهي را منځ ته کړي ، او کله کله يې چاودیدونکي توکي په ساعت برابر کړي وي ، دغه رنګه کرغېړنې پېښې يې په عراق کې هم کړې دي .

اووم: هغه چاودنې چې په مدرسو کې کېږي هغه هم دوی کوي ، یوې مدرسې ته په پټه د خپلو ځانګړو کسانو له لارې ، څه چاودېدونکي توکي ور دننه ، او ځای پرځای کړي ، بیا په داسې وخت کې چاودنه کوي چې دوی يې ور او مناسب بولي ، او خلکو ته وايي چې دا خو مجاهدینو بمونه جوړول ، هغه خپله پرې وچاودیدل!

اتم: کوم چې په جوماتونو کې چاودنې دي هغه هم خپله همدا ظالمان کوي ، په ځينو جوماتونو کې څه چاودېدونکي توکي ځای پر ځای کړي انفجار ورکړي او بيا وايي چې دا استشهادي برید و.

او د دې لپاره چې خلک يې خبره ومني ، دغه چاودنه په داسې وخت کې کوي چې کوم کس جومات ته د ننوتلو په حالت کې وي ، ځينې کسان هغه وويني او بيا وايي چې په رښتيا هم چې هغه کس څنګه را ننووت په همدې وخت کې چاودنه وشوه .

د يادونې وړ ده چې ملا محمد عمر مجاهد د 2010 ميلادي کال د لوی اختر په پيغام کې ولس او نړيوال د دښمن له دغه ډول ظالمانه او وحشي پلانونو نه خبر کړل ، او ټولو ته يې په ډاګه کړه چې ماتې خوړلی دښمن دغه رنگه کرغېړنې کړنې د مجاهدينو د بدناملولو لپاره تر سره کوي ، دا دي دنوموړي پيغام هغه برخه دلته ستاسو مخې ته ږدم چې په ډاګه يې دا خبره پکې کړې ده:

«...مکار دښمن غواړي چې د مجاهدينو د بدناملولو لپاره د ولسي خلکو په تجمع ګانو (دیني مراکزو ، مساجدو او ورته ځايونو کې) د مجاهدينو د بدناملولو لپاره د استشهادي عملياتو په نوم خونړي بريدونه ترسره کړي ، نو مجاهدين بايد د دښمن دې عمل ته هم بيدار واوسي او له مشابه عمل نه ځان په کلکه وساتي...» ۱ .

نوموړی پیغام ټول همدا اوس هم د امارت په برېښنا پاڼه کې شته دی که څوک وغواړي کتلای یې شي.

ملکي تلفات او رښې :

پر مجاهدينو د دښمن يو تور د عامو او ولسي خلکو د مرګ ژوبلې په اړه دی ، متأسفانه چې تر ډېره زیاتره خبرې رښې د دښمن د خولې خبرونه او راپورونه خپروي ؛ ځکه دوی خپله هغه سیمې ته نشي تلې ، او که ځینې د ورتګ توان ولري دښمن یې نه پرېږدي ، بلکې هغه څه ورته وایي چې دوی یې خپرول غواړي ، او ددې تر ټولو ښه بیلګه څه وخت مخکې کله چې د بشري حقوقو ځینو ټولنو لخوا د ملکي تلفاتو پایله اعلان شوه ، اویا په سلو کې یې پر مجاهدينو ور اچولې وه ، ځکه خو اسلامي امارت د دوی د دې ناسمو معلوماتو د رښتیا کولو لپاره ، د بشري حقوقو ټولنو او دښمنانو ته وړاندیز وکړ تر څو یوه بې پرې ټولنه جوړه کړي ، چې د ملکي تلفاتو د مخنیوي لپاره سمې پلټنې وکړي ، او همدا غوښتنه د دوی یو هیئت څه وخت مخکې په جاپان کې په هغه تحقیقاتي کنفرانس کې بیا تکرار کړه چې دوی کېدون پکې کړی و ، ټولې نړۍ ته یې وویل چې په دې اړه دې یو درې اړخیزه پلاوی وټاکل شي .

مګر دښمن چې له حقیقت نه تل ډارېږي ؛ ځکه چې د دوی کارونه د درواغو پر بنسټ ولاړ دي ، دا معقول او پر ځای وړاندیز یې ونه منلو!! او د بشر د حقوقو په نامه ټولنو هم ، داسې څه ونه کړل چې د دې معقولې غوښتنې په اړه وړ او رښتوني کامونه پورته کړي ، تر څو خونخواران او د ولسي خلکو قاتلان ټولې نړۍ ته رسوا شي ؛ ځکه دوی یا له امریکایانو نه ډارېږي ، او یا د هغوی خلک دي .

دا دي اوس اسلامي امارت په خپله په دې اړه ګام پورته کړ ، دملکي تلفاتو په اړه د حقایقو د را سپړلو ، خلکو او نړۍ ته د سمو معلوماتو د وړاندې کولو ، او د ملکي تلفاتو د مخنیوي په موخه یې د ملکي تلفاتو د خپرلو لپاره ځانګړی کمیسیون جوړ کړ.

آیا د مجاهدینو په هر برید کې ملکي خلکو ته زیان اوړي ؟

ډېر د تعجب ځای دی چې د دښمن د ښکرورو درواغو په وړاندې څوک د څه ویلو توان نه لري!! ددښمن هره خبره که رښتیا وي که درواغ د کاني کرښه یې ګڼي!! د بیلګې په توګه څومره استشهادي بریدونه چې کېږي او یا شوي په زیاترو کې یې دښمن دا خبره کړې او کوي یې ، چې په دې برید اوهغه برید کې ولسي خلکو ته مرګ ژوبله واوښته! او د ناتو ځواکونو ته کومه مرګ ژوبله نه ده اوښتي ، ډېر وخت لا دا وایي چې مالي زیان هم نه دی ور اوښتی! دلته که لږ له غور نه کار واخیستل شي جوتېږي چې څه رنګه معقوله ده چې په هر استشهادي برید کې دې ولسي خلکو ته مرګ ژوبله واوړي ، او حال دا چې ټول کوري چې امریکایان او ملګري یې هېڅوک ځان ته د سلو مترو په واټن لنډ نه پرېږدي ، او که څوک د ور لنډېدو هڅه وکړي سمدستي یې ولي! تر دې چې په لومړیو وختونو کې خو یې په ځینو ځینو سیمو کې واړه واړه ماشومان ، چې دوی ته د ور لنډېدو هڅه یې کوله وویشتل او شهیدان یې کړل ، په هغه وخت کې خلک نابنده وو د کفارو په وحشت او ظلم نه پوهېدل ، اوس ټول ولس پوه شو چې که څوک د دوی لوري ته هسې د یو څه ور لنډېدو هڅه وکړي سمدستي یې ولي .

ولسي خلک خپله پوهېږي چې پر دښمن وخت ناوخته چاودنې کېږي ، له دې کبله هم لنډ نه ورځي ، په داسې حال کې ځنګه شونې ده چې په هره

چاودنه کې ولسي خلک ووژل شي!! چې نه دښمن ولسي خلک ځان ته لنډ پرېږدي او نه ولسي خلک ور لنډېږي!! له دې معلومېږي چې دا ټول د دښمن پروپاگنډې دي ، د مجاهدينو د بدنامولو لپاره يې کوي.

کله کله دښمن په هغو استشهاده ي بریدونو کې د ولسي خلکو د مرګ ژوبلې خبرې هم کوي ، چې د دوی پر مرکزونو او قرار ګانو تر سره کېږي ، او دا تر لمر روښانه ده چې آیا نیواکګر د خپلو اډو او مرکزونو په شاوخوا کې عام ولسي خلک پرېږدي؟ هغوی د خپلو اډو شاوخوا په هوا کې مارغه نه پرېږدي!! دا څنګه شونې ده چې ولسي خلک دې د دوی نظامي مرکزونو ته لنډ ورشي؟

او که جدلا ومنو چې ولسي خلک د دوی اډو ته آزاد تګ را تګ کولی شي ، بیا د څه لپاره ورځي؟ د دې لپاره چې له نیواکګرو سره يې ډېره مینه ده؟ د روغ ناروغ پوښتنه يې کوي؟ او که دوی ولسي خلکو ته په خپلو اډو کې میلمستیاوې کوي؟

د التترس مسله

له تېرو حقایقو سره سره باید و منو چې کله کله په ځینو ځایونو کې د مجاهدینو په ځینو بریدونو کې هم عام خلک یا شهیدانېري او یا ټپیانېري ، که څه هم چې دا ډول پېښې دردوونکې او ځورونکې دي ، هر مسلمان خصوصا هر با احساسه مجاهد پرې ځورېږي ، خو که دبرید اصلي هدف دښمن وي ، او تر وښه د عامو خلکو د احتمالي زیانمنېدو د مخنیوي لارې چارې په نظر کې نیول شوې وي ، او بیا هم عامو خلکو ته مرګ ژوبله واوړي ، په دې صورت کې دا نه شرعا ګناه ګڼل کېږي ، او نه عرفا ، په دې اړه فقهای کرامو د فقهې په کتابونو کې د (التترس) په مسله کې په مفصل او بشپړ ډول پوره څېړنې کړې دي ، لنډ مطلب یې دا دی چې د جګړې پر مهال که عامو خلکو ته د مجاهدینو له لوري ، پرته له دې چې قصدا هدف وګرځول شي مرګ ژوبله واوړي ، دا شرعا جرم نه ګڼل کېږي ، بلکې که دښمن له ملکي خلکو ، او یا د مجاهدینو له اسیرانو څخه د سپر په توګه کار اخلي ، او مجاهدین پرته له دې چې په دښمن برید وکړي بله لار نه لري ، او په دې پوهېږي چې که برید پرې ونه شي مسلمانانو ته به لوی تاوان ورسېږي ، داسې تاوان چې عامو خلکو او خپله ځینو مجاهدینو ته د مرګ ژوبلې له اوبستو به زیات او لوی وي ، په دې صورت کې که خپله د مجاهدینو اسیرو ملګرو ، او یا عامو خلکو ته مرګ ژوبله اوښته هم ، مجاهدینو ته روا ده چې په دښمن برید وکړي او ویې ولې ؛ ځکه که برید پرې ونه شي دوی به د ځان لپاره ښه ډال پیدا کړی وي !! په دې توګه به ځان له مرګ ژوبلې نه ژغوري ، او د مجاهدینو د خپلو لپاره به کار ترې اخلي.

ددې لپاره چې موضوع ښه روښانه شي ، په دې اړه یو څه تفصیل ته اړتیا شته ؛ ځکه ددښمن یرغلپالې رسنۍ په دې اړه ډېر زیات تبلیغات کوي ، داسې چې له ځینو کسانو نه یې حق او حقیقت ورک کړی.

لکه د کتاب په لومړيو کې چې تېر شول ، جگړه په انساني ژوند کې يو تريخ او منلی شوی حقيقت دی ، هره انساني ټولنه د خپلو موخو د لاس ته راوړو لپاره جگړه کوي ، که څه هم چې معمولاً جگړې ددوه لښکرو تر منځ کېږي ، خو دا چې لښکري هم د انساني ټولنو يوه برخه ده او انسانان دي ، نو د دوی له ښکېلتياوو او نښتنو نه عامو خلکو ته هم مرگ ژوبله اوري .

په تېرو وختو کې به لښکري د هستوګنو له سيمو را ووتې رڼه ميدان ته به شوې ، هلته به يې جگړه پيل کړه ، په دې توګه به له جنکياليو پرته نورو عامو خلک ته تاوان نه رسېدو . خو کله به چې کوم لښکر په يو ښار بريد وکړ ، هلته عامو خلکو ته زيان حتمي وو ، او دا هغه وخت چې يا خو به د جگړې يو لوري د خپلو خلکو په منځ کې سنګر ونيو ، او يا به هغه بل لوري غوښتل يو ښار ونيسي .

خو نن ورځ متاسفانه د جگړو ډول او څرنګوالی د تېر په پرتله بالکل بدل شوي ، مخامخ جگړې نشته او يا ډېرې کمې پېښېږي ، د خلکو له هستوګنو وتل او په يو لوی ميدان کې جگړې کول نشته . د يادونې ده چې په دې بدلون کې لوی لاس د کفارو دی ، هغوی داسې نوې ټيکنالوجۍ را و ايستې چې تن په تن جگړو ته اړتيا نه ده پاتې . بلکې يو کس کولی شي دخپل خوب له بستر نه د کمپيوټر په مټ طيارې او ميزايل کنټرول ! او خپل دښمن د خوب په بستر کې په نښه کړي . او له همدې نه د ولسي خلکو مرگ ژوبله زياتېږي .

په جگړو کې اصل هدف ددښمن لښکر وي ، خو کله کله داسې پېښېږي چې دښمن د ځان د ژغورلو لپاره له عامو خلکو نه د سپر کار اخلي . دوی پوهېږي چې مقابل لوری عام خلک نه وژني ، له همدې کبله يا عام خلک مخې ته کوي ، او يا د عامو خلکو په منځ کې سنګرونه نيسي .

که مسلمانان د عامو خلکو د مرگ ژوبلې له امله په دښمن بریدونه ونه کړي ، دښمن پرته له جگړې ، پرته له تلفاتو خپلو موخو ته رسي ، په دې معنی چې بیا نو باید د جهاد او جگړې نوم واخیستل شي ، او دښمن همدا غواړي :
ځکه خو له عامو خلکو نه د ډال کار اخلي .

اوس به راشو دېته چې په دې اړه د اسلامي شریعت حکم څه دی ؟ آیا دا کار روا دی ؟ نا روا دی ؟ که روا وي ولې ؟ او که ناروا وي ولې ؟

دا مسله د فقهي په کتابونو کې د ترس په نامه یادېږي ، ترس له ترس نه اخیستل شوی ، ترس ډال یا سپر ته ویل کېږي . ډال خو ټول پېژنو ، هغه پلنه ، کلکه او ټینګه اوسپنه ده چې جنګیالی د جنګ پر مهال ددښمن له گوزار نه ځان پرې ساتي ، او معمولاً یې په چپ لاس کې نیسي ، داسې چې په ښې لاس کې یې توره وي ، په خپله توره په دښمن گوزار کوي ، او ډال چې په چپ لاس کې یې وي ، ددښمن د گوزارونو مخې ته یې نیسي .

او په فقهي اصطلاح کې ترس ، یا ډال او یا سپر دېته وايي چې دښمن یوه ډله عام خلک ، یا د مجاهدینو اسیران او ماشومان ، د مجاهدینو له گوزارونو څخه د ځان ژغورلو لپاره کاروي ، دلته گورو چې د ډال د لغوي او فقهي معنی تر منځ ټینګ تړاو شتون لري ، لکه څه رنګه چې جنګیالی په ډال ددښمن له گوزار نه ځان ساتي ، دا ډول د مقابل لوري له گوزار نه په عامو خلکو ځان ژغوري .

کفارو به په مخکې وختونو کې اسیران له ځان سره ساتل بیا به د جگړې په لومړیو کړښو کې مخې ته کول ، تر څو مجاهدین وویني چې دا یې خپل مسلمانان وروڼه دي ، نو به بریدونه نه پرې کوي ، او دوی به د همدې اسیرانو

تر شا روان وي ، په دې توگه به مسلمانان په شا ځي ، چې بالاخره دښمن پرې برلاسی شي.

يا به يې اسيران په خپلو کلاگانو کې له ځان سره ساتل ، تر څو مجاهدين د اسيرانو له وجې ددوی په کلاگانو بريدونه ونه کړي ، يا به يې خپل ماشومان او ښځې له ځان سره په کلاگانو کې ساتلې تر څو مجاهدين د ماشومانو او ښځو له وجې په دوی بريدونه ونه کړي.

دا په تېر وخت کې ، خو اوس د حالاتو او شرايطو له بدلون او تغير سره په هر څه کې تغير راغلی ، د ژوند په هره برخه کې تغير راغلی ، دښمن د عامو او ولسي خلکو د هستوگنې ځايونو ته لنډ سنکرونه جوړوي ، تر څو مجاهدين بريدونه پرې ونه کړي ، که يې کوي ، د عامو خلکو په ځايونو کې به مرمی لکي ، او يا په عام ډول په خپلو غارونو او اډو کې پټ وي ، داسې چې مجاهدين يې نشي په نښه کولی ، خو کله چې بهر ته راوړي ، د عامو خلکو په ځايونو کې گرځي ، په هغو لارو او سرکونو تک راتک کوي په کومو چې عام خلک تک راتک کوي ، که مجاهدين عامو خلکو ته گوري ، بايد په دوی هېڅ بريد ونه کړي ، او که نه ورته گوري کله کله به عامو خلکو ته خامخا مرگ ژوبله اوړي.

اوس که مجاهدين په يرغلگرو بريد وکړي ، او په هغه کې عامو خلکو ته مرگ ژوبله واوړي ، آيا دا گناه ده ؟ جرم دی ؟ داسې چې تر سره کوونکي يې بايد محاکمه شي ؟

داسلامي شريعت له مخې که عامو خلکو ته په يرغلگرو د بريد له وجې مرگ ژوبله واوړي ، نه گناه ده او نه جرم ، يعنې نه په آخرت کې کومه مواخذه شته ، او نه په دنيا کې کومه سزا ور کول کېدای شي. خو په دې شرط چې

ددې ډول بريد تر سره کول ضروري وي ، که تر سره نشي مسلمانانو ته ډېر زيات تاوان رسي ، او بل دا چې د بريد هدف عام خلک نه وي ، هدف يرغلگر وي ، دښمن وي .

دا چې مجاهدين دې عام خلک قصدا په نښه کړي ، سليم عقل يې په هېڅ صورت نشي منلی ، مجاهدين د الله جل جلاله د کليمې د لوړوالي لپاره جگړه کوي ، د الله جل جلاله درضا لپاره جگړه کوي ، د آخرت د سعادت لپاره د دنيا تر ژوند ترېږي ، او الله جل جلاله په هېڅ صورت د بې گناه او عامو خلکو په وژلو نه رضا کېږي ، بلکې په قهر کېږي ، الله تعالی په سورت المائدة کې فرمايي: (...أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا...) ۱

ژباړه: دا چې که چا يو نفس پرته له دې چې د بل نفس په بدل کې وي ، ووژلو ، او يا يې په ځمکه کې د فساد خورولو لپاره ووژلو ، داسې دی لکه ټول خلک يې چې وژلي وي ، او که چا يو نفس راژوندي کړ (له مرگ نه يې وژغوره) داسې دی لکه ټول خلک يې چې ژوندي کړي وي (له مرگه يې ژغورلي وي)

دا دي دلته الله جل جلاله په صراحت فرمايي چې پرته له کوم جرم څخه د يو انسان وژل دومره گناه لري ، لکه ټول انسانان يې چې وژلي وي!

۱ - سورت المائدة ، آيت: ۳۲.

نو یو څوک چې ځان ته مسلمان وایي ، ځان ته مجاهد وایي ، د الله جل جلاله د رضا لپاره ځان قربانوي ، څه ډول کولی شي قصداً بې گناه انسان ووژني! مگر دا چې یا خو له سره مسلمان نه وي ، او یا دومره سخت زړی ، له الله جل جلاله نه نافرمانه وي چې د الله احکامو ته هېڅ درناوی نه لري! او مجاهد چې رېښتینی مجاهد وي په هېڅ صورت دا ډول جرم نشي تر سره کولی!

په سورت النساء پنځمه پاړه کې الله جل جلاله د مسلمان د قصدي وژني په اړه داسې فرمایي: (وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا)^۱

ژباړه: او څوک چې قصداً یو مومن ووژني ، نو سزا یې جهنم دی ، تل به پکې وي ، الله جل جلاله به ورته په قهر وي ، لعنت پرې وایي ، او ډېر لوی عذاب یې ورته تیار کړی دی.

سبحان الله! آیا یو مسلمان چې په دې آیت شریف سم او ټینګ ایمان ولري ، څه رنګه بل مسلمان په قصدي ډول وژلی شي! په پورتنی آیت شریف کې یو مهم ټکي ته اشاره شوې ، هغه دا چې الله جل جلاله فرمایي چې دا سزا د هغه مسلمان لپاره ده چې قصداً مومن ووژني ، په دې معنی چې که یې قصداً ونه وژني ، سهواً یا اشتباهاً ، یا په غلطۍ سره ترې ووژل شي د هغه سزا داسې نه ده.

^۱ - سورت النساء ، آیت: ۹۳.

په قصدي ډول د مسلمان د وژلو په اړه ګڼ مبارک احاديث هم راغلي ، چې لوی جرم او ستره ګناه يې ګڼلې ده. ددې لپاره چې خبره ډېره اوږده نشي په همدې دوه مبارکو آيتونو بسنه کوو.

امام جصاص رحمه الله چې زموږ د حنفي مذهب يو وتلی عالم دی ، د تترس په اړه په خپل کتاب احکام القرآن کې داسې فرمايي:

(قَالَ أَبُو حَنِيفَةَ وَأَبُو يُوسُفَ وَزُفَرٌ وَمُحَمَّدُ وَالثَّوْرِيُّ : " لَا بَأْسَ بِرَمِي حُصُونِ الْمُشْرِكِينَ ، وَإِنْ كَانَ فِيهَا أَسَارَى وَأَطْفَالٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ، وَلَا بَأْسَ بِأَنْ يُخْرِقُوا الْحُصُونَ وَيَقْصِدُوا بِهِ الْمُشْرِكِينَ ، وَكَذَلِكَ إِنْ تَرَسَّ الْكُفَّارُ بِأَطْفَالِ الْمُسْلِمِينَ رُمِيَ الْمُشْرِكُونَ ، وَإِنْ أَصَابُوا أَحَدًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ فِي ذَلِكَ فَلَا دِيَّةَ وَلَا كَفَّارَةَ)^۱

ژباړه: (ابو حنيفه ، ابويوسف ، زفر ، محمد او ثوري رحمه الله تعالى ويلي: د مشرکينو د کلاګانو ويشتل پروا نه لري ، که څه هم چې د مسلمانانو اسيران او ماشومان پکې وي ، او دا هم څه پروا نه لري چې کلاګانې يې و سوځوي ، خو چې هدف يې کفار وي ، همدارنګه که کفار د مسلمانانو له ماشومانو د ډال په توګه کار اخيست ، مشرکين دې وويشتل شي ، او که کوم مسلمان پکې ووژل شو ، نو نه ديت پرې شته او نه کفاره)

^۱ - أحكام القرآن: لأحمد بن علي أبو بكر الرازي الجصاص الحنفي (المتوفى : ۳۷۰هـ) تحقيق : عبد السلام محمد علي شاهين ، دار الكتب العلمية بيروت - لومړی چاپ ، ۱۴۱۵هـ/ ۱۹۹۴م ، ټوک: ۳ ، مخونه: ۵۲۳ - ۵۲۴.

دلته دا دي وینو چې امام اعظم ابو حنیفه رحمه الله تعالی ، او درې شاگردان یې: امام ابویوسف ، امام زفر او امام محمد او ور سره امام ثوري رحمه الله تعالی ټول په دې یوه خوله دي چې که کفارو له ځان سره د مسلمانانو ماشومان او اسیران ساتلي وو ، او یا یې د مسلمانانو له ماشومانو د ډال کار اخیست ، یعنې د مسلمانانو د گوزارونو مخې ته یې وړاندې کول ، مسلمانان دې په مشرکینو بریدونه وکړي ، ویې دې ولي ، د مسلمانانو د ماشومانو او اسیرانو له امله دې بریدونه نه بندوي ، که د دوی په ډزو کې کوم مسلمان ماشوم یا اسیر ووژل شو ، په دوی نه فدیې شته او نه کفاره. په دې معنی چې دوی د هغه د وژلو مسولین نه دي ؛ ځکه دوی خو هغه نه ویشته ، کفار یې ویشتل ، دا چې هغه ولکيد ، دا په غیر قصدي توګه لکېدلی.

په هغه صورت کې چې کفار له مسلمانانو څخه د ډال په توګه کار اخلي ، آیا ویشتل یې روا دي ؟ په دې اړه امام جصاص رحمه الله داسې وایي:

(وَإِذَا ثَبَتَ مَا ذُكِّرْنَا مِنْ جَوَازِ الْإِقْدَامِ عَلَى الْكُفَّارِ مَعَ الْعِلْمِ بِكَوْنِ الْمُسْلِمِينَ بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ وَجَبَ جَوَازُ مِثْلِهِ إِذَا تَرَسُّوا بِالْمُسْلِمِينَ ؛ لِأَنَّ الْقَصْدَ فِي الْحَالَيْنِ رَمِي الْمَشْرِكِينَ دُونَهُمْ)^۱

ژباړه: هر کله چې په داسې حال کې په کفارو د برید کولو جواز ثابت شو ، چې برید کوونکي پوهېږي چې د مشرکینو په منځ کې مسلمانان هم شته دي ، همدا ډول وجوبا ددې جواز هم ثابت شو چې په هغه صورت کې دې هم

^۱ - أحكام القرآن للجصاص ، ټوک: ۳. مخ: ۵۲۶.

وويشتل شي کله چې مسلمانان د ډال په توګه کاروي ؛ ځکه په دواړو حالتو کې هدف د مشرکينو ويشتل دي ، نه د مسلمانانو.

امام کاساني رحمه الله چې زمونږ د حنفي مذهب يو بل وتلی عالم دی ، په دې اړه په خپل مشهور او معتبر کتاب (بدائع الصنائع في ترتيب الشرائع) کې داسې وايي: (وَلَا بَأْسَ بِرَمْيِهِم بِالْيَتَالِ ، وَإِنْ عَلِمُوا أَنَّ فِيهِمْ مُسْلِمِينَ مِنَ الْأَسَارَى وَالتَّجَارِ لِمَا فِيهِ مِنَ الصَّرُورَةِ ، إِذْ حُضُنُ الْكُفْرَةِ قَلَمًا تَحُلُو مِنْ مُسْلِمٍ أَسِيرٍ ، أَوْ تَاجِرٍ فَاعْتِبَارُهُ يُؤَدِّي إِلَى انْسِدَادِ بَابِ الْجِهَادِ ، وَلَكِنْ يَقْصِدُونَ بِذَلِكَ الْكُفْرَةَ دُونَ الْمُسْلِمِينَ ؛ لِأَنَّهُ لَا ضَرُورَةَ فِي الْقَصْدِ إِلَى قَتْلِ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ حَقٍّ .

وَكَذَا إِذَا تَرَسُّوا بِأَطْفَالِ الْمُسْلِمِينَ فَلَا بَأْسَ بِالرَّمْيِ إِلَيْهِمْ؛ لِضَرُورَةِ إِقَامَةِ الْفَرَضِ ، لَكِنَّهُمْ يَقْصِدُونَ الْكُفَّارَ دُونَ الْأَطْفَالِ ، فَإِنْ رَمَوْهُمْ فَأَصَابَ مُسْلِمًا فَلَا دِيَّةَ وَلَا كَفَّارَةَ)

ژباړه: او دا پروا نه لري چې په غشو وويشتل شي (کفار) ، که څه هم چې مجاهدين پوهېدل چې په منځ کې يې د مسلمانانو اسيران او تجاران هم شته ، ځکه دا يو ضرورت دی ، او ډېر کم داسې پېښېږي چې د کفارو کلاګانې دې له مسلمان اسير او يا مسلمان تاجر څخه خالي وي ، او بل دېته اعتبار ورکول د جهاد د دروازې د بندیدو لامل ګرځي ، خو مجاهدين به کفار خپل هدف

---

۱ - بدائع الصنائع في ترتيب الشرائع للإمام لإعلاء الدين أبي بكر بن مسعود الكاساني الحنفي ، تحقيق: الشيخ علي محمد معوض ، والشيخ عادل احمد عبد الموجود ، دار الكتب العلمية ، بيروت - لبنان ، الطبعة الثانية ، ١٤٢٤ هـ - ٢٠٠٣ م. فصل في ما يجب على الغزاة. توك: ٩ - مخ: ٣٩٤.

نیسي ، نه مسلمانان ، ځكه په ناحقه قصدا د مسلمان په وژلو کې هېڅ ضرورت نشته .

همدا رنگه كه كفارو د مسلمانانو ماشومان د ډال په توگه كارول ، ويشتل يې پروا نه كوي ، او دا د فرض (جهاد) د اقامې لپاره ، خو كفار به هدف گرځوي ، نه ماشومان ، او كه يې كفار ويشتل مسلمان پكې ووژل شو ، نو نه يې ديت شته او نه كفاره .

د حنبلي مذهب د وتلي عالم امام ابن تيميه رحمه الله په مشهور او لوی كتاب (مجموع فتاوى ابن تيمية) كې د تترس په اړه داسې راغلي:

(فإن الأئمة متفقون على أن الكفار لو تترسوا بمسلمين وخيف على المسلمين إذا لم يقاتلوا فإنه يجوز أن نرميهم ونقصد الكفار)

ژباړه: د دين امامان په دې متفق دي چې كه كفارو مسلمانان د ډال په توگه كارول ، او مسلمانانو ته د جگړې نه كولو له امله د تاوان رسېدو وېره و ، نو روا ده چې ويې ولو ، خو هدف كفار وگرځوو .

همدا رنگه په بل ځاى كې فرمايي: (وقد اتفق العلماء على أن جيش الكفار إذا تترسوا بمن عندهم من أسرى المسلمين وخيف على المسلمين الضرر إذا لم يقاتلوا فإنهم يقاتلون وإن أفضى ذلك إلى قتل المسلمين الذين تترسوا بهم)

ژباړه: دين پوهانو په دې اتفاق کړی چې که د کفارو لښکر ، له دوی سره د مسلمانانو له شته اسیرانو د ډال کار اخیست ، او ددې ویره وه که مسلمانان جگړه ور سره ونه کړي ، تاوان به ورته ورسې ، نو باید مسلمانان جگړه ور سره وکړي ، که څه هم چې د هغو مسلمانانو د وژل کېدو لامل ګرځېده چې کفار یې د ډال په توګه کاروي .

د یادونې ده چې په دې اړه اختلاف شته ، د شافعي او مالکي مذهب ځینې علمای کرام له دې نظر سره مخالف دي ، او جمهور علمای کرام چې د حنفي او حنبلي مذهب ، او ځینې د شافعي او مالکي مذهب علمای کرام دي هغوی د جواز ، بلکې ځینې یې په ځینو مواردو کې د وجوب قائل دي ، او دلته هدف جواز او د جمهورو علمای کرامو خبره ده ، او هغوی په دې اړه ګڼ دلایل راوړي چې د ځینو دلایل یې په لاندې ډول دي:

۱ - امام ابویوسف رحمه الله تعالی په خپل وړوکي کتاب: الرد علی سیر الأوزاعي کې د هغه چا په ځواب کې چې وایي که کفارو د مسلمانانو له ماشومانو د ډال کار اخیست باید ونه ویشتل شي ، داسې وایي: (ولو کان یحرم رمي المشرکین وقتالهم إذا کان معهم أطفال المسلمین لحرم ذلك أيضا منهم إذا کان معهم أطفالهم ونسأؤهم ، فقد نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن قتل النساء والأطفال والصبيان، وقد حاصر رسول الله صلی الله علیه وسلم أهل الطائف

وأهل خيبر وقريظة والنضير وأجلب المسلمون عليهم فيما بلغنا أشد ما قدرُوا عليه ، وبلغنا أنه نصب على أهل الطائي ف المنجنيق ، فلو كان يجب على المسلمين الكف عن المشركين إذا كان في ميدانهم الأطفال لينهي رسول الله صلى الله عليه وسلم عن قتلهم لم يقاتلوا ، لأن مدائنهم وحصونهم لا تخلو من الأطفال والشيخ الكبير الفاني والصغير والأسير والتاجر ، وهذا من أمر الطائف وغيرها محفوظ مشهور من سنة رسول الله صلى الله عليه وسلم وسيرته ، ثم لم يزل المسلمون والسلف الصالح من أصحاب محمد صلى الله عليه وسلم في حصون الأعاجم قبلنا على ذلك ، لم يبلغنا عن أحد منهم أنه كف عن حصن برمي ولا غيره من القوة لمكان النساء والصبيان ولمكان من لا يحل قتله لمن ظهر منهم)

ژباړه: که په داسې حال کې د مشرکینو ویشتنل او ور سره جګړه کول ناروا وای ، چې د مسلمانانو ماشومان ور سره وي ، نو په هغه صورت کې هم باید ناروا وای چې له دوی سره یې خپل ماشومان او ښځې وي : ځکه رسول الله صلى الله عليه وسلم د ماشومانو او ښځو له وژلو منع کړې ده ، او حال دا چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د طایف ، خیبر ، بنی قریظه ، بنی نضیر خلک کلابند کړي وو ، تر کومه چې مونږ ته معلومات دي ، مسلمانان له خپل ټول توان او طاقت سره پرې را ټول شوي وو ، او داسې معلومات هم شته چې

---

۱. الرد على سير الأوزاعي للإمام أبي يوسف يعقوب بن إبراهيم الأنصاري ، تصحيح او تعليق: أبو الوفاء الأفياني. الطبعة الأولى ، نشر: لجنة إحياء المعارف النعمانية الدكن بالهند. مخونه: ٦٦ _ ٦٧ . ٦٨ _

رسول الله صلى الله عليه وسلم د طايف د ويشتو لپاره منجنيق ۱ (توپ) نصب کړی و، که په مسلمانانو دا فرض وای چې باید مشرکین په داسې حال کې ونه ولي چې په میدانونو کې يې ماشومان وي، ځکه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د ماشومانو له وژلو منع کړې ده، بیا باید هېڅ جگړه نه وای ور سره شوې، ځکه د دوی ښارونه او کلاګانې له ماشومانو، هلکانو، بوداګانو، اسيرانو، تاجرانو څخه خالي نه وي، او دا د طايف او نورو ځایونو کیسې په کتابونو کې راغلې دي، د رسول الله صلى الله عليه وسلم په سیرت او سنتو کې مشهورې دي.

له دې وروسته مسلمانانو او د رسول الله صلى الله عليه وسلم اصحابو او سلفو صالحو د عجمو په کلاګانو دا ډول بریدونه کړي. او هېڅ داسې معلومات نشته چې له دوی څخه یو هم د کومې کلا له ويشتو، یا د کوم بل ځواک له کارولو ډه ډه کړې وي. چې ګواکي ښځې او ماشومان، یا داسې څوک به پکې وي چې وژل يې نه وي روا.

---

۱ - منجنيق معربه کلیمه ده، اصل يې یوناني دی، له Mangonel څخه اخیستل شوې، او دا یوه جکریزه آله ده، داسې چې په تېر وخت کې به لویې لویې ډبرې، یا د اور غونډاري، پکې اېښودل کېدل، او له لیرې ځای څخه به د جکړې مقابل لوري ته ور واړېدل، په ځانګړي ډول دا وسیله د لویو لویو کلاګانو د ويشتو لپاره کارول کېده، چې دیوالونه يې ړنګ کړي، له نوموړې وسیلې څخه تر شلمې پېړۍ پورې کار اخیستل کېدو، په لومړۍ نړیواله جګړه کې هم کارول شوې، داسې چې لاسي بمونه به پکې اېښودل کېدل او ددښمن لوري ته به ور شړل کېدل، چې بیا وروسته ددې وسیلې ځای هاوان، او میزایل ونيولو.

د طایف د کلابندی په اړه په صحیح بخاري او صحیح مسلم کې داسې روایات راغلي ، د بخاري په یو روایت کې راځي: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ لَمَّا حَاصَرَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - الطَّائِفَ ... ۱)

له عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دی ، وایي کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم طایف کلابند کړ... (دلته په حدیث شریف کې د طایف د کلابندی خبره راغلې. او همدا مطلب دی.

او کومه چې د توپونو یا منجنیقو خبره ده ، هغه امام ابو داود رحمه الله په خپلو مراسیلو کې دا ډول روایت کړې: (عَنْ ثَوْرٍ ، عَنْ مَكْحُولٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَصَبَ الْمَجَانِيقَ عَلَى أَهْلِ الطَّائِفِ) ۲

له ثور څخه ، او د ثور له محکول څخه روایت دی چې: رسول الله صلی الله علیه وسلم د طایف د ویشتنو لپاره مجانیق (توپونه) نصب کړل. دا حدیث شریف په سنن ترمذي کې هم راغلی.

۱- صحیح البخاري ، باب غزوة الطائف في شوال سنة ثمان. د حدیث نمبر: ۴۳۲۵. او په صحیح مسلم کې هم ، په باب غزوة الطائف کې راغلی.

۲ - المراسيل مع الأسانيد للإمام أبي داود سليمان الأشعث السجستاني - ۲۰۲ - ۲۷۵ هـ. تحقيق: الشيخ عبد العزيز عز الدين السيروان. دار القلم ، بيروت لبنان. الطبعة الاولى: ۱۴۰۶ هـ ۱۹۸۶ م. ، باب نصب المجانيق على أهل الطائف. مخ: ۱۸۳. د حدیث نمبر: ۳۱۳. سنن الترمذي ، باب ما جاء في الأخذ من اللحية. د حدیث نمبر: ۲۹۸۹.

۲ - د طایف د کلابندی او په توپونو ویشتنو په اړه امام جصاص رحمه الله داسې وايي: (نَقَلَ أَهْلُ السِّيَرِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَاصَرَ أَهْلَ الطَّائِفِ وَرَمَاهُمْ بِالْمُنْجَنِيْقِ مَعَ نَهْيِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِ النِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ ، وَقَدْ عَلِمَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَدْ يُصِيبُهُمْ وَهُوَ لَا يَجُوزُ تَعَمُّدُهُمْ بِالْقَتْلِ ، فَذَلَّ عَلَى أَنَّ كَوْنَ الْمُسْلِمِينَ فِيمَا بَيْنَ أَهْلِ الْحَرْبِ لَا يَمْتَنِعُ رَمْيُهُمْ ؛ إِذْ كَانَ الْقَصْدُ فِيهِ الْمُسْرِكِينَ دُونَهُمْ)

ژباړه: د سیرت او مغازي علماوو راوړي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د ښځو او ماشومانو د وژلو څخه له منع سره سره د طایف خلک کلابند کړل ، او په منجنیق (توپ) یې وویشتل ، او رسول الله صلى الله عليه وسلم پوهېدو چې ښځو او ماشومانو ته به مرګ ژوبله اوړي ، او قصدا یې وژل جواز نه لري ، نو له دې معلومه شوه چې داهل حرب په منع کې د مسلمانانو شتون ، د هغوی دویشتنو مانع نشي ګرځېدی ، ځکه چې د ویشتنو هدف مشرکین دي ، نه مسلمانان.

۳ - د مالکي مذهب مشهور عالم امام ابن رشد رحمه الله په خپل مشهور کتاب (بداية المجتهد ونهاية المقتصد) کې په دې اړه داسې وايي: (واتفق عوام الفقهاء على جواز رمي الحصون بالمجانيق سواء كان فيها نساء وذرية أو لم يكن لما جاء أن النبي عليه الصلاة والسلام نصب المنجنيق على أهل الطائف)

^۱ - أحكام القرآن للجصاص. توك: ۲ - مخ: ۵۲۵.

^۲ - بداية المجتهد ونهاية المقتصد: أبو الوليد محمد بن أحمد بن محمد بن أحمد بن رشد القرطبي الاندلسي ، عدد الأجزاء : ۲ ، توك: ۱ ، مخ: ۳۰۹.

ژباړه: عامو فقهاوو په منجنيقو (توپونو) د کفارو د کلاگانو په ویشتنو اتفاق کړی ، که ښځې او ماشومان پکې وي ، او که نه ، ځکه داسې روايات راغلي چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د طایف د ویشتنو لپاره منجنيق (توپ) نصب کړی و.

هغه علمای کرام چې مسلمانانو ته له مرګ ژوبلې اوږدو سره سره د کفارو ویشتل او پرې برید کول روا بولي ، په هغو احادیثو هم استدلال کوي چې په کفارو د شپې له خوا د ناڅاپي بریدونو په هکله له رسول الله صلی الله عليه وسلم نه ثابت دي ، دوی وايي داسې احادیث شته چې رسول الله صلی الله عليه وسلم خپلو صحابهء کرامو ته امر کړی چې په پلاني کلي د شپې له خوا ناڅاپي برید وکړي ، او معمولاً په کلي کې ماشومان ، ښځې او بوداگان ټول اوسي ، او په ناڅاپي برید کې هغه هم د شپې له خوا د ښځو ، ماشومانو او بوداگانو د ژغورلو امکان ډېر کم وي.

د پام وړ دا چې ځينو صحابهء کرامو له رسول الله صلی الله عليه وسلم نه پوښتنه کړې ، چې که مونږ د شپې له خوا ناڅاپي برید پرې کوو ، له هغوی سره یې ښځې ، ماشومان او بوداگان دي؟! يعني هغوی ته مرګ ژوبله اوري؟ صحابهء کرامو ځکه دا پوښتنه کوله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د ښځو او ماشومانو له وژلو منع کړي وو ، خو دلته رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وايي چې پرې ورځي ، ماشومان او ښځې یې هم ددوی حکم لري.

رسول الله صلی الله عليه وسلم ځکه دا خبره ورته کوله چې پرته له دې بله لار نه وه ، دا چې هم دې جګړه وشي ، هم دې سیمې فتح شي ، او هم دې دښمن مات شي ، او هم دې ملکي خلکو ته مرګ ژوبله نه اوري ، امکان نه لري ، نو ځکه یې د برید امر ورته کړی.

۱ - د شپې د ناخاپي بريدونو په اړه امام بخاري رحمه الله په خپل صحيح كې دا ډول روايت راوړی: (عَنْ الصَّعْبِ بْنِ جَثَامَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ - قَالَ مَرَّ بِي النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - بِالْأَبْوَاءِ - أَوْ بَوْدَانَ - وَسُئِلَ عَنْ أَهْلِ الدَّارِ يُبَيِّتُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ، فَيُضَابُّ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذُرَارِيِّهِمْ قَالَ: هُمْ مِنْهُمْ)

له صعب بن جثامه رضي الله عنهما ، څخه روايت دی ، وايي په ابواء كې وو كه په ودان كې ، رسول الله صلى الله عليه وسلم په ما تېرېدو ، د مشركينو په اړه وپوښتل شو ، چې د شپې له خوا بريد پرې وشي ، ماشومانو او ښځو ته يې مرگ ژوبله واوري ؟ ده وويل : دوی يعني ماشومان او ښځې يې د همدوی له ډلې دي .

له دې نه مطلب دا دی چې كه لويان د ماشومانو او ښځو له مرگ ژوبلې پرته نشوی وژل كېدی ، نو په دې كې څه باك نشته چې ماشومانو او ښځو ته يې مرگ ژوبله واوري . په دې معنی چې دا يو استثنايي حالت دی ، او بل دا چې قصدا به يې نه وژني ، او كه د جكرې په حالت كې څه مرگ ژوبله ورته ور سپېده ، گناه نه ده ، او كوم چې عادي حالات دي ، هلته بيا عامو خلكو ته مرگ ژوبله اړول جواز نه لري .

امام ابن حجر رحمه الله د حديث ددې ټكي په اړه چې (هم منهم) داسې وايي: (هم منهم أي في الحكم تلك الحالة وليس المراد إباحتهم بطريق القصد إليهم

---

۱. متفق عليه: صحيح البخاري ، باب أهل الدار يُبَيِّتُونَ فَيُضَابُّ الْوُلَدَانُ وَالذَّرَارِئُ . صحيح مسلم: باب جواز قتل النساء والولدان .

بل المراد إذا لم يمكن الوصول إلى الآباء إلا بوطء النرية فإذا أصيبوا لاختلاطهم بهم جاز قتلهم^۱)

ژباړه: هم منهم ، په دې معنی چې په دې حالت کې یې حکم د دوی په څېر دي ، دا مطلب نه دی چې قصدا ددوی وژل روا دي ، بلکې مطلب دا دی چې که پلرونو ته د ماشومانو او ښځو له تر پښو لاندې کولو پرته لاسرسی نه کېدو ، نو په دې حالت کې چې دوی ور سره ګډ وي ، که ووژل شي مرګ یې روا دی. همدا خبره امام نووي رحمه الله د صحیح مسلم په شرح کې ، او مبارکفوري رحمه الله د سنن ترمذي په شرح کې کړې . او امام عيني رحمه الله په عمدة القاري کې امام خطابي رحمه الله ته منسوبه کړې ده.

۲- په یو بل روایت کې چې امام احمد بن حنبل په خپل مسند کې راوړی داسې راغلي: (وعن سلمة بن الأكوع رضي الله عنه قَالَ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- عَلَيْنَا أَبَا بَكْرٍ - رضي الله عنه - فَعَزَّوْنَا نَاسًا مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَبَيَّثْنَاهُمْ نَقَلَهُمْ وَكَانَ شِعَارُنَا تِلْكَ اللَّيْلَةُ أَمْتُ أُمْتُ. قَالَ سَلَمَةُ فَقَتَلْتُ بِيَدِي تِلْكَ اللَّيْلَةَ سَبْعَةَ أَهْلِ أَيْيَاتٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ.)^۲

ژباړه: له سلمة بن الاكوع رضي الله عنه روایت دی ، وايي رسول الله صلى الله عليه وسلم ابوبکر صدیق رضي الله عنه د جګړې لپاره زمونږ امير وټاکلو ، نو مو له

^۱ - فتح الباري شرح صحيح البخاري: باب من أسلم من أهل الكتابين. د حديث شمېره: ۲۸۵۰.

^۲ . ابو داود ، باب في البيات. مسند احمد ، حديث سلمة بن الاكوع. دا حديث شريف په سنن نسائي ، سنن بيهقي ، صحيح بن حبان ، مستدرک ، الطبقات الكبرى للسعد ، المعجم الكبير للطبراني ، او تاريخ دمشق کې هم راغلي.

خينو مشرکينو سره جکړه وکړه ، د شپې مو بريد پرې وکړي ، او وژل مو ، په دې شپه مو د شپې نوم: مړه يې کړه! مړه يې کړه و! ۱ سلمه وايي په نوموړې شپه مې په خپل لاس د مشرکينو اوه کورنۍ ووژلې!

دا چې په دې غزا کې ولې د مشرکينو کورنۍ وژل شوې دي ، د مالکي مذهب مشهور او لوی عالم امام ابن عبد البر رحمه الله په خپل کتاب (التمهيد) کې داسې وايي: (هذا والله أعلم ومثله لقوم أظهروا العناد والأذى للمسلمين ويئس من إنابتهم وخيرهم ، والله أعلم)^۲

ژباړه: الله جل جلاله ښه پوهېږي ، کېدای شي دا ډول چلن له هغو خلکو سره شوی وي چې سر زوري يې کړې وي ، او مسلمانانو ته يې د تاوان رسولو هود څرگند کړی وي ، او ددوی له توبې او خير څخه ناهيلي منع ته راغلې وي ، والله اعلم.

خو بيا هم دا پوښتنه پر خپل ځای ده چې کورنۍ يې ولې وژلې؟ ځکه په کورنيو کې خو ماشومان او ښځې هم وي ، په داسې حال کې چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د ماشومانو او ښځو له وژلو منع کړې؟

^۱ - د حديث ددې ټکي په اړه چې مړه يې کړه! مړه يې کړه ، علماء کرام فرمايي چې په دوه معناوو راټلی شي ، لومړی دا چې مخاطب الله جل جلاله شي ، يعني يا الله مړه يې کړه! مړه يې کړه! په دې صورت کې ددعا په معنی راځي ، يعني له الله نه دعاء غواړي چې کفار مړه کړه! دوهم دا چې مخاطب هر مجاهد شي ، يعني هر مجاهد ته وايي چې مړه يې کړه! مړه يې کړه! يعني کفار مړه کړه ، دلته د امر په معنی راځي! يا د ترغيب او تشويق لپاره.

^۲ - التمهيد لما في الموطأ من المعاني والأسانيد ، لابن عبد البر ، ټوک: ۲ ، مخ: ۲۱۶.

ځينې علمای وايي چې کېدای شي له دې امله يې ټول وژلي وي چې نارينه ، ښځو او ماشومانو ټولو به مقابله ورسره کړې وي ، او د مقابلې په صورت کې يې وژل روا دي.

ځينې وايي چې ماشومان او ښځې يې قصدا نه دي وژلي ، کېدای شي له نارينه وو سره د جگړې پر مهال وژل شوي وي ، ځکه چې بريد د شپې له خوا وو ، او د شپې په تياره کې ، او هغه هم د جگړې په حال کې د نارينه ، ښځو او ماشومو توپير کول او پېژندل ستونزمن کار دی! او که وپېژندل شي هم د تورې له گوزارونو څخه يې ژغورل او ساتل بله لويه ستونزه ده ، په دې معنی چې هرو مرو به مرگ ژوبله ور اوري ، ځکه په کور کې نارينه ، ښځې او ماشومان ټول سره گډ وي ، او بيا د يو ناڅاپي بريد پر مهال ، هغه هم په توره ښپه کې له ټولونو لار او گودر ورکېږي ، داسې چې ښځې او ماشومان له ډاره او ويرې خپله دتورو مخې ته ځانونه ور برابروي ، او همدا نظر قوي او معقول ښکاري.

۳ - د رسول الله صلى الله عليه وسلم په وخت کې د شپې له خوا په دښمن د ناڅاپي بريدونو په اړه امام جصاص رحمه الله په خپل کتاب احکام القرآن کې داسې وايي:

(وَكَانَ يَأْمُرُ السَّرَايَا بِأَنْ يَنْتَظِرُوا بِمَنْ يَغْزُوهُمْ ، فَإِنْ أَذْنُوا لِلصَّلَاةِ أَمْسَكُوا عَنْهُمْ ، وَإِنْ لَمْ يَسْمَعُوا أَذَانًا أَعَارُوا ، وَعَلَى ذَلِكَ مَضَى الْخُلَفَاءُ الرَّاشِدُونَ .
وَمَعْلُومٌ أَنَّ مَنْ أَعَارَ عَلَى هَؤُلَاءِ لَا يَحُلُو مِنْ أَنْ يُصِيبَ مِنْ ذَرَارِيهِمْ وَنِسَائِهِمُ الْمَحْظُورِ قَتْلُهُمْ ، فَكَذَلِكَ إِذَا كَانَ فِيهِمْ مُسْلِمُونَ وَجَبَ أَنْ لَا يَمْنَعَ ذَلِكَ مِنْ شَرِّ الْغَارَةِ عَلَيْهِمْ وَرَمِيهِمْ بِاللُّشَابِ وَغَيْرِهِ ، وَإِنْ خِيفَ عَلَيْهِ إِصَابَةُ الْمُسْلِمِ فَإِنْ قِيلَ : إِنَّمَا جَاءَ ذَلِكَ ؛ لِأَنَّ ذَرَارِيَ الْمُشْرِكِينَ مِنْهُمْ ، كَمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَدِيثِ الصَّعْبِ بْنِ جَثَامَةَ قِيلَ لَهُ : لَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مُرَادُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ذَرَارِيهِمْ أَنَّهُمْ مِنْهُمْ فِي

الْكُفْرِ ؛ لِأَنَّ الصَّغَارَ لَا يَحُوزُ أَنْ يَكُونُوا كُفَّارًا فِي الْحَقِيقَةِ وَلَا يَسْتَحِقُّونَ الْقَتْلَ وَلَا الْعُقُوبَةَ لِفِعْلِ آبَائِهِمْ فِي بَابِ سُقُوطِ الدِّيَةِ وَالْكَفَّارَةِ ^۱

ژباړه: رسول الله صلى الله عليه وسلم به سراياوو ته امر کولو چې په چا چې برید کوي ، انتظار ورته وباسي ، که يې د لمانځه لپاره آذان کولو ، برید دې نه پرې کوي ، او که يې آذان وا نه اوریدو ، د شپې دې ناڅاپي برید پرې وکړي ، او په همدې توګه خلفای راشدين هم روان وو ، (په کفارو به يې د شپې ناڅاپي بریدونه کول)

څرګنده ده چې پر دوی د شپې له خوا ناڅاپي بریدونه ، ماشومانو او ښځو ته يې له مرګ ژوبلې خالي نه دي ، څوک چې وژل يې ناروا دي ، نو همدا رنګه که د دوی (کفارو) په منځ کې مسلمانان هم وي ، لازمه ده چې باید دا په دوی باندې د برید ، يا په غشو او نورو وسيلو د ويشتو مانع ونه ګرځي ، اګر که د مسلمان د مرګ ژوبلې وېره وي هم .

که څوک ووايي چې د کفارو ماشومانو او ښځو ته مرګ ژوبله اوښتل له دې امله دي چې د مشرکينو ماشومان له همدوی څخه دي (يعنې کفار دي نو ځکه يې مرګ ژوبله روا ده) لکه رسول الله صلى الله عليه وسلم چې د صعب بن جثامه په حديث کې ويلي!

---

^۱ - احکام القرآن للجصاص ، باب رمي المشركين مع العلم بأن فيهم أطفال المسلمين و أسراهم
توک: ۳ - مخ: ۵۲۵.

په ځواب کې ورته ویل کېدی شي چې دا امکان نه لري چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم مطلب دې دا وي چې ماشومان یې په کفر کې د دوی په څېر دي ، ځکه ماشومان په حقیقت کې کفار نشي کېدی ، او نه د خپلو پلرونو د عمل له امله د وژنې او عذاب مستحق گرځېدی شي!

دې ټکي ته لکه مخکې چې تېر شول امام ابویوسف رحمه الله هم اشاره کړې وه ، دامام جصاص رحمه الله مطلب دا دی چې لکه څه رنگه چې په کفارو د هغوی د ماشومانو او ښځو په شتون کې برید کول جواز لري ، دا ډول په هغه صورت کې هم جواز لري چې مسلمانان او ماشومان یا اسیران یې ورسره وي ، او دا خبره سمه نه ده چې په کفارو برید که څه هم چې ماشومان او ښځې یې ورسره وي روا دی ځکه چې هغوی کفار دي ، او که د مسلمانانو ماشومان او اسیران ورسره ووناروا دی ؛ ځکه چې مسلمانان دي.

حقیقت دا دی چې د ماشومانو او ښځو مرگ ژوبله تر کفر او اسلام پورې تړاو نه لري ، لکه څنګه چې د مسلمانانو د ماشومانو ، ښځو او اسیرانو مرگ ژوبله ناروا ده ، دغسې د کفارو د ماشومانو او ښځو وژل او ژوبلول هم ناروا دي. البته دا خبره شته چې د مسلمانانو د ماشومانو او ښځو وژل او ژوبلول د کفارو د ماشومانو او ښځو د وژلو او ژوبلولو په پرتله ډېره ګناه ده.

یوه پوښتنه دا ده چې اسلامي شریعت ولې ماشومانو ، ښځو او د مسلمانانو اسیرانو ته د مرگ ژوبلې د مخنیوي لپاره بریدونه ، نه منع کوي ؟ سره له دې لکه مخکې چې تېر شول چې داسلامي شریعت له مخې قصدا د یو کس ناحقه وژل داسې دي لکه ټول انسانان چې ووژني ، او په بل آیت شریف کې راغلي چې څوک یو مومن قصدا په ناحقه ووژني ، هغه به تل په دوزخ کې وي ، الله به ورته په قهر وي ، او لعنت پرې وایي ، او لوی عذاب یې ورته تیار کړی!

۱ - په دې اړه د حنفي مذهب وتلی او لوی عالم امام سرخسي رحمه الله په خپل لوی او مشهور کتاب (المبسوط) کې وروسته له هغه چې د امام شافعي رحمه الله نظر بیانوي داسې وايي: (وَلَكِنَّا نَقُولُ الْقِتَالُ مَعَهُمْ قَرْصٌ وَإِذَا تَرَكْنَا ذَلِكَ لِمَا فَعَلُوا أَدَّى إِلَى سَدِّ بَابِ الْقِتَالِ مَعَهُمْ وَلِأَنَّهُ يَنْضَرُّ الْمُسْلِمُونَ بِذَلِكَ فَإِنَّهُمْ يَمْتَنِعُونَ مِنَ الرَّمْيِ لِمَا أَنَّهُمْ تَتَرَسَّوْنَ بِأَطْفَالِ الْمُسْلِمِينَ فَيَجْتَرِئُونَ بِذَلِكَ عَلَى الْمُسْلِمِينَ وَرُبَّمَا يُصِيبُونَ مِنْهُمْ إِذَا تَمَكَّنُوا مِنَ الدُّنُوِّ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالضَّرَرُ مَدْفُوعٌ)^۱

ژباړه: خو مونږ وايو چې له کفارو سره جگړه فرض ده ، که چېرې مونږ جگړه د دوی د دې کړنې له وجې پرېږدو ، نو په دې سره به له دوی سره د جگړې دروازه وتړل شي! او بل دا چې په دې سره مسلمانانو ته تاوان رسي ، ځکه مسلمانان به له دې وجې د کفارو له وېشتو ډه ډه کوي چې دوی د مسلمانانو ماشومان د ډال په توګه کاروي ، او کفار به په مسلمانانو ور زړورېږي! کېدای شي که ورته را لنډ شي مسلمانانو ته مرګ ژوبله هم واړوي ، چې دا یو ضرر دی ، او د ضرر دفع کول جواز لري.

امام سرخسي رحمه الله فرمایي چې که مسلمانان له دې وجې د کفارو له وېشتو ډه ډه وکړي چې د مسلمانانو ماشومان ور سره دي ، او هغوی ته به مرګ ژوبله واړوي ، او کفار په دې پوه شي چې دوی ځکه مونږ نه ولي چې له مونږ سره یې ماشومان دي ، بیا به د ځان ژغورلو او مسلمانانو ته د تاوان

^۱ - کتاب المبسوط لشمس الأئمة أبو بکر محمد بن أبي سهل السرخسي ، باب: بيع السبي من اهل الذمة. دار المعرفة ، بيروت. ۱۴۰۹ هـ. ټوک: ۱۰. مخ: ۶۵.

رسولو ښه وسیله په لاس ورغلې وي ، هر وخت به له ماشومانو او اسیرانو څخه د ډال کار اخلي او په دې توګه به خپلو شومو موخو ته ځان رسوي .

د یادونې ده چې دا حکم په هغه وخت کې دی چې په نړۍ کې مسلمانان په کفارو برلاسي وو ، مسلمانان به د کفارو سیمو ته ورتلل او جګړې به یې ور سره کولې ، نن ورځ حالات سرچپه شوي ، کفار د مسلمانانو سیمو ته راځي مسلمانان په خپلو کورونو کې وژني ، په هغه وخت کې به دوی یوازې د مسلمانانو له اسیرانو د ډال کار اخیست ، ځکه نور څه یې نشو کولی ، مګر اوس په هر ځای کې چې وغواړي له عامو مسلمانانو څخه د ډال کار اخیستی شي ، اسیرانو ته بالکل اړتیا نه پيدا کېږي ، ځکه هر څه د دوی په واک کې دي .

کله چې دوی کوم ځای ته ځي او هلته د ماینونو خطر وي ، عام خلک ورمخې ته کوي ، او دوی له شا ور پسې وي ، تر څو که چېرې کوم ماین وي چې په عامو خلکو وچوي ، او داسې هم پېښ شوي ، بلکې ډېر پېښېږي چې ځینو خطرناکو سیمو ته له ځان سره عام خلک په زور بیایي ، تر څو مجاهدین برید پرې ونه کړي ، او دوی په سالمه توګه خپلو موخو ته ورسې .

۲ - دا چې د عامو خلکو د مرګ ژوبلې له امله ولې په کفارو بریدونه نه دي منع شوي ، د هدایې ملا صاحب داسې وایي: (ولا بأس برمیهم وإن کان فیه مسلم أسیر أو تاجر لأن فی الرمي دفع الضرر العام بالذنب عن بیضة الإسلام وقتل الأسیر والتاجر ضرر خاص ولأنه قلما یخلو حصن عن مسلم فلو امتنع باعتباره لانسد

بایه وان تترسوا بصبيان المسلمين أو بالأسارى لم يكفوا عن رميهم لما بينا ويقصدون بالرمي الكفار^۱

ژباړه: د كفارو ویشتل پروا نه کوي ، که څه هم چې په دوی کې مسلمان اسیر او یا مسلمان تاجر وي ، ځکه په دې حال کې د كفارو په ویشلو سره عام ضرر دفع کېږي ، (چې هغه عام ضرر د اسلام له منځه تلل دي) ، او د اسیر او تاجر وژل خاص ضرر دی ، او بل له دې وجې چې ډېر کم داسې پېښېږي چې د كفارو په کلاکانو کې دې مسلمان نه وي ، که له دې وجې د كفارو له ویشلو ډډه وشي ، بیا به نو د جهاد دروازه وتړل شي!

که چېرې کفار د مسلمانانو ماشومان او اسیران د ډال په توګه وکاروي هم ، له ویشلو یې دې ډډه نه کېږي ، لکه څنګه چې مو بیان کړل ، خو په ویشلو سره دې هدف کفار ګرځوي.

د هدایي ملا صاحب ډېر ښه دلیل راوړی ، او دا د فقهي د اصولو قاعده ده ، هغه دا چې د عامو خلکو مرګ ژوبله که څه هم چې تاوان دی ، ناروا دي ، خو دلته خبره د دوه تاوانونو ده ، یو تاوان د ځینو مسلمانانو وژل دي ، او بل تاوان د ټولو مسلمانانو ذلیل کېدل ، او د اسلام د احکامو له منځه تلل دي ، بلکې کېدای شي که کفار برلاسي شي ، چې ډېر مسلمانان ووژني ، ډیر اسیران کړي ، لکه اوس چې په ډېرو ځایونو کې مونږ ګورو ، چېرته چې کفار برلاسي

^۱ - الهداية في شرح بداية المبتدي للإمام برهان الدين أبو الحسن علي بن أبي بكر بن عبد الجليل الصديقي الفرغاني المرغيناني: باب كيفية القتال. توك: ۲ - مخ: ۳۸۰.

شوي ، لومړی يې چې څومره خوښه شوې هغومره مسلمانان يې وژلي ، د خپلې خوښې په کچه يې زندانونو ته اچولي ، بلکې د مسلمانانو په مقدساتو او ناموسونو يې تعرض کړی! د کفري رسم او کلتور د رواجولو لپاره يې کار پيل کړی. مسلمانان يې له خپل دين ، خپل کلتور ، حيا او شرم څخه ايستلي!

اوس چې سړی فکر وکړي دا ښه ده چې يو څو تنه مسلمانان ووژل شي ، خو د کفر او کفارو مخه ونيول شي ، د مسلمانانو اولادونو بې لارې او بې حيا نشي ، فسق ، فحشا او بې حيايي د مسلمانانو ټولنو او کورونو ته رانشي!

او که نه ، دا ښه ده چې هم ښه زيات مسلمانان ووژل شي ، هم اسيران شي ، هم د کفر او کفارو د رسم او رواج لپاره لار برابره شي ، حکومت د کفارو له خوښې سره سم جوړ شي ، د اسلام احکام معطل شي ، حدود له انساني کرامت سره په ټکر کې وبلل شي! د مسلمانانو اولادونه بې لارې شي ، بې حيا شي ، په کورونو ، کليو او ښارونو کې فسق ، فساد او فحاشي خوره شي! يقينا چې هېڅ مسلمان دا نه خوښوي! مرگ خوښوي ، خو دکفر او کفارو تسلط نه غواړي.

په تېرو وختونو کې جگړې په تورو ، غشو ، او نېزو کېدلې ، او د تورو ، غشي او نيزو له گوازونو که څه هم چې تر يو ځايه عام خلک ژغورل کېدای شي ، ځکه چې په توره هغه وخت وار کېږي چې سره لاس په لستوني وي ، او غشي او نيزې له يو څه لېرې فاصلې څخه ويشتل کېږي ، خو هلته هم غشي او نيزه په يو کس لکي ، داسې چې که په يو کس ولکي د بل د مرگ او ژوبلې امکان ډېر کم وي ور سره.

خو په اوس وخت کې چې جگړيزو وسايلو پرمختگ کړی ، په ځانگړي ډول بهونو ، توپونو ، ماينونو او بارودو ، په دې صورت دملکي خلکو د مرگ

ژوبلې ، او مالي تاوان احتمال وي . که دمجاهدينو له خوا نه وي ، ددښمن لخوا هرو مرو وي ، ځکه وړانوونکې وسلې ددښمن په لاس کې دي ، او بل دا چې دښمن د هر ډول پرمختلليو جنګي وسيلو له درلود سره سره عام خلک قصداً په نښه کوي ، دوی د ملکي خلکو د مرګ ژوبلې د مخنيوي په اړه ډېر امکانات او پرمختللي وسايل لري ، خو بيا هم په عامو خلکو بهبارۍ کوي ، کلي او ښارونه بهباروي ، يا مخامخ خلک په توپونو او مرميو ولي!

لنډه دا چې که په هر ځای کې د ملکي خلکو د مرګ ژوبلې او مالي تاوان ور اوښتو له امله په دښمن بريدونه ونشي ، معنی يې دا چې بالکل بايد جګړه ونشي ، لکه مخکې مو چې په دې اړه د علمای کرامو نظرونه وليدل ، ځکه په ځينو مهمو بريدونو کې ملکي خلکو ته د مرګ ژوبلې اوښتو اندېښنې که څه هم چې يقيني نه وي ، احتمالي وي ، که مجاهدين هر څو کوښښ وکړي ، دښمن يا د وارخطايۍ او يا له عامو خلکو نه د غج اخيستو لپاره عام خلک په نښه کوي! چې دا ډول پېښې هر ځای او هر وخت شوې دي! په ځانګړي ډول په هغو سيمو کې چېرته چې دښمن دعامو خلکو د هستوګنې په سيمو کې سنگرونه نيسي.

يو بل تر ټولو مهم ټکی دا دی چې دغه فتواوې چې علمای کرامو ور کړې دي ، او درسول الله صلى الله عليه وسلم له سنتو نه ثابتې شوې دي ، دا په هغه صورت کې چې جهاد ، جهاد طلب وي ، يعني مسلمانان ددښمن سيمې فتح کوي ، مسلمانان د دښمن کور او کلي ته ورغلي وي ، په داسې حال کې چې د ملکي خلکو د مرګ ژوبلې په اړه د اسلامي شريعت حکم دا ډول دی ، په هغه صورت کې به څه ډول وي چې کفار د مسلمانانو سيمې او ملکونه نيسي!! کفار د مسلمانانو کور او کلي ته راشي؟! لکه اوس چې راغلي دي!! يقينا چې په دې حال کې به په طريقه اولی په کفارو بريدونه روا او حتمي وي . که څه هم چې کله کله د عامو خلکو د مرګ ژوبلې لامل ګرځي.

يو خو د جدي پاملرنې وړ ټكي:

۱ - په كفارو په بريدونو كې ملكي خلكو ته د مرگ ژوبلې په اړه د روا والي حكم د ضرورت له مخې دى ، كه نه په عادي حالاتو كې د اسلام مبارك دين تر بل هر چا زيات په جگړو كې د ملكي او بې گناه خلكو د سر او مال د ساتنې او ژغورنې په اړه جدي سپارښتنې كړې دي . تر دې چې په جگړو كې بې د كفارو د ماشومانو ، ښځو او بوداگانو له وژلو منع كړې .

۲ - هر مجاهد چې په كفارو بريدونه كوي بايد په ډېره جدي توگه د عامو خلكو د سر او مال ژغورنه په نظر كې ونيسي ، تر خپله وسه هڅه وكړي چې عامو او بې گناه خلكو ته د سر او مال تاوان وا نه وړي .

۳ - كه په بريد كې عامو خلكو ته د سر او مال د اوښتو احتمال و ، او بريد هم ضروري و ، په داسې حال كې بايد هدف دښمن وگرځول شي ، او مجاهد د ملكي خلكو په تاوان د زړه له تله خپه شي ، په دې اړه له هر ډول بې احتياطي او بې پروايۍ ځان وساتل شي ، ځينې كسان كله په دې اړه په خبرو كې بې پروايي كوي ، وايي اسلام خو يوازې د مجاهدينو نه دى ، د ټولو مسلمانانو دى ، مجاهدين چې دومره قرباني وړ كوي ، شهيدانېري ، زنداني كېري ، نور مسلمانان دې هم شهيدان شي! تكليفونه او زحمتونه دې وگالي!

دا يقيني ده چې اسلام د ټولو مسلمانانو دين دى ، ټول يې په اړه مسوليت لري ، خو هر څوك له خپل وس او توان سره سم ، او ددې معنى دا نشي كېدى چې د مسلمانانو په مرگ ژوبله ، غم او درد رضایت وښودل شي! هر مسلمان بايد د بل مسلمان په درد او غم غمجن شي ، پرې خپه شي! او شريعت چې په كفارو باندې په بريدونو كې د ملكي خلكو د مرگ ژوبله په اړه كوم حكم كړى ، د يو ضرورت او مجبوريت له مخې! نه د هوس له مخې . كله

کله مسلمان د یوې وړې خبرې له امله د آخرت له تباهی سره مخ کېږي ، داسې چې عملایې نه څو ک وژلي وي ، نه یې ځورولي وي ، خو د بل له خوا د یو چا په وژلو او ځورولو خوښي څرگندوي ، په دې سره ځان په هلاکت کې اچوي!

په دې اړه په سنن ترمذي کې داسې روایت راغلی ، د یادونې ده چې نوموړی روایت په نورو ټکو په صحیح بخاري کې هم راغلی: (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - إِنَّ الرَّجُلَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ لَا يَرَىٰ هَيَا بُأْسًا يَهْوِي هَيَا سَبْعِينَ خَرِيفًا فِي النَّارِ)

ژباړه: له ابو هريره رضی الله عنه څخه روایت دی ، وایي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل: یو سړی یوه بې پروا خبره کوي ، چې له امله یې اويا کاله دوزخ ته ور ښکته کېږي! د احادیثو شراح کرام وایي چې دلته په مشخص ډول اويا کاله مطلب نه دي ، بلکې ډېره موده ده ، یعنې ډېر وخت به په دوزخ کې ښکته پورته کېږي.

^۱ - سنن الترمذي ، ټوک: ۴ - مخ: ۵۵۷ - و تحفة الأحوذی بشرح جامع الترمذي: محمد عبد الرحمن بن عبد الرحيم المبارکفوري أبو العلا ، الناشر: دار الكتب العلمية - بیروت ، عدد الأجزاء: ۱۰ ، ټوک: ۶ - مخ: ۴۹۷.

آيا د نيواکگرو مرستندويان ملکي خلک دي؟

نيواکگر هغو کسانو ته هم ملکي او ولسي وايي چې له دوی سره کار کوي ، دوی ته ادې جوړوي ، د دوی اکمالات کوي ؟ او حال دا چې دوی هر هغه کس مجرم بولي او بند ته يې اچوي ، يا يې وژني چې يوازې هسې په خوله د مجاهدينو ملاتړ وکړي ، او هغه کسان چې د طالبانو لپاره کار کوي ، مرسته ورسره کوي ، خای ورکوي ، يوه مړی وچه دودۍ ورکوي ، يو غورپ يخې اوبه ورکوي ، دا کسان خو د دوی په وړاندې تر ټولو ستر بلواگر دي!! او دوی خپل چوپړيان په ولسي خلکو کې شمېري!

ځينې وايي چې آخر دا کسان څه وکړي ؟ خپلو اولادونو ته يوه مړۍ دودۍ پيدا کوي ، بې وسه دي ، څه نه لري!!

دا هم عجيب قضاوت دی!! يو کس راولاړېږي د دې لپاره چې خپل ځان او اولاد ته يوه مړۍ دودۍ پيدا کړي ، د بل کس په وژلو ، بند ته اچولو ، کور ورانولو کې له دښمن سره مرسته کوي!! او دا ځان ته روا بولي ، خو که بيا ده ته څه مرگ ژوبله ور اوړي دا ظلم او ناروا گڼي!! پر ده بايد څوک کار ونه لري ؛ ځکه دی خپل ځان او اولاد ته د يوې مړۍ دودۍ لپاره ، د نورو په کورونو کې په وينو بهولو کې مرسته کوي ، د خلکو کورونو ته د غم په ور وړلو کې مرسته کوي!! د بل که کور وران شي ، که يې اولادونه يتيمان شي! او مېرمن يې کونډه شي ، څه باک نشته ، خو چې دی يوه مړۍ دودۍ پيدا کړي!!

دا خلک ولې دا فکر نه کوي چې هغه وخت دوی څه خوړل ، او چا ورکول < کوم وخت چې نيواکگر نه وو راغلي ؟ کوم وخت چې د امريکايانو او نيواکگرو لپاره په افغانستان کې د اډو او پوځي مرکزونو جوړول چا نه پېژندل ؟ که دوی

هغه وخت په هوا او اوبو پایدل ، اوس دې هم وپايي!! او که يې کوم بل کار و بار کولو اوس دې هم هغه ته ورته نورو چارو ته مخه کړي .

هغه کسان چې د دښمن په پوځي او نظامي اډو او مرکزونو کې کار کوي ، هغوی په هېڅ ډول ملکي او ولسي خلک نشي کېدای ، اونه دي ، دوی د دښمن سترګې او لاسونه دي ، که دوی له يرغلګرو سره مرسته ونه کړي ، هغوی دلته يوه ورځ هم نشي پاتې کېدی ، که پاتې کېږي هم په ډېره لوړه بيه به ورته تمامېږي .

قومي مشران څوک وژني ؟

هغه کسان چې دښمن ته د قومي مشر په نامه کار کوي ، د مجاهدينو ځای ځايګی ورنښي ، معلومات ورته را ټولوي ، دا که هر څوک وي ، او په هر نامه چې وي مجاهدين يې بايد په نښه کړي ؛ ځکه دوی د دښمن لپاره د پل حيثيت لري ، که دوی دښمن ته د مجاهدينو په اړه معلومات ورنه کړي ، دښمن نشي کولی چې مجاهدين شهيدان کړي ، يا يې بنديان کړي ، او يا يې د کار مخه ډب کړي ، دښمن نه د چا کور پېژني ، نه يې کلی ، نه يې قوم پېژني ، نه قبيله ، او نه سنګر ، دښمن زموږ په هېواد کې د ړانده په څېر دی ، کوم کسان چې مرسته ورسره کوي ، د مجاهدينو په اړه معلومات ورکوي همدوی د دښمن سترګې دي ، دښمن د دوی د معلوماتو په رڼا کې فعاليت کوي .

د دې لپاره تر ټولو ښکاره بيلګه وخت نا وخته په ولسي خلکو ددښمن بهاريانې دي! که څه هم چې ډېرې دا رنګه بهاريانې قصدا کوي ، مکر ځينې د خپلو جاسوسانو د معلوماتو پر بنسټ کوي ، هر راپور چې هغوی ور کړي ، دوی د همغه په رڼا کې لاس په کار کېږي ، لکه په فراه کې د عزيز آباد پېښه ، چې تر ۹۰ پورې ولسي خلک : ښځې ، ماشومان او سپين ږيري پکې شهيدان

شول! په دې اړه یو مستند فلم هم جوړ شوی چې په نېټ کې پروت دی،^۱ آیا د دې ډول خلکو له منځه وړل چې امریکایانو او ملګرو ته یې د ولس او مجاهدینو په اړه په سم یا نا سم معلومات ورکوي لازم او اړین نه دي؟

او دا ډول خلک کم دي، مجاهدین هم چې کله دا رنگه خلک له منځه یوسي خپله یې مسولیت مني او اعلانوي یې، مګر هغه یې غرضه قومي مشران او ولسي مخور چې په پټه توګه شهیدانېږي هغه خپله یرغلګر کوي، اوځینې ځینې د خپلو شخصي دښمنیو له وجې وژل کېږي، ددې لپاره یو واضح مثال د وردګو ولایت د سید آباد ولسوالۍ په شنیز سیمه کې په ۲۰۱۱ کال کې د انجینر میرویس په نامه د یو قومي مشر وژل وو، کابل ادارې د نوموړي د وژلو پر مهال مجاهدینو واچوله، مګر له څو ورځو پلټنو وروسته اسلامي امارت دا تور رد کړ، او وې ویل چې نوموړی قومي مشر د مجاهدینو ملاتړی او مرستندوی و، دښمن ددې ډول ترورونو له تر سره کولو او بیا په مجاهدینو تور پورې کولو نه دوه لویې موخې لري:

لومړی: دوی غواړي د ولس او مجاهدینو ترمنځ درز پیدا کړي، تر څو ولس د مجاهدینو له ملاتړه لاس واخلي، مګر برعکس په دې سره د مجاهدینو او ولس تر منځ خواخوږي، همدردی او مرسته لا پسې زیاتېږي؛ ځکه مجاهدین او ولس پوهېږي چې دا ډول کارونه یرغلګر او ملګري یې کوي!

^۱ - <http://www.youtube.com/watch?v=mM9zjmzFWdQ>

دوهم: دوی غواړي له دې لارې د افغان غیرتي ولس د سر سړي له منځه یوسي ، او دا کار د خپلو پتو پوځیانو (بلیک واټر) په مټ تر سره کوي ، دوی ټول هغه کسان له منځه وړل غواړي چې دوی ته سر نه ټیټوي ، او له همدې کبله وخت په وخت په کلیو او بانډو کې قومي مخور او مشران راغواړي ، او کله کله دوی خپله ورځي له هغوی نه غواړي چې د مجاهدینو په اړه دوی ته معلومات ورکړي!! خو ناپوهان په دې نه پوهېږي چې افغان غیرتي مسلمان ولس هېڅکله د خپل مسلمان ورور په اړه پرديو ته معلومات نه ورکوي ، بلکې خپله په دوی پسې را پورته کېږي او ورسره جنګېږي.

همدا قومي مشران او ولسي مخور دي چې ولس یې د مجاهدینو ملاتړ ته هڅولی او هڅوي یې ، همدا اوس په ټولو هغو سیمو کې چې د امارت تر واک لاندې دي ، امارت د دوی په مرسته د خلکو ترمنځ خپلمنځي ستونزې او شخړې هواروي ، خپله مشر ملا صاحب په دې اړه د لوی اختر په پیغام کې مجاهدینو ته داسې سپارښتنه کوي : (تاسو باید تر هر څه له مخه د الله تعالی رضا او د خپل خوریدلي ولس هوساینه او سوکالۍ په پام کې ولرئ ، د ولس په منځ کې د ولسي مشرانو او مخورو ډیر درناوی ، او په کشرانو شفقت وکړئ...).

دا د امارت یو پر ځای او ښه گام دی چې قومي او ولسي مشرانو ته یې په خپل څنګ کې ځای ورکړي دی ، او دوی هم په پوره اخلاص او رېښتینولۍ د امارت کلک ملاتړ کوي ، او د چارو په پر مخ بیولو او د ستونزو په هوارولو کې اوږه په اوږه ورسره ولاړ ، او مرسته یې کوي .

که لږ په غور فکر وشي ، د قومي مشرانو وژل د خپل ځان وژل دي ، په خپله د خپل مټ غوڅول دي ، که له مجاهدینو سره د قومي مشرانو او ولسي مخورو مرسته او همغږي نه وي مجاهدین یوه ورځ هم نشي پاتې کېدای.

مونږ بايد د دښمن له پروپاگندو اغېزمن نشو ، دښمن په دې اړه ډېر زيات بې ځايه او پوچ تبليغات کوي ، تر دې چې خپله د ناټو مشرانو په ډېره سپين سترگۍ او بې شرمۍ دا خبره څو څو ځله وکړه ، چې ملا صاحب په خپل يو ځانگړي پيغام کې خپلو قوماندانانو ته د قومي مشرانو د وژلو وييلي دي ، او بيا يې دومره ښکروړ درواغ وويل چې دوی ته دا پيغام لاس ته ورغلی دی ، مگر تر ننه يې ونشو کړی نوموړی پيغام رسنيز کړي ، تر څو ولس او نړۍ درواغزن او رښتيني وپېژني!

دوی دومره ناپوه او د امارت له تگلارې سره نابلد دي چې تر اوسه په دې نه پوهېږي او يا ځان نه پوهوي ، چې امارت خپلو مجاهدينو ته د جهادي چارو د پر مخ بيولو لپاره يوه ښکاره لايحه جوړه کړې ده ، او هغه همدا اوس د امارت په ويب پاڼه کې پرته ده ، هر څوک کولی شي ويې لولي ، هم په پښتو ژبه شته او هم په دري ژبه .

په نوموړې لايحه کې امارت خپله تگلاره په ښکاره او څرگنده توگه نړيوالو او خپل گران ولس ته ښودلې ده ، او امارت په همغه وخت کې د خپلې يوې اعلاميې د خپرولو په ترڅ کې ، د درواغزنو يرغلگرو دا پروپاگنده په ټينگه وغندله ، که چېرې امارت دا کار کولی او يايې روا بللی ، بيا دا کار ولې په ټولو هغو سيمو کې نه کوي چې د دوی تر واک لاندې دي ؟ دا څنکه کېدای شي چې په قندهار ، هلمند ، زابل او خوست کې دې قومي مشران او ولسي مخور ووژني! او په نورو سيمو لکه لوگر ، غزني ، ميدان وردگ ، ننگرهار ، لغمان ، کونړ ، کاپيسا ، بغلان ، قندوز ، بلخ ، بادغيس ، هرات ، فراه او ... کې يې نه وژني؟

له دې معلومېږي چې خپله دښمن دا کار په هغو سيمو کې تر سره کوي چې هلته دوی له مجاهدينو سره په سختو جگړو کې ښکېل وي ، او يا غواړي

پر کوم ځای یرغل وکړي ، تر څو اوبه خړي او ماهیان پکې ونیسي!! تر څو بې امنیتي ډېره شي ، خلک په تنګ شي او دوی ته ووايي چې راشئ مونږ له دې حالت نه وژغورئ! مګر ولس پوهېږي چې دا کارونه خپله دښمن کوي ؛ ځکه خو تر اوسه داسې نه دي شوي ، چې ولس دې امریکایانو او ملګرو ته یې ویلي وي چې راشئ ، مونږ ته امنیت راولئ ، دوی پوهېږي چې بې امنیتي دوی راولي ، له همدې امله ورته وایي چې تاسو زمونږ له ملک نه لاړ شئ ، زمونږ ملک په خپله آرامېږي!! آخر ناولی دښمن دا ټولې نارواوې او ظلمونه د څه لپاره کوي؟:

لومړی: د جهاد او طالبانو بدنامول: دوی غواړي له دې لارې ولس او نړیوالو ته وښيي چې دا دی اسلام داسې دین دی ، جهاد د عامو بې غرضو وګړو وژنې ، د مدرسو ، جوماتونو او پلونو ړنګولو ته ویل کېږي ؛ ځکه دښمن چې له جهاد نه څومره بهرېږي له بل هېڅ شي نه دومره نه بیرېږي! نه له لمانځه یرېږي ، نه له روژې ، نه له زکات او نه له حج نه ، دا ټول داسې عبادتونه دي چې دوی د ځان لپاره پکې کوم ځانګړی زیان نه ویني ، او داسې عبادتونه دي چې له واک او سیاست سره تړاو نه لري ، له همدې کبله دوی غواړي مسلمانان تېر باسي چې مونږ ستاسو په اسلام کار نه لرو ، تاسو خپل لمنځونه کوئ ، روژې نیسئ ، زکاتونه ورکوئ او حجونه کوئ ، او سیاسي واک به موزمونږ په لاس کې وي ، خو دا خبره یې هم اوس ورو ورو درواغ ثابتېږي ، او حقیقت را ښکاره کېږي ، ځکه دوی چې د مساواتو ، آزادۍ او دیموکراسۍ چټکې وهي دا دي په فرانسه کې یې په حجاب بندیز ولګولو ، په ډنمارک کې یې د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اړه یې بې ادبۍ او ګوښتیاو ته ډډې را ووهلې ، په امریکه ، بلکې دلته زمونږ په خپل هېواد کې یې قرآن کریم وسوځولو ، او لا پسې لکيا دي چې نور به څه کوي!

دوهم: دښمن غواړي د قومي مشرانو په وژلو مسلمانان وځپي ، او زړه پرې بيخ کړي ، دوی پوهېږي چې ولس د دوی پر ضد له طالبانو سره اوږه په اوږه ولاړ دی ، دوی په ښکاره دا خبرې نشي کولی : ځکه چې دوی د ځانگړو کسانو د له منځه وړلو په نامه راغلي دي ، اوس که ووایي چې ولس زموږ پر ضد را پورته شوی دی ، ټول بیا په تېره د دوی ولسونه به ورته وایي چې ولس مو نه غواړي بیا نو څه کوی!! ترې راځی!! او دوی له بلې لارې په ولس زړه نشي پخولای : ځکه خو یې په دې ناځوانه او ظالمانه توګه په داسې طریقه وژني چې هم خپل زړه پرې بیخ کړي او هم د دوی ترمنځ درز پیدا کړي. تر څو کله چې دوی شرمېدلي په خړو او مړو سترگو بشرل کېږي ، چې ولس د آرام ساه وانخلي او په خپلو کې سره اخته شي!

درېم: بل دا کار ځکه کوي تر څو خلک و ډار شي او له طالبانو سره مرسته ونه کړي ، او داسې وانکړي چې که چا له طالبانو سره مرسته وکړه پایله به یې دا وي!!

دا لوبه دوی د هېواد په گڼو ځایونو کې پیل کړې ده ، او په هغو سیمو کې یې کوي په کومو کې چې غواړي عملیات وکړي : ځکه که هلته امنیتي حالت ډاډمن وي ، عام خلک د دوی عملیات نه مني ، مخالفت ورسره ښیي او ورته وایي چې دلته خو آرامه آرامي ده تاسو د څه لپاره عملیات کوئ ، لکه په قندهار کې چې همداسې وشول ، هلته خلکو د امریکایانو د عملیاتو کلک مخالفت وکړ ، او له دوی سره پرته له دې چې حالات کېدو کړي بله لاره نه وه ، هغه دي چې په قندهار کې یا په عامو خلکو چاودنې کوي او یا قومي مشران وژني ، تر څو خلک اړ شي چې دوی ته ووایي راشئ عملیات وکړئ ، دا خبره کېدای شوای دېرو به نه منله ، مګر کله چې دوی خپله وویل چې نېردي درې زره پټ پوځونه یې د دوی په ژبه د تروریستانو د له منځه وړلو لپاره په کار گومارلي دي ، حقیقت را څرګند شو!

دښمن ډېر ځله هڅه کوي دا ډول کارونه د دوی په خوله د دولت پر مخالفینو ور واچوي ، خو کله یې چې مجاهدين وغندي ، بیا خبره همداسې ګونګه پاتې شي ، او ځینې نا خبره خلک وایي چې نه ، دا خو طالبان کوي!! طالبان یې د څه لپاره کوي؟ طالبان څه چې روغ انسان دېته زړه ښه کولای شي چې د خپل ولس مشران ووژني؟ کوم چې اوږه په اوږه د دښمن په وړاندې ور سره ولاړ دي؟

په دې کار ولس له مجاهدينو نه خوابدی کېږي ، او دا په داسې حال کې چې مجاهدين تر ټولو زیاته هڅه کوي چې د ولس زړونه را خپل کړي ؛ ځکه د ولس له مرستې پرته هېڅوک نشي کولای سم پر مخ ولاړ شي.

ټول کوري چې د کرزي له تش په نامه حکومت سره د دنیا ټول کفار له خپلو ټولو پرمختللو وسلو او وسیلو سره ولاړ دي ، مګر دا چې ولس نه دی ورسره ولاړ ناکام دي ، او طالبان چې د دښمن په پرتله هېڅ نه لري مګر دا چې الهي مرسته او ولس ورسره دی ، هغه دي د نړۍ تر ټولو لوی او ستر ځواک یې داسې له ماتې سره مخ کړی چې ټوله نړۍ ورته حیرانه ده.

یوه یادونه بله هم ضروري ده ، هغه دا چې د ملکي خلکو د تلفاتو په اړه دښمن تل درواغ وایي ، که د دښمن شلو کسانو ته مرګ ژوبله اوښتې وي ، دوی درې برخې پکې ملکي خلک ښيي ، خپل خلک په ملکي خلکو حسابوي ، که څه هم چې دا خبره مخکې تېره شوه ، خو دلته یوازې دا اړینه بولم چې کله کله خپله د دښمن له خولې حقایق را څرګند شي ، سل یې درواغ وایي ، یو لیونی یې پکې رښتیا ووايي ، تر ټولو ښکاره بیلګه یې په جلال آباد کې پر کابل بانک برید و ، په هغه وخت کې او حتی اوس هم دښمن وایي چې خلویښت وژل شوي کسان ټول ملکي خلک وو ، او ځینې یې وایي چې ډېر یې ملکي خلک وو ، مګر په هغه وخت کې خپله د ننګرهار والي گل آغا

شیرزي وويل چې زمونږ پنځه دیرش ملي اردو او پولیس پکې وژل شوي او پنځه تنه ملکي خلک دي ، او دا چې د پولیسو او ملي اردو وژل روا دي او که نه ؟ مخکې د دې سپیناوی وشو ، د نوموړي څرگندونې په لاندې لینک په نټ کې کتلی شئ.۱

پاتې دې نه وي چې هغه پنځه کسان هم خپله د دښمن په متقابلو ډزو کې په شهادت رسېدلي وو ، ځکه دوی هم د خپلو بهرنیو دوستانو په څېر چې برید پرې وشي ، سمدستي هر څوک چې په مخه ورشي ډزې پرې کوي .

د اسلام دښمنان هڅې کوي د مسلمانانو سپېڅلي او ديني مصطلحات بدل او تغير کړي ، له مسلمانانو غواړي چې د دوی هر کار ته ښه ووايي ، هر امر ته یې غاړه کېږدي ، متأسفانه چې په دې لاره کې ځینې له دين او حقایقو څخه نا خبره مسلمانان همداسې کوي ، جهاد ته ترهګري او استشهادي بریدونو ته ځانمرګي او انتحاري وایي ، او که ورته ووايې چې استشهادي بریدونه ولې ناروا دي ؟ دا خو هم د جهاد یوه برخه او نوعه ده ؟ ته چې استشهادي بریدونو ته ناروا وایې ، جهاد ته هم د دښمن په خوله ترهګري ووايه ؟!! ځکه دښمن اوس لګیا دی هڅې کوي تر څو د خپلو ځانګړو شومو موخو لپاره د مسلمانانو له زړونو نه دظلم ، کفر او شرک په اړه کرکه او نفرت لیرې کړي ، اصلاً د مسلمانانو له ذهنونو نه د الله لپاره د دښمنۍ او دوستۍ مفهوم وباسي.

هر څوک چې استشهادهي بريدونو ته انتحاري وايي بايد جهاد ته ترهکري ووايي!! او کله چې ورته ووايي چې جهاد ترهکري ده سمدستي وايي: نه. د جهاد او استشهادهي بريدونو تر منځ توپير دی ، هغه دا چې په استشهادهي بريدونو کې د ځان ژغورنې احتمال نشته ، ځکه ناروا دي ، او په جهاد کې د ځان ژغورنې او ژوندي پاتې کيدو احتمال شته ، ځکه روا دی!! .

که فرضاً ور سره ومنو چې څه!! استشهادهي بريدونه ځکه ناروا دي چې هلته سل په سلو کې د ژوندي پاتې کېدو احتمال نشته!! بيا دا راته ووايه چې په نور جهاد کې څو سلنه د ژوندي پاتې کېدو احتمال شته؟ اتيا؟ که پنځوس؟ که ديرش؟ هر څو چې وي په هغه کچه انتحار ورته ووايه!! جهاد مه ورته وايه ، تر څو امريکايان خپه نشي!! که په جهاد کې شل سلنه د ژوندي پاتې کېدو احتمال وي ، داسې ووايه چې جهاد اتيا سلنه انتحار دی! او که ديرش يا پنځوس فيصده د ژوندي پاتې کېدو احتمال وي پکې بيا اويا او يا پنځوس فيصده انتحار ورته ووايه.

دا په داسې حال کې چې په استشهادهي بريدونو کې په هر وخت کې سل په سلو کې د مرګ احتمال نه وي ، کله کله داسې پېښېږي چې چاوديدونکي توکي سم کار ونه کړي ، يا بېته سم کار ونه کړي ، يا بله څه ستونزه را مخې ته شي هلته بيا مرګ پکې سل په سلو کې يقيني نه دی ، بلکې احتمالي دی.

ليږي نه ده چې دا ډول خلک د اسلام او قرآن د دښمنانو د خوشحالولو لپاره نور شرعي او اسلامي مصطلحات هم تغير کړي ، لمونځ ته به سپورت وايي!! روژې ته به پرهيز وايي!! زکات ته به ماليه يا ټيکس وايي!! حج ته به چکر وايي!! تر څو امريکايان ور نه خوشحاله شي!!

د پای خبره :

استشهادي مجاهدین او د استشهادي بریدونو چمتو کوونکي مسولین باید څو ټکو ته جدي پاملرنه وکړي:

۱ - استشهادي برید باید د اړتیا او ضرورت په صورت کې وشي ، که هدف له استشهادي برید پرته په بله کومه طریقه تر لاسه کېدای شي ، په دې صورت باید استشهادي برید ونشي.

۲ - استشهادي برید باید په لوړ او لوی هدف وشي ، د وړو اهدافو لپاره باید دومره لویه قرباني وړ نه کړل شي.

۳ - تر وسه وسه هڅه وشي چې بیرغلو کفار هدف وگرځول شي. ځکه له استشهادي بریدونو څخه اصلي هدف د بیرغلو خپل او پیرو د دي.

۴ - استشهادي مجاهد په هېڅ صورت باید د خپل منځي جنجالو لپاره استشهادي برید ونه کړي ، لکه په ځینو هېوادونو کې چې متأسفانه د مجاهدينو په داخلي او کوندي اختلافاتو کې له استشهادي بریدونو کار اخیستل کېږي.

۵ - استشهادي مجاهدین باید په ډېره ښه توګه فکر ، عقیده او جسم وروزل شي ، تر څو خپل ټاکلي هدف ته په ښه او سمه توګه ځان ورسولي شي.

۶ - استشهادي مجاهد باید په خپل رغبت او خپله خوښه استشهادي برید وکړي ، هېڅ ډول مستقیم او غیر مستقیم فشار باید استشهادي برید ته د نوموړي د هڅولو لامل ونه ګرځي.

۷ — هم استشهادي مجاهدين او هم د استشهادي بريدونو چمتو کوونکي مسولين بايد تر خپله وسه هڅه وکړي چې په استشهادي بريدونو کې د ملکي خلکو د احتمالي مرگ ژوبلې مخنيوی و شي.

* * *

مأخذونه:

١ - قرآن كريم

تفسير:

٢ - تفسير الطبري: جامع البيان في تأويل القرآن لمحمد بن جرير بن يزيد بن كثير بن غالب الآملي ، أبو جعفر الطبري ، [224 - 310 هـ]. المحقق : أحمد محمد شاكر. الناشر : مؤسسة الرسالة. الطبعة : الأولى ، 1420 هـ - 2000 م. عدد الأجزاء : 24.

٣ - تفسير فخر الرازي ، المشتهر بالتفسير الكبير و تفسير مفاتيح الغيب ، للإمام محمد الرازي ، فخر الدين ، بن ضياء الدين عمر المشتهر بخطيب الري ، ٥٤٤ هـ ، - ٦٠٤ هـ الطبعة الأولى ، دار الفكر ١٤٠١ هـ

٤ - تفسير الألوسي: روح المعاني في تفسير القرآن العظيم والسبع المثاني ، لشهاب الدين محمود بن عبد الله الحسيني الألوسي ، المتوفى: ١٢٧٠ هـ. تحقيق: علي عبد الباري عطية ، الناشر: دار الكتب العلمية ، الطبعة الاولى: ١٤١٥ هـ. عدد الأجزاء: ١٦ مع مجلد الفهارس.

٥ - تفسير ابن عاشور: التحرير والتنوير من التفسير ، للإمام محمد الطاهر ابن عاشور ، الناشر: الدار التونسية ، عدد الأجزاء: ٣٠

٦- عزيز التفاسير ، د شيخ التفسير والحديث مولوي سلطان عزيز تصنيف. خبرونكي: دار الكنوز العلمية ، د توكونو شمبه: ١٣

حديث شريف:

٧ - الجامع الصحيح المختصر ، لمحمد بن إسماعيل أبو عبد الله البخاري الجعفي ، الناشر : دار ابن كثير ، اليمامة - بيروت ، الطبعة الثالثة ، 1407 - 1987 م ، تحقيق : د. مصطفى ديب البغا أستاذ الحديث وعلومه في كلية الشريعة - جامعة دمشق ، عدد الأجزاء : 6.

٨ - صحيح مسلم ، لمسلم بن الحجاج أبو الحسين القشيري النيسابوري ، الناشر : دار إحياء التراث العربي - بيروت ، تحقيق : محمد فؤاد عبد الباقي ، عدد الأجزاء : 5

٩ - الجامع الصحيح سنن الترمذي: لمحمد بن عيسى أبو عيسى الترمذي السلمي ، الناشر : دار إحياء التراث العربي - بيروت ، تحقيق : أحمد محمد شاكر وآخرون ، عدد الأجزاء : 5

- ١٠ - سنن أبي داود لسليمان بن الأشعث أبو داود السجستاني الأزدي. الناشر : دار الفكر . تحقيق : محمد محيي الدين عبد الحميد. عدد الأجزاء : 4.
- ١١ - المراسيل مع الأسانيد للإمام أبي داود سليمان الأشعث السجستاني - ٢٠٢ - ٢٧٥ هـ. تحقيق: الشيخ عبد العزيز عز الدين السيروان. دار القلم ، بيروت لبنان. الطبعة الاولى: ١٤٠٦ هـ ١٩٨٦ م.
- ١٢ - المعجم الكبير: لسليمان بن أحمد بن أيوب أبو القاسم الطبراني ، الناشر : مكتبة العلوم والحكم - الموصل ، الطبعة الثانية ، 1404 - 1983 م ، تحقيق : حمدي بن عبدالمجيد السلفي ، عدد الأجزاء : 20.
- شروح الحديث:
- ١٣ - فتح الباري شرح صحيح البخاري ، للإمام أحمد بن علي بن حجر أبو الفضل العسقلاني الشافعي ، الناشر : دار المعرفة - بيروت ، 1379 هـ ، عدد الأجزاء : 13.
- ١٤ - عمدة القاري في شرح صحيح البخاري. للإمام بدر الدين أبو محمد محمود بن أحمد العيني. تحقيق: عبد الله محمود محمد عمر. دار الكتب العلمية. ١٤٢١ هـ - ٢٠٠١ م. عدد المجلدات: ١٣
- ١٥ - المنهاج شرح صحيح مسلم بن الحجاج (شرح النووي على صحيح مسلم) : أبو زكريا يحيى بن شرف بن مري النووي ، الناشر : دار إحياء التراث العربي - بيروت ، الطبعة الطبعة الثانية ، ١٣٩٢ عدد الأجزاء : ١٨ .
- ١٦ - التمهيد لما في الموطأ من المعاني والأسانيد: أبو عمر يوسف بن عبد الله بن عبد البر النمري ، الناشر : وزارة عموم الأوقاف والشؤون الإسلامية - المغرب ، 1387. تحقيق : مصطفى بن أحمد العلوي ، محمد عبد الكبير البكري. عدد الأجزاء : 22
- ١٧ - تحفة الأحوذى شرح سنن الترمذي. تحفة الأحوذى بشرح جامع الترمذي: محمد عبد الرحمن بن عبد الرحيم المباركفوري أبو العلا ، الناشر : دار الكتب العلمية - بيروت ، عدد الأجزاء : 10.
- ١٨ - عون المعبود على سنن أبي داود لشرف الحق العظيم آبادي أبو عبد الرحمن ، تحقيق: رائد بن أبي علفة ، الناشر: بيت الأفكار الدولية. عدد المجلدات: ٢.

فقه:

١٩ - السير الكبير للإمام محمد بن حسن الشيباني المتوفى: 189هـ. بشرح الإمام محمد بن أبي سهل السرخسي المتوفى: 490هـ. تحقيق: أبو عبد الله محمد حسن محمد حسن إسماعيل الشافعي ، دار الكتب العلمية ، 1417 هـ ، 1997م. عدد المجلدات: 5.

٢٠ - كتاب المبسوط لشمس الأئمة أبو بكر محمد بن أبي سهل السرخسي ، باب: بيع السبي من اهل الذمة. دار المعرفة ، بيروت. ١٤٠٩هـ.

٢١ - أحكام القرآن: أحمد بن علي أبو بكر الرازي الجصاص الحنفي (المتوفى: 370هـ). المحقق: عبد السلام محمد علي شاهين. الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان. الطبعة: الطبعة الأولى ، 1415هـ/1994م.

٢٢ - الهداية في شرح بداية المبتدي للإمام برهان الدين أبو الحسن علي بن أبي بكر بن عبد الجليل الصديقي الفرغاني المرغيناني.

٢٣ - الرد على سير الأوزاعي للإمام أبي يوسف يعقوب بن إبراهيم الأنصاري ، تصحيح او تعليق: أبو الوفاء الأفغاني. الطبعة الأولى ، نشر: لجنة إحياء المعارف النعمانية الدكن بالهند.

٢٤ - أحكام القرآن لأبي بكر محمد بن عبد الله المعروف بابن العربي ، تعليق: محمد عبد القادر عطا. دار الكتب العلمية.

٢٥ - بداية المجتهد ونهاية المتقصد: أبو الوليد محمد بن أحمد بن محمد بن أحمد بن رشد القرطبي الاندلسي ، عدد الأجزاء: ٢ ،

٢٦ - مجموع فتاوى ابن تيمية: أحمد بن عبد الحليم بن تيمية الحراني أبو العباس ، جمع وترتيب: عبد الرحمن بن محمد بن قاسم.

٢٧ - العمليات الاستشهادية في الميزان الفقهي: نواف هایل التكروري ، هاجستير في الفقه وأصوله:

٢٨ - الترس في الجهاد المعاصر للشيخ أبي يحيى الليبي (حسن قائد)

مجلي:

٢٩ - له كويت نه صادر يدونكي المجتمع مياشتني اسلامي مجله. د 19 / 3 / 1996م ، كنه.

٣٠ - انترنېتي برېښنا پاڼې.

فهرست

- د دریم چاپ سريزه ..... ۱.
- د دوهم چاپ سريزه ..... ج.
- دلومړي چاپ سريزه (يو څو خبرې) ..... ۱.
- د بين الملل په اجازه يرغل كول! ..... ۹.
- د استشهادي بريدونو مخالفت لومړی چا وکړ؟ ..... ۱۴.
- څو د پام وړ ټکي ..... ۱۵.
- له ځان او مال نه دفاع د هر ژوندي ، فطري خاصيت دی ..... ۱۸.
- د انسانانو تر منځ د جگړې حکمتونه ..... ۲۰.
- د جهاد لغوي او اصطلاحي معنی ..... ۲۲.
- د سربسندونکو بريدونو لنډ تاريخ ..... ۲۴.
- د استشهاد او انتحار ترمنځ توپير ..... ۳۰.
- استشهاد ..... ۳۹.
- انتحار ..... ۴۱.
- د استشهادي عملياتو د مشروعيت دلايل ..... ۴۹.
- لومړی: قرآني آيتونه ..... ۴۹.
- د دوه آيتونو په اړه د يو اشکال رفع ..... ۶۳.
- دوهم: نبوي احاديث او د صحابهء کرامو د ژوند پېښې ..... ۷۴.

- دریم: استشهادي بریدونه دمخکیو فقهای کرامو د فتواوو په رڼا کې..... ۹۱
- د استشهادي بریدونو لپاره د علماء کرامو شرطونه..... ۹۱
- ۱- حنفي مذهب..... ۹۵
- ۲- مالکي مذهب..... ۹۸
- ۳- شافعي مذهب..... ۹۹
- ۴- حنبلي مذهب..... ۱۰۰
- استشهادي بریدونه د معاصرو فقهاوو او علمای کرامو له نظره..... ۱۰۳
- له نظامي پلوه د استشهادي بریدونه اهمیت..... ۱۳۴
- په عامو حایونو کې چاودنې څوک کوي؟..... ۱۵۲
- ملکي تلفات او رښې..... ۱۶۰
- آیا د مجاهدینو په هر برید کې ملکي خلکو ته زیان اوږي؟..... ۱۶۱
- د الترس مسله..... ۱۶۳
- یو څو د جدي پاملرنې وړ ټکي..... ۱۹۰
- آیا د نیواکرو مرستندویان ملکي خلک دي؟..... ۱۹۲
- قومي مشران څوک وژني؟..... ۱۹۳
- د پای خبره..... ۲۰۲
- ماخذونه:..... ۲۰۴
- فهرست..... ۲۰۷